Gemeente Bergen op Zoom

Jaarstukken 2021

Aangeboden aan gemeenteraad op 13 mei 2022

Voorwoord

De Jaarstukken 2021 zijn opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van B&W van burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen op Zoom. Hiermee legt het college van B&W verantwoording af over het boekjaar 2021.

Het college van B&W verklaart dat de Jaarstukken 2021 een getrouw beeld geven en dat de transacties rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de paragraaf rechtmatigheid staan hierover nog aanvullende opmerkingen.

De gemeenteraad van Bergen op Zoom behandelt de Jaarstukken 2021 op 23 juni 2022.

Het college van B&W van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

Secretaris,	Burgemeester,
Mr. drs. ing. M. van Vliet	Dr. F.A. Petter

Inhoudsopgave

1. Inleiding op de Jaarstukken 2021 6

2. De Programma's 14

2.1 Programma 1 Besturen, samenwerken en veiligheid 14
2.2 Programma 2 Samen leven, samen doen 23
2.3 Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs 40
2.4 Programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein) 54
2.5 Programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening 67
2.6 Programma 6 Duurzaamheid 77

3. De Paragrafen 82

Paragraaf 3.1 Lokale heffingen 82
Paragraaf 3.2 Weerstandsvermogen en risicovermogen 91
Paragraaf 3.3 Financiering 98
Paragraaf 3.4 Onderhoud kapitaalgoederen 102
Paragraaf 3.5 Verbonden partijen 106
Paragraaf 3.6 Grondbeleid 128
Paragraaf 3.7 Bedrijfsvoering 131
Paragraaf 3.8 Rechtmatigheid 136
Paragraaf 3.9 Kredietrapportage 2021 138
Paragraaf 3.10 Corona 142
Paragraaf 3.11 Focusakkoord 146

4. Jaarrekening 152

4.1 Overzicht van baten en lasten 152
4.2 Waarderingsgrondslagen 155
4.3 Balans 160
4.4 Toelichting op de balans 162
4.5 Staat van reserves en voorzieningen 171
4.6 Toelichting reserves en voorzieningen 172
4.7 Overzicht overheidssubsidies 176
4.8 Overzicht van incidentele baten en lasten 178
4.9 Sisa 180
4.10 Overzicht gewaarborgde geldlening 187
4.11 Wet normering topinkomens 188

5. Taakvelden conform indeling BBV-wetgeving 190

Colofon 200

1. Inleiding op de Jaarstukken 2021

Een terugblik op 2021

Evenals het jaar ervoor, werd 2021 overschaduwd door de Covid-19 pandemie. Aanvankelijk leek het er nog wel op dat de pandemie in de richting van de zomer van 2021 redelijk onder controle kwam, maar na de zomer moesten er door het Kabinet opnieuw verregaande maatregelen genomen worden om nieuwe varianten van corona te bestrijden. 2021 gaat dan ook wederom de boeken in als een jaar waarin de bestrijding van de pandemie voorop stond. Evenementen konden opnieuw niet doorgaan, de horeca en winkels hadden het zwaar te verduren en de zorg moest alle zeilen bijzetten om hulp te bieden in de verpleeg- en ziekenhuizen. Het gemeentelijk crisisteam dat in 2020 al was geformeerd, leek langzaam afgebouwd te kunnen worden, maar is uiteindelijk het gehele jaar nog intact gebleven.

De gemeenteraad kon in 2021 maar zelden fysiek bijeenkomen. Voor de gemeentelijke organisatie betekende de maatregelen om de pandemie te bestrijden, dat er vooral thuisgewerkt moest worden, dat we niet altijd hebben kunnen doen wat we wilden doen. Dat maakte het werk niet altijd gemakkelijker, maar terugkijkend op dat jaar kan gesteld worden dat Bergen op Zoom zich wendbaar heeft opgesteld en dat er op een goede manier gewerkt is om resultaten te behalen.

Deze jaarstukken geven aan wat we in 2021 met elkaar hebben bereikt. Daarnaast ook informatie over de financiële situatie van de gemeente over het afgelopen jaar. Hieruit blijkt dat we tegen de verwachting in een fors positief resultaat schrijven. De belangrijkste redenen van dit resultaat, zijn:

- Covid-19 pandemie: de moeilijke voorspelbaarheid van de consequenties van de overheidsmaatregelen hebben forse invloed op de voorspelbaarheid van het resultaat. De gemeente heeft ondanks het werken op afstand in moeten springen, haar dienstverlening aan moeten passen, aanvullende maatregelen moeten treffen. In de diverse programma's in deze jaarrekening ziet u dit terug.
- Aanvullende rijksmiddelen: ook de hoogte van de rijksmiddelen (in de volledige breedte van alle programma's) heeft een fors effect op het resultaat. Doordat er niet altijd de capaciteit meteen beschikbaar was/ is worden daarom veel gelden overgeheveld naar 2022.
- Daarnaast blijkt het nog steeds dat (ook als gevolg van de hierboven genoemde redenen) de trends in het sociaal domein lastig zijn te voorspellen. De financiële afwijkingen in het sociaal domein zijn derhalve groot, maar in % ten opzichte van de totale lasten relatief.
- De mismatch in de organisatie: het is in 2021 lastig gebleken om alle opdrachten uit te voeren omdat de capaciteit zowel kwantitatief als kwalitatief niet altijd beschikbaar of aanwezig was. Dit signaal is tussentijds aan u afgegeven.

De gedetailleerde afwijkingen worden in de diverse programma's verklaard. Kortheidshalve verwijzen we daarnaar.

Uitwerking Focusakkoord

2021 was het laatste volle jaar van deze raads- en collegeperiode. Een raadsperiode die met recht 'woelig' genoemd kan worden. Met het Focusakkoord werd er daadwerkelijk meer focus aangebracht op wat er wél, maar ook wat er zeker niét moest gebeuren. In 2021 is er gewerkt aan de drie belangrijkste opdrachten uit het akkoord: Cultuurverandering over de volle breedte, het verbeteren van de kwaliteit van de organisatie en het op orde krijgen (en houden) van de gemeentelijke financiën. Niet op alle onderdelen zijn we erin geslaagd om de stappen te zetten die we vooraf wilden zetten, maar het besef dat er wel degelijk veranderd moest worden is bestuurlijk goed doorgedrongen. En misschien heeft Covid-19 daar ook wel aan meegeholpen, want als we weer enigszins terug willen naar het 'oude normaal', dan zullen we meer dan voorheen zaken samen moeten oppakken, zullen we gezamenlijk aan de lat willen en moeten staan voor de toekomst van de Gemeente Bergen op Zoom. Cultuurverandering over de volle breedte zal daar een belangrijk onderdeel van zijn en blijven.

Als het gaat om het verbeteren van de kwaliteit van de organisatie, kan gesteld worden dat in 2021 de eerste belangrijke stappen zijn gezet. In het afgelopen jaar is een aantal structuurwijzigingen doorgevoerd en is het Plan van Aanpak Vernieuwen en Verbeteren van de Organisatie: Bergen op Zoom, dat ben jij! (PvA VVO) opgesteld, een belangrijke basis voor de toekomst voor het verder doorvoeren van verbeteringen.

De gevraagde ombuigingen zijn door de gemeenteraad besloten en ingeboekt in de (meerjaren)begroting. De feitelijke realisatie hiervan vraagt op meerdere onderdelen zeker nog

implementatie. Ook op andere niveaus worden verbeteringen doorgevoerd. Zo is reeds een start gemaakt met het verbeteren van de opzet en de inhoud van de begroting. Er wordt gedacht aan een indeling van de begroting die aansluit bij de Toekomstvisie.

Toekomst

Over die toekomst gesproken: De Toekomstvisie tot het jaar 2035 is dit jaar door de gemeenteraad vastgesteld. Niet zonder slag of stoot, want er is door de verschillende partijen veel constructief materiaal aangeleverd om een breed gedragen visie op tafel te krijgen. Na een interactief gelopen proces met inwoners en gemeenteraad is er in oktober ingestemd met het profiel 'Bergen op Zoom als verbindende, duurzame BeLeefstad'. Er is afgesproken dat jaarlijks in het jaarverslag verantwoording wordt afgelegd over de uitvoering van de Toekomstvisie 2035 en bij de komende Beleidskaders zal steeds een afweging worden gemaakt of de visie op onderdelen bijgesteld moet worden. Ook zal de nieuwe raad en een nieuw college van B&W na de verkiezingen van 2022 een basis kunnen vinden in de Toekomstvisie 2035. De vastgestelde Toekomstvisie geeft richting aan de ontwikkeling van de gemeente Bergen op Zoom voor de komende 15 jaar.

In de Toekomstvisie gaat het voornamelijk om de duurzame ontwikkeling van Bergen op zoom. Duurzaamheid in brede zin welteverstaan. Het gaat niet alleen om klimaat of vergroening, maar ook om duurzame inzetbaarheid van arbeid, duurzaam zelfstandig wonen, etc. Er is aansluiting gezocht bij de Global/Sustainable Development Goals zoals die door de Verenigde Naties in 2015 zijn opgesteld als de nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda.

De Toekomstvisie 2035 schetst het beeld van de gemeente Bergen op Zoom als een verbindende, duurzame BeLeefstad aan de Schelde. Dat is een dynamisch beeld. Een plek waar mensen graag wonen en zijn. Een stad die thuisbasis is voor mensen die thuis, bij lokale bedrijven en organisaties of elders werken en leren. Daarvoor zijn er goede verbindingen alle kanten op. Een stad waar je geld kunt verdienen en uitgeven, waar het goed leven is.

De Toekomstvisie is de koepelnota voor de beleidsvisies van de gemeente. Zo is in 2021 gewerkt aan de voorbereiding van de invoering van de Omgevingswet en aan de Omgevingsvisie. Ondanks dat de Omgevingswet opnieuw is uitgesteld, wordt op onderdelen al gewerkt volgens de Omgevingswet. Zo zijn bij verschillende ruimtelijke ontwikkelingsprojecten onder verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer dialogen met de omgeving gevoerd. Initiatiefnemers van bouwprojecten praten dan met de omgeving om ervoor te zorgen dat initiatieven ook zo goed mogelijk landen. Voorbeelden hiervan zijn het appartementencomplex Mazairac dat aan de Erasmuslaan gebouwd zal worden en het verdeelstation van Tennet waarvoor verschillende varianten in beeld kwamen. Onder de paraplu van de Toekomstvisie bevinden zich nog vier belangrijke kaderstellende visies. Dat zijn de ruimtelijke, de economische, de sociale visie (inclusief veiligheid) en de visie op financiën en dienstverlening.

Dienstverlening en organisatieontwikkeling

In 2021 hebben we, ondanks de soms lastige omstandigheden vanwege Corona, de dienstverlening voor een groot deel op peil weten te houden. Het werken 'op afspraak' is inmiddels gemeengoed geworden en de gemeentelijke medewerkers hebben hun werkschema's daar goed op aangepast.

In lijn met het plan van aanpak VVO "Bergen op Zoom, dat ben jij!" wordt de sturingsfilosofie aangepast. Hiermee wordt de koers voor de langere termijn bekrachtigd. Er wordt gestart met de implementatie van de sturingsfilosofie in 2022. Dit moet de organisatie robuust en tevens wendbaar maken. In 2021 is gekeken welke kernwaarden daarbij voorop moeten staan. Aan de 4 bestaande kernwaarden heeft de raad er 2 toegevoegd. Deze waarden zijn de grondhouding van waaruit iedere medewerker werkt. De kernwaarden worden nog in concreet gedrag uitgewerkt en geïmplementeerd.

1. Dienstbaar (de waarde voor klanten/inwoners voorop)
2. Integraal werkend (verbinden van domeinen en vraagstukken)
3. Betrouwbaar (je weet wat je aan ons hebt)
4. Betrokken (we leveren toegevoegde waarde)
5. Vooruit (we willen presteren en bij de beste gemeenten horen)
6. Voor elkaar (samenwerken, effectief, efficiënt en wendbaar)

In de politiek-bestuurlijk complexe omgeving is de organisatie immers de constante factor op termijn. Die organisatie moet betrouwbaar zijn voor de burger en moet kunnen meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen en met wijzigingen in politieke verhoudingen.

Personeel

De bemensing van de organisatie is in 2021 een lastige opgave gebleken. Personele wisselingen binnen de directie, maar ook langdurige uitval maakten dat er hard gewerkt moest worden om de continuïteit van het werk in de organisatie te waarborgen. Daarnaast is het verloop van personeel veel groter geweest dan in andere jaren. Dat had onder andere te maken met het afnemend imago van de gemeente Bergen op Zoom, de beoogde bezuinigingen en

de mismatch op de arbeidsmarkt. Vacatures zijn lastig in te vullen en in een overspannen arbeidsmarkt blijkt werken bij de lokale overheid voor velen niet de eerste keuze. Daarnaast is er voor wat betreft het personeel ook voorgesorteerd op komende bezuinigingen. Het bedrag dat omgebogen moet worden op personeel loopt in 2024 namelijk op tot meer dan 6 miljoen euro. Het zittend personeel heeft het werk zo goed mogelijk uitgevoerd. Dat heeft er wel voor gezorgd dat de verlofsaldi en de gemaakte overuren zijn opgelopen. Mede daardoor zijn we niet in staat gebleken goed werkgeverschap naar behoren uit te kunnen voeren. De werkdruk wordt als zeer hoog ervaren, wat de kwaliteitsverbetering niet altijd ten goede is gekomen. In 2021 zijn er een aantal zaken niet (volledig) uitgevoerd. Voorbeelden zijn de organisatieontwikkeling, de invoering van het integraal management, het in control komen van de organisatie, de volledige invulling van de bezuinigingen en de invoering van de kernwaarden.

Bergen op Zoom legt in de sturingsfilosofie de nadruk op mensen. Structuren en systemen zijn belangrijk, maar uiteindelijk bepalen de medewerkers gezamenlijk het succes van de organisatie. Zij maken het verschil. Daarom is het versterken en behouden van de inzet, het enthousiasme en het investeren in de kwaliteit van de medewerkers van belang. Het verder uitvoeren van het plan van aanpak VVO en de beoogde kwaliteits- en cultuurontwikkeling vergt een ontwikkeltijd van een aantal jaren.

Wmo en Jeugd

In 2021 zien we, bij met name de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en Jeugd, een aantal effecten:

- het voorzichtige positieve effect op de uitgaven van het investeren in het voorliggend veld.
- het nadelige effect van de hoge wachtlijsten. Ondanks de extra inzet, zien we dat de wachtlijsten hoog blijven.

Financiële samenvatting

Het jaarrekeningresultaat van 2021 bedraagt €12,8 miljoen positief. In 2021 zijn de wijzigingen gedurende het jaar, zoals het 1e en 2e concernbericht en de uitwerking Focusakkoord niet ten laste of ten gunste van de Algemene Reserve gebracht. Het is daarmee een zuiver jaarresultaat.

Na de raadsvergadering in december 2021 was het verwachte jaarrekeningresultaat -€2,2 miljoen nadelig. De grootste en belangrijkste financiële afwijkingen staan in onderstaande tabel inclusief een (korte) toelichting per onderwerp. In de programma's is een nadere specificatie te vinden van de resultaten per programma en productgroep en een uitgebreide financiële analyse.

We stellen, bij het raadsvoorstel over de resultaatbestemming van de jaarrekening, voor om een bedrag van €4.193.000 over te hevelen naar 2022 en 2023. Dit zijn ontvangen middelen of toegekende budgetten die we in 2021 niet hebben uitgegeven en waarvan de activiteiten in 2022 plaatsvinden.

In onderstaande tabel zijn in de kolommen Begroting 2021 (deze kolom bevat de cijfers uit de gewijzigde begroting) en Jaarrekening 2021 het saldo van de baten en lasten van het betreffende onderwerp opgenomen.

Bedragen * € 1.000

Pr.	Omschrijving	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Verschil		
				Absoluut	V/N	Perc.
Alg	Kosten salaris en inhuur Zie voor toelichting op de verschillende effecten de toelichtingen in de diverse programma's waarin is aangegeven dat bepaalde werkzaamheden niet of in mindere mate zijn uitgevoerd. Daarnaast is in paragraaf 3.7 Bedrijfsvoering een algemene toelichting op dit onderdeel opgenomen.	43.236	40.549	2.687	V	6%
2	WMO *Uitvoeringskosten toeslagenaffaire (258 V):* In 2021 is geen extra personeel ingezet voor de uitvoering. Desondanks hebben we wel een vergoeding ontvangen vanuit het Rijk. *Maatwerkvoorzieningen WMO (220 V):* De werkelijke kosten zijn 1% lager uitgekomen dan begroot. Met name vanwege corona is er minder gebruik gemaakt van dagbesteding, begeleiding, etc. Daarnaast zijn er ook minder persoonsgebonden budgetten (PGB's) verstrekt. *Maatschappelijke opvang verslavingszorg (315 V):* De extra kosten voor maatschappelijke opvang verslavingszorg vanwege corona zijn lager uitgekomen dan de €1 miljoen die is ingeschat bij het 2e concernbericht 2021.	45.861	44.727	1.134	V	2%

Bedragen * € 1.000

Pr.	Omschrijving	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Verschil		
				Absoluut	V/N	Perc.
2	**Werk en inkomen** *Bijdrage GR ISD (378 V):* De GR ISD heeft in zijn totaliteit in 2021 lagere kosten gemaakt vanwege vacaturevoordelen. *Bijstandsbesluit Zelfstandigen, incl. effect Tozo (546 V):* Doordat Tozo door eigen personeel is uitgevoerd is er een voordeel ontstaan op de ontvangen uitvoeringskosten van €178.000. Daarnaast zijn de uitgaven voor de bbz-leningen lager dan in de begroting opgenomen. *Bijzondere bijstand, incl. effect TONK (898 V):* Van de ruim €1 miljoen die we van het Rijk hebben ontvangen voor de TONK regeling is €816.000 niet uitgegeven in 2021, ondanks het bijstellen van het beleid ter stimulering. Voorgesteld wordt om dit restantbedrag over te hevelen naar 2022. *Schuldhulpverlening (291 V):* Het beroep op deze regeling is minder geweest dan vooraf ingeschat. Voorgesteld wordt om de niet uitgegeven Coronagelden voor schuldenbeleid van €127.000 over te hevelen naar 2022. *Participatiebudget (1.061 V):* Vanwege corona zijn er minder trajecten uitgevoerd (kunnen worden) dan in de begroting opgenomen. Hierdoor is een voordeel van ruim €600.000 ontstaan. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten lager uitgekomen, doordat de uitvoering van Tozo en Tonk door eigen personeel van de GR ISD is gedaan.	25.681	22.633	3.048	V	12%
2	**Jeugd** *Niet vrij toegankelijke zorg jeugd (1.918 V):* We hebben van het Rijk extra middelen ontvangen met als oogmerk dat gemeenten hiermee in staat worden gesteld om de consultatiefunctie-GGZ vorm te geven en wachtlijsten bij lichtere alsmede specialistische jeugdproblematiek tegen te gaan. De uitwerking, welke in regionaal verband heeft plaatsgevonden, heeft slechts geleid tot geringe lasten in 2021, omdat voor onze regio geen sprake is van substantiële wachtlijsten. Hierop is een voordeel ontstaan van €1,7 miljoen. Daarnaast heeft de afrekening over 2021 van de jeugdinstelling Almata een voordeel opgeleverd van €235.000.	22.577	20.349	2.228	V	10%

Bedragen * € 1.000

Pr.	Omschrijving	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Verschil		
				Absoluut	V/N	Perc.
3	**Cultuurstimulering** Van het Rijk zijn coronamiddelen ontvangen van €1,8 miljoen als compensatie voor lokale culturele voorzieningen. Hiervan is slechts een beperkt deel uitgegeven. In december is besloten om de overgebleven gelden over te hevelen naar 2022. Daarnaast hebben we in 2021 opbrengsten gerealiseerd voor de verhuur van de Blokstallen en het Eventum, die niet in de begroting zijn opgenomen.	1.768	29	1.739	V	98%
4	**Beheer openbare ruimte** Vanwege capaciteitsproblemen (openstaande vacatures en geen bekwaam/geschikt personeel in kunnen huren) is niet het volledige beheerprogramma uitgevoerd (865 V). Daarnaast hebben we, door de aanleg van glasvezel binnen onze gemeente, een hogere degeneratievergoeding ontvangen dan begroot (298 V).	9.492	8.471	1.021	V	11%
4	**Omgevingsvergunning/leges** In het 2e concernbericht 2021 is de opbrengst leges omgevingsvergunningen met €200.000 verhoogd. In de laatste maanden zijn fors meer aanvragen binnen gekomen, waardoor een extra opbrengst is ontstaan (833 V). Omdat een deel van het werk van deze late aanvragen in 2022 plaatsvindt wordt voorgesteld om €233.000 over te hevelen naar 2022.	1.140	1.955	833	V	73%
5	**Algemene uitkering** Het effect van de decembercirculaire levert een voordeel op (939 V). Daarnaast zijn afrekeningen ontvangen vanuit voorgaande jaren (219 V) en is de definitieve Coronacompensatie inkomstenderving 2020 hoger dan eerder was toegezegd (243 V). Tot slot zorgt het uitstellen van de opschalingskorting voor een voordeel (640 V).	152.942	155.041	2.097	V	1%
5	**Onroerende zaak belasting (OZB)** De totale opbrengsten voor de OZB zijn lager dan begroot (-358 N), voornamelijk bij de niet-woningen. Dit wordt veroorzaakt door afhandeling van bezwaarschriften en een hogere leegstand dan vooraf was ingeschat. Daarnaast is de storting in de voorziening dubieuze belastingdebiteuren hoger (-105 N). De jaarcijfers van de BWB wijken dermate af van de halfjaarcijfers, waardoor dit effect bij de jaarrekening 2021 naar voren komt.	16.467	15.989	-478	N	-3%
5	**Overhead** Het voordeel binnen overhead bestaat uit meerdere kleine posten: minder uitgaven voor facilitaire services, communicatie en werkbudgetten directie. Daarnaast is de vergoeding vanuit de GR ISD voor ondersteuning overhead vanuit de gemeente Bergen op Zoom hoger (190 V).	6.648	6.014	634	V	10%

Bedragen * € 1.000

Pr.	Omschrijving	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Verschil		
				Absoluut	V/N	Perc.
Alg	Overige mutaties			75	V	
	Saldo mutaties			**15.018**	**V**	
5	Begroot resultaat van de jaarrekening Het begrote rekeningresultaat was afgerond €2,2 miljoen negatief. Deze post wordt alleen bij de begroting gebruikt en veroorzaakt dus bij de jaarrekening altijd een saldo.			-2.204	N	
	Jaarrekeningresultaat 2021 voor bestemming			**12.814**	**V**	
	Over te hevelen posten naar 2022 (en 2023)			-4.193		
	Jaarrekeningresultaat 2021 na bestemming			**8.621**	**V**	

Voorgestelde overhevelingen:

Over te hevelen middelen (nog te besluiten door de gemeenteraad, verwerking bij resultaatbestemming jaarrekening 2021)

Bedragen * € 1.000

Pr.	Omschrijving	Bedrag
div	Corona middelen	1.796
1	Regionale Investerings Agenda Stedelijke Regio West-Brabant West	97
2	Onderzoek naar fraude door zorgaanbieders	36
3	Businesscase sport (opstellen bc binnensport en buitensport)	120
3	Businesscase cultuur (kwartiermakersorganisatie)	43
3	Inhuur IHP	42
3	Kerkenvisie	13
4	Implementatie omgevingsvergunningen	233
5	Ontwikkelbudget	153
5	Leantraject extra t.o.v. 2e concernbericht 2021	35
5	Project Digitalisering Bouwvergunningen	20
	Totaal nog te besluiten	**2.588**

Over te hevelen middelen (reeds besloten door de gemeenteraad, verwerking bij resultaatbestemming jaarrekening 2021)

Bedragen * € 1.000

Pr.	Omschrijving	Bedrag
3	Corona middelen lokale culturele voorzieningen	1.605
	Totaal reeds besloten	**1.605**
	Totale overhevelingen van 2021 naar 2022 (en 2023)	**4.193**

Leeswijzer

De jaarstukken zijn opgedeeld in twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag zijn de programma's en paragrafen opgenomen. De Jaarstukken 2021 hebben dezelfde indeling als de Begroting 2021. Dit houdt in dat de programma's gelijk zijn aan die van de Begroting 2021. Ieder programma start met de w-vragen 'Wat hebben we bereikt in 2022 (hoofd- en subdoelstellingen per programma voor de periode 2018 - 2022)?' en 'Wat wilden we bereiken in 2021 (de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2021)?'. De rode teksten hierin zijn aanpassingen in het beleid volgend uit het Focusakkoord. Daarnaast zijn de verbonden partijen opgenomen inclusief een toelichting en de wettelijk verplichte indicatoren. Dit is een vast onderdeel in zowel de begroting als in de jaarstukken. Vervolgens is een toelichting op de financiële verschillen tussen de gewijzigde begroting en de jaarrekening gegeven. Een financieel voordeel wordt aangegeven met een V en een nadeel met een N.

Ook zijn de 7 verplichte paragrafen opgetekend, zoals in de Begroting 2021. Daarnaast is, zoals elk jaar, de paragraaf Rechtmatigheid opgenomen (paragraaf 3.8). In de Begroting 2021 is het meerjareninvesteringsplan beschreven. In deze jaarstukken hebben we hiervoor paragraaf 9 Kredietrapportage 2021 opgenomen. Tevens is er een paragraaf Corona (paragraaf 10) toegevoegd, vanwege het grote effect van corona op de exploitatie in 2021 en er is een paragraaf over het Focusakkoord geschreven (paragraaf 11). Dit is toegezegd aan de gemeenteraad.

Het tweede deel is de jaarrekening. Hierin wordt vooral financieel verantwoording afgelegd. In de jaarrekening zijn onder meer een overzicht van baten en lasten, de balans met toelichting en de staat van reserves en voorzieningen met toelichting opgenomen.

Naast dit boekwerk is ook een bijlagenboek opgesteld. Hierin zijn nadere financiële gegevens opgenomen, zoals de kredietrapportage, de staat van activa en het coronaoverzicht. In de Jaarstukken 2021 kunnen afrondingsverschillen voorkomen. Bedragen zijn opgenomen in euro's. Waar bedragen zijn afgerond op duizendtallen, is dit aangegeven (bijvoorbeeld met x €1.000).

Programma 1

Besturen, samenwerken en veiligheid

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Bestuur en samenwerking

Hoofddoelen	Subdoelen
1. Uitzetten en volgen van een heldere koers en strategie	1.1 Integraal benaderen van vraagstukken (control, proces). Dit gaat om inhoudelijke ondersteuning aan college van B&W en ambtelijke organisatie bij het integraal en koersvast (en toch wendbaar/flexibel) werken. 1.2 Bewaken van prioriteiten en focus (control, PA en communicatie) aan de hand van vastgesteld kader (toekomstvisie en coalitieakkoord). 1.3 Anticiperen op ontwikkelingen en lange termijn oriëntatie (permanente actualisatie, monitoren van trends en ontwikkelingen). 1.4 Actualiseren Regionale visie.
2. Sterk profiel en positie binnen vitale samenwerkingsverbanden	2.1 Strategisch samenwerken en relatiemanagement. Om de (economische) positie in onze stad, regio (inclusief Vlaanderen) en provincie te versterken, onderhouden en investeren we in samenwerkingsverbanden en netwerken met verschillende partners, op verschillende schalen, met zicht op nettorendement van onze participatie in samenwerkingsverbanden. 2.2 Positionering van Bergen op Zoom. We zetten in op communicatie. Samenwerkingsverbanden worden bekeken op effectiviteit en hierop worden keuzes gemaakt. 2.3 Actualiseren regionale visie.

Veiligheid

Hoofddoelen	Subdoelen
4. Weerbaar Bestuur	4.1 Stevige aanpak ondermijning - Daling van de georganiseerde criminaliteit en de drugscriminaliteit. 4.2 Informatiepositie actueel houden en verder uitbouwen voor een effectieve aanpak georganiseerde criminaliteit. 4.3 Minder (drugs)dumpingen. 4.4 Stop zorgfraude - Gemeenschapsmiddelen voor zorg bereiken de juiste mensen op de juiste manier. 4.5 Veilige Publieke Taak (VPT) - Onze mensen – ambtelijk en bestuurlijk – kunnen hun werk veilig verrichten in het kader van Veilige Publieke Taak.
5. Voorkomen van het (eerste) delict We werken slim en integraal samen rondom kwetsbare personen en groepen	5.1 Blijvende inzet Zorg- en Veiligheidshuis op de combinatie van preventie en repressie. 5.2 Sluitende aanpak verward gedrag conform de landelijke opdracht. 5.3 Veiligheid ingebed in de integrale uitvoeringorganisatie.

6. Permanent voorbereid zijn op rampen en crisis en calamiteiten binnen Zorg en Veiligheid	6.1 Positieve houding tegenover noodopvang voor vluchtelingen, als er een nieuwe vluchtelingencrisis ontstaat - geen permanente groepshuisvesting.
7. Veilige en leefbare omgeving	7.1 Bevorderen van naleving van wet- en regelgeving. Voorkomen of beëindigen van: - Onveilige en ongezonde situaties; - Aantasting van landschappelijke-, cultuurhistorische-, en/of natuurwaarden en milieukwaliteit; - Aantasting van de kwaliteit van woon- en leefomgeving en verstoringen van de openbare orde; - Onrechtmatig gebruik van sociale- en maatschappelijke voorzieningen en inschrijvingen BRP en daarmee misbruik en/of oneigenlijk gebruik van gemeenschapsgelden. 7.2 Bevorderen van de veiligheid en het veiligheidsgevoel - De objectieve veiligheidscijfers en subjectieve veiligheidsgevoelens laten over 4 jaar een positieve tendens zien in vergelijking met de vorige bestuursperiode voor zover we daar invloed op hebben. 7.3 Blijvend terugdringen van drugsoverlast.

Onze resultaten en activiteiten in 2021

Wat en hoe hebben we dat bereikt?

Bestuur en samenwerking

1 Heldere koers en strategie.

Het Focusakkoord heeft gedurende de hele bestuursperiode van het college van B&W centraal gestaan. Trends en ontwikkelingen en de invloed daarvan op het Focusakkoord zijn daarin, voor zover van toepassing, meegenomen.

De Toekomstvisie 2035 is op 21 oktober 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Voor de uitvoering daarvan wordt aan de raad een aanpak voorgesteld met een bestuurlijke agenda voor de periode 2022-2026.

De dialoog over scenario's heeft nog niet plaatsgevonden, omdat de strategisch ambtelijke capaciteit volledig is ingezet voor de Toekomstvisie 2035 en de ontwikkelingen West-Brabant West, 4e stedelijke regio in de provincie Noord-Brabant. Wel is het scenariodenken gebruikt bij de totstandkoming van de perspectieven Stedelijke regio West-Brabant West. Daarover wordt de raad in het eerste halfjaar van 2022 geïnformeerd.

De Uitvoeringsagenda samenwerking Brabantse Wal is medio 2021 geactualiseerd. In deze agenda is focus aangebracht in de onderwerpen die specifiek de aandacht vragen van de samenwerking in de Brabantse Wal. Dit is mede gedaan door de samenwerking in de Brabantse Wal beter te positioneren in de context van andere samenwerkingen. Bij ieder onderwerp is gezocht naar het juiste schaalniveau zodat de inbreng als Brabantse Wal zo effectief mogelijk kan zijn.

2 Sterk profiel en positie binnen vitale samenwerkingsverbanden

Bij het tegen het licht houden van de samenwerkingsverbanden op het gebied van effectiviteit en doelmatigheid zijn verbeterpunten naar voren gekomen. Deze bieden kansen om bijvoorbeeld de governance of interne control hiervan te verbeteren, maar leiden vooralsnog niet tot de conclusie dat de inzet binnen deze verbanden moet worden gestaakt. Ten aanzien van een aantal samenwerkingsverbanden zijn vervolgonderzoeken afgesproken. Begin 2022 is met de raad de doorlopen aanpak van deze QuickScan besproken, en zijn de resultaten gedeeld. Eventuele resultaten vanuit

de vervolgonderzoeken zullen via de reguliere Planning & Control cyclus met de raad worden gedeeld.

Veiligheid

4 Weerbaar bestuur

In 2021 hebben we uitvoering gegeven aan het projectplan Radix (aanpak ondermijning). Er is een bijeenkomst geweest in april in het kader van Safe and Sound, waarbij scholen aanwezig waren en waar er een veiligheidswijzer is gepresenteerd (bij welke partner kan je met welke problematiek terecht).

Er zijn wijkanalyses opgesteld voor alle wijken in Bergen op Zoom, die als basis fungeren voor onze wijkgerichte aanpak. Er was onvoldoende capaciteit om dergelijke aanpakken concreet uit te voeren en heeft de aanpak van de Veiligheidsmarinier in Gageldonk en Warande vertraging opgelopen. Er hebben wel twee integrale controles plaatsgevonden, waaronder de garageboxcontrole van december 2021, waarbij grote hoeveelheden illegale activiteiten zijn geconstateerd en beëindigd. Verder werken we met de Taskforce-RIEC aan een handhavingsknelpunt. Er is ook een aantal casussen vanuit Meld Misdaad Anoniem en het Lokaal Informatie Punt (LIP) integraal afgehandeld, waarbij er bijvoorbeeld hennepkwekerijen zijn geruimd.

Daarnaast is eind 2021 gestart met een herijking van het Actieplan Radix 2022/2023, waarbij focus wordt aangebracht op thema's en speerpunten.

Door de inzet op Covid-19 wet-/regelgeving en ontstane vacatures is de herijking van het plan van aanpak drugsdumpingen verplaatst naar 2022. Daarentegen heeft de burgemeester in 2021 meerdere keren bestuursrechtelijk opgetreden tegen drugsdumpingen, -teelt en -handel onder andere in de vorm van het opleggen van dwangsommen en het tijdelijke sluiten van panden.

Het Bibob-beleid is in 2021 niet herijkt. In 2021 heeft er een evaluatie van het Bergs Interventie Team (BIT) plaatsgevonden, maar het verwerken/vertalen van uitkomsten heeft vertraging opgelopen.

Er hebben 7 agressietrainingen plaatsgevonden voor nieuwe én reeds in dienst zijnde collega's. In de organisatie is een agressieprotocol aanwezig en zijn er agressiecoördinatoren aangewezen.

5 Voorkomen van (eerste) delicten

In 2021 hebben we deelgenomen aan casus overleggen in het Zorg- en Veiligheidshuis waardoor we inzetten op preventie en repressie. Door vacatures en diverse incidenten kon de deelname van de veiligheidsadviseurs aan deze overleggen niet altijd geborgd worden.

De implementatie van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ) is afgerond en geëvalueerd. We hebben geconcludeerd dat de implementatie goed is verlopen en dat de wettelijke taken, die onder verantwoordelijkheid vallen van de gemeente, ook voor de langere termijn geborgd zijn.

Om de recidivecijfers verder terug te brengen zijn in 2021 2 doorstroomvoorzieningen voor ex-gedetineerden gerealiseerd (Roosendaal en Bergen op Zoom). Voorheen kwamen deze inwoners in de maatschappelijke opvang terecht. Als dit project succesvol blijkt, zullen deze voorzieningen in 2022 worden toegevoegd aan het al bestaande aanbod vanuit Beschermd wonen.

De districtelijke zorgcoördinator Mensenhandel is op 1 januari 2021 gestart. Halverwege 2021 heeft er een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden. Hieruit is gebleken dat de zorgcoördinator een meerwaarde heeft. Daarnaast is gestart met het opstellen van het beleidsplan Mensenhandel. Samen met de regio wordt het beleidsplan opgesteld om de eenduidigheid in de regio te houden. In 2022 wordt het beleidsplan lokaal 'ingekleurd'.

6 Permanent voorbereid zijn op rampen en crisis en calamiteiten binnen Zorg en Veiligheid

De districtelijke crisisorganisatie - waar Bergen op Zoom deel van uitmaakt - is volledig vakbekwaam. Diverse opleidingen, trainingen en oefeningen zijn georganiseerd om dit te bereiken. Iedere medewerker heeft de mogelijkheid gehad om minimaal één opleiding én training te volgen en aan één oefening deel te nemen. De veiligheidsregio heeft in totaal meer dan 20 activiteiten aangeboden voor alle crisisfuncties in de regio. De faciliteiten zijn periodiek gecontroleerd en geactualiseerd zodat dit op orde is tijdens een crisis. Er zijn verschillende lokale piketten georganiseerd om tijdens een crisis daadkrachtig op te treden: communicatie, juristen, bouwtoezicht en adviseur veiligheid. Ook het bestuur heeft een piket ingesteld, zodat bereikbaarheid altijd gegarandeerd

is. Voor de officier van dienst bevolkingszorg maken we gebruik van een districtelijk piket.

In 2021 is gestart met de nieuwe visie op gemeentelijke crisisbeheersing. Het doel is om een slagvaardigere en compactere crisisorganisatie te hebben in 2022 waar alle gemeenten (naar evenredigheid) een bijdrage aan leveren.

Periodiek overleg heeft plaatsgevonden met de brandweer, Omgevingsdienst en BRZO-bedrijven over controles, risico's en kansen die er liggen op het gebied van fysieke veiligheid.

Vanwege vacatures en langdurig verzuim zijn vanuit onze organisatie geen projecten opgestart met betrekking tot Veilig Spoor, Veilig Ondernemen, Veilig Wonen, Veilig op de Weg en externe veiligheid, zoals de risicokaart.

In 2021 is aan de gemeente Bergen op Zoom geen rechtstreeks verzoek gedaan voor het bieden van noodopvang aan vluchtelingen. Wel zijn alle gemeenten met klem verzocht op een hoger tempo te huisvesten en de wettelijke huisvestingstaakstelling in te lopen. Hier hebben we zo goed mogelijk gehoor aan gegeven. We blijven vooralsnog inzetten op de reguliere huisvesting van statushouders op basis van de wettelijk opgelegde taakstelling. De taakstelling voor huisvesting van statushouders is voor 2021 niet gehaald. Er zijn afspraken gemaakt met raad over een tussenvoorziening in 2022 (achterstand en extra taakstelling 2022).

7 Veilige en leefbare omgeving

De voorgenomen activiteiten voor 2021 beschreven in het Uitvoeringsplan Toezicht & Handhaving 2021. De verslaglegging en verantwoording over de daadwerkelijke uitvoering worden opgenomen in het Evaluatieverslag Toezicht & Handhaving 2021, welke aan de gemeenteraad wordt aangeboden. In algemene zin kunnen we stellen dat ook 2021 voor een groot deel in het teken stond van het houden van toezicht op naleving van Covid-19 wet- en regelgeving.

Ter verbetering van de zichtbaarheid van de Boa's in de wijken zijn er in 2021 twee elektrische scooters en fietsen aangeschaft. Tevens is voor de handhaving op het water een nieuwe boot gekocht ter vervanging van de bestaande boot. De Boa's nemen deel aan de overleggen met de coördinatoren van de Buurtpreventieteams, de gemeentelijke wijkverbinders en de politie. Ook werken de gemeentelijke Boa's samen met diverse partners in het provinciale samenwerkingsverband "Samen Sterk in het Buitengebied" (Groene Handhaving).

De lokale aanpak verward gedrag is geëvalueerd in 2021. Hieruit is gebleken dat de huidige aanpak gecontinueerd kan worden. Daarnaast wordt bezien of de landelijke evaluatie in 2021 leidt tot eventuele aanpassing van onze aanpak. Het evalueren van de container waar daklozen kunnen verblijven is uitgesteld naar 2022.

De evaluatie van de dak- en thuislozen locatie aan de Brouwerijbaan is gestart in 2021. De vergunning is verlengd en met alle betrokken partijen zijn afspraken gemaakt met betrekking tot veiligheid en gezondheid (hygiëne).

Tot slot is in 2021 ook gestart met een wekelijks stand-up overleg met interne en externe partners over complexe, integrale veiligheidscasuïstiek. Tijdens het overleg worden interventies en acties bepaald. Daarnaast zijn in de wijken Gageldonk en Warande onder regie van de Veiligheidsmarinier actieplannen opgesteld naar aanleiding van enkele incidenten en overlastmeldingen. Met de Buurtpreventieteams wordt samengewerkt en ze worden gericht ingezet op basis van signalen in hun buurt. Ook leveren zij informatie aan over hotspots en trends, zodat gemeente en partners hun inzet kunnen bepalen.

Door de extra taken in relatie tot Covid-19, vacatures en (langdurig) ziekteverzuim, alsmede door de spanning tussen de veiligheidsopgaven in onze gemeente en de beschikbare capaciteit is het actualiseren van het juridisch instrumentarium en het ontwikkelen en uitvoeren van concrete aanpakken onvoldoende gerealiseerd. Denk hierbij aan het opstellen en toepassen van beleidsregels, evalueren en herzien van beleid (bv. cameratoezicht en kansspelautomaten) en gemeentelijke aanpakken m.b.t. woonoverlast en high impact aanpak crimes.

Indicatoren

Omschrijving indicator (Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven)	**Gemeenten landelijk***	**BoZ 2020**	**BoZ 2021**	**Bron***
Verwijzingen Halt (aantal per 1.000 jongeren)	11 (2020)	15	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Stichting Halt)
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	2,0 (2020)	2,8	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Diefstallen)
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	4,5 (2020)	5,7	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Criminaliteit)
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	1,8 (2020)	2,1	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Diefstallen)
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	6,2 (2020)	6,2	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Criminaliteit)

* De cijfers bij het onderdeel 'Gemeenten landelijk' kunnen afwijken van de cijfers op de website Waarstaatjegemeente.nl (WSJG). Deze cijfers worden namelijk aangepast op het moment er – gedurende het jaar – meer cijfers beschikbaar komen.
** De vermelding achter Waarstaatjegemeente.nl is de bron waaruit WSJG de indicator heeft achterhaald. Deze extra informatie is waar mogelijk bij alle indicatoren weergegeven.

Bovenstaande opmerkingen gelden voor alle tabellen in dit document waarin indicatoren zijn opgenomen.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	**Vastgesteld**
Toekomstvisie Bergen op Zoom	2021
Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 District De Markiezaten	2019
Regionaal Beleidsplan ZWB 2019-2021 (hele politie-eenheid)	2018
Integrale handhavingsnota 2019-2022	2019
Beleidsplan Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant 2019-2023	2019
Aanpak dreiging en agressie en geweld tegen openbaar bestuurders en overige (gemeente)ambtenaren	2015
Oplegnotitie organisatieplan Zorg- en Veiligheidshuis De Markiezaten 2015-2017	2015
Regionaal Kompas 2015-2020, uitwerking van het vangnet voor kwetsbare mensen	2015
Sociaal Domein 'Samen leven Samen doen'	2013
Het RIEC-convenant	2020
APV (gerelateerde beleidsdocumenten en uitvoeringsrichtlijnen)	Divers
Aanpak Verward gedrag	2018
Wet verplichte GGZ 2020 West Brabant	2019

Verbonden partijen	Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Door afstemming tussen hulpdiensten bereiken we grotere slagkracht en betere dienstverlening. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €4.644.143
Belgisch-Nederlands grensoverleg (BENEGO)	Verbinden van lokale initiatieven bij Belgische en Nederlandse grensgemeenten om substantiële subsidiebijdragen te verwerven en informatie te delen over grensoverschrijdende thema's.

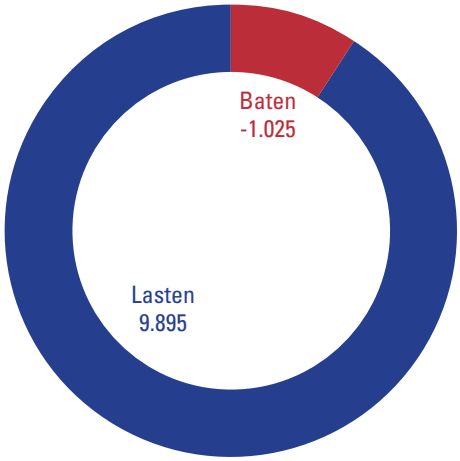
Wat heeft het gekost?

Programma 1 Besturen, samenwerken en veiligheid

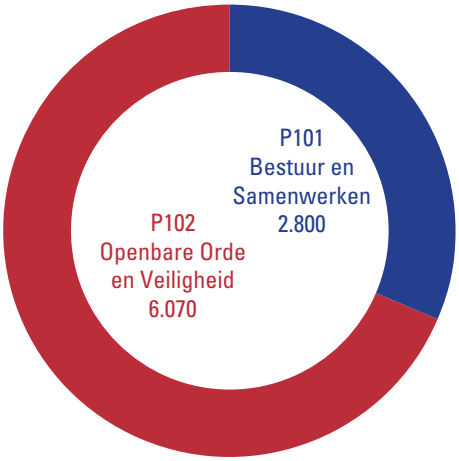
x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil 2021	V/N
Baten	-924	-527	-772	-1.025	253	V
Lasten	9.945	9.927	10.273	9.895	379	V
Totaalsaldo baten en lasten	**9.021**	**9.399**	**9.501**	**8.870**	**631**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**9.021**	**9.399**	**9.501**	**8.870**	**631**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000 **Productgroep P101** **Bestuur en samenwerken**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-238	0	0	-79	79	V
Lasten	3.561	3.094	3.177	2.879	298	V
Totaalsaldo baten en lasten	**3.323**	**3.094**	**3.177**	**2.800**	**377**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**3.323**	**3.094**	**3.177**	**2.800**	**377**	**V**

x € 1.000 **Productgroep P102** **Openbare Orde en Veiligheid**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-686	-527	-772	-946	173	V
Lasten	6.385	6.833	7.096	7.015	81	V
Totaalsaldo baten en lasten	**5.698**	**6.306**	**6.324**	**6.070**	**254**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**5.698**	**6.306**	**6.324**	**6.070**	**254**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid **Omschrijving**	**Resultaat baten 2021**	**V / N**	**Resultaat lasten 2021**	**V / N**
P101 Bestuur en samenwerken	79	V	298	V
P102 Openbare Orde en Veiligheid	173	V	81	V
	253	**V**	**379**	**V**

Toelichting

P101 Besturen en samenwerken **377 V**

Pensioen- en wachtgeldvoorziening wethouders *243 V*

Het voordeel van €243.000 bestaat uit 2 onderdelen. In het 2e concernbericht 2021 is aangegeven dat we meer zouden moeten storten in de pensioenvoorziening dan in de begroting was opgenomen. Hierop is de begroting bijgesteld. Echter, op basis van de actualisatie 2021 welke we in december hebben ontvangen, is de rekenrente voor het nabestaanden- en ouderdomspensioen juist gestegen van 0,082% naar 0,528%. Een stijging betekent dat we minder hoeven te storten en in dit geval betekent het een vrijval in de voorziening. Dit leidt tot een incidenteel voordeel.

Daarnaast heeft eind 2021 een storting plaatsgevonden in de voorziening voor wachtgeld gewezen wethouders vanwege het aftreden van wethouder Van der Velden. In de inleiding van het 2e concernbericht 2021 is hier aandacht aan besteed. De omvang was destijds nog niet bekend, maar leidt er nu toe dat de lasten hoger zijn dan begroot.

Bestuurlijke samenwerking *78 V*

Dit betreft het restant budget Regionale Investerings Agenda Stedelijke Regio West-Brabant West. Voor het opstellen van deze agenda om te komen tot een verstedelijkingsagenda met het Rijk is door de 7 deelnemende gemeenten, het Waterschap Brabantse Delta en de provincie Noord-Brabant een bijdrage in de vorm van een voorschot in rekening gebracht. Deze bijdragen zijn ontvangen door de gemeente Bergen op Zoom in 2021, maar een deel van de kosten wordt in 2022 gemaakt. Het gaat om advies- en onderzoekskosten, communicatiekosten en projectondersteuning. Daarom is opgenomen om de ontvangen bijdragen, waarvoor nog geen kosten gemaakt zijn, over te hevelen naar 2022.

P102 Openbare orde en veiligheid **254 V**

Salaris- en inhuurkosten *172 V*

Door openstaande vacatures in 2021 is een voordeel ontstaan op de salariskosten van €119.000. Voor een deel betreft het vacatures die lastig ingevuld kunnen worden. Ook zijn er minder Drank- en Horecacontroles uitgevoerd dan gepland door de coronapandemie en tijdelijke sluiting van de horeca. Er is een nadeel ontstaan op tijdelijke extra inhuur ter ondersteuning van toezicht en handhaving van €115.000. De bijdragen van derden in de BOA-pool zijn €78.000 hoger dan begroot en er is een vrijval in de voorziening voor voormalig personeel van €75.000.

Veiligheidsregio *-134 N*

Het nadeel is ontstaan doordat de afrekening van de gelden voor het functioneel leeftijdsontslag (FLO) gelden van zowel 2020 als 2021 in het jaar 2021 is doorbelast. Deze gelden zijn niet beïnvloedbaar. Bij de tussentijdse afwijkingenrapportage heeft de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant op het FLO-overgangsrecht een afwijking gemeld ten opzichte van de vastgestelde begroting. De oorzaken van de hogere kosten zijn een negatief rendement bij A.S.R., lagere polis bedragen waardoor de afkoop van FLO60 hoger is uitgevallen, effecten van het fiscale regime op virtuele tegoeden en de overeengekomen AOW-compensatie vanaf 65 jaar.

Brandweerkazerne (vastgoedaccount) *147 V*

Dit voordeel bestaat uit 2 componenten. Het eerste onderdeel is de lagere bijdrage aan de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant voor de kazerne. Wegens de afspraken rondom de verkoop van de brandweerkazerne enkele jaren geleden worden de kapitaallasten van de kazerne (die de veiligheidsregio heeft) vergoed door de gemeente Bergen op Zoom. Deze kapitaallasten stonden oorspronkelijk te hoog in de begroting 2021 van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en zijn in het laatste kwartaal van 2021 gecorrigeerd. Dit levert een voordeel op van €85.000. Ook in 2022 zullen de kosten lager uitvallen dan nu in de begroting van de gemeente Bergen op Zoom is opgenomen. Dit wordt meegenomen in het 1e concernbericht 2022. Ten tweede heeft er een afrekening over de bijdrage van voorgaande jaren plaatsgevonden wat voor Bergen op Zoom €20.000 voordeel betekent.

Algemene criminaliteitsbestrijding *54 V*

Het incidentele voordeel is gelegen in een aantal onderdelen waarop minder is uitgegeven dan begroot. Te weten: inzet veiligheidsmarinier (eind 2021 gestart), buurtpreventie (minder bijeenkomsten door corona), cameratoezicht (minder onderhoudskosten) en onderzoek/integrale controles (minder vanwege corona). Daarnaast is er een teruggave van de bijdrage 2021 vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis.

Reserves

N.v.t.

Programma 2

Samen leven, samen doen

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Samen leven, samen doen

Hoofddoelen	Subdoelen
1. Inwoners doen mee aan de samenleving en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen	1.1 Inwoners ontvangen de ondersteuning die redelijkerwijze nodig is binnen de wettelijke kaders; via zorgvuldige budgettering wordt hierop zicht gehouden. 1.2 Inwoners hebben zorg voor elkaar (eigen kracht, netwerk). 1.3 We streven naar het bieden van ondersteuning binnen de bestaande budgetten, door van maatwerk naar meer algemene voorzieningen te gaan.
2. Een gezonde samenleving	2.1 Bevorderen van een gezonde leefstijl. 2.2 Bevorderen van een gezonde leefomgeving. 2.3 Bevorderen van de gezondheid van jeugdigen 0-18 (jeugdgezondheidzorg). 2.4 Preventie en bestrijding van infectieziekten. 2.5 Toezicht houden op kinderopvang en onderhouden relaties met kinderopvang. 2.6 Het bieden van informatie en advies op het gebied van gezondheid zoals informatie over de negatieve gevolgen van alcoholgebruik onder jongeren. 2.7 Bevorderen van een dementievriendelijke gemeente. 2.8 Bestrijden van eenzaamheid.
3. Realiseren van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (integrale toegang) met één proces en één informatiesysteem, waarbij we focussen op wat werkt	3.1 Eind 2018 starten we met de werkorganisatie Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein. In 2019 werken we als lerende organisatie vanuit één proces en registreren we in één systeem. De dienstverlening aan inwoners loopt door, we sturen bij waar nodig. 3.2 Vanaf 2020 formaliseren we de afspraken voor de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein.
4. Aanpak van werkloosheid en jeugdwerkloosheid in het bijzonder	4.1 Inzicht in het uitkeringsbestand (ken je klant) als basis voor de aanpak van werkloosheid. 4.2 Uitvoeren van de werkplicht. Iedereen die kan werken, werkt. 4.3 Mensen die nog niet kunnen werken, hebben een leerplicht. 4.4 Voor mensen met een arbeidsbeperking die zijn aangewezen op een beschermde werkomgeving realiseren we beschutte werkplekken. 4.5 Terugdringen aantal uitkeringsgerechtigden door mensen volledig te laten uitstromen. 4.6 Handhaving op naleving van opgelegde verplichtingen. 4.7 Jongeren zonder startkwalificatie naar werk/studie begeleiden in samenwerking met het onderwijs (sluitende regionale aanpak). 4.8 Streven naar regionale harmonisatie Social Return on Investmentbeleid. 4.9 Nieuwkomers helpen met taal en werk in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven.

5. Mensen die een uitkering ontvangen, stimuleren om iets terug te doen	5.1 Uitvoeren van de meedoenplicht, zonder arbeidsverdringing. 5.2 Vrijwilligers Informatie Punt wordt geïntegreerd in de USD.
6. Tijdelijke ondersteuning bieden aan mensen met inkomensproblematiek	6.1 Blijven inzetten op armoedebestrijding en werken aan volledige uitstroom.
7. Terugdringen van zorgvragen voor schuldhulpverlening	7.1 Preventie en vroegsignalering van schulden. 7.2 Geen huisuitzettingen meer door huurschulden. 7.3 Bevordering van uitstroom uit het bestuursrechtelijk premieregime Zorgverzekeringswet van bijstandsgerechtigden (wanbetalersregeling).
8. Zorgen voor voldoende Rijksmiddelen voor het sociaal domein en een financieel beheersbare uitvoering	8.1 Er wordt realistisch begroot, met inzicht in de budgetten die de Rijksoverheid beschikbaar stelt voor het sociaal domein en de “plus” die de gemeente daarbovenop zet. Bij een dreigende overschrijding van de “plus” van de gemeente worden wachtlijsten geaccepteerd. 8.2 Als blijkt dat buiten de “plus middelen” er een tekort blijkt te ontstaan maakt de gemeenteraad de afweging 8.3 Door maatschappelijke businesscases vergroten we de doelmatigheid van de uitvoering. 8.4 Algemene voorzieningen zijn het uitgangspunt, maatwerk alleen als algemene voorzieningen niet volstaan. 8.5 Versobering van hulpmiddelen als deze het beoogde effect opleveren. 8.6 Actief volgen van indicaties gericht op tijdelijkheid en afschaling. 8.7 Lobby bij de Rijksoverheid voor meer financiële middelen en herinvoering inkomenstoets. 8.8 Bij het optreden als centrumgemeente mag de gemeente geen financieel nadeel ondervinden. 8.9 De gemeenteraad wordt maandelijks via een dashboard geïnformeerd over de realisatie van het sociaal domein.

Onze resultaten en activiteiten in 2021

Wat en hoe hebben we dat bereikt?

1 Inwoners doen mee aan de samenleving en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor het bieden van zorg en ondersteuning. Het beoogd maatschappelijke effect is dat alle inwoners participeren naar vermogen en behoefte: iedereen doet zoveel mogelijk mee in de maatschappij. Het is aan de gemeente om de zorg en ondersteuning voor haar inwoners zo efficiënt en effectief mogelijk te organiseren. De gemeente zet hiervoor zowel preventieve voorzieningen als maatwerkvoorzieningen in. Een belangrijk speerpunt is ‘de beweging naar voren’: Een grotere inzet van het voorliggend veld om (duurdere) maatwerk indicaties te voorkomen of sneller af te kunnen schalen naar het voorliggend veld.

Door moeilijk invulbare vacatures, (langdurig) ziekteverzuim, alsmede door de spanning tussen de opgaven sociaal domein in onze gemeente en de beschikbare capaciteit, zijn een aantal zaken niet of onvoldoende uitgevoerd.

Wat is niet volledig gebeurd of gehaald in 2021:

- Niet alle aanvragen WMO zijn tijdig afgehandeld. Er is nog steeds sprake van wachtlijsten;

- Er is geen beleid op het gebied van ouderen en dementie. Er is nog geen dementiescan uitgevoerd en er is geen deelname aan het dementienetwerk;
- Er is geen uitvoering gegeven aan het Transformatieplan Sociaal Domein;
- Er is geen deelname aan de dag van de LHBTI;
- Er is geen woon-zorg visie opgesteld;
- Er is geen nieuwe visie geschreven voor het sociaal domein met de Brabantse Wal;
- Het integraal werken is niet verder doorontwikkeld, zowel binnen de gemeente als in samenwerking met de Brabantse Wal;
- Er is geen uitvoering gegeven aan het concipiëren van een omgekeerde verordening Sociaal Domein;
- De wettelijke taakstelling huisvesting statushouders is niet behaald;
- Het Vrijwilligers Informatie Punt en het Werkgevers Service Punt zijn niet volledig geïntegreerd in de USD;
- Niet alle nieuwe wetgevingen en wetswijzigingen zijn doorgevoerd in 2021, zoals
  - Wet verplichte GGZ
  - Schuldhulpverlening (vroegsignalering)
  - Individuele studietoeslag
  - Actualiseren re-integratie verordening
- Niet alle door het rijk opgelegde ontwikkelopgaven zijn vormgegeven, zoals
  - Simpel switchen in de keten (wisselen tussen Wmo en participatie).

Project *Doen wat nodig is*

Vanuit de opgave in het Focusakkoord om verder te transformeren (de beweging naar het voorliggend veld te maken) en de bestuursopdracht transformatie Voorliggend Veld is in 2021 gestart met het project *Doen wat nodig is*. Het project omvat een data gedreven werkwijze om de benodigde inzet en subsidiemiddelen te kunnen bepalen aan de hand van data en cijfers. Het beoogd resultaat is:

1. Een passend en toereikend voorliggend veld, waarbij gesubsidieerde initiatieven een bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgave en waardoor het gebruik van geïndiceerd maatwerk wordt beperkt.
2. Zo efficiënt mogelijk inzetten van de beschikbare middelen voor de ondersteuning van inwoners.

Het project bestaat uit diverse onderdelen. We hebben reeds bereikt:

- Datascan
  Er is aan de hand van CBS-gegevens een datascan over de gemeente en per wijk uitgevoerd. Hiermee is in beeld gebracht hoe de bevolkingsopbouw (leeftijd, etniciteit, burgerlijke staat) eruitziet, hoe de woonomstandigheden, de samenstelling van huishoudens, het inkomen en hoe het zorggebruik is. Deze datascans hebben we vervolgens verrijkt met cijfers op het gebied van veiligheid en leefbaarheid.
- Samen met maatschappelijke partners en zorgaanbieders zijn aan de hand van de datascans en met behulp van hun expertise maatschappelijke opgaven geformuleerd. Deze maatschappelijke opgaven zijn vastgesteld door het college van B&W.
- Samen met maatschappelijke partners en zorgaanbieders is het huidige ondersteuningsaanbod in beeld gebracht.
- Op basis van de beschikbare data en aan de hand van de maatschappelijke opgaven zijn speerpunten per wijk geformuleerd die we toetsen bij onze adviesraad, maatschappelijke partners en zorgaanbieders.
- Medewerkers hebben een training datagedreven werken gehad.

Het project loopt in 2022 door, waarbij een nieuw subsidiebeleid en passende keuzes op de inzet van subsidiemiddelen worden bepaald met het oog op de beoogde taakstelling.

Realiseren bezuinigingsopgave

Vanuit het amendement 1e begrotingswijziging 2021 heeft het college van B&W de opdracht om structureel €1,5 miljoen te bezuinigen door een ombuiging op de subsidies. De bezuinigingsopgave raakt de uitvoerende partijen die tevens onze subsidiepartners zijn. Daarmee staat de bezuinigingsopgave haaks op de transformatieopgave (beweging naar voren). Om, ondanks deze bezuinigingsopgave op het voorliggend veld, de inwoners nog wel de juiste ondersteuning te kunnen bieden en te voorkomen dat ze direct een beroep doen op het maatwerk, moeten we de schaarse middelen voor het voorliggend veld heel gericht inzetten. Het project Doen wat nodig is gaat ondersteunend zijn aan deze keuze. In 2021 zijn de voorbereidingen getroffen om de 1e tranche van €500.000 per 2022 te realiseren. Omdat het project nog niet is afgerond hebben we de 1e tranche naar evenredigheid verdeeld over de subsidiepartijen (korting van 10,4%).

Doorontwikkeling wijkcentra en Huis van de Wijk Gageldonk

Op grond van de Visie Ontmoeten in de Wijk is afgesproken dat alle private en gemeentelijke ontmoetingscentra inzetten op doorontwikkeling van wijk- en ontmoetingscentra. Dit moeten centrale plekken worden voor ontmoeting, ontwikkeling, zelfredzaamheid en ontspanning. Dit heeft geresulteerd in de maatschappelijke business case indicatie loze dagbesteding, Odensehuis en pilot Huis van de Wijk Gageldonk. Als gevolg van deze visie en van de bezuinigingstaakstelling zoals in het Focusakkoord opgenomen, zijn in 2021 diverse scenario's uitgewerkt voor de doorontwikkeling van de wijkcentra in relatie tot de bezuinigingsopgave.

Wmo
We hebben gewerkt aan diverse maatschappelijke business cases en projecten om de Wmo effectiever en efficiënter uit de voeren. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Maatschappelijke business case indicatie loze dagbesteding (zie ook doorontwikkeling wijkcentra)
De pilot Café Entree is op 1 oktober 2020 van start gegaan. Dit is een dagbesteding in residentie Meilust waar geen indicatie voor nodig is, iedereen kan binnen lopen op een moment dat hen uitkomt. Inmiddels hebben er meerdere evaluatiemomenten plaatsgevonden waaruit blijkt dat Café Entree bijdraagt aan de beweging naar voren. Daarnaast voorkomt het dat inwoners een dagbestedingsindicatie aanvragen. Uit de pilot is gebleken dat we meer mensen kunnen ondersteunen met dezelfde financiële middelen. De pilot wordt voortgezet komend jaar.

Samen met TanteLouise en WijZijn Traverse groep is gestart met een indicatie loze dagbesteding voor de Turkse en Marokkaanse ouderen. Daardoor zal deze doelgroep minder een beroep doen op geïndiceerd maatwerk voor begeleiding. Daarnaast zijn, samen met WijZijn Traverse groep, in 2021 de voorbereidingen getroffen voor een maatschappelijke business case *Welzijn op Recept* met als doel om mensen die bij de huisarts komen met niet-medische klachten te kunnen verwijzen naar het welzijnswerk.

Cliëntopvolging
Er werd onvoldoende gestuurd op het behalen van resultaten door zorgaanbieders, de inzet van de juiste ondersteuning en de uitstroom van cliënten. Daarom is er een nieuwe werkwijze ontwikkeld waardoor we de cliënt beter kunnen volgen in zijn (herstel)proces. Deze werkwijze is in mei 2021 gestart. Door cliëntopvolging zijn we in staat meer te sturen op resultaten en doelen. Daarnaast zorgt het ervoor dat we de zorg tijdig kunnen op- en afschalen. Dit voorkomt escalaties. Door achterstanden bij de Wmo is hieraan, ten opzichte van de planning, nog onvoldoende invulling gegeven in 2021.

Vanwege het moeilijk vinden van gekwalificeerd personeel voor de ontstane vacatures zijn de grote achterstanden bij het behandelen van de Wmo aanvragen in 2021 niet ingelopen. Ook is hierdoor de cliëntopvolging vanaf oktober 'on hold' gezet vanwege tijdsgebrek. Wel is een voorstel in voorbereiding genomen om vanaf 2022 met externe inzet de wachtlijsten alsnog weg te werken.

Nieuwe producten
Er zijn 2 nieuwe producten ontwikkeld voor de Wmo met als doel om de ondersteuning beter aan te laten sluiten op de ondersteuningsvraag. Vanaf 2022 wordt dit opnieuw opgepakt in verband met de inzet op een externe inhaalslag op de achterstanden binnen Wmo.

- Huishoudelijke ondersteuning start: dit product is een licht product en wordt ingezet wanneer om de week schoonmaken voldoende is om het huis schoon en leefbaar te houden.
- Begeleiding waakvlam: ook dit is een lichte indicatie wanneer zeer geringe begeleiding nodig is om de cliënt te ondersteunen.

Beschermd wonen
Bergen op Zoom was voor het beschermd wonen centrumgemeente voor de regio West-Brabant West. Per 1 januari 2022 is de centrumgemeenteconstructie voor beschermd wonen formeel opgehouden te bestaan. Gemeenten hebben van het Rijk de opdracht gekregen om de samenwerking tussen de gemeenten voor beschermd wonen opnieuw vorm te geven. In 2021 zijn door de zes gemeenten in de regio de uitgangspunten voor deze nieuwe samenwerking vastgesteld en zijn diverse mogelijkheden voor een hierbij passende governancestructuur onderzocht.

Er wordt bij het beschermd wonen toegewerkt naar het zoveel mogelijk scheiden van wonen en zorg. Dit vraagt van sommige aanbieders dat zij hun bestaande woonvormen anders inrichten en gebruiken en dat zij met de cliënten diverse zaken regelen rondom inkomen en woonovereenkomsten. In 2021 is met zorgaanbieders en verhuurders van panden gekeken hoe we hen hierin het best kunnen ondersteunen. De besluitvorming om te komen tot een nieuwe structuur zal in 2022 plaatsvinden.

In 2021 is door zorgaanbieders, woningcorporaties en gemeenten het convenant 'huisvesting & begeleiding kwetsbare groepen' getekend. Hierin zijn leidende principes voor het huisvesten en begeleiden van kwetsbare doelgroepen opgenomen. Daarnaast is een tijdelijke compensatieregeling opgesteld.

Een groot gemis in het huidige regionale aanbod aan beschermd wonen is een woonvoorziening voor cliënten met hoog complexe Multi problematiek. Hiervoor werkten we in 2021 samen met het Leger des Heils en diverse andere ketenpartners aan de realisatie van een zogenaamde Domus.

Pilots
Voor de transformatie van de maatschappelijke opvang is in 2021 gewerkt aan diverse pilots brede aanpak van dak- en thuisloosheid. Een deel hiervan wordt vanaf 2022 structureel gemaakt, gezien de extra meerjarige budgetten.

Jeugd
We hebben in 2021 op het gebied van jeugd gewerkt aan de volgende onderwerpen:

Regiovisie jeugd
De regiovisie jeugd 2022-2025 is vormgegeven en vastgesteld. Dit is de basis voor het jeugdstelsel West-Brabant West en de ontwikkelingen die komende jaren daaruit voortkomen.

Gecertificeerde Instellingen (GI's)
Gedurende het jaar 2021 is veel te doen geweest omtrent de Gecertificeerde Instellingen in onze jeugdhulpregio. Briedis is failliet gegaan (waarin Bergen op Zoom slechts 1 cliënt had). Jeugd Bescherming Brabant (JBB) had (en heeft) te maken met grote financiële druk en onvoldoende personele capaciteit, waardoor een tijdelijke instroomstop is afgekondigd van begin juli tot half december 2021. Er is een crisisorganisatie, onder de vlag van de William Schrikker Stichting (WSS) op poten gezet om de instroom van zaken op te pakken en er is even sprake geweest van een te grote druk op de WSS, waardoor zij ook afstevende op een instroomstop. Gelukkig heeft dat laatste niet plaatsgevonden en lijkt de strategie van stutten en steunen te werken.
P
lan van Aanpak Stelsel in Groei
In 2021 is het plan vormgegeven waarin we 6 speerpunten hebben waar we het lokale beleid op willen verbeteren. Dit is gebaseerd op de aanbevelingen in het AEF-rapport waardoor gemeenten kunnen besparen.

Sturing & in control
Door strakke sturing zijn we steeds meer in control en hebben we steeds meer zicht op het proces van inzet van jeugdhulp. We zien een stabiele instroom van vragen, zo'n 14 per week. De uitstroom is beduidend lager. Deels heeft dit te maken met langere trajecten door Covid-19. Tevens zijn trajecten waarbij jeugdprofessionals zelf zorg bieden vaak langere trajecten, die zich moeilijk laten schatten. Door inzicht te krijgen in de instroom, uitstroom en de caseload van de jeugdprofessionals, kunnen we veel gerichter aan de knoppen draaien. Bijvoorbeeld door tijdelijke ondersteuning in te vliegen of te sturen op langere trajecten die mogelijk door een voorliggende partner kunnen worden overgenomen.

Extra inzet jeugdprofessionals
De formatie jeugdprofessionals is door vacatures en ziekteverzuim de eerste maanden van 2021 niet op peil geweest. Hierdoor konden de jeugdprofessionals niet zelf de (ambulante) zorg bieden, maar waren zij genoodzaakt om deze zorgvragen direct door te zetten naar de zorgaanbieders. Gedurende het jaar is de formatie jeugdprofessionals weer op peil gekomen en zijn er extra jeugdprofessionals gestart. Hierdoor zijn de wachtlijsten voor regie- en ambulante hulpverlening bijna volledig weggewerkt. Hadden we in het begin van 2021 nog zo'n 60 wachtende gezinnen, eind 2021 waren dit er nog 7. De extra inzet van jeugdprofessionals is in 2021 ingezet bij de groepstrainingen, de huisartsen en in de scholen.

Samenwerking huisartsen
De maatschappelijke business case verbinding huisartsen en toegang jeugd is in 2021 doorontwikkeld. Zo is er een spreekuur in Halsteren opgezet en is de samenwerking met de grootste praktijken verder uitgebreid om te kunnen voldoen aan de vraag van de huisartsen.

Zorg en onderwijs
Jeugdprofessionals sluiten aan bij de schoolondersteuningsteams gericht op de combinatie van onderwijs en zorgondersteuning. Daarnaast zijn er verschillende onderwijszorgarrangementen ontwikkeld. Daarmee zetten we ondersteuning in op de scholen waar dit wenselijk is. Dat zorgt ervoor dat er minder individueel maatwerk nodig is per jeugdige, maar dat de ondersteuning direct op school plaatsvindt. Zorg en onderwijs wordt op de schaal van de 9 jeugdzorggemeenten besproken op de overlegtafel passend onderwijs – jeugd. Ook in de gemeentelijke werkgroep Voor- en Vroegschoolse Educatie is een jeugdprofessional en een medewerker van het samenwerkingsverband aangesloten.

Regie op moeilijk te sturen zorg
In 2021 is het arrangementen uur doorontwikkeld en uitgebreid. In dit uur worden alle hoog complexe, maatwerk en landelijke transitie arrangementen besproken. Er wordt kritisch gekeken naar de inzet van deze arrangementen. Door vanuit het stelsel te redeneren maar ook out of the box te denken, is het aantal moeilijk te sturen zorgarrangementen dit jaar duidelijk gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

Preventieve groepstrainingen
In 2021 zijn de preventieve groepstrainingen, gegeven door jeugdprofessionals, verder uitgebreid. De training Piep zei de muis voor kinderen van 4 tot 8 jaar is gestart. Tevens is de weerbaarheidstraining voor kinderen van 8 tot en met 12 jaar gestart in het najaar van 2021. Deze weerbaarheidstraining is succesvol, met 2 volle trainingen en inmiddels meer dan 80 nieuwe aanmeldingen.

Ook blijven de Brussen-groepen, waar broertjes en zusjes van kinderen met een diagnose, beperking of gedragsproblemen een plek hebben, zeer succesvol. De training Life Goals is ook onderdeel van het aanbod. Hierin werken jongeren, door te bewegen, aan persoonlijke doelen.

Vanwege vacatures en langdurig ziekteverzuim is de doorontwikkeling van het lokale jeugdbeleid in 2021 niet volledig uitgevoerd. Ook is om deze reden de bijdrage vanuit de gemeente aan de regionale uitvoering van taken op het gebied van jeugd niet volledig geweest.

2 Een gezonde samenleving

Regionale samenwerkingsagenda preventie en positieve gezondheid in West-Brabant

De gemeenten hebben op het niveau van de zorgkantoorregio samen met de GGD, CZ Zorgverzekeraar en CZ Zorgkantoor in 2021 de handen ineen geslagen en een samenwerkingsagenda opgesteld. Het doel is om met een programmatische aanpak in 2028 een verbetering in de gezondheid van inwoners gerealiseerd te hebben, waarbij gezondheid breed wordt gezien aan de hand van het concept *Positieve gezondheid*. In 2021 is gestart met het geven van trainingen *Positieve gezondheid* door de GGD aan instellingen, professionals en vrijwilligers binnen zorg en welzijn.

Lokale Inclusie Agenda

In 2021 is de Lokale Inclusie Agenda samen met de Stichting Toegankelijk Bergen op Zoom opgesteld. Het opstellen van de agenda is een verplichting die voortkomt uit de ratificatie van het VN-verdrag *Handicap*. Het VN-verdrag heeft als doel dat de wereld toegankelijk en inclusief wordt voor iedereen. De samenleving moet ervoor zorgen dat de achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, worden weggenomen. Voor gemeenten betekent dit dat zij passende maatregelen moeten nemen zodat personen met een handicap zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk kunnen leven. De agenda is ons gezamenlijke instrument om Inclusie- en Toegankelijkheidszaken te agenderen en aan te pakken.

Lokaal gezondheidspreventiebeleid

In juli 2021 is het lokale gezondheidspreventiebeleid vastgesteld. Doel hiervan is een brede gezondheidspreventiebeweging starten in gemeente Bergen op Zoom (Bergen op Zoom in beweging en mentaal fit) en dit ook nadrukkelijk aan de fysieke leefomgeving te verbinden (beweeg- en ontmoetingsplaatsen te creëren). Hiermee wordt gewerkt aan:

- Het bevorderen van een gezonde leefstijl
- De gezonde Leefomgeving
- Actief lobbyen voor extra middelen (4 jaar x €40.000)
- Een voorzieningenniveau dat past bij wettelijke taken
- De transformatie van het sociaal domein, met de focus op preventie
- De maatschappelijke betrokkenheid bevorderen in het sociaal domein, met als doel kostenbeheersing
- Algemene voorzieningen in plaats van maatwerk
- Preventief investeren in achterstandswijken

In 2021 is een aftrapbijeenkomst gehouden en zijn 25 preventiepartners geworven die zich ook actief inzetten op gezondheidspreventie. Besluitvorming wordt voorbereid om te starten met Welzijn op recept. Het doel is om de verbinding tussen het medisch domein (1e lijn) en welzijn tot stand te brengen en mensen met klachten zonder medische oorzaak in het voorliggend veld te ondersteunen. Ten aanzien van creëren van beweeg- en ontmoetingsplaatsen (gezonde leefomgeving) zijn diverse participatietrajecten gestart met inwoners (jong en oud) en wordt voorjaar 2022 een eerste voorziening opgeleverd.

Bestrijding van infectieziekten

We werkten (preventief) aan de bestrijding van infectieziekten. Dit is actueler dan ooit en waar mogelijk schonk de GGD aandacht aan maatregelen ter voorkoming en bescherming van infectieziekten in het algemeen en Covid-19 in het bijzonder. Het Ministerie van VWS was opdrachtgever voor de werkzaamheden rondom Covid-19. Wij faciliteerden waar nodig en mogelijk, onder andere bij het inzetten van prik- en vaccinatielocaties.

Toezicht op kinderopvang

We hielden toezicht op kinderopvang en onderhielden relaties met kinderopvangorganisaties. De inspecties van de kinderopvang voerde de GGD ondanks Covid-19 zo volledig als mogelijk uit.

3 Realiseren van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (integrale toegang) met één proces en één informatiesysteem

Bij de gemeente brede organisatieontwikkeling in 2020 is de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein reeds geformaliseerd. Vanwege vacatures en langdurig verzuim in onze gemeente is de doorontwikkeling van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein niet uitgevoerd in 2021.

4 Aanpak van werkloosheid en jeugdwerkloosheid in het bijzonder

Uitstroom
Het Werkcentrum heeft, ondanks de beperkende maatregelen gedurende het jaar door Covid-19, mooie resultaten bereikt. In totaal zijn er 278 mensen geplaatst op een betaalde werkplek (Brabantse Wal-breed). Dit zijn ook mensen die onder het landelijk doelgroep register vallen en daarmee geplaatst zijn op een garantiebaan. Dit zijn mensen die niet het minimumloon kunnen verdienen en daar financiële en mogelijk inhoudelijke ondersteuning bij krijgen. Dit kunnen zowel mensen met als zonder een uitkering zijn. Ook zijn er mensen geplaatst van buiten de Brabantse Wal regio, in het kader van regionaal samenwerken. Het aantal jongeren met een bijstandsuitkering in de gemeente Bergen op Zoom is, net als het hele uitkeringsbestand, gedurende 2021 gedaald. Er zijn 26 jongeren uitgestroomd uit de bijstand. Het aantal ingezette trajecten is achtergebleven, mede door de maatregelen als gevolg van Covid-19.

Er is 33 fte geplaatst op een beschut werkplek, wat net binnen de taakstelling valt vanuit de landelijke overheid. Dat wil tevens zeggen dat alle mensen met een beschut werk indicatie ook een beschut werkplek hebben en hiermee voldoen we aan onze verplichting.

Social return of investment (Sroi) wordt voor de drie Brabantse Wal gemeenten uitgevoerd door de GR ISD. Er wordt geen registratie over bijgehouden vanwege beperkte capaciteit. Er is een basis gelegd voor een regionale samenwerking met een uniform uitvoeringsplan.

Doelgroep nieuwkomers
In 2021 is de organisatie doorontwikkeld om klaar te zijn voor de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering per 1 januari 2022. De inburgeringsplicht o.b.v. deze wet geldt voor volwassen migranten van buiten de EU (en een aantal andere landen), die voor langere tijd in Nederland komen wonen. Om aan de nieuwe wet te voldoen zijn o.a. een verordening en beleidskaders opgesteld, aanbestedingen doorlopen, werkprocessen ontwikkeld en medewerkers geworven.

Voor kinderen onder de 16 jaar is er een Wereldwijd-klas (basisonderwijs) en een Internationale Schakelklas (voorgezet onderwijs). Er is voor nieuwkomers bovenop de Wet Inburgering een informeel taalaanbod, zoals dat van de bibliotheek en het Vrouwen Integreren Vandaag (VIV). Dit aanbod is een aanvulling op de Wet Inburgering en is bedoeld voor migranten die hun inburgering al hebben gehaald, vrijstelling hadden of migranten die niet inburgeringsplichtig zijn (zoals mensen uit de EU).

Proeftuinen WVS, Werkplein en GR ISD
De drie proeftuinen zijn in 2020 in beperkte mate gestart, door de Covid-19-omstandigheden. In 2021 hebben de proeftuinen verder vorm gekregen. Op uitvoeringsniveau zijn stappen gemaakt in de samenwerking. De drie proeftuinen hebben geëxperimenteerd in de aanpak en geoefend in gesprekken met cliënten. Er is nog meer nodig om tot concrete resultaten te komen.

5 Mensen die een uitkering ontvangen, stimuleren we om iets terug te doen

Meedoen plicht
Van eenieder die zich meldt voor een uitkering, wordt verwacht dat diegene zich (met ondersteuning) ontwikkelt naar vermogen, wanneer betaald werk (nog) niet haalbaar is. Dat kan door middel van re-integratie of, als dit niet haalbaar is, participatie. Het aantal ingezette trajecten is achtergebleven, mede door de maatregelen als gevolg van Covid-19.

Inburgeringsplicht
Inburgeraars moeten binnen de inburgeringstermijn van drie jaar het voor hen hoogst haalbare taalniveau bereiken, kennis opdoen over de Nederlandse maatschappij en arbeidsmarkt activiteiten vervullen gericht op deelname aan het dagelijkse leven. De GR ISD voert de regie hierop en bewaakt de voortgang in samenwerking met de aanbieders van de leerroutes en VluchtelingenWerk.

Het Vrijwilligers Informatie Punt sluit fysiek aan in de integrale toegang binnen Bergen op Zoom, zodat mensen sneller en beter doorverwezen kunnen worden wanneer het doen van vrijwilligerswerk het beste passende instrument is.

6 Tijdelijke ondersteuning bieden aan mensen met inkomensproblematiek

De regelingen op het minimabeleid richten zich op de mogelijkheid tot meedoen voor alle inwoners binnen de maatschappij en het terugdringen van armoede.

7 Terugdringen van zorgvragen voor schuldhulpverlening

Per 1 januari 2021 voldoen wij aan de nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, waarbij vroeg signalering een verplichte taak is voor gemeenten. Met verschillende vaste lasten-leveranciers zijn convenanten gesloten, zodat zij betalingsachterstanden van inwoners bij ons melden.

In 2021 hebben woningcorporaties en zorgverzekeraars op basis van de al bestaande convenanten betalingsachterstanden bij ons gemeld, waarmee hulp is geboden en daarmee huisuitzettingen zijn voorkomen.

8 Zorgen voor voldoende Rijksmiddelen voor het sociaal domein en een financieel beheersbare uitvoering

Vanuit het regionale uitvoeringsplan jeugd is ingezet op ondersteuning van de landelijke lobby. Dit heeft ervoor gezorgd dat we extra middelen voor jeugdzorg (hebben) ontvangen. Daarnaast hebben we jeugdhulpverhalen naar buiten gebracht om te laten zien hoe wij de middelen inzetten voor onze jeugdigen.

De aanvullende compensatie die Bergen op Zoom als centrumgemeente voor Beschermd Wonen voor 2018 tot en met 2020 kreeg van het Rijk is in 2021 voortgezet. Ook voor 2022 is deze compensatie veiliggesteld.

De middelen voor de Wmo (behalve voor beschermd wonen), Jeugdzorg en Participatie (het Participatiebudget) ontvangen we via de algemene uitkering. Gelden voor het bekostigen van de uitkeringen Participatiewet ontvangen we via een gebundelde uitkering (BUIG). De kosten hiervoor zijn in de begroting realistisch gebudgetteerd. Gedurende het jaar hebben we via de dashboards gevolgd of de uitgaven binnen de begroting bleven. Deze dashboards (financieel en cliëntaantallen) zijn maandelijks geanalyseerd en aan de gemeenteraad zijn kwartaalrapportages opgeleverd.

Indicatoren

Omschrijving indicator Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven	Gemeenten landelijk	BoZ 2020	BoZ 2021	Bron
Banen aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	795,9 (2020)	705,4	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research)
Jongeren met een delict voor de rechter percentage 12 t/m 21-jarigen	1% (2020)	1%	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS Jeugd)
Kinderen in een uitkeringsgezin percentage kinderen tot 18 jaar	6% (2020)	9%	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS Jeugd)
Netto arbeidsparticipatie percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	68.4 (2020)	66,2	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS- Arbeidsdeelname)
Werkloze jongeren percentage 16 t/m 22-jarigen	2% (2020)	2%	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS Jeugd)
Personen met een bijstandsuitkering aantal per 10.000 inwoners	349,5		413,2	Waarstaatjegemeente.nl (CBS – Participatiewet)
Lopende re-integratievoorzieningen aantal per 10.000 inwoners van 15 – 65 jaar	202,0 (2020)	102,8	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS – Participatiewet)
Jongeren met jeugdhulp percentage van alle jongeren tot 18 jaar	10,5		13,8	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Jeugd)
Jongeren met jeugdbescherming percentage van alle jongeren tot 18 jaar	1,1		1,1	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Jeugd)
Jongeren met jeugdreclassering percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3		0,4	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Jeugd)
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO, aantal per 10.000 inwoners	620 (2016)	430 (2016)	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Monitor Sociaal Domein WMO)

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Beleidsplan sociaal domein Brabantse Wal 2018-2021	2018
Beleidskader Zorg voor Jeugd 2018 – 2021	2018

Verbonden partijen	Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente
GROGZ West-Brabant	De uitvoering van de wettelijk aan de gemeente opgedragen taak van collectieve preventie en inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare en de preventieve gezondheidszorg. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €1.416.968.
Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)	• Het instellen en in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening ten behoeve van het werkgebied Midden en West-Brabant en het werkgebied Brabant-Noord; • Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg voor het werkgebied Midden- en West-Brabant en het werkgebied Brabant-Noord; • Het vaststellen en (doen) uitvoeren van regionale ambulanceplannen van de regio Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; • Het (doen) leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen ten behoeve van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Hulpverleningsdienst Brabant-Noord. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €0.
Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS)	Integrale uitvoering van de Participatiewet, onderdeel voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, en activiteiten ten behoeve van arbeidsintegratie en aangepaste arbeid voor personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staan. Bijdrage voor de gemeente in 2021: doorbetaling Rijksbijdrage wsw €10.835.558 en aanvullende bijdrage van de gemeente van €1.143.975.
Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD)	De gezamenlijke uitvoering van het takenpakket van een afdeling Sociale Zaken van en gemeente en het afstemmen van beleid ter zake van de uitvoering van de in de regeling benoemde wet- en regelgeving en het bevorderen van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €7.372.662.

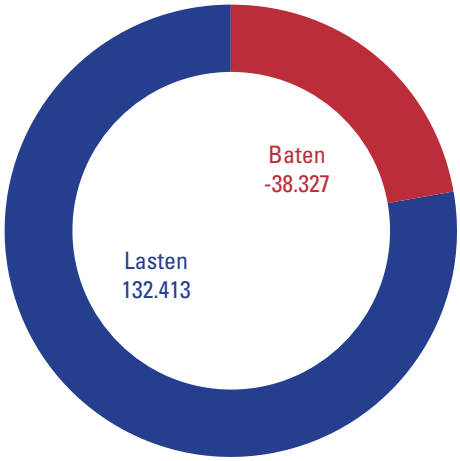
Wat heeft het gekost?

Programma 2 Samen leven, samen doen

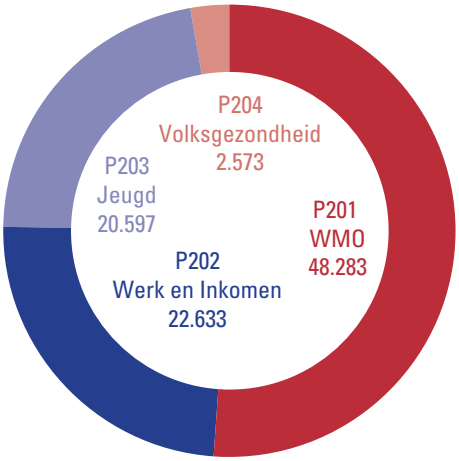
x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil 2021	V/N
Baten	-43.088	-36.582	-38.590	-38.327	-263	N
Lasten	135.371	130.867	139.242	132.413	6.829	V
Totaalsaldo baten en lasten	**92.283**	**94.284**	**100.652**	**94.086**	**6.566**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**92.283**	**94.284**	**100.652**	**94.086**	**6.566**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000 **Productgroep P201 WMO**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-2.637	-2.364	-2.689	-2.888	199	V
Lasten	52.112	49.153	52.216	51.171	1.045	V
Totaalsaldo baten en lasten	**49.475**	**46.789**	**49.527**	**48.283**	**1.244**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**49.475**	**46.789**	**49.527**	**48.283**	**1.244**	**V**

x € 1.000 **Productgroep P202 Werk en Inkomen**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-40.175	-34.218	-35.830	-35.284	-546	N
Lasten	61.699	58.309	61.511	57.917	3.594	V
Totaalsaldo baten en lasten	**21.524**	**24.090**	**25.680**	**22.633**	**3.048**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**21.524**	**24.090**	**25.680**	**22.633**	**3.048**	**V**

x € 1.000 **Productgroep P203 Jeugd**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-276	0	-25	-123	98	V
Lasten	19.043	20.825	22.875	20.720	2.155	V
Totaalsaldo baten en lasten	**18.767**	**20.825**	**22.850**	**20.597**	**2.253**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**18.767**	**20.825**	**22.850**	**20.597**	**2.253**	**V**

x € 1.000 **Productgroep P204 Volksgezondheid**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	0	0	-46	-32	-14	N
Lasten	2.516	2.580	2.641	2.606	35	V
Totaalsaldo baten en lasten	**2.516**	**2.580**	**2.595**	**2.573**	**21**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**2.516**	**2.580**	**2.595**	**2.573**	**21**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid Omschrijving	Resultaat baten 2021	V / N	Resultaat lasten 2021	V / N
P201 Wmo	199	V	1.045	V
P202 Werk en inkomen	-546	N	3.594	V
P203 Jeugd	98	V	2.155	V
P204 Volksgezondheid	-14	N	35	V
	-263	**N**	**6.829**	**V**

Toelichting

P201 WMO **1.244 V**

Salaris- en inhuurkosten 110 V

De salaris- en inhuurkosten zijn €160.000 lager dan begroot. Dit is het gevolg van openstaande vacatures en inhuurkosten die lager zijn geweest dan begroot. Daarnaast heeft een storting plaatsgevonden in de voorziening voor voormalig personeel (€50.000).

Toeslagenaffaire uitvoeringskosten 258 V

Om de gedupeerden van de toeslagenaffaire te compenseren maken we uitvoeringskosten. Met deze kosten worden kosten bedoeld voor intake, de uitvoeringsfase en nazorg. In 2021 is er geen extra personeel ingezet voor de uitvoering. Voor 2022 is deze inzet wel voorzien.

Gehandicaptenvervoer 126 V

In 2021 is er minder gebruik gemaakt de Deeltaxi, onder andere als gevolg van de coronamaatregelen. Gedeeltelijk betaalden we de kosten door aan de vervoerder. Er is in totaal €126.000 minder betaald voor de Deeltaxi.

Maatwerkvoorzieningen Wmo 220 V

Op de maatwerkvoorzieningen Wmo (huishoudelijke ondersteuning, begeleiding, rolstoel-, woon- en vervoersvoorzieningen, hulpmiddelen en de persoonsgebonden budgetten gesaldeerd met de inkomsten van de eigen bijdragen) hebben we een voordeel van €220.000 gerealiseerd. Dit is ca. 1% van het totale bijgestelde budget van €22 miljoen voor maatwerkvoorzieningen Wmo. Desalniettemin is er een voordeel ontstaan van €220.000 ten opzichte van de bijgestelde begroting in 2021. Dit heeft meerdere oorzaken. Zo is er tijdens de coronapandemie minder gebruik gemaakt van huishoudelijke hulp. Eerder in het jaar is daarvoor het budget verlaagd, maar dit is iets te rigoureus gebleken, omdat er uiteindelijk meer huishoudelijke ondersteuning is verleend in de 2e helft van 2021. Voor rolstoel-, woon- en vervoersvoorzieningen zijn minder voorzieningen verstrekt dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat er achterstanden zijn bij het afhandelen van Wmo aanvragen. Daarnaast zijn er minder vervoerskosten gemaakt voor begeleiding en er was minder dagbesteding vanwege de coronamaatregelen. Ook zijn er minder persoonsgebonden budgetten verstrekt. Omdat er in totaliteit minder voorzieningen zijn verstrekt, zijn de inkomsten van de eigen bijdragen ook lager.

Wet Inburgering 109 V

De Wet Inburgering treedt in werking op 1 januari 2022. Het implementatiebudget van €200.000 uit 2020 en 2021 is niet volledig benodigd gebleken. We hebben per saldo €91.000 uitgegeven aan de GR ISD voor de implementatie van de nieuwe wet voor de gemeente Bergen op Zoom. Hierdoor resteert een incidenteel voordeel van €109.000.

Opvang verblijfsgerechtigden 83 V

We hebben in 2021 van het Rijk incidenteel €160.000 ontvangen voor oude inburgeringsvoorzieningen. Hiervan hebben we €40.000 niet uitgegeven, dit saldo hoeven we niet terug te betalen. Daarnaast is er een voordeel overgebleven van €28.000 op de gelden voor het antidiscriminatiebeleid. Dit beleid is pas laat in 2021 bekend geworden.

Maatschappelijke opvang verslavingszorg 315 V

Er is een voordeel ontstaan vanwege onder andere de Coronamaatregelen, die de maatschappelijke opvang hebben beïnvloed. Bij het 2e concernbericht 2021 hebben we ingeschat dat we €1.000.000 zouden ontvangen van het Rijk. Dit blijkt in de decembercirculaire 2021 €660.000 te zijn. Doordat we de begrote extra middelen van €1.000.000 niet volledig hebben uitgegeven, ontstaat er een voordeel ten opzichte van de begroting.

P202 Werk en inkomen **3.048 V**

Bijstand levensonderhoud 173 V

De dalende trend in de bijstandsuitkeringen zoals benoemd in het 2e concernbericht 2021 heeft zich eind 2021 verder doorgezet. De totale daling bedraagt €1,7 miljoen. Bij het 2e concernbericht 2021 hebben we rekening gehouden met €1,3 miljoen. Dit levert dus een extra voordeel op van €417.000. Dit effect is opgenomen in de factsheet van november waarover de gemeenteraad is geïnformeerd.

Tegenover dit voordeel staat een nadeel van €74.000, omdat we minder hebben kunnen innen/terugvorderen dan begroot en we hebben meer in de voorziening dubieuze debiteuren moeten bijstorten dan verwacht (€170.000). Per saldo op bijstand levensonderhoud dus een voordeel van €173.000.

Bijdrage GR ISD 378 V

De afrekening van 2021 tussen de GR ISD Brabantse Wal en gemeentes heeft een voordelig effect voor de gemeente Bergen op Zoom. We hebben een bedrag terugontvangen. Als gevolg van gebrek aan voldoende gekwalificeerd aanbod zijn ontstane vacatures minder snel ingevuld. De GR ISD heeft geen eigen balans en daardoor worden de voor- en nadelen aan het einde van het jaar direct verrekend.

Bijstandsbesluit Zelfstandigen (incl. Tozo) 546 V

Het incidentele voordeel van €546.000 bestaat uit een aantal componenten. De eerste is de tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandige ondernemers (Tozo). Er is in 2021 €3.000.000 uitgegeven aan uitkeringen, we hebben €3.178.000 ontvangen van het Rijk en €107.000 vanuit terugvordering en verhaal Tozo. De Tozo wordt volledig vergoed door het Rijk. Je zou dus geen saldo verwachten, echter, dat is niet het geval omdat de genormeerde uitvoeringskosten Tozo vergoed worden. De regeling is met het eigen personeel uitgevoerd waardoor er geen extra kosten zijn gemaakt.

Verder zijn er minder uitgaven geweest voor bbz-leningen voor een bedrag van €197.000. Dit wordt veroorzaakt doordat in plaats van reguliere uitgaven voor het bijstandsbesluit zelfstandigen (bbz), Tozo-uitgaven zijn gedaan. Hier tegenover staat een nadeel op de baten van €178.000. Het verstrekte kapitaal voor bbz-leningen wordt door het Rijk betaald. Echter, de Rijksbijdrage is lager, doordat we minder aanvragen hebben ontvangen en dus minder uitgaven hebben gedaan voor bbz-leningen.

Tot slot is er een vrijval in 2021 voor de voorziening dubieuze debiteuren en hebben we baten ontvangen uit terugvorderingen en uit verhaalde uitkeringen. In totaal levert dit een voordeel op van €243.000.

Sociale werkvoorziening 261 N

In de decembercirculaire 2021 is extra coronacompensatie toegekend voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW). Deze compensatie wordt direct doorgegeven aan het Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS). De ontvangst van de compensatie is onderdeel van de algemene uitkering in programma 5. De extra lasten zijn hier opgenomen, vandaar dat een nadeel ontstaat op dit programma op dit onderdeel van €261.000.

Bijzondere bijstand 898 V

Gedurende 2021 hebben we voor een bedrag van €1.076.000 coronacompensatie ontvangen voor de regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke kosten (TONK). Hiervan is in het 2e concernbericht al €119.000 opgenomen als incidenteel voordeel. In totaal zijn er voor €141.000 kosten gemaakt. In 2021 zijn de beleidsregels verruimd ter stimulering van de regeling. Echter, dit heeft niet het gewenste effect gehad. Vandaar dat er een incidenteel voordeel ontstaat van €816.000.

Daarnaast zijn de opbrengsten op reguliere bijzondere bijstand €129.000 hoger, omdat we meer hebben kunnen innen/terugvorderen dan begroot. De uitgaven voor verstrekkingen voor bijzondere bijstand zijn €47.000 meer geweest dan begroot.

Minimabeleid 57 N

Doordat er eind 2021 nog voor €178.000 aan belastingaanslagen zijn opgelegd, ontstaat een nadeel op minimabeleid. Het gaat hier om kosten voor kwijtscheldingen. Bij het 2e concernbericht 2021 heeft een bijstelling van het budget plaatsgevonden op basis van de halfjaarcijfers van de Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB). Echter, de jaarcijfers wijken behoorlijk af van de halfjaarcijfers. Op andere onderdelen zijn de uitgaven voor minimabeleid €64.000 lager.
Daarnaast is er een voordeel van €44.000 op de ontvangen coronacompensatie minimabeleid 2021. Als onderdeel van het steun- en herstelpakket van het kabinet in 2020 en 2021 zijn extra middelen voor bijzondere bijstand beschikbaar gesteld, gelet op de voorziene toename van de armoedeproblematiek. Het voorstel is om deze gelden over te hevelen naar 2022. Per saldo op minimabeleid dus een nadeel van €57.000.

Schuldhulpverlening 291 V

De kosten voor schuldhulpverlening zijn €163.000 lager dan begroot. Er is minder beroep gedaan op deze middelen dan vooraf verwacht. De verwachting was namelijk dat we veel meer schuldenproblematiek zouden ervaren, maar door de economische groei lijkt dat (vooralsnog) mee te vallen. Bovendien is er €127.000 aan coronacompensatie ontvangen voor het gemeentelijk schuldenbeleid. Het voorstel is om dit budget over te hevelen naar 2022 zodat het ingezet kan worden ter uitvoering van vroeg signalering. Wanneer vroeg signalering goed wordt uitgevoerd, kan de vraag naar schuldhulpverlening toenemen.

Participatiebudget – projecten 609 V

Als gevolg van de coronamaatregelen hebben trajecten voor o.a. de WVS en de kringloper stilgelegen. Doordat er minder trajecten konden worden uitgevoerd, zijn de kosten ook lager. Voor de WVS gaat het voornamelijk om leer- en werktrajecten. De opleidingskosten zijn ook lager vanwege minder mogelijkheden door de coronamaatregelen. In het 2e concernbericht 2021 is het budget verlaagd, alleen de trend heeft na het 2e concernbericht 2021 verder doorgezet. Onder andere doordat het laatste kwartaal de coronamaatregelen weer strenger zijn geworden.

Daarnaast is een voordeel ontstaan op de ontvangen coronacompensatie voor participatietrajecten van €230.000. Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet in 2020 en 2021 extra middelen voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar.

Participatiebudget – uitvoeringskosten 461 V

Op het onderdeel uitvoeringskosten van participatie is een voordelig saldo ontstaan van €461.000. Dit wordt veroorzaakt door het voordeel in de afrekening van de GR ISD. Dit kan worden onverdeeld in 2 delen. Het eerste onderdeel betreft de ontvangen coronacompensatie. Het doel is om de reguliere dienstverlening op peil te houden met toenemende instroom in de bijstand en een tijdelijke impuls voor re-integratie. Op deze compensatie ontstaat een voordeel van €436.000, omdat de afrekening van de GR ISD 2021 op de uitvoeringskosten Tozo en TONK voordelig is uitgevallen. Daarnaast is er nog een voordeel van €25.000 opgenomen in de afrekening van de GR ISD wat een reguliere teruggave betreft. Dit bedrag houdt dus geen verband met corona.

P203 Jeugd 2.253 V

Salaris- en inhuurkosten 25 V

Er is een voordeel gerealiseerd op de salariskosten van €25.000 vanwege een openstaande vacature.

Jeugd (algemeen) 228 V

Er is een voordeel ontstaan van €228.000 in 2021. Dit wordt veroorzaakt door 2 onderdelen. Als eerste hebben we in december 2021 een coronabijdrage ontvangen voor passend onderwijs Brabantse Wal. Hieruit is het Steunpunt opgetuigd, desalniettemin ontstaat op deze post een voordeel van €98.000. Ten tweede is er in de begroting rekening gehouden met de inzet van extra jeugdprofessionals. Deze formatie is pas in de loop van het jaar weer op peil gekomen waardoor een voordeel is ontstaan van €130.000.

Veilig Thuis 73 V

Er is een voordeel gerealiseerd van €73.000 vanwege een incidentele afrekening van Veilig Thuis over de jaren 2018 tot en met 2021.

Veiligheid jeugd en niet vrij toegankelijke zorg jeugd 1.918 V

De uitgaven voor veiligheid jeugd en niet vrij toegankelijk zorg jeugd zijn lager dan in de begroting opgenomen. Dit levert een voordeel op van €1.918.000. In het 2e concernbericht 2021 zijn extra middelen opgenomen vanuit het Rijk (€1.762.000), met als oogmerk dat gemeenten hiermee in staat worden gesteld om de consultatiefunctie-GGZ vorm te geven en wachtlijsten bij lichtere alsmede specialistische jeugdproblematiek tegen te gaan. In de septembercirculaire 2021 is daar nog eens €211.000 aan toegevoegd. De uitwerking, welke in

regionaal verband heeft plaatsgevonden, heeft slechts geleid tot geringe lasten in 2021, omdat voor onze regio geen sprake is van substantiële wachtlijsten. Het voordeel bedraagt €1.670.000.

Daarnaast heeft een afrekening over 2021 plaatsvonden van de jeugdinstelling Almata wat een voordeel oplevert van €235.000. Jeugdbescherming Brabant (JBB) heeft extra onvoorziene uitgaven moeten doen, wat zorgt dat wij €66.000 meer kosten hebben moeten maken. Tot slot is er een voordeel ontstaan van €79.000 op de crisiszorg doordat deze door een andere aanbieder is uitgevoerd.

Reserves

N.v.t.

Programma 3

Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Economie

Hoofddoelen	Subdoelen
1. De economische structuurversterking versoberen naar de wettelijke taak m.u.v. subdoelstelling 1.1, 1.2 en 1.3.	1.1 Behouden en vergroten werkgelegenheid. 1.2 Een levendige en aantrekkelijke Binnenstad betrokken faciliteren. Binnenstadslab wordt gesloten en het retailgebied wordt compacter gemaakt. 1.3 Biobased Economy en Agrofood inbedden. 1.4 Marketing doelmatig versoberen. 1.5 WerkgeversServicePunt en GrensInformatiePunt worden geïntegreerd in USD. Geen aparte loketten.

Vrijetijdseconomie

Hoofddoelen	Subdoelen
2. Basis toeristische en recreatieve voorzieningen en een basis cultuur en sport- en beweegaanbod. De uitvoering wordt beperkt tot de wettelijke taak of het niveau landelijk gemiddelde.	2.1 Er is een basisaanbod aan sportsoorten en passende faciliteiten, in lijn met de wettelijke taken. 2.2 Er is een basisaanbod aan kunst en cultuur en passende faciliteiten, in lijn met de wettelijke taken.

Onderwijs

Hoofddoelen	Subdoelen
3. Een aantrekkelijke onderwijs- en studentenstad	3.1 Divers aanbod van verschillend onderwijs. 3.2 Sterke verbinding van het onderwijs met economische ontwikkelingen. 3.3 Samenwerking met onderwijspartners en partnersteden.
4. Goede spreiding van kwalitatieve en levensvatbare scholen over dorpen en wijken	4.1 Bereikbaar onderwijs. 4.2 Een goede bezetting van de lokalen en andere ruimtes in de scholen. 4.3 Scholen worden een ontmoetingsplek in de wijk. 4.4 Scholen zijn schoon, heel, veilig en duurzaam.
5. Leerlingen hebben optimale kansen om hun talenten te ontwikkelen en benutten	5.1 Voorkomen ongeoorloofd schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten. 5.2 Bestrijden leerachterstanden.
6. Een leven lang leren	6.1 Voorkomen en terugdringen laaggeletterdheid.

Onze resultaten en activiteiten in 2021

Wat en hoe hebben we dat bereikt?

Economie

1 De economische structuurversterking versoberen naar de wettelijke taak met uitzondering van subdoelstelling 1.1, 1.2 en 1.3

1.1.a Uit de regionale werkgelegenheidsenquête 2021 blijkt dat de werkgelegenheid ten opzichte van 2020 met 2,3% is toegenomen. Dat betekent een stijging van 704 werkzame personen naar 30.918 in 2021. Het aantal vestigingen is gestegen met 324 naar 6.198 vestigingen in 2021.

Om lokale bedrijven te stimuleren werkzaamheden voor de gemeente te kunnen uitvoeren, is in samenwerking met MKB Bergen op Zoom een bedrijvenregister opgezet. Op reguliere momenten heeft overleg plaatsgevonden met VNO-NCW, MKB Bergen op Zoom en gemeenten in West-Brabant over economische vraagstukken.

In 2021 is middels een planologische inpassing een gezondheidsboulevard/campus aan het Boerhaaveplein mogelijk gemaakt. Vervolgens zijn er ook actief bedrijven gefaciliteerd om zich te vestigen. De campus geeft nu ruimte aan lokale bedrijven die elkaar versterken op het gebied van sport en gezondheid.

Accountmanagement heeft onder meer een rol in de ontwikkeling van het verduurzamen van bedrijventerreinen. Zo is in 2021 de voorbereiding van het project De Grote Oogst gestart. Industrieterrein Theodorushaven/Noordland/De Poort (TNP) is één van de 13 door de provincie Noord-Brabant geselecteerde industrieterreinen om samen met gemeente en bedrijven te komen tot een energieneutraal bedrijventerrein (zie ook onder c.). Hiermee krijgen opgaven zoals circulaire economie en de regionale energiestrategie concreet handen en voeten.

1.1.b In 2021 heeft het college van B&W het principebesluit genomen om NV Aangenaam te ontbinden. In december 2021 heeft de raad daarover haar wensen en bedenkingen kunnen uiten. Begin 2022 neemt het college van B&W op basis daarvan een definitief besluit.

1.1.c In relatie tot het Focusakkoord is in 2021 een start gemaakt met het afbouwen van de subsidie parkmanagement. Deze subsidie is gericht op bedrijventerreinen Theodorushaven/Noordland, De Poort, Lage Meren/Meilust en Oude Molen. Vanwege de langjarige subsidierelatie is vanuit behoorlijk bestuur in 2021 niet geheel geschrapt maar gekozen voor een redelijke termijn van een jaar. Het Keurmerk Veilig Ondernemen blijft daarentegen geborgd.

Het oprichten van een verplicht ondernemersfonds (BIZ) op bedrijventerrein Lage Meren/Meilust is niet gelukt. Als gevolg van onvoldoende draagvlak en daarmee beperkt budget is geen vervolg gegeven aan het project Duurzame energie opwekken, delen en opslaan.

1.1.d Samen met REWIN is het gelukt om het innovatieve en circulaire bedrijf UBQ Materials aan te trekken. Dit bedrijf heeft zich inmiddels gevestigd op Noordland en biedt werkgelegenheid aan circa 200 fte. Daarnaast hebben zich diverse nieuwe bedrijven aan de Green Chemistry Campus (GCC) verbonden, waaronder de TNO spin-off Relement en zijn er in 2021 diverse bedrijfsgronden op de bedrijventerreinen Oude Molen en Lage Meren/Meilust verkocht aan verschillende MKB-bedrijven.

1.1.e In juni 2021 is de raad geïnformeerd over het proces van bedrijventerreinontwikkeling in onze gemeente en regio. Tijdens de dialoogavond Bedrijventerreinen in november is de raad geïnformeerd over onder andere de sub regionale afstemming op Brabantse Wal-niveau om te komen tot een regionaal bedrijventerrein. Via een raadsmededeling zijn de drie raden nader geïnformeerd.

1.1.f Een onderhoudsbeheersplan voor de diverse kunstwerken in de Theodorushaven is opgesteld. Het vernieuwen/renoveren van de brug is uitgevoerd. Containerterminal BTT heeft een perceel van circa 3,7 hectare in de Theodorushaven gekocht om een containerterminal te exploiteren. Met deze aankoop sluit Bergen op Zoom aan op de West-Brabant corridor; een netwerk van vaarwegen. MCT/ Essers heeft de planologische procedures voor ontwikkeling van een 'buitengaatse' containerterminal gestart.

1.1.g Ook in 2021 faciliteerde Start2Grow kennisbijeenkomsten, leergangen en dienstverlening voor startende ondernemers en is, net als bij accountmanagement, de focus gedeeltelijk verlegd naar de gevolgen van Covid-19 in advisering en ondersteuning van ondernemers.

1.2 In 2021 is gestart met de uitvoering van de Intentieovereenkomst Binnenstad Bergen op Zoom, die met de Provincie Noord-Brabant is gesloten (november 2020). De kern van de overeenkomst is komen tot een toekomstbestendige binnenstad, met als focus: transformatie van leegstaande winkelpanden. De eerste stappen zijn gezet om tot een Toekomstvisie en actieplan (uitvoeringsplan) te komen. In oktober 2021 zijn de eerste resultaten gedeeld met de raad tijdens een openbare bijeenkomst in Theater De Maagd.

STERCK (ondernemersvereniging binnenstad) organiseerde eind 2021 een draagvlakmeting om te komen tot een Bedrijveninvesteringszone (Wet BIZ). Uit deze meting werd duidelijk dat er onvoldoende animo onder ondernemers/eigenaren was om een BIZ te starten.

Daarnaast is in 2021 een start gemaakt met het traject naar een toekomstgerichte weekmarkt. Door Covid-19 kon de weekmarkt niet het hele jaar optimaal worden ingevuld met marktondernemers. Gevolg hiervan is dat in 2021 de weekmarkt nog niet volledig kostendekkend is. Dit traject loopt in 2022 door.

1.3 Als gevolg van Covid-19 hebben geplande bijeenkomsten op de GCC in virtuele vorm plaatsgevonden. Zo zijn diverse webinars georganiseerd over financiering en matchmaking. Verschillende nieuwe bedrijven hebben zich aan de GCC of GCC-community verbonden, waaronder TNO spin-off Relement. Het Biovoice-programma heeft in 2021 11 innovatiecontracten opgeleverd tussen grootbedrijven en MKB-bedrijven en 12 andere samenwerkingen. Met deze contracten krijgen de deelnemers toegang tot onder andere financiering via vouchers, te besteden bij kennis- en applicatiecentra in de regio Zuidwest-Nederland. In totaal is €96.250 aan vouchers toegekend, beschikbaar gesteld vanuit de Regiodeal Midden- en West-Brabant, provincies Noord-Brabant en Zeeland en de Rabobank.

Het Actieplan MVI is vastgesteld door het college van B&W op 27 juli 2021. Het voorbeeld van biobased asfalt is geconcretiseerd op 7 oktober 2021 door de toepassing van dit asfalt aan de Klutsdorpseweg in Lepelstraat.

Het Delta Agrofood Business (DAB) heeft conform raadsbesluit de volgende zaken gerealiseerd:

- Deelname van diverse onderwijsinstellingen aan de Broedplaats Agrofood.
- Uitbreiding van het (bedrijven)netwerk van Agrofood gerelateerde activiteiten in Regio West-Brabant.
- Verhoging van de binding van het aantal HAS-studenten aan de regio van 7% naar 23%.
- Verhoging van de praktijkactiviteiten in Bergen op Zoom vanuit de HBO en MBO-locaties in de regio.
- Verhoging van de instroom in de MBO Teelt en Biobased Economy (Crossover Groen en techniek).
- Realisatie van een substantiële cofinanciering vanuit de regiodeals.

Verder wordt de opdracht om DAB na vijf jaar te vervreemden eveneens conform raadsbesluit voorbereid en uitgevoerd. In 2021 zijn 18 bedrijven en drie kennisinstellingen in het DAB gevestigd. Inhoudelijk zijn baanbrekende innovaties gerealiseerd op het gebied van 3D-Foodprinting en eiwittransitie.

1.4 Activiteiten voor Citymarketing zijn als gevolg van het Focusakkoord afgebouwd.

1.5 Binnen de regio Brabantse Wal is er contact over de arbeidsmarkt. Het Werkcentrum heeft structureel contact met de afdelingen Economische Zaken van de drie gemeenten om de samenwerking te versterken. Tevens is de GR ISD onderdeel van de USD voor het participatieonderdeel binnen deze integrale toegang. De werkplicht staat centraal bij het Werkcentrum. Dat blijkt uit de plaatsingscijfers van 'aanpak werkloosheid en jeugdwerkloosheid in het bijzonder'. In samenwerking met Samen in de regio zijn er evenementen georganiseerd als 'Kijk Binnen Bij Bedrijven'. Hier kunnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en organisaties elkaar leren kennen. Regionaal is het

mobiliteitscentrum opgericht, waaraan de GR ISD meewerkt. Deze heeft de oorsprong in het ondersteunen van ondernemers die nadelig getroffen zijn door de Covid-19 maatregelen, maar wordt structureel ingezet om regionaal onderwijs, ondernemingen en overheid aan elkaar te koppelen voor de arbeidsmarkt.

Het GrensInformatiePunt (GIP) is in 2021 verder geïntegreerd in het Werkcentrum door zich aan te sluiten bij activiteiten, die zijn georganiseerd door het Werkgevers Servicepunt West-Brabant (WSP) in samenwerking met Samen in de Regio. Het GIP heeft een rol gehad tijdens 'Kijk Binnen Bij Bedrijven' en het 'purpose college'. Ook heeft het GIP maandelijks zo'n 65 mensen en bedrijven geïnformeerd of geadviseerd over werken, wonen of studeren over de grens.

Vrijetijdseconomie

2 Basis toeristische en recreatieve voorzieningen en een basis cultuur-, sport- en beweegaanbod. De uitvoering wordt beperkt tot de wettelijke taak of het niveau landelijk gemiddelde

De uitwerking van de opdracht(en) zoals benoemd in het Focusakkoord heeft nog altijd de prioriteit. Business cases om te komen tot ombuigingen zijn geformuleerd en, in enkele gevallen, vastgesteld. Het afgelopen jaar is gewerkt aan de implementatie van (onderdelen van) de business cases.

Uitvoeringsprogramma VTE/ Doen wat nodig is
Met vrijetijdseconomie participeren we in het project Doen wat nodig is. Het cultuur-, erfgoed- en sportveld maakt onderdeel uit van het voorliggend veld. Hierbij wordt gekeken naar een passend en toereikend voorliggend veld, waarbij ook vanuit vrijetijdseconomie gesubsidieerde initiatieven een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappelijke opgave. Het project loopt nog verder door waarbij een aantal onderdelen nog worden gerealiseerd. Aanvulling is dat er geen bezuinigingsopgave ligt op het subsidiebudgetten van programma 3. Zie programma 2 voor de details.

Evenementenbeleid
In het Focusakkoord heeft de gemeenteraad de opdracht gegeven om de kosten voor ondersteuning, toezicht en handhaving bij de uitvoering van het evenementenbeleid te beperken. Daarnaast dienen kosten voor commerciële evenementen volledig doorbelast te worden.

In het jaar 2021 zijn de kosten van evenementen inzichtelijk gemaakt en zijn in concept kaders opgesteld die een bijdrage leveren aan het beperken van de kosten voor de uitvoering van het evenementenbeleid. Aanbieding van deze kaders wordt voorzien in 2022.

Covid-19
De impact van Covid-19 op de cultuursector is groot. Het doel van de Rijkscompensatiemiddelen corona cultuur is het in stand houden van het aanbod op het gebied van kunst en cultuur. Zowel met de regeling Noodfonds corona cultuur en de stimuleringsregeling wordt bijgedragen aan dit doel. Beide regelingen zijn op basis van het herstelplan (op 16 december 2021) door de raad vastgesteld. Uitvoering vindt plaats in 2022 en 2023.

Erfgoed
Het opstellen van de kerkenvisie heeft, door het niet kunnen plaatsvinden van gesprekken met kerkeigenaren (vanwege Covid-19), vertraging opgelopen waardoor dit document nog niet is vastgesteld. Dit wordt in 2022 verder opgepakt.

Aan het Vestingvisiebeleid is verder uitvoering gegeven. In 2021 werd de Verborgen Vesting officieel voor het publiek geopend. Ook is in 2021 een vast bedrag voor de deelname aan de Zuiderwaterlinie-alliantie vastgelegd waardoor deze samenwerking, die van 2018 tot 2029 doorloopt, nu goed in de begroting is geborgd. De ambities van de Zuiderwaterlinie zijn met alle partners in 2021 in een ambitiedocument vervat, waarop alle deelnemende besturen (waaronder provincie Noord-Brabant) hun akkoord hebben gegeven.

Daarnaast wordt, in samenwerking met gemeenten Steenbergen en Tholen, gekeken naar de ontwikkeling van het project Linie van de Eendracht, waarbij dit jaar de mogelijkheden, zoals subsidietrajecten en andere kansen, verder worden onderzocht. In 2021 werd hiervoor een externe coördinator namens de 3 gemeenten ingehuurd.

Met het blijvend verstrekken van subsidies voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten is er bijgedragen aan een verbeterde woon- en leefomgeving. Een bijzonder project hierin is de restauratie van de twee toegangsbeelden van het Anton van Duinkerkenpark. Dankzij de samenwerking van verschillende stichtingen en vrijwilligers heeft deze restauratie kunnen plaatsvinden.

Sportakkoord
Sinds november 2021 heeft de gemeente Bergen op Zoom een lokaal Sportakkoord. Met de partners van het Sportakkoord wordt gewerkt aan verbreding (meer partijen laten aansluiten) en verdieping (hoe gaan we het in de praktijk

vormgeven). Het Sportakkoord 2022 is een dynamisch document, waarin in de komende jaren wordt gewerkt aan onze ambities op het gebied van inclusief sporten en bewegen, positieve sportcultuur, van jongs af aan vaardig in bewegen en vitale aanbieders. Partners kunnen op ieder moment aanhaken en input geven. Zo zorgen we samen voor een groeiende gezonde (sportieve) beweging in de gemeente Bergen op Zoom. Voor de uitvoering van het lokale Sportakkoord wordt door de Rijksoverheid budget beschikbaar gesteld via de Regeling Sportakkoord en leefstijlinterventies 2020–2022.

Business case Cultuur
Vanuit het Focusakkoord ligt er een bezuinigingsopgave van €1,9 miljoen op cultuur te realiseren op de onderdelen: Podiuminfrastructuur (€500.000), Museum/Markiezenhof (€900.000) en Kunsteducatie (€500.000).

Tijdens de informatiebijeenkomst met de raad in april 2021 is input gegeven over de verdere uitwerking van de business cases Podiuminfrastructuur en Museum/Markiezenhof met als streven:
- De ontvlechting van Theater De Maagd uit het Cultuurbedrijf;
- Aanbod Theater de Maagd en Gebouw-T onderbrengen in een nieuwe slagvaardige zelfstandige podiumorganisatie, die een hybride leeromgeving voor het MBO is;
- Stoppen met de ontwikkeling van en investeren in het eigen nieuwe museale concept;
- Versobering van het museum Markiezenhof. Het gebouw staat als bezoekobject centraal.

Business case Podiuminfrastructuur
Voor de business case Podiuminfrastructuur vindt een "fusie/integratie" plaats tussen het poppodium Gebouw-T en het Theater De Maagd. Het college van B&W heeft in het voorjaar van 2021 deze business case vastgesteld en daarmee opdracht gegeven voor uitwerking in een (door het college van B&W vast te stellen) ondernemingsplan. In september-oktober 2021 is gestart met een tijdelijke organisatie als voorloper, met de ambitie om in 2022 de definitieve overgang te faciliteren.

Business case Museum/Markiezenhof
Door het college van B&W is in april 2021 een voorgenomen besluit genomen de museale functie van het Cultuurbedrijf te reorganiseren op basis van de rapportage van ZKA "BC Museum & Cultuurhistorie Bergen op Zoom". De belangrijkste elementen hieruit zijn:
- Versobering museum. Het Markiezenhof zelf als bezoekobject centraal plaatsen met daarbij de optie om periodiek kwaliteitstentoonstellingen mogelijk te maken.
- Outsourcen van de Horeca

De beoogde ombuiging is €900.000. Er is direct na de zomer vanuit de taakstelling voor 2021, opdracht gegeven om deze business case concreet te maken door een projectleider. Het streven is een voorstel voor te bereiden voor behandeling in de raad medio 2022.

Business case CKB
Dit proces heeft vertraging opgelopen met name door personeel verloop. Tijdens de dialoogavond met de raad op 7 maart 2022 wordt de inhoudelijke richting bij de gemeenteraad opgehaald om daarna het vervolg projectmatig op te starten. Ook hier is het streven een voorstel voor te bereiden voor deze businesscase voor behandeling in de raadsvergadering medio 2022.

Business case Sport
In 2021 is de richting van de businesscase Sport geconcretiseerd en gevalideerd door het college van B&W. Via een programmatische aanpak wordt gekomen tot een aantal actualisaties en optimalisaties van de lokale sportinfrastructuur. Het doel is onder meer om een toekomstbestendig beheer- en exploitatiemodel te hebben voor zowel de binnen- als buitensportaccommodaties.

De businesscase Sport kent 8 opgaven die gerealiseerd dienen te worden. Daarnaast zijn reeds aanvullende maatregelen getroffen voor 2021 (voor een totaal van €220.000 per jaar). Dit betreft onder andere het beëindigen van meerdere subsidies. De businesscase Sport heeft in 2021 €383.000 bezuinigd op een taakstelling van €380.000.

In 2021 zijn 2 van de 8 opgaven opgestart en voltooid. Te weten opgave 1 ten aanzien van de FITfabriek. De opdracht is herzien: een fte is bezuinigd en cofinanciering wordt verwacht. Opgave 4 inzake buitenzwembad De Melanen is ook opgestart en voltooid. Het onderhoudsplan tot 2030 is aangepast inclusief bijbehorend budget. Beide opgaven hebben de beoogde bezuiniging gerealiseerd.

Tevens zijn opgave 5 inzake regiegemeente en formatie en opgave 8 inzake aanvullende maatregelen, dermate concreet geworden dat de beoogde bezuiniging gerealiseerd kan worden. Hierover moet nog besluitvorming plaatsvinden door het college van B&W. Deze bezuiniging heeft voornamelijk betrekking op een lagere formatie voor sport.

Tot slot zijn in 2021 de volgende opgaven opgestart:
- Opgave 2 inzake de verzelfstandiging van de binnensportaccommodaties;
- Opgave 6 inzake een aanpassing van het aanbod van sporthallen;
- Opgave 7 inzake een aanpassing van het aanbod van sportparken;
- Opgave 3 inzake de verzelfstandiging van de buitensportaccommodaties. Deze opgave heeft een voorbereidende beweging gekend in 2021 en wordt in 2022 feitelijk opgestart en tot uitvoering gebracht.

In 2021 is een integrale ambtelijke projectgroep samengesteld die met prioriteit werkt aan het realiseren van de opgaven van de businesscase Sport, naast hun reguliere werkzaamheden. Daarbij wordt op opgaveniveau samengewerkt met sportverenigingen en/of andere externe organisaties. De tussentijdse financiële en inhoudelijke doelen voor 2021 voor de business case Sport zijn gerealiseerd.

Recreatie en toerisme
De streekorganisatie Brabantse Wal is in april 2021 verzelfstandigd naar de stichting Gebiedsalliantie Brabantse Wal (GABW). Het college van B&W heeft besloten de resterende procesgelden in te zetten als stimuleringssubsidie voor de GABW en voor de afronding van het subsidieproject vanuit de provincie.

VVV Brabantse Wal was verantwoordelijk voor de uitvoering van het toeristische beleid. Door Covid-19 is de VVV-balie bijna 5 maanden gesloten geweest en is een aantal promotionele activiteiten in de jaarplanning aangepast. Begin 2021 heeft de VVV voor de Brabantse Wal een nieuwe wervende en informatieve website gelanceerd.

Deelname aan verschillende samenwerkingsverbanden is in 2021 voortgezet. We hebben meegewerkt aan de opgave Vrijetijdseconomie van de Regio West-Brabant (RWB). We zijn ambtelijk en bestuurlijk onderdeel van de samenwerking Waterpoort en hebben deelgenomen aan verschillende werkgroepen en sessies.

Onderwijs

3 Een aantrekkelijke onderwijs- en studentenstad

De gemeente is betrokken bij gesprekken tussen het voortgezet onderwijs (VO), het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en het hoger beroepsonderwijs (HBO) over mogelijkheden om de programma's van het MBO en HBO af te stemmen op het programma van het VO. Op deze manier wordt getracht de doorlopende lijn vanuit het voortgezet onderwijs soepeler te laten verlopen en daarmee ook de uitval op het MBO en HBO te beperken. Ook het primair en het voortgezet onderwijs werken samen om die overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen.

De gemeente Bergen op Zoom heeft de Lokale Educatieve Agenda (LEA) nieuw leven ingeblazen, zodat lokale onderwerpen in relatie tot het onderwijs met de schoolbesturen besproken kunnen worden. Voorheen was de LEA beperkt tot de voorschoolse aanbieders en het primair onderwijs. Vanaf het derde kwartaal 2021 zijn ook de VO-scholen uitgenodigd voor de LEA.

4 Goede spreiding van kwalitatieve en levensvatbare scholen over dorpen en wijken

In 2021 is besloten dat Het Juvenaat over gaat van SKVOB naar OMO en dat het Mollerlyceum en Het Juvenaat gaan fuseren, waarbij de eigen identiteit van beide scholen zoveel mogelijk in stand blijft. Hiermee blijft er in Bergen op Zoom een categoraal gymnasium.

In februari 2021 is de nieuwkomersvoorziening Wereldwijs gestart. Dit is een voorziening voor alle kinderen die nieuw in Nederland zijn van 6 tot 12 jaar. De vrije school De Zeeridder groeit boven verwachting en de gemeente dient zorg te dragen voor een adequate huisvesting. De vrije school is op dit moment gevestigd in de Brede School Borgvliet. Eind 2021 is een onderzoek gestart naar definitieve huisvesting voor De Zeeridder.

5 Leerlingen hebben optimale kansen om hun talenten te ontwikkelen en benutten

Naar aanleiding van de evaluatie van schoolondersteuningsteams (SOT's) in 2022 zijn verschillende maatregelen genomen om de verbeterpunten aan te pakken. Uit een nieuwe evaluatie blijkt dat deze verbeterpunten voor een groot deel zijn gerealiseerd. Er zijn aanvullende verbeterpunten geïnventariseerd, waar Samenwerkingsverband, gemeenten en het onderwijs mee aan de slag gaan.

De groepsaanpak On My Way vond ook in 2021 plaats. Er waren minder bijeenkomsten als gevolg van de geldende coronamaatregelen. Binnen de regionale netwerksamenwerking investeren we in de verbinding tussen Regionale Meld- en Coördinatiepunten (RMC) en het Werkgevers Servicepunt West-Brabant (WSP).

De samenwerkingsverbanden en gemeenten sloten eerder het Thuiszitterspact. De afspraken hieruit golden ook in 2021. We zetten ons samen met de partners in om jongeren weer deel te laten nemen aan het onderwijs of het best mogelijke alternatief. Het jaar 2021 was opnieuw een jaar waarin we veel te maken hadden met corona. De focus lag vooral op het aan boord houden van jongeren en het inperken van de gevolgen op de lange termijn.

Scholen en gemeenten ontwikkelen plannen om, in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs, maatregelen op de scholen te nemen om de door Covid-19 ontstane achterstanden (zowel leerachterstanden als op sociaal emotionele gebied) het hoofd te kunnen bieden. Het Rijk heeft bepaald dat onderwijs en gemeenten deze interventies met elkaar af moeten stemmen. Dit is gebeurd in de LEA en de REA. De gemeente krijgt in totaal €1.444.933. De gemeente besteedt hiervan €400.000 aan jeugdzorg op de scholen, bijna €200.000 voor innovatie en €850.000 voor activiteiten op de scholen en aanbieders van voorschoolse educatie.

De nieuwkomersvoorziening voor het primair onderwijs "Wereldwijs" is goed van start gegaan. Vanaf 2022 wordt een derde groep gestart. Er zitten maximaal 15 kinderen in één klas. De gemeente bekostigt vanuit het onderwijskansenbudget de personele kosten van één klas voor een bedrag van €102.000 per jaar. De kinderen komen uit Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht. De eerste kinderen zijn na de herfstvakantie 2021 uitgestroomd naar het regulier basisonderwijs. Het is een uitdaging gebleken om bij uitbreiding van het aantal groepen aan geschikt personeel te komen.

In 2021 is de voorbereiding gestart voor een meerjarige pilot voor het concept Lezen op Recept. In dit leesbevorderingstraject werken het consultatiebureau, de bibliotheek, de gemeente en betrokken leespartners samen om ouders te wijzen op het belang van voorlezen als onderdeel van de opvoeding. De preventie van laaggeletterdheid en het vergroten van ouderbetrokkenheid bij de taalontwikkeling van hun kind is hierbij het voornaamste doel. Hiermee zullen de komende jaren circa 450 van de 650 kinderen die medio 2022 nog geen jaar zijn, worden bereikt.

6 Een leven lang leren

Het aantal scholen dat gebruik kan maken van de realisatie van bibliotheken op school vanuit het onderwijskansenbudget, is in 2021 verder uitgebreid met 2 scholen, waarmee het totaal op 17 scholen komt. Op alle 23 locaties waar voorschoolse educatie gegeven wordt, wordt de peutercollectie uitgebreid en worden de pedagogisch medewerkers door leesconsulenten van de bibliotheek getraind bij activiteiten in het interactief voorlezen. Studenten van Curio en Avans worden als vrijwilliger ingezet bij de VoorleesExpress. Het Digi-taalhuis bevindt zich in de bibliotheek.

Samen in de Regio heeft in de contacten met werkgevers aandacht voor de aanpak van taal op de werkvloer.

Het traject Onderwijsambassadeurs van de Gelijke Kansen Alliantie (GKA), ondersteund vanuit WijZijnTraverse, heeft als doel het bevorderen van ouderbetrokkenheid bij voornamelijk ouders met een niet-Nederlandse culturele achtergrond. Tot nu toe was dit een traject voor het primair onderwijs. De GKA heeft hier een uitbreiding aangegeven waarvoor subsidie is toegekend. Er wordt ingezet op het vergroten van de kennis over het voortgezet onderwijssysteem waardoor daarna de ouders beter in staat zijn hun kinderen te begeleiden bij een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs. RSG 't Rijks heeft hier in 2021 een subsidie voor ontvangen van €100.000.

Met betrekking tot de nieuwe Wet Inburgering is er het afgelopen jaar een aanbesteding gedaan. Deze taak wordt uitgevoerd door de GR ISD.

Indicatoren

Omschrijving indicator **Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven**	**Gemeenten landelijk**	**BoZ 2020**	**BoZ 2021**	**Bron**
Het aantal niet sporters uitgedrukt in een percentage	49,3 (2020)	52,7	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM)
Economie: functiemenging (verhouding tussen banen en woningen) als percentage	53,2 (2020)	49,4	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research)
Economie: Vestigingen (van bedrijven) aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	158,4 (2020)	137,6	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Rapport werkgelegenheidsregister, LISA)
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	2,6 (2020)	2,7	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (DUO/Ingrado)
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	26 (2019)	19 (2020)	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (DUO/Ingrado)
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (percentage)	1,7 (2020)	2,0	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (DUO/Ingrado)

Kijk voor een uitgebreide toelichting en opmerkingen bij de indicatoren in het indicatorenoverzicht in programma 1.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	**Vastgesteld**
Detailhandel structuurvisie	2016
Nota integraal bedrijventerreinenbeleid	2013
Actieplan economische structuurversterking	2015
Startfoto lokale economie	2016
Kadernota 'Sport (is) in beweging' 2011-2016	2011 en verlengd in 2016
Sport is (in) Beweging – 'Uitvoeringsnota Sport en Bewegen'	2013 en verlengd in 2016
Cultuurvisie Bergen op Zoom	2013
Doorontwikkeling Binnenschelde 'Boulevard in Beweging'	2014
Visie Materieel erfgoed	2013
Uitvoeringsprogramma Materieel Erfgoed	2015
Verordening leerlingenvervoer	2014
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	2015
Onderwijskansenbeleid	2019
Onderwijsagenda Brabantse Wal 2019-2022	2019

Verbonden partijen	Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente
Zwembad de Schelp en De Melanen BV	De exploitatie van twee zwembaden.
Leerplicht regionaal bureau	Regionale centrale leerling-administratie; centralisering van het gegevensbeheer RMC en leerplicht (wettelijke taak) ten behoeve van betere controle op voortijdige schoolverlaters en schoolverzuim, eenduidige cijfers en werkwijze in regio en betere aansluiting bij (regionaal georganiseerde) partners als het Voortgezet Onderwijs/MBO zelf, maar ook Zorg en Veiligheidpartners. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €37.685.
Regio West-Brabant (RWB)	De Regio West-Brabant (RWB) is een alliantie van negentien gemeenten met als doel de regio te versterken en stimuleren op het gebied van onder andere economie en arbeidsmarkt, mobiliteit, duurzaamheid, zorg, welzijn, onderwijs, ruimtelijke ontwikkelingen en wonen. Daarnaast is de RWB een strategische gesprekspartner voor onder andere de provincie, de nationale overheid en Europa, waar het gaat om de toekomst van de regio en beschikbare fondsen. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €1.429.986.
Rewin NV	Versterken van de regionale economie door bedrijven te stimuleren in West-Brabant te investeren.

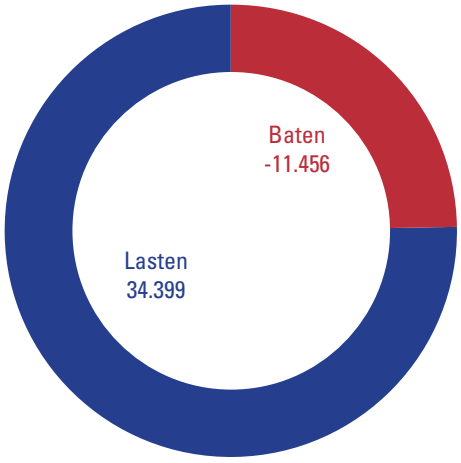
Wat heeft het gekost?

Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

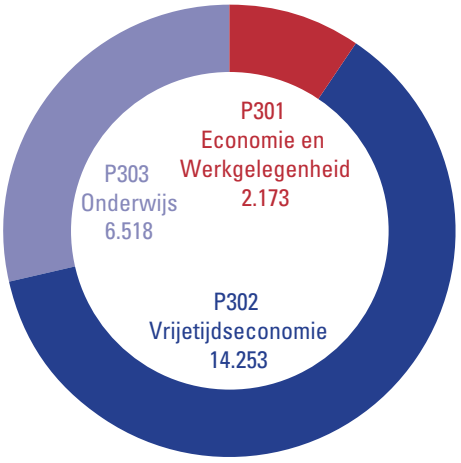
x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil 2021	V/N
Baten	-8.502	-10.200	-12.582	-11.455	-1.127	N
Lasten	30.968	36.729	38.412	34.399	4.012	V
Totaalsaldo baten en lasten	**22.466**	**26.529**	**25.829**	**22.944**	**2.885**	**V**
Onttrekking	-60	0	0	0	0	-
Totaalsaldo reserves	**-60**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
Gerealiseerde resultaat	**22.406**	**26.529**	**25.829**	**22.944**	**2.885**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000 **Productgroep P301** **Economie en werkgelegenheid**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-922	-893	-1.052	-965	-87	N
Lasten	2.442	4.295	3.327	3.138	189	V
Totaalsaldo baten en lasten	**1.520**	**3.402**	**2.275**	**2.173**	**102**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**1.520**	**3.402**	**2.275**	**2.173**	**102**	**V**

x € 1.000 **Productgroep P302** **Vrijetijdseconomie**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-4.361	-6.117	-7.051	-4.837	-2.213	N
Lasten	19.162	23.120	23.875	19.090	4.785	V
Totaalsaldo baten en lasten	**14.801**	**17.003**	**16.825**	**14.253**	**2.572**	**V**
Onttrekkingen reserves	-60	0	0	0	0	-
Totaalsaldo reserves	**-60**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**
Gerealiseerde resultaat	**14.741**	**17.003**	**16.825**	**14.253**	**2.572**	**V**

x € 1.000 **Productgroep P303** **Onderwijs**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-3.219	-3.189	-4.480	-5.653	1.173	V
Lasten	9.364	9.314	11.210	12.172	-962	N
Totaalsaldo baten en lasten	**6.146**	**6.124**	**6.730**	**6.518**	**211**	**V**
Gerealiseerde resultaat	**6.146**	**6.124**	**6.730**	**6.518**	**211**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs **Omschrijving**	**Resultaat baten 2021**	**V / N**	**Resultaat lasten 2021**	**V / N**
P301 Economie en werkgelegenheid	-87	N	189	V
P302 Vrijetijdseconomie	-2.213	N	4.785	V
P303 Onderwijs	1.173	V	-962	N
	-1.127	**N**	**4.012**	**V**

P301 Economie en werkgelegenheid **102 V**

Salaris- en inhuurkosten -116 N

Bij de 1e uitwerking van het Focusakkoord is het gehele salarisbudget voor citymarketing geschrapt. Deze taakstelling is in de loop van 2021 gerealiseerd, waardoor een nadeel van €52.000 op dit onderdeel is ontstaan. Daarnaast waren de salariskosten voor het DAB niet op dit programma begroot.

Economische ontwikkeling *259 V*

In 2021 is er geen Bi-Zone vastgesteld. Aan de Bi-Zone was ook een subsidie gekoppeld van €75.000 voor Sterck. Deze is in 2021 niet uitgekeerd. Daarnaast hebben we een subsidie van de provincie ontvangen van €40.000 voor de binnenstad manager. Vanwege corona zijn er minder uitgaven gedaan en ook de economische barometer is in 2021 niet opgemaakt.

P302 Vrijetijdseconomie **2.572 V**

Salaris- en inhuurkosten *511 V*

In afwachting van de uitwerking van de business case Sport zijn we voorzichtig met de invulling van vacatures. Een gedeelte van de vacatureruimte is ingezet voor de inhuur van regie en projectleiding voor de business case Sport.

Bij het onderdeel sport zijn de inhuurkosten ruim €100.000 lager dan de beschikbare vacatureruimte. Dit is mede een gevolg van corona waardoor de sporthallen beperkt open waren. Bij het onderdeel Cultuur is vacatureruimte ontstaan door het vertrek van medewerkers, waaronder ook de VVV. Een deel van deze ruimte is pas later ingevuld met nieuw personeel; we zijn voorzichtig met de invulling van de resterende vacatureruimte in afwachting van de uitwerking van de business case Cultuur, als onderdeel van het Focusakkoord.

Buitensport *-273 N*

In het 2e concernbericht 2021 is het ontvangen voorschot SPUK van €539.000 op deze productgroep verantwoord. Op basis van de cijfers van de jaarrekening dient €380.000 van het ontvangen voorschot terugbetaald te worden. Daarnaast is er een voordeel op de ontvangsten, omdat we compensatie hebben ontvangen vanwege corona voor de verhuur van sportaccommodaties.

Binnensport *-100 N*

We hebben een nadeel van €59.000 op de huurinkomsten van de sporthallen, vanwege annuleringen door verenigingen op grote schaal door corona. Niet voor alle verenigingen zijn we door het Rijk gecompenseerd.

Daarnaast is er meer calamiteitenonderhoud (zoals verhelpen lekkages e.d.) gepleegd dan begroot.

Sportstimulering *185 V*

Bij de jaarrekening 2020 is €120.000 overgeheveld voor het opstellen van de business case Sport. Deze middelen zijn in 2021 niet aangewend en er wordt voorgesteld om deze over te hevelen naar 2022. Deze middelen zijn bedoeld voor het opstellen van de business case Sport op de onderdelen binnen- en buitensport. Daarnaast is door invulling van de business case Sport €60.000 minder subsidie verstrekt aan de FitFabriek.

Zwembaden *55 V*

Door ontvangen Corona compensatiemiddelen over 2020 en 2021 is een voordeel ontstaan van €148.000. Daarnaast is er in 2021 €82.000 extra aan onderhoud voor de Schelp uitgegeven.

Cultuurstimulering *1.739 V*

Door het faillissement van het Facilitair Bedrijf (FB) ontvangt de gemeente Bergen op Zoom de opbrengsten vanuit de verhuur van de Blokstallen en het Eventum. Hierdoor is een voordeel ontstaan van €70.000. In de begroting 2022 zijn de bedragen juist opgenomen. Vanuit het Rijk zijn compensatiegelden voor Corona ontvangen van €1,8 miljoen als compensatie voor lokale culturele voorzieningen. In december 2021 heeft de raad besloten om deze, nog niet benutte, middelen over te hevelen naar 2022.

Cultuurbedrijf *701 V*

Het Cultuurbedrijf bestaat uit de onderdelen CKB, theater de Maagd en het Markiezenhof. Het CKB heeft een nadeel op de baten van €236.000 en een voordeel op de lasten van €581.000. Door Corona is het CKB langdurig gesloten gebleven Er zijn minder lessen gegeven en activiteiten uitgevoerd, maar de inhuur van docenten werd hierdoor ook beperkt.

Theater de Maagd, inclusief horeca en verhuur, heeft een nadeel op de baten van €1.035.000 en een voordeel op de lasten van €1.133.000. Vanwege corona was de Maagd een groot gedeelte van 2021 gesloten waardoor er minder bezoekers zijn geweest en daardoor minder inkomsten zijn gerealiseerd. De lasten zijn beduidend minder dan begroot omdat we voorstellingen konden verzetten. Ook de inhuur van horecamedewerkers is beperkt gebleven en er hoefde minder ingekocht te worden.

Het Markiezenhof komt €120.000 tekort op de baten en laat een voordeel op de lasten zien van €364.000. Door sluiting van het museum zijn er minder inkomsten gegenereerd. Door minder inzet van de service-medewerkers , die worden ingehuurd, en het niet invullen van vacatures vanwege de nog te realiseren business case Cultuur zijn er minder uitgaven gedaan.

VVV *78 V*

Door corona zijn er €255.000 minder ontvangsten gerealiseerd. Hier staat tegenover dat er minder kosten zijn gemaakt (€333.000) voor de aankoop van brochures, bekers, paraplu's en het plaatsen van (digitale) advertenties.

Monumenten *-160 N*

In de uitwerking van het Focusakkoord is de verkoop van 2 monumenten opgenomen in 2021, te weten de Dorpsstraat en het perceel Hof van Ram. Deze locaties zijn in 2021 nog niet verkocht, wat resulteert in een nadeel.

Toeristenbelasting *-193 N*

Voor 2021 zijn slechts voorlopige aanslagen opgelegd. De definitieve afrekening volgt in 2022. Vanwege corona zullen de opbrengsten waarschijnlijk lager uitkomen. Door het Rijk is hiervoor compensatie toegezegd. De hoogte van deze compensatie wordt in 2022 bepaald.

In 2021 is de Rijkscompensatie voor de lagere opbrengst toeristenbelasting 2020 ontvangen van €151.000. Deze compensatie is op programma 5 onder de algemene uitkering verantwoord.

P303 Onderwijs **211 V**

Salaris- en inhuurkosten *74 V*

In het 1e concernbericht 2021 is het inhuurbudget verhoogd. Uiteindelijk zijn de inhuurkosten toch lager gebleken.

Basisonderwijs *-86 N*

De kosten voor het gymvervoer zijn €34.000 hoger dan begroot. Enerzijds door de prijsstijging in het contract, anderzijds is het bedrag lastig in te schatten. Een sterk groeiende school kan betekenen dat er extra gymonderwijs moet worden gegeven, wat dan resulteert in extra vervoerskosten.

De verhuuropbrengst welke voor kind centra IHP is opgenomen is nog niet gerealiseerd. Contracten dienen nog opgemaakt en vastgesteld te worden. Dit zal in 1e halfjaar van 2022 worden gerealiseerd, waardoor de opbrengst met terugwerkende kracht ontvangen kan worden.

RMC gelden *44 V*

Breda ontvangt als centrumgemeente voor het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) de gelden en stort deze naar ons door. Bij de jaarrekening 2021 is deze post van €44.000 budgettair neutraal uitgekomen. Bij de begroting was hier een nadelig saldo opgenomen.

Onderwijskansenbeleid *120 V*

Op deze post worden onder andere de uitgaven met betrekking tot de voorziening voorschoolse peuters verantwoord. De gelden dienen ter stimulatie dat er meer peuters gebruik maken van peuteropvang. Hier is in 2021 op ingezet door Thuiszorg West-Brabant die in plaats van alleen de geïndiceerde peuters, in het gesprek met de ouders extra inzetten op stimulering van peuteropvang. Het percentage peuters dat gebruik maakt van de opvang is laag.

Reserves

N.v.t.

Programma 4

Woon- en leefomgeving (fysiek domein)

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Woon- en leefomgeving (fysiek domein)

Hoofddoelen	Subdoelen
1. Realiseren aantrekkelijk woon- en leefklimaat	1.1 Opzetten stedelijke programmering. Meer woningbouw claimen bij provincie en Rijk om aantrekkingskracht als woonstad te vergroten. Meer inwoners, meer inkomsten, meer economische leefbaarheid. Versnellen en verhogen woningbouw-programma. 1.2 Op peil brengen en houden van voorzieningen in wijken en kernen. 1.3 Een vitaal buitengebied. 1.4 Werken aan Leefbaarheid en stedelijke vernieuwing. 1.5 Aanpakken leegstand en transformatie. 1.6 Handhaven omgevingskwaliteit. Verbeteringsinvesteringen stoppen. 1.7 In gang gezette verbinden van groene en blauwe omgeving worden heroverwogen en nieuwe verbindingen worden niet aangegaan. 1.8 Business case: uitbesteden onderhoud openbare ruimte.
2. Realiseren goed werkende woningmarkt, binnenstedelijk transformeren met korte procedures	2.1 Weten wat er speelt op de woningmarkt. 2.2 Voldoende woningen voor alle doelgroepen in gemeente en regio Bergen op Zoom (vraag en aanbod sluiten op elkaar aan, ook gelet op de langere termijn). 2.3 Een gevarieerd en onderscheidend woningaanbod. 2.4 Een flexibel woningbouwprogramma.
3. Duurzame economische ontwikkeling	3.1 Behouden en vergroten werkgelegenheid bedrijventerreinen - zie programma 3.
4. Bergen op Zoom is goed bereikbaar, toegankelijk en verkeersveilig	4.1 Stimuleren fiets en OV als alternatieven voor de auto. 4.2 Voldoende en goede parkeerplaatsen voor auto's. 4.3 Verdere digitalisering parkeren en vervoer • Voorbereid op MaaS (Mobilty as a Service). 4.4 Snelle regionale busverbindingen met fietsparkeervoorzieningen bij de haltes. 4.5 Kleinschalig OV in de wijken en kernen • Voorbereid op MaaS (Mobilty as a Service). 4.6 Goede fietspaden in asfalt en verlichting en voldoende fietsparkeerplaatsen. 4.7 Kwaliteitsbehoud in de openbare ruimte bij groot onderhoud. 4.8 Doorstroming van autoverkeer rond de stad verbeteren. In de stad meer ruimte voor fietser en voetganger. 4.9 Afwikkeling verkeer op knooppunten Zoomland (incl. afrit 28) en Markiezaten. 4.10 Temporiseren in de aanpak verkeersveiligheid waar verantwoord. 4.11 Meer elektrische laadpalen in garages en op straat en meer ruimte voor deel-auto's.

5. Vitale binnenstad

Zie programma 3.

6. Omgevingswet
We omarmen de omgevingswet, omdat de geest van de wet zo goed aansluit bij de ambities van Bergen op Zoom. We bereiden de invoering goed voor. Hierdoor dragen we bij aan:
   - Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit;
   - Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de leefomgeving om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen;
   - Een integrale benadering, waarbij sociale en fysieke vraagstukken optimaal worden verbonden;
   - Het aanscherpen van een duidelijk profiel voor de gemeente/regio (omgevingsvisie).

6.1 Antwoord geven op complexe vraagstukken op het gebied van omgevingskwaliteit. De leefomgeving benaderen we samenhangend (integraal en gebiedsgericht). We geven antwoord op de complexe maatschappelijk vraagstukken energietransitie, duurzaamheid, klimaatadaptatie, gezondheid, veiligheid.

6.2 Bergen op Zoom is volop in beweging. Grote betrokkenheid van inwoners, maatschappelijke partners, bedrijven.
   - Grotere en nieuwe betrokkenheid van inwoners bij de leefomgeving.
   - Meer ruimte voor initiatieven (Ja, mits).
   - Betere vertrouwensrelatie en samenspel samenleving en overheid.
   - Overheid als aantrekkelijke partner, tevreden inwoners, ketenpartner, bedrijven kiezen Bergen op Zoom.
   - Goed samenspel in de regio, met provincie en regiogemeenten.
   - Duidelijke verwachtingen en spelregels.
   - Vormgeven aan participatie
     – beginspraak, participatiebesluit, right to challenge, adviesraden social domein.

6.3 Voorbereid op complexe stelselherziening.
   - Digitalisering op orde.
   - Juridisch/instrumenteel op orde.
   - Grote inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht.
   - Verbeteren en versnellen besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.
   - Verminderen regeldruk (o.a. welstandsregels).
   - In nauwe verbinding met de organisatieontwikkelingsopgave en de opgave dienstverlening.

6.4 Het tempo van implementatie af laten hangen van de definitieve invoeringsdatum.
   - Inzichtelijk maken wat de gevolgen zijn van het uitstellen van de stelselwijziging voor voortgang, kosten etc.
   - Houd rekening met samenwerkingspartners en hun tempo.

7. Passend aanbod voorzieningen voor schoon, heel en veilig

7.1 Onderhouden van openbare ruimte tegen vooraf vastgestelde kwaliteit passend binnen financiële kaders. IBOR kwaliteit jaarlijks heroverwegen.

7.2 Uitvoeren van vervangingsprojecten op basis van reconstructie.

7.3 Bij ‘vervangingsprojecten’ in de openbare ruimte reconstructie en/of herinrichting.

7.4 Actieve participatie in de totstandkoming Omgevingswet in Bergen op Zoom.

7.5 Bevorderen integraliteit bij vervangingsprojecten binnen Realisatie & Beheer.

7.7 Bevorderen integraliteit bij vervangings- en nieuwe projecten tussen Realisatie & Beheer/Stedelijke Ontwikkeling.

7.8 Klant/burger centraal stellen en zo verdiepen van co-creatie. Inwoners, bedrijven en instellingen betrekken.

7.9 Activiteiten Beheer en Realisatie toespitsen op hoofddoelen.

8. (Te) verantwoorde(n) inzet van gemeentelijk vastgoed

8.1 Er is een kernportefeuille gemeentelijk vastgoed vastgesteld door op basis van beleidsmatige en financiële kaders keuzes te maken ten aanzien van de inzet of het afstoten van gemeentelijk vastgoed.
8.2 Doelmatige instandhouding gemeentelijk (kern)vastgoed, inclusief buitensportcomplexen, passend binnen de financiële kaders, waaronder waar mogelijk het overhevelen verantwoordelijkheid en gebruikerslasten naar contractanten.
8.3 Gemeentelijk (kern)vastgoed voldoet aan eisen wet- en regelgeving, ook in het kader van duurzaamheid.
8.4 Het gemeentelijk (kern)vastgoed is onderhouden op basis van een conditiegestuurd (verduurzaamd) Meerjaren Onderhoudsplan.
8.5 De efficiency van het administratief beheer is verbeterd met betrekking tot opslag van data in het vastgoedbeheerssysteem, waaronder tekeningen- en contractbeheer.
8.6 Optimalisatie gebruik objecten door combinatie van diensten, in samenwerking met beleidsdiensten.

Onze resultaten en activiteiten in 2021

Wat en hoe hebben we dat bereikt?

1 Realiseren aantrekkelijk woon- en leefklimaat

1.1 Er worden nieuwbouwwoningen gerealiseerd binnen het uitleggebied Schelde vesting en Markiezaten en de locaties zoals opgenomen in de woningbouwprogrammering. We beogen daarbij eenzelfde productie te bereiken als de afgelopen jaren. Er wordt nader onderzocht of Spaense Scharen eerder in exploitatie kan worden genomen. We faciliteren plannen op prioritaire locaties in en rond het centrum, inbreidingslocaties om de stad compleet te maken en werken mee aan verbetering van lelijke plekken in de stad.

1.2 IBOR-sessie heeft vanwege de Coronabeperkingen niet plaatsgevonden.

1.3 In 2021 heeft het college van B&W opdracht gegeven om een Visie buitengebied Bergen op Zoom op te stellen. De Visie buitengebied Bergen op Zoom moet aansluiting vinden op de provinciale (interim) omgevingsverordening, zodat ontwikkelingsrichtingen voor het buitengebied vastgelegd worden. Op regionaal niveau is medio 2021 de 'Gebiedsagenda Vitaal Platteland West-Brabant' gepresenteerd. Daarin is opgenomen dat West-Brabant de regio in vier gebiedscoalities heeft opgedeeld. Bergen op Zoom maakt deel uit van de gebiedscoalitie Brabantse Wal. In de Gebiedsagenda zijn drie kernpunten benoemd: sterk landschap, topsectoren in het buitengebied en sterke steden. Zo wordt het vitale platteland toekomstbestendig ontwikkeld. De gebiedsagenda, met bijbehorende gebiedscoalities, wordt verder uitgewerkt. Voor het opstellen van de Visie buitengebied Bergen op Zoom wordt de output vanuit de Gebiedsagenda gebruikt.

1.4 Met de lopende afspraken over de stedelijke vernieuwing binnen Fort-Zeekant, Nieuw-Borgvliet en Gageldonk West wordt ingezet op het versterken van de leefbaarheid. Ook de nieuwbouwlocaties dragen bij aan versterking van de omliggende woongebieden en het draagvlak voor voorziening. Samen met onze partners Stadlander, wijkagenten, WijZijn, bewonersplatforms, buurtpreventieteams e.a. zetten we ons in voor de leefbaarheid van onze wijken en kernen. Wij doen dit mede door de inzet van de 5 wijkverbinders en leefbaarheidsgesprekken. De wijkverbinders sloten onder andere aan bij Buurtpraat momenten en andere bijeenkomsten in de wijken en kernen.

1.5 Particuliere initiatieven voor de aanpak van transformatie en leegstand van vastgoed worden via de intakecommissie beoordeeld en afgestemd op de gemeentelijke programmering (wonen, werken, detailhandel, leisure, verkeer, duurzaamheid). Aandachtsgebieden zijn onder meer de binnenstad, Plein XIII, Glacis en het Stationsgebied.

Door Covid-19 en door het gebrek aan inzetbaar personeel door openstaande vacatures is de participatie met bewoners bemoeilijkt, er zijn weinig initiatieven tot uitvoering gebracht.

1.7 Voor de ecologische verbindingszone langs de Bleekloop is inrichting van fase 1, namelijk het gedeelte op het terrein van de Golfclub Wouwse Plantage, in de winter van 2018/2019 tot realisatie gebracht. Voor de inrichting van fase 2 van deze verbindingszone is grondverwerving dan wel afspraak over grondexploitatie in het agrarisch gebied aan de orde, hetgeen tot op heden (in de jaren 2020 en 2021) nog niet tot voldoende resultaat heeft geleid om met deze inrichting ook daadwerkelijk van start te gaan.

1.8 De business case: Uitbesteden onderhoud openbare ruimte is opgesteld en de resultaten zijn voorgelegd aan college van B&W en raad. Hierbij is aangetoond dat de werkzaamheden op dit moment voor een marktconforme prijs worden uitgevoerd. Toch is gekeken naar mogelijke optimalisatie van de eigen bedrijfsvoering en het uitbreiden van de intergemeentelijke samenwerking.

2 Realiseren goed werkende woningmarkt

2.1 In april 2021 is de gemeentelijke woningbouwprogrammering geactualiseerd en vastgesteld en is er een Leefbaarheidsmonitor woningbehoefteonderzoek Halsteren en Bergen op Zoom opgesteld. Er wordt door middel van jaarschijven met Stadlander gemonitord op sloop- en bouwproductie. De monitoring van de bouwproductie vindt plaats via de woonbarometer. De prestatieafspraken met Stadlander worden jaarlijks geactualiseerd. In het 4e kwartaal 2021 heeft de tweejaarlijkse actualisering en afstemming subregionale woningbouwafspraken in de stuurgroep Wonen West plaatsgevonden. In 2021 is het ontwikkelplan voor de stedelijke regio West-Brabant West opgesteld.

2.2 Het afgelopen jaar zijn circa 170 woningen (bron: BAG) toegevoegd aan de gemeentelijke voorraad. Naast de 170 woningen in diverse nieuwbouwprojecten zijn er zo'n 30 woningen gerealiseerd in het kader van herstructurering (Gageldonk). Er zijn nieuwe woningen opgeleverd binnen de Markiezaten, Scheldevesting en in Halsteren. Nieuwbouw van woningen leidt tot doorstroming en het vrijkomen van woningen voor jongeren en starters.

2.3 In de huidige woningbouwprogrammering is een divers programma opgenomen van circa 55% koopwoningen en circa 45% huurwoningen. In 2021 is in samenwerking met Stadlander gestart met het overleg 'Strategische Tafel' voor het bevorderen van differentiatie van wijken. Gezinnen blijven de grootste doelgroep. In de woonvisie is de ambitie opgenomen om in alle wijken en kernen voldoende woningaanbod voor jonge gezinnen met een modaal tot bovenmodaal inkomen na te streven.

2.4 De flexibiliteit in onze woningbouwprogrammering blijft beperkt. Gezien het grote woningtekort in Nederland, wordt flexibel ingespeeld op nieuwe kansen en ontwikkelingen. De voorkeur voor locaties voor het ontwikkelen van woningbouw gaat uit naar inbreidingslocaties, in het bijzonder binnenstedelijke locaties, waar woningbouw wenselijk is als gevolg van transformatie / leegstand en als bijdrage om de stad aantrekkelijk te houden. In 2021 is gestart met de realisatie van woningbouw op de voormalige V&D locatie. Daarnaast is er in 2021 medewerking verleend aan het ontwikkelen van woningbouw in het Gouvernementsgebouw.

3 Duurzame economische ontwikkeling

De ontwikkelingen op dit onderdeel (revitalisering bedrijventerrein en aanpak leegstand) staan beschreven in Programma 3.

4 Bergen op Zoom is goed bereikbaar, toegankelijk en verkeersveilig

4.1 De voorbereiding van de realisatie van de snelfietsroute Bergen op Zoom - Roosendaal loopt. Fietsen in de binnenstad is onderdeel van het nieuw te realiseren verkeersregime waarmee gestart is.

4.2 Dagelijkse monitoring van parkeren heeft inzicht gegeven in de huidige situatie. Covid-19 zorgt voor een vertekend beeld. Bij nieuw- en verbouw is conform de nota parkeernormering gehandeld.

4.3 De inventarisatie voor digitalisering is gemaakt, maar bundeling van deze gegevens is lastig. Via de Staat van Brabant worden de eerste linken gelegd voor verkeersveiligheid, openbaar vervoer en snelheden.

4.4 Geen wijzigingen in regionale busverbindingen met fietsparkeerplaatsen door Covid-19. De huidige concessie loopt naar tevredenheid.

4.5 Covid-19 zorgt ervoor dat de nieuwe concessie is verdaagd naar 2025. Het huidige systeem blijft operationeel, waarbij de pilot met deelfietsen voor Bergen op Zoom zeer positief uitvalt.

4.6 Bij reconstructies van fietspaden zijn tegels vervangen door asfalt. De bewaakte fietsenstalling in het centrum is definitief gesloten.

4.7 Bij ieder werk vindt een beoordeling op kwaliteit plaats op alternatieven waarbij aspecten rondom MVO gedachtegoed centraal staat, zoals het biobased asfalt in de Klutsdorpseweg. Aangaande de kademuren wordt op dit moment bekeken of dit onderdeel kan zijn van de erfgoeddeal en er worden scenario's uitgewerkt.

4.8 De voorgestelde aanpassingen zijn in 2021 over de volle breedte gerealiseerd wat betreft doorstromen van autoverkeer en meer ruimte voor fietser en voetganger in de stad.

4.9 In 2021 is onze inzet gepleegd op de benoemde tafels. Noodzakelijk is om de lobby te blijven voeren voor de knooppunten Zoomland en Markiezaten.

4.10 Inzet is gepleegd op acties voor bewustwording, zoals fietsverlichtingscampagnes, het plaatsen van smiley borden, educatieve programma's op scholen en de opmaat is gegeven voor wijkgerichte aanpak in de Warande en Gageldonk.

4.11 De mogelijkheden rond betaald parkeren zijn niet doorgegeven. Het laadpalenbeleid is herzien en begin 2022 vastgesteld. Deelauto's en de mobiliteitshub in de Schelde Vesting zijn verschoven naar 2022.

5 Vitale binnenstad

De ontwikkelingen op dit onderdeel (brede aanpak binnenstad) staan beschreven in Programma 3.

6 Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is recentelijk opnieuw uitgesteld. Er wordt nu ingezet op inwerkingtreding per 1 januari 2023. Het uitstel kwam niet geheel onverwachts en was, in zekere zin, welkom. Medewerkers ontkwamen er niet aan om prioriteit te geven aan de dagelijkse en reguliere werkzaamheden. Het meedoen aan werkgroepen en volgen van opleidingen en trainingen voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet was niet mogelijk door aanhoudend gebrek aan capaciteit. Het is onzeker of we klaar zijn voor onze nieuwe rol op 1 januari 2023.

Omgevingsvisie
De Omgevingsvisie krijgt vorm met een co-creatieve aanpak en betrokkenheid van maatschappelijke partijen. De afgelopen periode hebben we in co-creatie het zogenaamde Omgevingsvisie Canvas (het fundament van de visie) opgeleverd, zijn er gebiedsprofielen opgesteld en sleutelgebieden geselecteerd en er is voorzien in een eerste ontwikkelrichting. Er wordt nu toegewerkt naar een eerste conceptvisie, die na besluitvorming gereed is voor een brede consultatie.

Regelgeving
Een belangrijk onderdeel van de invoering van de Omgevingswet richt zich op het uitvoeren van de benodigde minimale acties met als leidraad de routekaart van de VNG voor invoering van de Omgevingswet. Alles wat nodig is om conform de wet te kunnen werken. In de afgelopen periode zijn op verschillende onderdelen de nodige stappen gezet. Zo werkten we bevoegdheden verder uit (o.m. delegatie & adviesrecht en de rol van de Commissie Ruimtelijke kwaliteit, verplichting Omgevingsdialoog), pasten we bestaande regelingen en verordeningen aan en gaven we vorm aan de Basisregelset voor het Omgevingsplan.

Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
De digitale dienstverlening onder de Omgevingswet verloopt via het zogenaamde Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Gemeenten moeten hierop aansluiten. Hiervoor zijn bepaalde softwareapplicaties op het gebied van vergunningverlening en ruimtelijke ordening nodig, die vervolgens gekoppeld moeten worden aan het DSO. De benodigde softwareapplicaties zijn beschikbaar en worden verder ingericht. Van de drie noodzakelijke koppelingen met het DSO zijn er inmiddels 2 op orde. De laatste volgt medio 2022. Het DSO is erop gericht om de inzichtelijkheid in de regelgeving en het gebruiksgemak te vergroten.

Werkprocessen
De komst van de Omgevingswet heeft impact op de werkprocessen binnen het fysieke domein. Afgelopen periode is de werkwijze rondom ruimtelijke initiatieven, Initiatieven Mogelijk Maken (IMM), vormgegeven. Hoofddoelstelling is het faciliteren van ruimtelijke initiatieven middels een klantgerichte en effectieve werkwijze, waarbij we kennis hebben van de achterliggende behoefte van de klant. We bekijken het initiatief vanuit een positieve grondhouding, werken daar integraal aan samen, in een transparant proces, waarin ieder zijn rol kent. We zijn een betrouwbare partner voor de klant en voor elkaar. Deze procesverbetering gaat over procesbeschrijvingen, rollen, competenties en mindset. Verdere formalisering en implementatie vinden in 2022 plaats.

Opleiding en training
De behoefte vanuit het project vindt deels plaats via het strategisch opleidingsplan vanuit P&O. Daarnaast is vanuit het project geïnvesteerd in specifieke opleidingswensen op het gebied van de Omgevingswet (met name specifieke kennis van de wet en vakinhoudelijke trainingen). Vanuit het project is en wordt veel aandacht gegeven aan de andere manier van werken en de mindset die hoort bij werken volgens de Omgevingswet. Zoals hierboven gemeld speelde het gebrek aan voldoende capaciteit ons parten. We hadden graag veel meer aan opleiding en training gedaan dan nu mogelijk was.

7 Passend aanbod voorzieningen voor schoon, heel en veilig

De Coronamaatregelen lieten een coronaproof-sessie niet toe. Daarom is besloten om het IBOR-plan 2018-2022 volledig uit te dienen en met de nieuwe raad en college van B&W het IBOR plan te herijken.

In 2021 is de pilot gestart binnen het project Scheldebalkon voor een integrale samenwerking met verantwoordelijke nutsbedrijven. Doel is de maatschappelijke overlast en kosten voor onze inwoners tot een minimum beperken en gezamenlijk efficiency bereiken.

Het bevorderen van integraliteit bij vervangingsprojecten binnen Realisatie & Beheer is en blijft het uitgangspunt. Hierin wordt vaker geconstateerd dat er sprake is van financiële druk op de gewenste programmering. Dit hangt nauw samen met het feit dat de investeringsvolumes te laag zijn in relatie tot de arealen. Verder is sprake van hogere kosten als gevolg van explosief gestegen marktprijzen. Dit wordt veroorzaakt door gestegen grondstofprijzen en lage beschikbaarheid van personele capaciteit bij aannemers.

Integraliteit bij vervangings- en nieuwe projecten tussen Realisatie & Beheer en Stedelijke Ontwikkeling staat centraal, waarbij meer en meer de samenwerking wordt gezocht. Een voorbeeld is de herontwikkeling van de Mazairac-locatie, waarbij de reconstructie van de Erasmuslaan en de Jacob Obrechtlaan tijdens de herontwikkeling of volgtijdelijk zal worden aangepakt.

Indicatoren

Omschrijving indicator Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven	Gemeenten landelijk	BoZ 2020	BoZ 2021	Bron
Aantal nieuwgebouwde woningen aantal per 1.000 woningen	8,9 (2020)	3,6	{-}	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk in percentage	70,1	72,9	74,0	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Bevolkingsstatistiek)
Volksgezondheid en Milieu: omvang huishoudelijk restafval, kg per inwoner	161 (2019)	173 (2019)	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS – Huishoudelijk afval)

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Visie Verkeer en Parkeren	2012
Verkeersplan	2014
Beleidsnota Parkeren	2013
Nota Parkeernormering	2015
Strategische visie Theodorushaven	2009
Ruimtelijke Visie West-Brabant	2009
Gebiedsvisie Brabantse Wal – Bergen op Zoom Oost	2010
Structuurvisie Bergen Op Zoom 2030	2011
Beleidsvisie Materieel erfgoed	2013
Meerjaren ontwikkeling Programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014	2010
Detailhandelsstructuurvisie	2016
Integrale aanpak leegstand	2016
Visie en actieplan Brede aanpak binnenstad	2016
Startfoto lokale economie	2016
Notitie Woonwagenbeleid Bergen op Zoom	2015
Integraal Beheerplan Openbare Ruimte	2017
Nota gemeentelijk Vastgoed	2012
Nota Grondbeleid	2017
Nota Kostenverhaal	2019
Grondprijzenbrief 2021	2021
Nota Ruimtelijke kwaliteit	2019
Nota Detailhandel	2003
Woonvisie	2020

Verbonden partijen	Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente
Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant werkt in opdracht van de deelnemende gemeenten en de provincie aan een leefbare en duurzame regio. Ze maakt omgevingsvergunningen voor de deelactiviteit milieu en controleert of bedrijven zich aan de regels houden. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €1.153.294.
SAVER NV	De uitvoering van afvalinzameling- en reinigingsdiensten.
Parkeerbeheer Bergen op Zoom BV	Uitvoering van het gemeentelijk parkeerbeleid op basis van een dienstverleningsovereenkomst. De werkzaamheden betreffen onder meer de afgifte van abonnementen, het toezicht op het betaald parkeren, de verwerking van de parkeerinkomsten en het toezicht in gemeentelijke parkeergarages en dergelijke.
NV Aangenaam Bergen op Zoom	• Het kopen, verkopen, in erfpacht uitgeven, verhuren of in huurkoop geven van gronden geschikt voor industrievestiging; • Het bouwen, kopen, of huren enerzijds en het verkopen, verhuren of in huurkoop geven anderzijds, van bedrijfsgebouwen; • De promotie van Bergen op Zoom als aantrekkelijke vestigingsplaats.

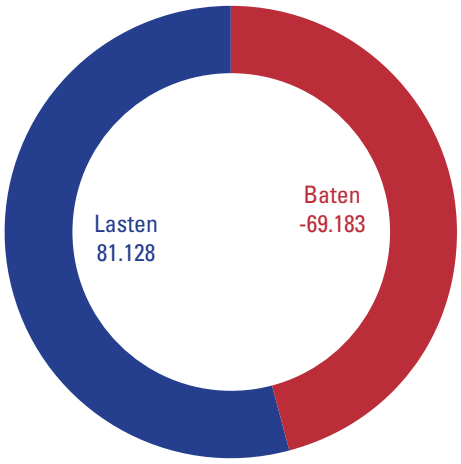
Wat heeft het gekost?

Programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein)

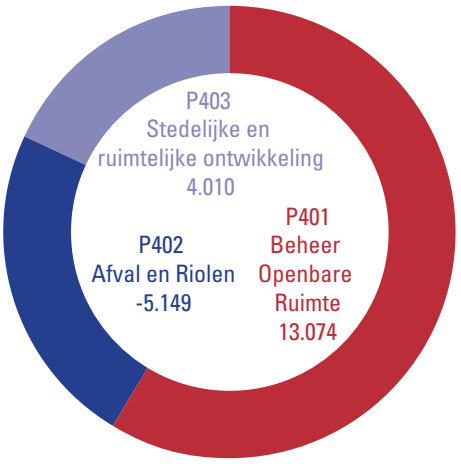
x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil 2021	V/N
Baten	-43.640	-51.469	-69.840	-68.789	-1.051	N
Lasten	51.453	65.065	81.956	75.292	6.664	V
Totaalsaldo baten en lasten	**7.813**	**13.595**	**12.116**	**6.503**	**5.613**	**V**
Onttrekking	-1.314	-1.754	-1.754	-405	-1.349	N
Storting	4.597	2.189	4.006	5.836	-1.830	N
Totaalsaldo reserves	**3.283**	**435**	**2.252**	**5.432**	**-3.179**	**N**
Gerealiseerde resultaat	**11.097**	**14.031**	**14.368**	**11.935**	**2.434**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000 **Productgroep P401** **Beheer openbare ruimte**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-923	-460	-689	-1.307	618	V
Lasten	13.816	14.723	15.158	14.458	700	V
Totaalsaldo baten en lasten	**12.893**	**14.263**	**14.468**	**13.151**	**1.318**	**V**
Onttrekkingen reserves	-77	-77	-77	-77	0	N
Totaalsaldo reserves	**-77**	**-77**	**-77**	**-77**	**0**	**N**
Gerealiseerde resultaat	**12.816**	**14.186**	**14.391**	**13.074**	**1.318**	**V**

x € 1.000 **Productgroep P402** **Afval en riolen**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-21.462	-22.301	-21.993	-22.547	554	V
Lasten	15.699	17.035	16.831	17.398	-567	N
Totaalsaldo baten en lasten	**-5.762**	**-5.266**	**-5.162**	**-5.149**	**-13**	**N**
Gerealiseerde resultaat	**-5.762**	**-5.266**	**-5.162**	**-5.149**	**-13**	**N**

x € 1.000 **Productgroep P403** **Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-21.255	-28.708	-47.158	-44.935	-2.223	N
Lasten	21.938	33.307	49.968	43.436	6.532	V
Totaalsaldo baten en lasten	**683**	**4.598**	**2.810**	**-1.499**	**4.308**	**V**
Onttrekkingen reserves	-1.237	-1.677	-1.677	-328	-1.349	N
Stortingen reserves	4.597	2.189	4.006	5.836	-1.830	N
Totaalsaldo reserves	**3.360**	**512**	**2.329**	**5.508**	**-3.179**	**N**
Gerealiseerde resultaat	**4.043**	**5.111**	**5.139**	**4.010**	**1.129**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein) **Omschrijving**	**Resultaat baten 2021**	**V / N**	**Resultaat lasten 2021**	**V / N**
P401 Beheer openbare ruimte	618	V	700	V
P402 Afval en riolen	554	V	-567	N
P403 Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling	-2.223	N	6.532	V
	-1.051	**N**	**6.664**	**V**

P401 Beheer openbare ruimte **1.318 V**

Algemene toelichting

De lagere lasten hebben een directe relatie met moeizame invulling van vacatures, dit geldt voor zowel de invulling van vaste formatie als inhuur. Ook bij onze leveranciers en contractpartners is er een verminderd aanbod aan personele capaciteit. Hierdoor is het beheerprogramma op de minder zichtbare onderdelen in de openbare ruimte niet of in een lagere frequentie in uitvoering genomen. Dit geldt onder meer voor het onderhoud op civieltechnische kunstwerken, onderhoud van wegen en het uitvoeren van inboet op groen. Daarnaast is door de geringe beschikbaarheid van eigen medewerkers minder gepresteerd op dienstverlening, de afhandeltijd van meldingen is vaker niet gehaald en er is minder tot geen ruimte geweest voor contacten met inwoners (burgerparticipatie).

Salaris- en inhuurkosten *297 V*

Zoals hierboven aangegeven verliep het invullen van vacatures zeer moeizaam evenals het inhuren van personeel. Hierdoor hebben we per saldo €482.000 overgehouden. Doordat de personele capaciteit lager was dan begroot is er ook minder personeel ingezet op investeringen in de openbare ruimte: €185.000. Hier tegenover staat dat we minder salariskosten hebben kunnen doorbelasten naar kredieten dan begroot.

Mindere inzet op de beheerprogramma's 865 V

Zoals in de algemene toelichting is aangegeven hebben we vanwege capaciteitsproblemen niet het volledige beheerprogramma uit kunnen voeren. Dit betrof civieltechnische kunstwerken (€59.000), straatreiniging (€27.000), wegen (€483.000) en openbaar groen (€296.000).

De lagere kosten bij wegen komen ook gedeeltelijk doordat de aanbesteding van het onderhoud later heeft plaatsgevonden dan gepland en hierdoor kon niet al het geplande onderhoud worden uitgevoerd. Bij het openbaar groen zijn de kosten voor de bestrijding van de eikenprocessierups lager uitgekomen dan begroot.

Vergoeding uit schade-uitkeringen *234 V*

Het bedrijf NODR verhaalt namens de gemeente de kosten van schades op de schade-veroorzaker. We hebben in 2021 hierdoor €234.000 meer aan schade-uitkeringen ontvangen dan begroot.

Kabels en leidingen *298 V*

Door de aanleg van glasvezel binnen onze gemeente hebben we een hogere degeneratievergoeding ontvangen dan begroot.

Straatreiniging/afvalbakken legen *-31 N*

In 2021 is er een hogere inzet van de WVS geweest op recreatieve plaatsen, waaronder de Boulevard.

Gladheidsbestrijding *-89 N*

Er is meer inzet gepleegd op gladheidsbestrijding door Saver als gevolg van winterperiodes, zowel aan begin als einde van het jaar 2021.

Openbare verlichting *-367 N*

Vanwege de schades is er extra inzet nodig geweest om deze te herstellen (hier staan extra inkomsten van NODR tegenover van €151.000). Daarnaast was er een hogere inzet van aannemers op storingen, wat een direct gevolg is van de ouderdom van het areaal openbare verlichting.

P402 Afval en riool **-13 N**

De producten afval en riool zijn gesloten producten en het resultaat op deze producten wordt verrekend met de voorzieningen. Er is toch een nadelig saldo ontstaan, omdat er vanuit het product riolen een bijdrage is aan de rentekosten. Deze bijdrage was lager (€17.000) dan begroot omdat de boekwaardes van de investeringen per 1 januari 2021 lager waren dan begroot. Hieronder volgt een toelichting op de stortingen in de voorzieningen voor afval en riool.

Afval *247 V (hogere storting in de voorziening)*

De kosten voor exploitatie, transport en verwerkingskosten van de milieustraat zijn €682.000 hoger uitgekomen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een hoger aanbod op de milieustraat, voornamelijk het aanbod van grof huishoudelijk afval.

De hogere opbrengst van reinigingsrechten en afvalstoffenheffing van €240.000 is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan een hoger aanbod van restafvalcontainers of aanbiedingen op ondergrondse containers. Dit resulteert in een hogere ontvangst van het variabele deel van de afvalstoffenheffing.

Daarnaast is er sprake van een hogere ontvangst in afvalstromen als papier en plastic, waarvoor een vergoeding wordt ontvangen van €593.000. De vergoedingen zijn gedurende het jaar gestegen vanwege de mondiale vraag naar grondstoffen. Tevens zijn in 2021 nog twee kwartaalvergoedingen van het Afvalfonds voor plastic, metalen en drankverpakkingen (PMD) ontvangen die betrekking hadden op het jaar 2020. Tot slot is in 2021 een compensatie vanwege extra uitgaven door corona over 2020 ontvangen van €108.000. Deze vergoeding maakt onderdeel uit van de storting in de voorziening afval.

Per saldo is er €247.000 gestort in de voorziening afval. De voorziening bedraagt per 31 december 2021 €1.561.000.

Riolen *590 V (hogere storting in de voorziening)*

Vacatures, dit geldt voor zowel vast personeel als inhuur, kunnen moeilijk ingevuld worden. Daardoor is er €371.000 minder uitgegeven op de personele budgetten. Hier staat tegenover dat de doorbelasting van salariskosten naar de kredieten €200.000 lager is dan begroot.

Ook bij de leveranciers en contractpartners is sprake van een verminderd aanbod aan personele capaciteit. Hierdoor is het lastig om volledige invulling te geven aan het afgesproken beheerprogramma. In totaal zijn de onderhoudskosten €667.000 lager dan begroot. Bijna de helft van dit voordeel is ontstaan doordat het planmatig reinigen en inspecteren van de riolering niet tijdig op markt is gezet vanwege te lage personele bezetting. In de begroting 2022 is €750.000 kosten opgenomen voor het baggeren. De werkzaamheden zijn in 2021 al opgestart. De totale kosten in 2021 zijn uitgekomen op €151.000.

De opbrengst rioolheffing is €263.000 lager dan de totale begrote opbrengst van €12,5 miljoen. Het aantal leegstaande woningen en tussentijdse verhuizingen heeft ervoor gezorgd dat er minder aanslagregels riool woningen zijn opgelegd dan begroot.

P403 Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling **4.308 V**

Salaris- en inhuurkosten *323 V*

Vacatures zijn meestal niet direct ingevuld (kunnen worden). Door het hoge verloop is er een financieel voordeel ontstaan op deze vacatures. Daarnaast is de inhuur voor de verkoop van woonwagens lager uitgekomen. Het project heeft vertraging opgelopen en loopt door in 2022.

Parkeren *-163 N*

Het Pastoor Joorenplein is aangepast, omdat de locatie van slagboom parkeren naar straat parkeren is gegaan. De werkzaamheden waren voor 2020 gepland, maar vanwege corona en de uitgavenstop is het werk niet in 2020, maar in 2021 uitgevoerd. De kosten bedroegen €80.000. Daarnaast zijn in 2021 de 2G simkaarten in de parkeerautomaten vervangen door 4G simkaarten. De kosten hiervoor bedragen €50.000.

Parkeerbelasting *-322 N*

De opbrengst parkeerbelasting is in totaal ruim €1 miljoen lager dan begroot. Bij het 2e concernbericht 2021 hebben we aangegeven dat we €750.000 minder opbrengsten verwachten over 2021. Uiteindelijk is dit nog €272.000 hoger uitgekomen. Daarnaast is een extra opbrengst van €50.000 opgenomen als uitwerking van het Focusakkoord. Het fiscaliseren van de boetes bij het ziekenhuis is in 2021 geregeld zodat de extra opbrengst van 2022 wordt verwacht.

Milieuzorg/OMWB *217 V*

Er is een besparing van €109.000 gerealiseerd door uitvoering van het toezicht programma op het niveau van de MWB-norm. De MWB-norm is een professioneel aanvaardbaar minimum ambitie- en kwaliteitsniveau voor het uitvoeren van de wettelijke en niet-wettelijke basistaken. In de begroting 2022 is hier rekening mee gehouden. Daarnaast is een voordeel van €81.000 ontstaan door minder inzet van de OMWB op diverse toezichtstaken.

Woonwagens *-81 N*

Er is een lagere opbrengst gerealiseerd van €123.000 vanuit de verkoop van standplaatsen ten opzichte van de begroting, mede doordat de notaris eind 2021 geen afspraken meer kon inplannen. Deze opbrengsten worden nu in 2022 verwacht. Tevens is voor €30.000 minder aan onderhoud uitgevoerd dan begroot. Deze werkzaamheden worden op aanvraag uitgevoerd.

Omgevingsvergunningen leges *833 V*

In het 2e concernbericht 2021 is voorzichtigheidshalve rekening gehouden met een extra opbrengst van €200.000. In de laatste maanden van het jaar zijn echter nog fors meer aanvragen binnengekomen waardoor een extra opbrengst van €833.000 is ontstaan. Capaciteitsgebrek drukte het niveau van dienstverlening van de vergunningverleners. Initiatiefnemers moesten tot bijna onaanvaardbare termijnen wachten op antwoord op hun vragen. Er zijn zelfs 3 vergunningen van

rechtswege ontstaan. Omdat een deel van het werk van deze (late) aanvragen in 2022 plaatsvindt, wordt voorgesteld om €233.000 over te hevelen naar 2022.

Grondexploitatie *2.818 V*

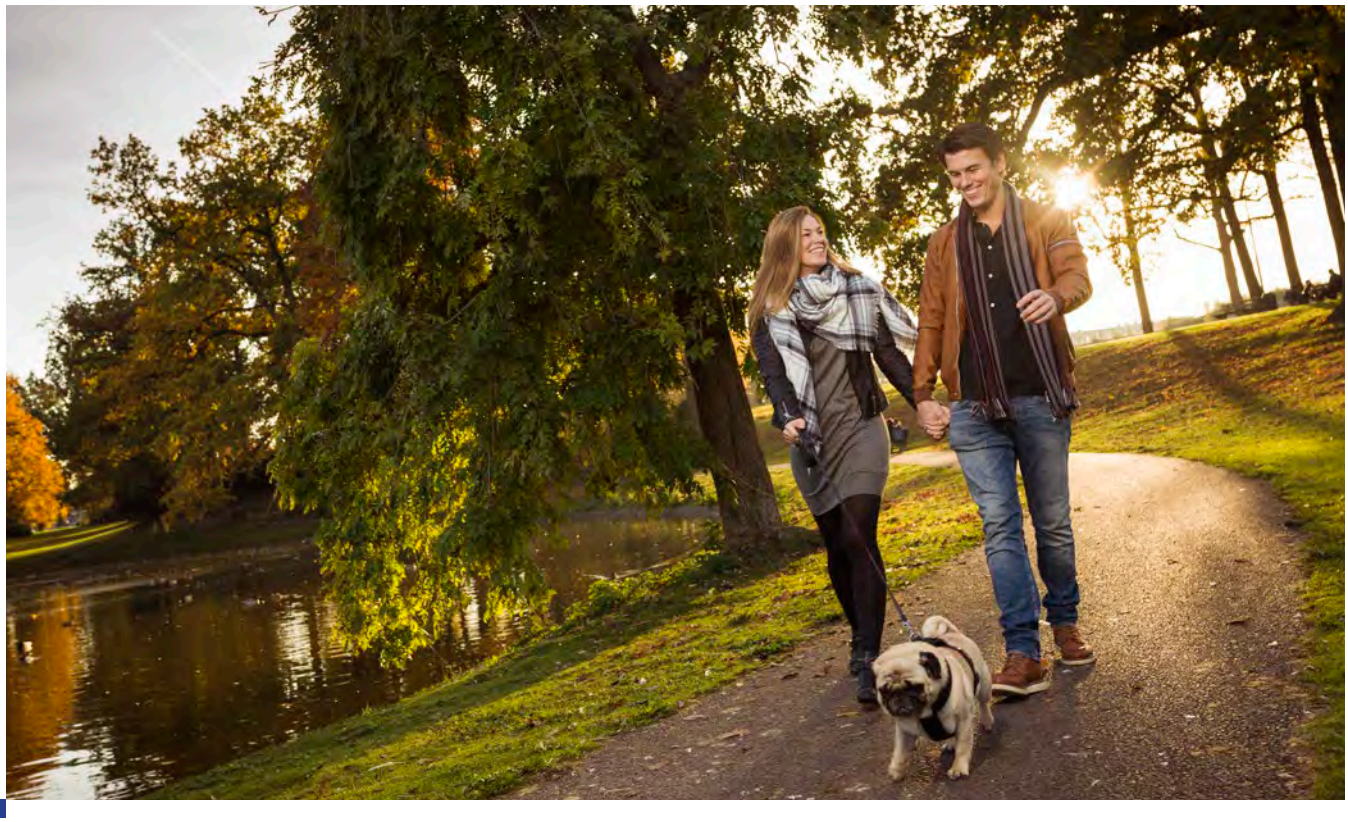
Het verschil op zowel de baten als de lasten houdt verband met de herzieningen van de grondexploitaties, inclusief de wijzigingen op de verliesvoorzieningen en de tussentijdse winstnemingen op diverse projecten. Dit veroorzaakt een saldo van €2,4 miljoen op P403. Deze voor- en nadelen gaan over onderhanden werk mutaties die in de exploitatie worden opgenomen. Deze effecten worden in de reserves verwerkt en hebben geleid tot een hogere storting van €2,4 miljoen in de reserves.

Naast de resultaten bij de grondexploitaties is er een resultaat op het algemene product van €403.000. Dit wordt veroorzaakt door extra inkomsten van verhuur en verkoop van gronden, zoals de verkoop van de grond aan de Beeklaan.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid en het separaat toegezonden raadsvoorstel over de jaarafsluiting 2021 van de grondexploitaties.

Reserves

P4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein) Soort	Nr	Omschrijving	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil 2021
Onttrekking	-		0	167	167
Onttrekking	R21017	Res kapitaallasten OBR 2017	28	28	0
Onttrekking	R21018	Res kapitaallasten OBR 2018	45	45	0
Onttrekking	R21019	Res kapitaallasten OBR 2019	4	4	0
Onttrekking	R98000	Res Algemeen (risico)	1.677	161	-1.516
Totaal Onttrekking	**1.754**	**405**	**1.349**	**405**	**1.349**
Storting	-		-457	782	-1.239
Storting	R98000	Res Algemeen (risico)	4.463	5.054	-591
Totaal Storting	**4.006**	**5.054**	**-1.048**	**5.836**	**-1.830**

Programma 5

Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Bedrijfsvoering

Hoofddoelen	Subdoelen
1. Een moderne servicegerichte organisatie: Dienstbaar, wendbaar, innovatief, effectief en efficiënt.	1.1 De organisatieontwikkeling staat ten dienste van de samenleving en het bestuur. De organisatie functioneert sober en doelmatig. 1.2 De organisatieontwikkeling is tot op elk niveau in de organisatie bekend, iedereen snapt waarom verandering nodig is en handelt daar naar. 1.3 Goed werkgeverschap en HR-beleid, gericht op optimaal presteren. 1.4 Aansluiten op technologische ontwikkelingen uit de Digitale Agenda 2020. 1.5 Actief social media gebruik en actuele eigentijdse website. 1.6 Procedures en werkprocessen zijn toekomstbestendig beschreven en efficiënt ingericht; iedere medewerker weet wat zijn/haar taak is en hoe zich dat verhoudt tot het geheel en handelt daar naar. De lerende organisatie wordt geborgd. 1.7 De informatiehuishouding is wettelijk op orde. 1.8 Goed werkende Planning & Controlcyclus. 1.9 Een doelmatig en gedocumenteerde inkoop- en contractmanagementorganisatie.

Financiën

Hoofddoelen	Subdoelen
2. We brengen onze gemeente in een financieel gezonde positie.	2.1 We stellen smart geformuleerde doelen voor de indicatoren solvabiliteit, grond-exploitatie, exploitatieruimte en belastingcapaciteit. 2.2 De doelstelling t.a.v. de schuldenlast blijft onveranderd. Binnen 8 jaar naar een schuldquote van 90%. De schuldenlast wordt jaarlijks gemonitord en geëvalueerd, mede in het kader van schulden in relatie tot maatschappelijke effecten. 2.3 De weerstandsratio kent als doelstelling 1, met een ondergrens van 0,8. 2.4 Systeem van moederkredieten blijft gehandhaafd. 2.5 Gronden en gemeentelijk vastgoed worden zoveel als mogelijk versneld verkocht of afgestoten. 2.6 Verbonden partijen worden doorgelicht op toegevoegde waarde en doelmatigheid en indien opportuun verlaten. 2.7 Waar mogelijk worden investeringen uitgesteld of afgesteld.

Hoofddoelen

3. Verbeteren van de klanttevredenheid met minimaal 5% in de komende 4 jaar.

Subdoelen

3.1 Klanttevredenheid wordt via een 'zoover'systeem continu gemeten en 1 keer per jaar verantwoord aan de gemeenteraad.
3.2 Op basis van Plan-Do-Check-Act wordt gerapporteerd over de verbeteracties inzake klanttevredenheid.
3.3 Klantgerichtheid is een vast bespreekpunt in de jaargesprekken/ functioneringsgesprekken van medewerkers.

Onze resultaten en activiteiten in 2021

Wat en hoe hebben we dat bereikt?

Bedrijfsvoering

In dit programma worden toelichtingen gegeven over de gestelde beleidsdoelstellingen. Paragraaf 7 Bedrijfsvoering geeft een uitgebreide toelichting over bedrijfsvoering. Voor meer details verwijzen we daarom naar deze paragraaf.

1 Een moderne servicegerichte organisatie: Dienstbaar, wendbaar, innovatief, effectief en efficiënt

1.1. tot en met 1.3

Organisatieontwikkeling en Human Resources (HR)

Het Plan van Aanpak Vernieuwen en Verbeteren van de Organisatie: Bergen op Zoom, dat ben jij! (PvA VVO) is in juni 2021 vastgesteld. Hiermee is bepaald op welke wijze het college van B&W uitvoering geeft aan het Focusakkoord, met name aan de opdracht verbeteren van de kwaliteit organisatie breed.

In lijn met dit PvA VVO is de aangepaste sturingsfilosofie begin 2022 vastgesteld in plaats van in 2021. We zijn in 2021 minder ver met de implementatie van het plan dan verwacht. Met het PvA VVO wordt de koers bekrachtigd:

- De 6 kernwaarden zijn leidend in het werk;
- De systematiek van projectmatig werken wordt nadrukkelijker gehanteerd;
- Afschaffen van het duaal management en daarmee de herinvoering van integraal management in combinatie met het versterken van de P&O functie.

De bemensing in de organisatie is op onderdelen een grote opgave gebleken. Voorbeelden van zaken die niet of in mindere mate zijn uitgevoerd, zijn de organisatieontwikkeling, de invoering van het integraal management, het in control komen van de organisatie, de volledige invulling van de bezuinigingen en de invoering van de kernwaarden. De langere afwezigheid van het topmanagement heeft de cultuurontwikkeling niet geholpen, net als Covid-19. Eind 2021 zijn interim directeuren benoemd. Hiermee is het directieteam weer op sterkte gebracht. Daarnaast is een nieuwe (vaste) gemeentesecretaris aangetrokken.

Er zijn structuuraanpassingen doorgevoerd, waaronder het onafhankelijk positioneren van de concerncontroller, het herpositioneren van het team Control & Audits en het splitsen van het cluster Financiën en P&O in 2 volwaardige afdelingen.

In november 2021 is een principeakkoord CAO tot stand gekomen tussen de onderhandelaars van de gemeentelijke koepelorganisatie en de vakbonden. De CAO is inmiddels definitief vastgesteld.

1.5 Communicatie

Het afgelopen jaar is er in groepen gewerkt aan de bestuursopdrachten die uit het Focusakkoord voortkomen. Communicatie is daarin steeds centraal gesteld. Met name bestuursopdracht 3, Financiën op Orde, heeft de nodige communicatieaandacht gekregen. Zo is onder andere het project 'Samen prioriteren' uitgevoerd. Inwoners en andere belangstellenden hebben daarin veel tijd en energie gestoken. De gemeenteraad heeft de uitkomsten van het project meegenomen in de uitwerkingen van het Focusakkoord. Mede vanwege de veranderde wijze van werken en de krapte in de bezetting van het cluster Communicatie kon er minder aandacht worden besteed aan strategische communicatie dan vooraf was beoogd.

Wel is er gewerkt aan een basis voor een strategische communicatieplanning. Door de overgang naar de nieuwe ICT-leverancier (Sogeti), hebben we moeten besluiten tot uitstel voor aanschaf van de tool die deze planning kan verzorgen.

1.6. Lerende organisatie
In 2021 is het PvA VVO opgesteld en is gestart met de uitvoering daarvan. De verdere uitwerking en borging vergt een proces van een aantal jaren. We verwijzen naar de uitgebreidere toelichting in Paragraaf 7 – Bedrijfsvoering.

1.7 Informatiehuishouding is wettelijk op orde
In 2021 is een projectleider aangetrokken voor de invoering van de Wet Open Overheid die in werking treedt op 1 mei 2022. In 2022 wordt met name aandacht besteed aan het automatisch anonimiseren en actief openbaar maken van documenten.

1.8 Goed werkende Planning & Control-cyclus
In 2021 is een PDCA-cyclus voor het management opgesteld en goedgekeurd. Vanaf 2022 wordt deze cyclus geïmplementeerd.

Financiën

2 We brengen onze gemeente in een financieel gezonde positie

2.1 Smart geformuleerde doelen voor indicatoren
In 2021 hebben we de stresstest doorontwikkeld met daarin onder andere het verloop van 5 kengetallen, te weten: de schuldquote, solvabiliteit, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Door middel van stoplichten wordt aangegeven hoe het kengetal voor Bergen op Zoom zich verhoudt tot de norm vanuit het provinciale toezicht. Periodiek wordt de Auditcommissie plus geïnformeerd.

2.2 Netto schuldquote van 90% in 2026
In 2021 is het Focusakkoord uitgewerkt. Deze uitwerking heeft in 3 stappen plaatsgevonden:

- 1e uitwerking in december 2020 als aanvulling op de Begroting 2021;
- 2e uitwerking in juni 2021 als input voor de Begroting 2022;
- 3e uitwerking in november 2021 als bijlage bij de Begroting 2022.

Door de uitwerking van het Focusakkoord hebben we een structureel sluitende begroting. De begroting kent op termijn een overschot van €3 miljoen. Het daadwerkelijk realiseren van de opgenomen bezuinigingen is daarbij noodzakelijk.

Door het forse overschot in de Jaarrekening 2021 en een structureel sluitende begroting vanaf 2022 komt de schuldquote al vanaf eind 2021 onder de gewenste 90% uit.

2.3 Weerstandsratio doelstelling 1, ondergrens 0,8
Door onder andere de uitwerking van het Focusakkoord is de weerstandsratio fors verbeterd. Na de voorgestelde resultaatbestemming van de Jaarrekening 2021 komt de weerstandsratio uit op 1,73 en is deze dus boven het vastgestelde minimumniveau van 1,0.

2.4 Systeem van moederkredieten blijft gehandhaafd
Door de raad is ook in 2021 het nut van de moederkredieten onderschreven. Vanaf 2021 gelden de spelregels voor de moederkredieten ook voor riolering en de investeringen vanuit het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Deze systematiek is in de Begroting 2022 doorgezet.

2.5 Gronden en gemeentelijk vastgoed worden zoveel als mogelijk versneld verkocht of afgestoten.
Als onderdeel van de uitwerking van het Focusakkoord is het verkopen van vastgoed opgenomen.

2.6 Verbonden partijen worden doorgelicht op toegevoegde waarde en doelmatigheid en indien opportuun verlaten.
Bij het tegen het licht houden van de samenwerkingsverbanden op het gebied van effectiviteit en doelmatigheid zijn verbeterpunten naar voren gekomen. Deze bieden kansen om bijvoorbeeld de governance of interne control hiervan te verbeteren, maar leiden vooralsnog niet tot de conclusie dat de inzet binnen deze verbanden moet worden gestaakt. Ten aanzien van een aantal samenwerkingsverbanden zijn vervolgonderzoeken afgesproken. Begin 2022 is met de raad de doorlopen aanpak van deze quickscan besproken, en zijn de resultaten gedeeld. Eventuele resultaten vanuit de vervolgonderzoeken zullen via de reguliere Planning & Control cyclus met de raad worden gedeeld.

2.7 Zie paragraaf 9 Kredietrapportage.

3 Verhogen van de klanttevredenheid met minimaal 5% in de komende 4 jaar

3.1 Klanttevredenheid wordt via een 'zoover'systeem continu gemeten en 1 keer per jaar verantwoord aan de gemeenteraad.

In 2021 zijn wij gestart met een pilot voor het meten van de klanttevredenheid via de kanalen KCC, receptie, contactformulieren en sociale media. Het gaat in deze eerste fase om onze eerstelijns dienstverlening via deze kanalen. Wij vragen aan de burgers/bezoekers of zij mee willen werken aan het onderzoek en sturen na akkoord een link naar de enquête.

Dit levert (voor dit moment) een score op over onze eerstelijns dienstverlening van een ruime 8. In de volgende fase van de pilot (2022) zullen wij de enquête uitbreiden met vragen over de tweedelijns dienstverlening. De pilot duurt 1 jaar om een goed beeld te krijgen over de hele organisatie, tussentijds evalueren we en stellen we, waar nodig, onze dienstverlening bij.

3.2 We hebben gekozen om het meten van de klanttevredenheid middels een pilot op te starten bij de definitieve invoering zal er op basis van Plan-Do-Check-Act wordt gerapporteerd over de verbeteracties. Daarnaast constateren we dat er geen visie is op dienstverlening, deze is wel in concept opgesteld maar als gevolg van onderbezetting in het voormalige CT heeft er geen besluitvorming plaatsgevonden.

Zoals bij punt 3.1. scoren we erg goed in onze eerstelijns dienstverlening, burgers zijn hier gewoonweg erg tevreden over. Daarnaast krijgen we wel signalen uit de samenleving dat binnen andere onderdelen van onze organisatie de dienstverlening als minder positief wordt ervaren. We zijn ons hiervan bewust maar constateren ook dat we, als gevolg van onderbezetting, niet in staat zijn geweest hierop in 2021 de juiste acties uit te zetten.

3.3 In 2021 is slechts de klanttevredenheid gemeten aan de voordeur, met andere woorden KCC, Receptie en contactformulieren. Pas nadat we ook de klanttevredenheid van onze overige dienstverlening meten.

Indicatoren

Omschrijving indicator **Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven**	Gemeenten landelijk	BoZ 2019	BoZ 2020	Bron
Gemiddelde WOZ-waarde, per €1.000,-	290	233	248	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden, in €	733	823	848	Waarstaatjegemeente.nl (COELO – Groningen)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden, in €	810	859	888	Waarstaatjegemeente.nl (COELO – Groningen)

Wettelijke indicatoren

Omschrijving indicator	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Formatie fte per 1.000 inwoners	8,1	8,0	8,0
Bezetting fte per 1.000 inwoners	7,4	7,2	7,0
Apparaatskosten per inwoner (€)	667	734	645
Externe inhuur kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	15,5%	7,4%	15,9%
Overhead % van totale lasten	9,9%	8,4%	7,6%
Verzuim percentage	5,4%		5,0%

Noot: Het aantal inwoners is het aantal per 1-1-2021, namelijk 67.514 inwoners in de gemeente Bergen op Zoom.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet	2017
Financiële verordening ex artikel 213 Gemeentewet (Controleverordening)	2015
Nota Investeren en Afschrijven	2018
Nota Reserves en Voorzieningen	2020

Verbonden partijen	Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente
Belastingsamenwerking West-Brabant	De uitvoering van de heffing en invordering waterschapsbelasting (zoals zuiverings-heffing, verontreinigingsheffing en diverse watersysteemheffingen) en van gemeentelijke belastingen (zoals de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, honden- en toeristenbelasting), de behandeling van bezwaar- en beroepschriften en het verzorgen van de informatieverstrekking aan burgers en bedrijven die woonachtig of gevestigd zijn in het grond- of werkgebied van een van de deelnemende partijen. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €1.399.968.
Brabant Water NV	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging.
PZEM nv	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging.
GBE Aqua nv	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging.
Enexis Holding NV	
Publiek belang Elektriciteits-productie BV en Claim Staat Vennootschap BV	Deze 2 nv's zijn opgericht voor het vertegenwoordigen van de 136 verkopende aandeel-houders (diverse gemeenten en provincies) bij het beheer en de uitoefening van rechten en verplichtingen als gevolg van het aandelenpakket Essent nv.
GR West-Brabants Archief (WBA)	Via de GR bereiken we dat de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden tegen beheersbare kosten worden uitgevoerd. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €786.752.
ICT Samenwerking West-Brabant West	Via de GR beschikken we over een uitvoeringsorganisatie die voorziet in IT-dienstverlening. Bijdrage voor de gemeente in 2021: €1.795.872.

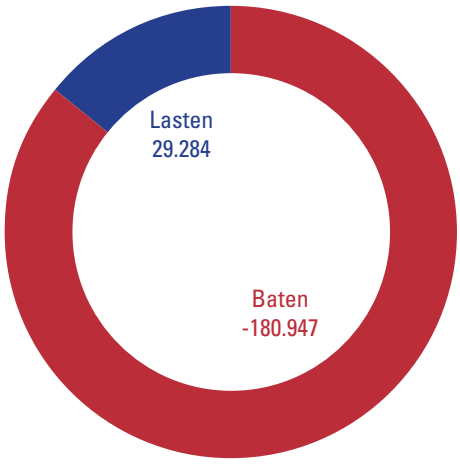
Wat heeft het gekost?

Programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

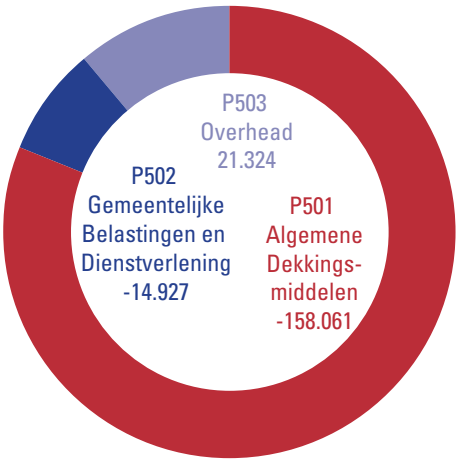
x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil 2021	V/N
Baten	-168.477	-177.084	-179.013	-178.512	-501	N
Lasten	32.068	31.924	29.819	29.157	662	V
Totaalsaldo baten en lasten	**-136.409**	**-145.160**	**-149.194**	**-149.355**	**161**	**V**
Onttrekking	0	-72	-2.507	-2.435	-72	N
Storting	970	0	126	126	0	-
Totaalsaldo reserves	**970**	**-72**	**-2.381**	**-2.309**	**-72**	**N**
Gerealiseerde resultaat	**-135.439**	**-145.232**	**-151.575**	**-151.664**	**89**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000 **Productgroep P501** **Algemene Dekkingsmiddelen**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-148.840	-156.074	-157.556	-157.225	-332	N
Lasten	2.315	2.694	1.899	1.473	426	V
Totaalsaldo baten en lasten	**-146.525**	**-153.379**	**-155.657**	**-155.752**	**95**	**V**
Onttrekkingen reserves	0	0	-2.435	-2.435	0	-
Stortingen reserves	970	0	126	126	0	-
Totaalsaldo reserves	**970**	**0**	**-2.309**	**-2.309**	**0**	**-**
Gerealiseerde resultaat	**-145.555**	**-153.379**	**-157.966**	**-158.061**	**95**	**V**

x € 1.000 **Productgroep P502** **Gemeentelijke Belastingen en dienstverlening**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-16.397	-17.747	-18.549	-18.193	-356	N
Lasten	2.935	3.173	3.207	3.266	-59	N
Totaalsaldo baten en lasten	**-13.462**	**-14.573**	**-15.342**	**-14.927**	**-415**	**N**
Gerealiseerde resultaat	**-13.462**	**-14.573**	**-15.342**	**-14.927**	**-415**	**N**

x € 1.000 **Productgroep P503** **Overhead**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-3.240	-3.263	-2.908	-3.095	186	V
Lasten	26.818	26.056	24.714	24.419	295	V
Totaalsaldo baten en lasten	**23.579**	**22.793**	**21.805**	**21.324**	**481**	**V**
Onttrekkingen reserves	0	-72	-72	0	-72	N
Totaalsaldo reserves	**0**	**-72**	**-72**	**0**	**-72**	**N**
Gerealiseerde resultaat	**23.579**	**22.721**	**21.733**	**21.324**	**409**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening **Omschrijving**	**Resultaat baten 2021**	**V / N**	**Resultaat lasten 2021**	**V / N**
P0501 Algemene Dekkingsmiddelen	-332	N	426	V
P0502 Gemeentelijke Belastingen en dienstverl.	-356	N	-59	N
P0503 Overhead	186	V	295	V
	-501	**N**	**662**	**V**

P501 Algemene dekkingsmiddelen **95 V**

Eigen financieringsmiddelen *341 V*

Vanwege hogere standen van reserves en voorzieningen en overige passiva hebben we meer uit eigen middelen kunnen financieren en hoefden we minder bankleningen af te sluiten. Daarnaast is er een tijdelijke effect van overige onderdelen, waardoor we tijdelijk meer liquide middelen hebben. De verwachting is dat de omvang hiervan in 2022 weer normaliseert.

Algemene uitkering *1.457 V*

Er is €1.457.000 meer ontvangen dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door afrekeningen uit voorgaande jaren (€219.000) en het effect van de december circulaire (€939.000). Daarnaast is de definitieve toekenning corona-compensatie inkomstenderving 2020 €242.000 hoger dan eerder al toegezegd was. Tevens zijn enkele eenheden van maatstaven definitief vastgesteld en daarmee afwijkend van de raming. Deze voordelen zijn duidelijk geworden bij de decembercirculaire, waardoor verwerking hiervan in een begrotingswijziging inclusief (raads-)besluitvorming in december niet meer mogelijk is.

Stelposten *640 V*

De opschalingskorting, als onderdeel van de algemene uitkering, is vanwege corona in 2021 opgeschort. In het 1e concernbericht 2021 hebben we dit als dekking aangegeven van uitgaven vanwege corona waar we geen compensatie van het Rijk voor krijgen. In de Coronabijlage zijn onderdelen opgenomen waarop (eer) uitgaven zijn gedaan vanwege corona. Het betreft een stelpost en komt daarom alleen in de begroting voor.

Incidentele baten en lasten *-182 N*

De belastingdienst is bezig met een controle van de belastingaangiften vanaf 2015. Eind 2021 heeft de belastingdienst een naheffingsaanslag specifiek voor btw over de jaren 2015 tot en met 2017 opgelegd van €163.000. Een groot aantal van de posten uit deze aanslag hebben betrekking op de compensabele btw (BCF), welke we in 2022 als terug te ontvangen correctie verwerken.

Resultaat van de jaarrekening *-2.204 N*

In de begroting wordt op deze post het saldo van de begroting geraamd. Na de raadsvergadering van december was het saldo van de begroting -€2.204.000 nadelig. Deze post wordt alleen bij de begroting gebruikt en levert dus bij de jaarrekening altijd een saldo op.

P502 Gemeentelijke belastingen en dienstverlening **-415 N**

Salaris en inhuurkosten *26 V*

Het voordelige resultaat is ontstaan door natuurlijk verloop en omdat vacatures moeilijk vervulbaar zijn. Hierdoor zijn de inhuurkosten hoger dan begroot. Om de bezetting bij het KCC te garanderen, is er veel inhuur gepleegd.

Burgerzaken *142 V*

In het 2e concernbericht 2021 is als gevolg van de Covid-19 effecten een nadeel in de legeskosten benoemd van €320.000. Nu blijkt dat door de tussentijdse corona versoepelingen de leges voor reisdocumenten en overige secretarie minder nadelige effecten hadden dan bij het 2e concernbericht 2021 werd verwacht, waardoor een voordeel van €94.000 is ontstaan. Daarnaast is een voordeel ontstaan van €48.000, doordat er minder uitgaven zijn gedaan voor diverse kantoorartikelen en officiële documenten (bijvoorbeeld aktepapier) en het niet aanschaffen van dienstkleding.

Onroerende zaakbelasting (OZB) *-478 N*

De opbrengst OZB is €358.000 lager dan het begrote bedrag van €15,5 miljoen. De lagere opbrengst is vooral bij de niet-woningen ontstaan en komt door de afhandeling van de bezwaarschriften en een hogere leegstand dan ingeschat. Daarnaast is de voorziening dubieuze belastingdebiteuren met €92.000 opgehoogd.

Precario *-89 N*

Er is een motie aangenomen om geen precariobelasting te heffen over de periode dat de terrassen niet open zijn geweest in 2020. Dit beleid is doorgetrokken in 2021, waardoor de opbrengst €89.000 lager uitkomt dan begroot. Onzeker is of we hiervoor coronacompensatie van het Rijk ontvangen. Dit wordt pas bekend in 2022, na vaststelling van de Jaarstukken 2021.

P503 Overhead **481 V**

Salaris- en inhuurkosten *-152 N*

In de 1e uitwerking van het Focusakkoord was voor 2021 een bezuiniging opgenomen op overhead en de gemeente brede

personeelsbudgetten (zoals het opleidingsbudget) van €1,9 miljoen. Deze zijn nog niet allemaal structureel ingevuld. Voor een bedrag van €818.000 is er in 2021 incidenteel invulling gegeven aan deze post door met name vacatures niet direct in te vullen.

Voor de overgang van onze ICT-infrastructuur naar de marktpartij heeft de raad budget voor 5,17 fte beschikbaar gesteld om dit onderdeel van de organisatie door te ontwikkelen naar een regie-organisatie. De regie-organisatie is stapsgewijs vormgegeven. Relevant zijn de nieuwe taken en verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de overeenkomst met de nieuwe ICT-partner (Sogeti). Daarnaast is het cluster in 2021 "geconfronteerd" met een uitzonderlijk hoge uitstroom van vast personeel. Hierdoor ontstonden tijdelijk vacatures en een aantal vacatures hebben vanwege de krapte op de arbeidsmarkt lange tijd opengestaan. Per saldo is op dit onderdeel €400.000 overgehouden op de salariskosten. Onder andere bij P&O zijn een aantal vacatures, die ontstaan zijn via natuurlijk verloop, niet ingevuld vanwege de organisatieontwikkeling.

Directie *64 V*

De kosten voor onderzoek en advies vanuit de directie zijn lager uitgekomen door gebrek aan ontwikkeling.

Regio West-Brabant (RWB) *146 V*

De bijdrage aan de RWB (voornamelijk het mobiliteitsbureau) is €108.000 lager uitgekomen dan begroot. Op dit budget zijn loopbaanbegeleiding en de kosten voor Flex West-Brabant centraal begroot. Deze kosten worden op de personele budgetten over verschillende programma's geboekt. In de Begroting 2022 is deze post niet meer opgenomen.

Facilitaire services *177 V*

Op de post facilitaire services is een voordeel gerealiseerd van €125.000 op een budget van €1,2 miljoen. Door Covid-19 waren er in 2021 minder uitgaven voor papier, kantoorbenodigdheden, onderhoud en dranken en er is minder gebruik gemaakt van de repro. Als gevolg van corona hebben minder evenementen plaats kunnen vinden (o.a. Proefmei). Onze inzet en/of bijdragen daaraan zijn daardoor lager geweest.

Communicatie *83 V*

De planning was om een applicatie aan te schaffen voor de doorontwikkeling van een strategische communicatieplanning. Onder andere vanwege de overgang naar de marktpartij ICT is implementatie in 2021 niet mogelijk gebleken. Door enkel te publiceren in de krant wat wettelijk vereist is, is minder publicatieruimte nodig wat een besparing oplevert. Daarnaast hebben wij in onze abonnementen een efficiencyslag gemaakt.

Vergoeding GR ISD *190 V*

De hogere opbrengst van €190.000 komt door de vergoeding van overhead die de GR ISD aan de gemeente Bergen op Zoom betaalt. Deze vergoeding is gebaseerd op het aantal fte werkzaam bij de GR ISD. Dit was in 2021 tijdelijk meer dan begroot vanwege de uitvoering van corona gerelateerde regelingen. Daarnaast is de opbrengst hoger, omdat de beveiligers van de gemeente Bergen op Zoom ook voor de GR ISD worden ingezet.

Reserves

P5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening) Soort	Nr	Omschrijving	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil 2021
Onttrekking	R98000	Res Algemeen (risico)	2.507	2.435	-72
Totaal Onttrekking			**2.507**	**2.435**	**72**
Storting	R98000	Res Algemeen (risico)	126	126	0
Totaal Storting			**126**	**126**	**0**

P503 Overhead Reserves **-72 N**

Het krediet virtuele werkplek is nog niet afgesloten in 2021. Hierdoor waren er in 2021 nog geen kapitaallasten voor dit krediet. De onttrekking uit de algemene reserve, ter dekking van de kapitaallasten, heeft daarom niet plaatsgevonden.

Programma 6

Duurzaamheid

Wat hebben we in 2022 bereikt?

Duurzaamheid

Hoofddoelen	**Subdoelen**
1. Klimaatbestendige gemeente	1.1 **Klimaat-adaptatie:** - Water-vasthouden & water-afvoer in balans. - Meer groen & bomen tegen hittestress. - Educatie/voorlichting; streven naar een breed gedragen gezamenlijke urgentie. - “Verduurzaming van het bedrijfsleven” In onze ogen dienen wij als gemeente Bergen op Zoom als facilitator op te treden en een voorbeeldrol te nemen. 1.2. **Klimaat migratie:** - Energie-transitie wordt in (ontwikkelings)-plannen gestimuleerd. - Focus op energietransitie: onderzoek mogelijkheden stadsverwarming, aardwarmte, hergebruik rioolwaterwarmte, hydrothermie. Inzet op energiebesparing- en opwekking met oog voor goede voorbeelden van andere gemeenten. - Het RES, klimaatwet en de landelijke afspraken in het kader van het klimaatakkoord van Parijs dienen als uitgangspunten voor ons lokaal uitvoeringsprogramma en we streven ernaar de doelen die daarin zijn afgesproken te realiseren.
2. Duurzame gemeente	2.1 Streven naar het aantrekken van meer biobased georiënteerde bedrijven. 2.2 Biodiversiteit samen met partners zoals Provincie en Waterschap. 2.3 Bij vergunningverlening oog hebben voor duurzaamheid met als doel stimulering hiervan. 2.4 Duurzaamheidsvouchers gebruiken als onderdeel van het uitvoeringsprogramma en als deze bijdragen aan het bereiken van de gestelde doelen.

Onze resultaten en activiteiten in 2021

Wat en hoe hebben we dat bereikt?

1 Klimaatbestendige gemeente

1.1 Begin 2021 is de klimaatonderlegger opgesteld voor zowel de regio als voor de gemeente Bergen op Zoom. In het vervolg hierop zijn ten behoeve van de op te stellen klimaatadaptatiestrategie enkele klimaatdialogen gehouden. Voor de regio van de Waterkring West, waartoe de gemeente behoort, is de regionale klimaatadaptatiestrategie nader uitgewerkt en vastgesteld.

Concreet hebben we:

- 4 online klimaatdialogen georganiseerd in maart en april met stakeholders. Hierin hebben we de gevolgen van klimaatverandering op de stad en het buitengebied besproken en de doelen aangegeven die in de klimaatadaptatiestrategie moeten worden opgenomen.
- Een traject gestart gericht op bewoners. Hiervoor is opdracht gegeven aan KlimaatSupport voor het ontwikkelen van een activiteitenagenda voor 2022 in het kader van 'tegel eruit, plant erin'.
- 2 activiteiten georganiseerd: een BuurtNatuur-actie in samenwerking met Natuurpodium, Stadlander en Curio en een Inspiratieavond "groene daken".
- Een traject gericht op bedrijven ondergebracht bij het project Grote Oogst, waar klimaatadaptatie een van de onderwerpen zal zijn.

1.2 Duurzame bedrijventerreinen zijn een belangrijke voorwaarde voor een toekomstbestendige economie en een goed en gezond woon- en vestigingsklimaat. Om de versnelling vorm te geven, heeft de provincie Noord-Brabant per regio drie bedrijventerreinen en de haven van Moerdijk - 13 in totaal - geselecteerd voor het project de Grote Oogst. Eén van de geselecteerde bedrijventerreinen is Theodorushaven/Noordland/De Poort (TNP) in Bergen op Zoom. In onze gemeente is voor dat bedrijventerrein gekozen, omdat daar de grootste 'winst' te behalen is. Er is nauw samengewerkt met de provincie aan een bestuursopdracht om invulling te geven aan het project vanaf 2022.

In 2021 is de Groene Pluim uitgereikt aan het Eco-Point uit Halsteren. Ook is er intensief samengewerkt met Natuurpodium Brabantse Wal. Een ander initiatief is dat van buurtbewoners van de Bergse wijk Tuinwijk. Men kon daar een stoeptegel inruilen voor een plant. Het is onderdeel van de BuurtNatuur-actie 'Vergroen je wijk'. De actie is opgezet in samenwerking met Stadlander. Als gevolg van Covid-19 heeft het Natuurpodium een aangepast aanbod samengesteld voor scholen. Er is geïnvesteerd in het digitale platform duurzaambergenopzoom om voorlichting via sociale media te versterken.

Transitievisie Warmte

De eerste versie van de Transitievisie Warmte geeft meer inzicht in de kansen en mogelijkheden voor het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving in onze gemeente. In de eerste helft van 2022 maken we een verdiepingsslag. Gekeken wordt in welke wijk(en) en/of buurt(en) we als eerste extra inzetten op de stimulering van isolatiemaatregelen.

Ondanks de verplichting uit het Klimaatakkoord om 'uiterlijk eind 2021' een transitievisie warmte te hebben, is deze in de gemeente Bergen op Zoom nog niet vastgesteld. Wij lopen achter met het vaststellen van de visie, dit is in 2021 niet gebeurd.

Als onderdeel van de eerste analyse, maken we Wijkscans. In de Wijkscans is te zien hoe de gebouwde omgeving er per wijk uitziet, wie er in de wijk wonen en wat de warmtevraag in de wijk is. Daarnaast worden koppelkansen voor de overstap op een duurzame warmtebron benoemd.

Na deze eerste versie van de Transitievisie Warmte gaan we de volgende stap maken richting Wijkvisies: In de Wijkvisie worden de kansrijke duurzame warmteoplossing en de tijdlijn per wijk benoemd. In de Wijkuitvoeringsplannen wordt de Wijkvisie vertaald naar een Wijkplan: een stappenplan om de duurzame warmteoplossing te realiseren. De uitgangspunten en processtappen zijn tijdens een dialoogavond met de raad besproken.

De raad heeft in 2021 ingestemd met de RES West-Brabant 1.0. Er zijn 4 deelopgaven benoemd die we gaan realiseren. De deelopgaves zijn: Windenergie (buitengebied), zon op bedrijfsdaken, besparingen en warmtenetten.

De gemeente Bergen op Zoom heeft vanuit het Rijk de aanvraag toegekend gekregen in het kader van de zogenoemde Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW). Hiervoor zijn in 2021 acties georganiseerd die woningeigenaren en huurders helpen bij het verminderen van de CO_2-uitstoot en het verlagen van de woonlasten. Samen met Stichting Energietransitie Bergen op Zoom is de zonnecentrale Eventum gerealiseerd. Tevens heeft de raad een positief besluit genomen over de realisatie van het zonnepark Dassenberg Zuidgeest. Tot slot is de nota Duurzame Energie en beleidsregels zonneparken verder uitgewerkt.

2 Duurzame gemeente

2.1 Ook in 2021 is veel inzet gepleegd om bewustwording en betrokkenheid op het gebied van duurzaamheidsthema's te vergroten. Voor de komende jaren is de ambitie om duurzaamheid verder door te laten werken in het gehele gemeentelijk beleid. De basis hiervoor ligt in de Toekomstvisie.

2.2 Diverse nieuwe bedrijven zijn in 2021 aan de Green Chemistry Campus (GCC) verbonden, waaronder de TNO spin-off Relement. Ook is via de Stimuleringsregeling Biobased Economy-GCC een aantal bedrijven geholpen in hun onderzoeks- en opschalingsactiviteiten met gebruikmaking van de faciliteiten en kennis van de GCC.

2.4 De OMWB heeft de gemeentelijke taken uitgevoerd om veilig wonen, werken en recreëren voor alle inwoners te garanderen. Zij adviseren op risicobedrijven, lucht en geur, geluid, bodem, asbest en bouw en sloop.

Het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht bedrijven en instellingen (Wet milieubeheer-inrichtingen) die vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent) per jaar verbruiken om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder te treffen. Dit is de energiebesparingsplicht. Via de OMWB controleren we bedrijven hierop.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk	BoZ 2020	BoZ 2021	Bron
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit in percentage	20,0 (2019)	3,4 (2019)	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat)

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	2019
Visie Duurzame Ontwikkeling	2014
Afvalstoffenbeleidsplan	2016
IBOR-Plan	2017
Groenstructuurplan	2006
Actieplan Biobased Economy	2016

Verbonden partijen Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente

Geen

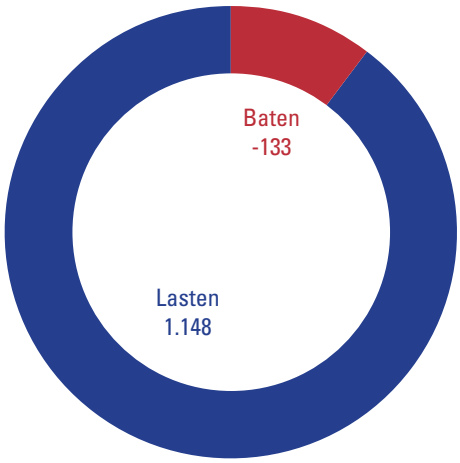
Wat heeft het gekost?

Programma 6 Duurzaamheid

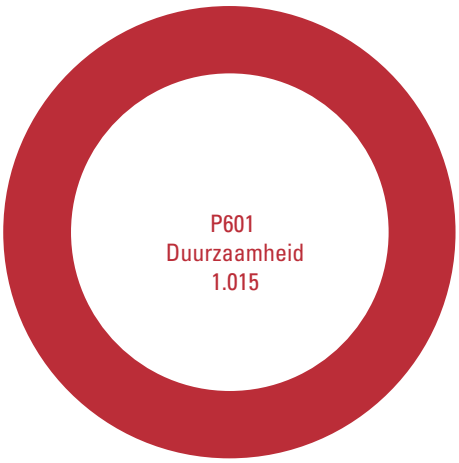
x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil 2021	V/N
Baten	-282	0	-65	-133	68	V
Lasten	1.123	988	1.078	929	149	V
Totaalsaldo baten en lasten	**842**	**988**	**1.013**	**796**	**217**	**V**
Storting	0	0	211	218	-7	N
Totaalsaldo reserves	**0**	**0**	**211**	**218**	**-7**	**N**
Gerealiseerde resultaat	**842**	**988**	**1.224**	**1.015**	**209**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Baten en lasten
(incl. reserves en voorzieningen)

Gerealiseerd resultaat per productgroep
(incl. reserves en voorzieningen)

Specificatie per productgroep

x € 1.000 **Productgroep P601 Duurzaamheid**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 voor wijziging**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**	**V/N**
Baten	-282	0	-65	-133	68	V
Lasten	1.123	988	1.078	929	149	V
Totaalsaldo baten en lasten	**842**	**988**	**1.013**	**796**	**217**	**V**
Stortingen reserves	0	0	211	218	-7	N
Totaalsaldo reserves	**0**	**0**	**211**	**218**	**-7**	**N**
Gerealiseerde resultaat	**842**	**988**	**1.224**	**1.015**	**209**	**V**

V = voordeel N = nadeel

Resultaten per productgroep

P6 Duurzaamheid **Omschrijving**	**Resultaat baten 2021**	**V / N**	**Resultaat lasten 2021**	**V / N**
P601 Algemene Dekkingsmiddelen	68	V	149	V
	68	**V**	**149**	**V**

Toelichting

P601 Duurzaamheid **217 V**

Salaris- en inhuurkosten *62 V*

Op de salaris- en inhuurkosten binnen duurzaamheid hebben we een overschot van €62.000. Dit is het gevolg van een openstaande vacature voor ecologie en water, die eind 2021 (pas) is ingevuld.

Milieuzorg/duurzaamheid 155 V

Er zijn minder uitgaven gedaan doordat op diverse projecten niet of minder ingezet kon worden. Bij een aantal projecten is dit het gevolg van de Coronamaatregelen gedurende 2021.

- Er is geen bedrijfsscan bedrijfsterrein TNP in verband met klimaatadaptatie uitgevoerd;
- Het project Zon op bedrijfsdaken is niet volledig uitgevoerd;
- Er zijn geen nieuwe contracten voor deelauto's afgesloten, in verband met de lockdowns en het thuiswerken;
- Er is minder inzet geweest op communicatie via Zuidwest TV;
- Er zijn minder kosten gemaakt voor de Warmtetransitie dan in het 2e concernbericht 2021 is aangegeven. Deze zijn meegenomen in de mutatie in de reserve voor duurzaamheid.

Reserves

P6 Duurzaamheid **Soort**	**Nr**	**Omschrijving**	**Begroting 2021 na wijziging**	**Realisatie 2021**	**Verschil 2021**
Storting	R98000	Res Algemeen (risico)	211	218	-7
Totaal Onttrekking			**211**	**218**	**-7**

Paragraaf 3.1

Lokale heffingen

Totale heffingsinkomsten

De begrote inkomsten van de gemeentelijke heffingen in 2021 bedragen €46,19 miljoen. De gerealiseerde gemeentelijke heffingen zijn in 2021 €46,22 miljoen. Op onderdelen zijn afwijkingen te melden, die afwijkingen worden in deze paragraaf toegelicht. Onder de "Geraamde inkomsten" in deze paragraaf worden de heffingen weergegeven in een tabel.

Uitgangspunten

1. De lastendruk voor de burger neemt niet meer toe dan met de trendmatige inflatiecorrectie;
2. Bij het bepalen van het inflatiepercentage is uitgegaan van een inflatie van 1,8%;
3. Voor wat betreft de leges en andere gemeentelijke retributies geldt de inflatie van 1,8% voor zover de kostenontwikkeling daartoe aanleiding geeft. In het coalitieakkoord is daarover vastgelegd dat de leges en de riool- en afvalstoffenheffing worden geheven naar kostendekkende tarieven (rekening houdend met kostentoerekening binnen de wettelijke kaders en/of door het Rijk vastgestelde tarieven). Waar in het akkoord "leges" wordt vermeld, geldt dat uitgangspunt ook voor de andere retributies;
4. Ook de komende jaren zal door de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB) en deelnemers aandacht gegeven worden aan het verkrijgen van meer inzicht in de opbouw en samenstelling van de diverse belastingen en belastingplichtigen. Op deze manieren trachten we tot betere ramingen van de opbrengsten te komen.

In 2021 zijn in de gemeente Bergen op Zoom belastingen geheven, waarvoor door de BWB in totaal 38.977 aanslagen met 137.994 aanslagregels zijn opgelegd.

Er zijn daarnaast in 2021 voor de gemeente Bergen op Zoom door de BWB 38.977 waarde beschikkingen geproduceerd, waarvan 41,1% digitaal via Mijn Overheid is verzonden. Dit is een afname ten opzichte van 2020.

In 2021 is voor 66,7% van de vorderingen door de belastingplichtigen een automatische incasso afgegeven. Dit is een toename ten opzichte van 2020. De overige 33,3% wordt op andere wijze door de belastingplichtigen aan de BWB betaald.

Belastingsoort / Belastbaar feit	Grondslag
Afvalstoffenheffing: Het gebruik van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan	Perceel per jaar
Havengeld, kadegeld en liggeld: Gebruik van voorzieningen in of langs de Theodorushaven	Diversen
Leges: Het in behandeling nemen van een aanvraag voor een administratieve dienst	Diversen
Grafrechten: Het gebruik van de algemene begraafplaats	Diversen
Marktgeld: Het hebben van een standplaats op de weekmarkt	Standplaats per jaar
OZB-eigenarenheffing: Het genot krachtens zakelijk recht van een woning, het genot krachtens zakelijk recht van overige onroerende zaken	% van de WOZ-waarde
OZB-gebruikersheffing: Het gebruik van een 'niet-woning'	% van de WOZ-waarde
Parkeerbelastingen: Diverse (uitgezonderd opbrengsten slagboom parkeren op Pastoor Joorenplein en parkeergarages)	Diversen
Precariobelasting: Het hebben van een terras op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond	Per m^2 terrasoppervlakte
Rioolheffing / Het gebruik van een perceel van waaruit direct of indirect afvalwater op de gemeentelijke riolering wordt geloosd	Per perceel en per 100 m^3 ingenomen drinkwater boven de eerste 1000 m^3
Toeristenbelasting en watertoeristenbelasting / Het bieden van gelegenheid tot overnachten respectievelijk verblijf aan niet-ingezetenen	Persoon / overnachting

Regionale samenwerking

De heffing en invordering van het merendeel van de fiscale heffingen van de gemeente Bergen op Zoom, inclusief het kwijtschelden ervan, evenals het vaststellen van waarde beschikkingen in het kader van de Wet WOZ, worden uitgevoerd door de BWB. Het Waterschap Brabantse Delta en de gemeenten Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht en Zundert maken deel uit van dat samenwerkingsverband.

Het behoud van de gemeentelijke autonomie is het uitgangspunt. Daar staat tegenover dat juist harmonisatie van de uiteenlopende regelingen tot besparingen kan leiden. In dat kader is in de loop van 2019 gestart met een werkgroep die de diverse verordeningen tegen het licht gaat houden. Voor de belastingverordeningen 2021 zijn de 1e geharmoniseerde verordeningen gereedgekomen. Het project is in 2021 afgesloten omdat er geen mogelijkheden meer waren om verder te harmoniseren zonder de gemeentelijke autonomie aan te tasten.

Kosten overhead

Bij wijziging van het BBV in 2017 is bepaald dat overhead centraal verantwoord moet worden en niet meer mag worden verdeeld naar de diverse programma's c.q. producten. De kosten van overhead worden in onze begroting op programma 5 verantwoord.

Bij de berekening van de tarieven mogen de kosten van overhead wel worden meegenomen. In de Financiële verordening art. 212 is bepaald dat we een vast bedrag per fte aan overhead betalen. Het bedrag voor overhead is voor 2021 berekend op €61.054 per fte (= 1.440 productieve uren).

De belastingen, heffingen en retributies van de gemeente

1 Onroerende-zaakbelastingen

De hoogte van de OZB is een combinatie van de waarde in het economische verkeer van een pand en het vastgestelde tarief. De waarde van alle onroerende zaken wordt jaarlijks vastgesteld. De OZB bestaan uit een "eigenarenbelasting" voor woningen en een "eigenarenbelasting" en "gebruikers-belasting" voor niet-woningen.

Het percentage leegstand bedroeg per 31 december:

Woningen	Totaal aantal	Waarvan leeg	% van het totaal
2021	30.505	1.076	3,5%
2020	34.780*	1.064	3,1%
2019	30.361	1.045	3,4%
2018	29.715	980	3,3%

(*) was in 2020 vanwege overgang naar een nieuw systeem bij de BWB inclusief garages en woningen in aanbouw, deze zijn er voor 2021 weer buiten gelaten net zoals voorgaande jaren.

Niet-woningen	Totaal aantal	Waarvan leeg	% van het totaal
2021	2.484	453	18,0%
2020	2.964*	454	15,3%
2019	2.498	367	14,7%
2018	2.610	365	14,0%

(*) was in 2020 vanwege overgang naar een nieuw systeem bij de BWB inclusief objecten zoals transformators, pinautomaten, lege terreinen, etc., deze zijn er voor 2021 weer buiten gelaten net zoals voorgaande jaren.

In totaal zijn 39.955 aanslagregels OZB opgelegd (39.901 over 2021, 34 over 2020, 20 over 2019) met een opbrengst van €16.978.000. Dit betrof in totaal 51.139 waarde beschikkingen (51.097 over 2021, 27 over 2020, 15 over 2019).

De grondslag van de OZB voor het jaar 2021 is de waarde van onroerende zaken op 1 januari van het peiljaar 2020. Op basis van het rapport van de Waarderingskamer met de waardeontwikkeling per medio juli 2020 per deelnemer van de BWB, bedraagt de waardestijging in de gemeente Bergen op Zoom voor woningen 6,7% en voor niet-woningen 1,67%. Dit is meegenomen als uitgangspunt bij het opstellen van de begroting 2021.

Bij RVB20-0054, belastingvoorstellen 2021 waarbij de tarieven worden bepaald, was het waardeontwikkeling cijfer tot november 2020 bekend. Voor woningen was de stijging toen 6% en voor niet woningen was dit een waardestijging van 1,37%. Deze zijn als correctie in het OZB-tarief voor 2021 opgenomen. Bij de tariefbepaling is op basis van de 1e begrotingswijziging 2021 (uitwerking Focusakkoord) tevens een tariefsverhoging doorgevoerd van 2,4%.

De uiteindelijke waardeontwikkeling cijfers op basis van de taxaties zijn in de loop van 2021 bekend geworden. Voor woningen bedroeg de definitieve waardestijging 6,51%, voor niet woningen bedroeg de definitieve waardedaling -0,89%.

2 Precariobelasting

De precariobelasting is een belasting op het hebben van een terras op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. In totaal zijn er 164 aanslagregels precariobelasting opgelegd, waarvan 162 voor 2021 en 2 voor 2020.

In december 2021 is €94.866 aan aanslagen opgelegd. In januari 2021 is een motie aangenomen waardoor er geen precario verschuldigd is voor de perioden dat de terrassen door Covid-19 niet konden worden gebruikt. De opbrengst 2021 is €88.588 lager dan de raming in de begroting 2021. Mogelijk wordt dit door het Rijk in 2022 gecompenseerd.

3 Toeristen- en watertoeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting voor het houden van verblijf met overnachting tegen een vergoeding door niet ingezetenen. De opbrengst van de toeristenbelasting is afhankelijk van het aantal overnachtingen in de gemeente. Economische ontwikkelingen en Covid-19 kunnen zorgen voor een lagere of hogere opbrengst. In BWB-verband is besloten om een lager voorschot op te leggen als gevolg van Covid-19. Dit geldt niet voor de huisvesters van arbeidsmigranten. Het Rijk heeft toegezegd het gemis van deze opbrengsten volledig te compenseren. In totaal zijn er 338 aanslagregels toeristen- en watertoeristenbelasting opgelegd (83 over 2021, 254 over 2020 en 1 over 2019) met een opbrengst van €353.050 (begroot €546.000).

4 Rioolheffing

De rioolheffing is een heffing om het beheer en het onderhoud van het gemeentelijk rioolstelsel te bekostigen. Uitgangspunt bij deze heffing is dat de tarieven kostendekkend zijn. De stijging van de rioolheffing is dus afhankelijk van de ontwikkeling van de kosten. Voor het beheer en onderhoud op de lange termijn is een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) opgesteld.

In de tarieven voor 2021 zijn het geactualiseerde GRP en de lagere rentelasten verwerkt. De tarieven zijn met 1,8% gestegen ten opzichte van 2020.

Tarieven Rioolheffing

	2017	2018	2019	2020	2021
Tarief	€308,75	€313,07	€320,58	€329,88	€335,82

Het aantal aansluitingen, exclusief vrijstelling/uitsluiting, is voor huishoudens 30.401 en voor grootverbruik 117.

In totaal zijn er 31.366 aanslagregels riool woningen opgelegd (31.093 over 2021, 273 over 2020 inclusief leegstand en tussentijdse verhuizingen) en 2.221 aanslagregels voor bedrijven (2.094 over 2021, 59 over 2020, 46 over 2019 en 22 over 2018).

Kosten:	**2021**
Netto lasten product riolering	€ 8.484.575
Extra comptabele kosten	€ 3.213.674
Opbrengst rioolrechten	€ 12.288.380
Storting in de voorziening riolering	**€ 590.131**

De extra comptabele kosten bestaan onder andere uit een doorbelasting van de overhead- en BTW kosten. Per saldo is €590.000 in de voorziening riolering gestort. Deze gelden blijven daarmee voor het product riolering beschikbaar. De voorziening wordt ingezet om het tarief rioolheffing in de toekomst geleidelijk te laten stijgen.

5 Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing om het ophalen en verwerken van de huishoudelijke afvalstoffen te bekostigen. Uitgangspunt bij deze heffing is dat de tarieven kostendekkend zijn. De stijging of daling van de afvalstoffenheffing is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de kosten. Bij deze heffing wordt voor het restafval een tariefdifferentiatie toegepast: per inworp in de ondergrondse container of per lediging van een grote of kleine mini container.

De kostenstijgingen voor het verwerken van het afval is opgevangen door het vaste tarief te verhogen met 3,9%.

Tarief Afvalstoffenheffing	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Vast bedrag	€209,00	€211,93	€217,02	€220,71	€229,31
Per lediging 240 liter container	€4,23	€4,23	€4,29	€5,30	€6,28
Per lediging 140 liter container	€2,47	€2,47	€2,47	€3,09	€3,67
Per inworp	€0,55	€0,55	€0,55	€0,76	€0,90

Het aantal aansluitingen op huishoudens is 29.939.

In totaal zijn er 63.739 aanslagregels afvalstoffenheffing/diftar opgelegd (32.444 over 2021 en 31.295 over 2020), dit is inclusief leegstand en tussentijdse verhuizingen. Zonder de component leegstand zijn er 30.744 huishoudens.

Het aantal ledigingen in 2021 is gemiddeld 12,2 keer voor 4.667 huishoudens met een 140 liter container (2020: 11,6 keer en 2019: 10,6 keer), 16,4 keer voor 15.089 huishoudens met een 240 liter container (2020: 15,7 keer en 2019: 15,1 keer) en 32,2 inworpen voor 10.183 huishoudens met inworp in een ondergrondse container (2020: 59,8 keer en 2019: 55,4 keer).

Ten opzichte van 2020 en 2019 is bij de categorie huishoudens met een container het gemiddeld aantal ledigingen toegenomen, waarschijnlijk door corona in combinatie met vaker thuiswerken. Bij de categorie huishoudens die afval werpen in een ondergrondse container, is het gemiddelde aantal juist afgenomen. Daarnaast zijn in 2021 in totaal 226 extra containers uitgegeven.

Kosten:	2021
Netto kosten product afval	€ 8.042.106
Extra comptabele kosten	€ 1.934.871
Opbrengst afvalstoffenheffing	€10.223.558
Storting in de voorziening afvalstoffenheffing	**€ 246.684**

De extra comptabele kosten bestaan onder andere uit een doorbelasting van de overhead en BTW-kosten. Per saldo is € 246.684 in de voorziening afval gestort. Deze gelden blijven daarmee beschikbaar voor het product afval. De voorziening wordt voor tariefsegalisatie in de toekomst ingezet.

6 Havengeld, kadegeld en liggeld

Deze retributie wordt geheven van vaartuigen die gebruik maken van voorzieningen in of langs de Theodorushaven.

Kosten:	Jaarrekening 2021	Begroting 2021
Kosten taakveld(en)	€ 1.249.943	€ 1.566.832
Overhead (3 fte)	€ 183.162	€ 183.162
Totale kosten	**€ 1.433.105**	**€ 1.749.994**
Opbrengst heffing	**€ 428.458**	**€ 467.247**

7 Marktgeld

Deze retributie wordt geheven voor het recht voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt. Vanwege corona zijn er minder marktgelden ontvangen. De verwachting is dat we hiervoor in 2022 door het Rijk worden gecompenseerd.

Kosten:	Jaarrekening 2021	Begroting 2021
Kosten taakveld(en)	€ 32.075	€ 33.035
Overhead (0 fte)	€ 0	€ 0
Totale kosten	**€ 32.075**	**€ 33.035**
Opbrengst heffing	**€ 20.564**	**€ 27.720**

8 Lijkbezorgingsrechten

Deze retributie wordt geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor verleende diensten in verband met de begraafplaats.

Kosten:	Jaarrekening 2021	Begroting 2021
Kosten taakveld(en)	€ 46.869	€ 68.967
Overhead (0 fte)	€ 0	€ 0
Totale kosten	**€ 46.896**	**€ 68.967**
Opbrengst heffing	**€ 41.970**	**€ 31.857**

9 Parkeerbelastingen

Deze belasting wordt geheven voor het gedurende een aaneengesloten periode laten staan van een voertuig binnen de gemeente op een aangewezen plaats, wijze en tijdstip. De belasting wordt geheven van degene die het voertuig heeft laten staan, de houder van het voertuig of degene die de vergunning heeft aangevraagd.

De opbrengsten zijn €3.673.000. Bij de Begroting 2021 is een opbrengst begroot van €4.695.000. Vanwege corona zijn de opbrengsten ruim €1 miljoen lager. In het 2e concernbericht 2021 hebben we een lagere opbrengst ingeschat van €750.000. De verwachting is dat het Rijk ons in 2022 voor deze lagere opbrengst zal compenseren.

10 Leges Omgevingsvergunningen

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van gemeentelijke diensten leges. In de regel gaat het hierbij om het verstrekken van documenten of het verlenen van vergunningen. Leges behoren tot de retributies en worden geheven voor het in behandeling nemen van de aanvraag. De leges worden geheven van de aanvrager. Ook als de aanvraag niet leidt tot een positief resultaat moeten leges worden betaald.

Kosten:	Jaarrekening 2021	Begroting 2021
Kosten taakveld(en)	€ 1.101.393	€ 1.224.944
Overhead (7,12 fte)	€ 434.704	€ 561.697
Totale kosten	**€ 1.536 .097**	**€ 1.786.641**
Opbrengst heffing	**€ 1.973.263**	**€ 940.428**

11 Leges Burgerzaken

Vanwege corona zijn er minder leges binnengekomen. Dit betreft met name reisdocumenten.

Kosten:	Jaarrekening 2021	Begroting 2021
Kosten taakveld(en)	€ 1.319.194	€ 1.024.547
Overhead (13,84 fte)	€ 844.987	€ 732.648
Totale kosten	**€ 2.164.181**	**€ 1.757.195**
Opbrengst heffing	**€ 1.108.175**	**€ 1.384.139**

Kruissubsidiëring leges

Net als bij alle andere retributies mogen de baten de lasten niet overstijgen, doch bij de leges gaat het om een groot aantal soorten van dienstverlening gebundeld in één belastingverordening. Omdat breed wordt gevoeld dat kruissubsidiëring tussen dienstverlening van volstrekt verschillende aard onwenselijk is, heeft de VNG de modelverordening onderverdeeld in drie titels. Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving en dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn. De legesverordening van de gemeente Bergen op Zoom is naar dit model ingedeeld. Kruissubsidie tussen deze titels is ongewenst, maar niet verboden.

Zolang het kruissubsidiëring tussen hoofdstukken betreft, blijkt de mate van kruissubsidiëring al uit de kostenopstelling. Ook hier geldt dat de gemeente de reden van de kruissubsidie moet vermelden. Het impliceert niet dat er sprake moet zijn van een rechtvaardigingsgrond. Kruissubsidiëring is en blijft toegestaan.

Woonlasten / aanduiding lokale lastendruk

Onder de woonlasten wordt verstaan het gemiddelde bedrag dat een huishouden in de gemeente Bergen op Zoom betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Uit het navolgende overzicht blijkt het verloop van de belastingdruk per (eigen) woning in de gemeente Bergen op Zoom over de afgelopen 5 jaar.

Woonlasten Bergen op Zoom	2017	2018	2019	2020	2021
OZB per woning	€ 194,67	€ 197,97	€ 201,40	€ 204,87	€ 213,61
Afvalstoffenheffing	€ 287,50	€ 291,50	€ 297,85	€ 302,99	€ 314,70
Rioolheffing	€ 308,75	€ 313,07	€ 320,58	€ 329,88	€ 335,82
Woonlasten gemeentelijke heffingen	€ 790,92	€ 795,90	€ 819,83	€ 837,74	€ 864,13
Gemiddelde woningwaarde (incl. garageboxen)	174.639	183.819	193.470	205.078	217.383
OZB-tarief woningen %- WOZ-waarde	0,1094%	0,1073%	0,1041%	0,0999%	0,0983%

Vergelijking met andere gemeenten en landelijk gemiddelde

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) geeft sinds 1997 met de "Atlas van de lokale lasten" inzicht in de woonlasten per gemeente en de posities die de gemeenten ten opzichte van elkaar innemen in Nederland. Hierbij geldt dat nummer 1 Tilburg de goedkoopste gemeente is en nummer 374 Bloemendaal de duurste met woonlasten van €598 en €1.577. In de atlas 2021 neemt de gemeente Bergen op Zoom de 271e plaats in op basis van de woonlasten zoals COELO die berekent (2020: 280e plaats). De woonlasten in 2021 zijn in de gemeente Bergen op Zoom €77 hoger dan de landelijk gemiddelde woonlasten van €811.

Omschrijving indicator	Gemiddeld (landelijk)	BoZ 2020	BoZ 2021	Bron
OZB-tarief woningen	0,1043%	0,0999%	0,0983%	COELO
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	305,00	302,99	314,70	COELO
Rioolheffing meerpersoonshuishouden	201,00	329,88	335,82	COELO
Woonlasten meerpersoonshuishouden	811,00	837,74	888,00	COELO

Voor de omliggende gemeenten zijn de woonlasten opgenomen in onderstaande tabel (op basis van COELO-gegevens 2021):

Gemeente	Gemiddelde woonlasten	Rangnr. Coelo
Tholen	€ 736	54
Woensdrecht	€ 763	96
Oosterhout	€ 770	102
Moerdijk	€ 785	112
Halderberge	€ 787	121
Rucphen	€ 800	146
Breda	€ 804	155
Etten-Leur	€ 817	167
Steenbergen	€ 831	185
Roosendaal	€ 881	266
Bergen op Zoom	€ 888	271
Zundert	€ 975	336

De geraamde inkomsten (kerncijfers)

Deze tabel geeft inzicht in de begrote en gerealiseerde opbrengsten van de fiscale heffingen die over het belastingjaar 2021 in de gemeente Bergen op Zoom van toepassing zijn (bedragen x €1.000).

Belastingsoort	Raming begroting 2021	Gerealiseerde opbrengst 2021
Onroerende-zaakbelastingen:		
• Gebruikersheffing niet woningen	3.825	3.653
• Eigenarenheffing niet woningen	5.826	5.642
• Eigenarenheffing woningen	7.562	7.683
Totaal onroerendezaakbelastingen	**17.214**	**16.978**
Toeristenbelastingen	546	354
Precariorechten	183	95
Leges		
• Omgevingsvergunningen	1.140	1.973
• Publiekszaken	1.014	1.108
• Overig	46	32
Totaal leges	**2.200**	**3.113**
Parkeerbelastingen (incl. leges en boetes excl. privaatrechtelijke vergoedingen)	3.995	3.673
Haven- en kadegelden	467	428
Marktgelden	18	20
Reinigingsrechten/afvalstoffenheffing	8.940	9.175
Rioolheffing	12.594	12.341
Grafrechten	31	41
Totaal	**46.188**	**46.218**

Toelichting afwijkingen

De meeropbrengsten bedragen in totaliteit afgerond €30.000. De verklaring op de diverse posten wordt hieronder beschreven.

Belastingen/heffingen opgelegd/geïnd door de BWB

Onroerendezaakbelastingen *Minderopbrengst ad €235.000*

Dit betreft een opbrengst die 2,1% lager is ten opzichte van de raming in de begroting.

- OZB-eigenarenheffing woningen
  Meeropbrengst ad €121.000
- OZB-eigenarenheffing niet woningen
  Minderopbrengst ad €184.000
- OZB-gebruikersheffing niet woningen
  Minderopbrengst ad €172.000

Bij het 2e concernbericht 2021 is de opbrengst OZB bijgesteld op basis van de halfjaarcijfers van de BWB. De afwijking die bij de jaarrekening is ontstaan, komt door de afwikkeling van de waarde bezwaren en de bezwaren die nog ingediend zijn in het 2e halfjaar van 2021. Bij de niet-woningen is een bezwaarschrift ingediend die een forse invloed heeft op de opbrengst.

Toeristenbelasting *Minderopbrengst ad €193.000*

Vanwege de Covid-19 pandemie heeft het Algemeen Bestuur van de BWB voor de voorlopige aanslag toeristenbelasting 2021 besloten om 50% op te leggen van de voorlopige aanslagen. Deze voorschotaanslagen waren gebaseerd op een jaar zonder coronamaatregelen. Medio 2022 zal bekend zijn hoeveel de daadwerkelijke opbrengst over 2021 is geweest, het Rijk heeft toegezegd om een nadeel te compenseren.

Precariobelasting *Minderopbrengst ad €89.000*

Ook in 2021 mochten de terrassen een aantal perioden niet worden gebruikt vanwege Covid-19. Bij motie heeft de raad verzocht om voor deze perioden een vrijstelling voor precariobelasting toe te passen. Met raadsbesluit RVB21-0008 is dit in maart 2021 gerealiseerd. Dekking van de vrijstelling en minderopbrengst vindt mogelijk plaats via compensatie van het Rijk. Deze compensatie zal in de loop van 2022 bekend worden.

Afvalstoffenheffing *Meeropbrengst ad €235.000*

Dit betreft een kleine afwijking van 2,6% in vergelijking met de raming. Oorzaak is de toename van het aantal ledigingen van de containers, wat waarschijnlijk ontstaat door meer thuiswerken vanwege Covid-19.

Rioolheffing *Minderopbrengst ad €253.000*

De opbrengst is 2,1% lager ten opzichte van de raming. Dit heeft te maken met bezwaarprocedures/ kwijtscheldingen. Met name de inkomsten vanuit bedrijven is een onstabiele factor. Het waterverbruik (m^3) is zeer sterk afhankelijk van het productieproces, welke in 2021 negatief is beïnvloed door Covid-19.

Belastingen/heffingen zelf opgelegd/geïnd door de gemeente

APV *Minderopbrengst ad €14.000*

De afgelopen jaren is de voorspelbaarheid van nieuwe vergunningen/ontheffingen op grond van de APV en bijzondere wetten enigszins discutabel gebleken. Daarnaast is de verwachting dat als gevolg van de coronacrisis in 2020 en 2021 minder vergunningen/ontheffingen zijn verleend. Mogelijk is de mutatie structureel, dat zal blijken wanneer de coronapandemie voorbij is.

Omgevingsvergunningen *Meeropbrengst ad €823.000*

In 2021 zijn veel grote projecten vergund, waarvan niet voorzien was dat deze grote projecten in het jaar 2021 vergund zouden worden. In veel situaties volgt een aanvraag omgevingsvergunning een interne planologische procedure (wijziging bestemmingsplan e.d.). Door interne werkdruk was het niet de verwachting dat deze projecten in 2021 aangevraagd konden worden. In de Begroting 2021 is daar dan ook geen rekening mee gehouden.

Burgerzaken *Meeropbrengst ad €94.000*

De opbrengsten zijn 7% hoger dan geraamd. In het 2e concernbericht 2021 hebben wij, als gevolg van corona, een nadeel opgenomen. Nu blijkt dat door de tussentijdse versoepelingen de leges voor reisdocumenten en overige secretarie minder nadelig zijn dan bij het 2e concernbericht werd verwacht. De Begroting 2022 is reeds in lijn gebracht met de gerealiseerde leges in 2021.

Parkeerbelastingen *Minderopbrengst ad €322.000*

Een afwijking van 8% ten opzichte van de raming, welke geheel te wijten valt aan de coronamaatregelen. Mogelijk ontvangen we compensatie van het Rijk voor de inkomstenderving, maar dit wordt pas bekend in 2022.

Haven- en kadegelden *Minderopbrengst ad €39.000*

De 8% lagere opbrengst is een gevolg van minder vaarbewegingen door corona. Ook voor deze inkomstenderving ontvangen we mogelijk compensatie van het Rijk in 2022.

Grafrechten Meeropbrengst ad €10.000

De voorspelbaarheid is lastig, omdat dit afhankelijk is van het daadwerkelijke aantal grafrechten dat wordt uitgegeven. Vandaar dat sprake is van fluctuatie tussen jaren . Voor 2021 zijn er nieuwe categorieën toegevoegd en zijn er mogelijk meer grafrechten uitgegeven door corona.

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om armoede te bestrijden. Het beleid van het college van B&W is erop gericht om de laagste inkomens zoveel mogelijk te ontzien, waarbij wordt uitgegaan van zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Kwijtschelding van betaling van gemeentelijke heffingen wordt op dit moment uitsluitend verleend voor OZB, rioolheffing, een deel van afvalstoffenheffing en (voormalige) hondenbelasting.

Het totaalbedrag aan verleende kwijtscheldingen in 2021 bedraagt €1.688.926 en er dient, naar verwachting, nog €178.000 over 2021 en eerdere jaren te worden kwijtgescholden. In de Begroting 2021 is €1.665.175 geraamd. De toename komt vooral door een hoger aantal kwijtscheldingen voor vastrecht, hogere vaste tarieven voor riool- en afvalstoffenheffing en ledigingen/inworpen restafval.

Het aantal kwijtscheldingen gaat over 8.576 aanslagen, onderverdeeld in 5.647 aanslagen afvalstoffenheffing/ diftar (was 5.547 in 2020), 2.895 aanslagen rioolheffing (was 2.821 in 2020), 27 aanslagen hondenbelasting en 7 aanslagen OZB. Daarnaast is in 29 gevallen korting toegepast voor medische vrijstelling afvalstoffenheffing voor in totaal 633 ledigingen/inworpen. Dit is een afname ten opzichte van 2020, toen er nog sprake was van 76 gevallen en 3.391 ledigingen/inworpen.

Overig

De totale deelnemersbijdrage, die in 2021 aan de BWB is betaald, door de gemeente Bergen op Zoom is €1.402.723 exclusief het projectplan waarderen op gebruiksoppervlakte. In deze bijdrage is ook de 1e begrotingswijziging 2021 van de BWB verwerkt, welke is toegelicht in RVB21-0060. Voor het projectplan waarderen op gebruiksoppervlakte is in 2021 €33.750 door de BWB in rekening gebracht.

Kaderstellende documenten voor deze paragraaf

Beleidsnota	**Vastgesteld**
Belastingmaatregelen 2021 (RVB20-0054)	2020

Paragraaf 3.2

Weerstandsvermogen en risicovermogen

Inleiding

In deze paragraaf worden de risico's in beeld gebracht en gerelateerd aan de weerstandscapaciteit. Het berekenen van de weerstandscapaciteit is gebaseerd op de methode van het bureau NAR (Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement). Periodiek zijn de afgelopen jaren de risico's in kaart gebracht en ingevoerd in de database. Een aantal keren per jaar wordt deze exercitie herhaald waarbij reeds ingevoerde risico's opnieuw beoordeeld c.q. bijgesteld worden en nieuwe risico's eventueel toegevoegd worden.

Deze paragraaf is een dwarsdoorsnede van de begroting op het aspect risicobeheersing. Risicomanagement is niet alleen rekenkundig, dat is de reden waarom we in deze paragraaf ook een aantal niet-financiële risico's benoemen. Bij de actualisatie van de risico's wordt per afdeling de lijst doorgenomen met als doel de risico's, ook de niet financiële, zo compleet mogelijk in beeld te krijgen. Daarnaast worden de risico's periodiek in het college van B&W geagendeerd. Resultaat is dat het aantal opgenomen risico's inmiddels 175 bedraagt. Verder wordt risicomanagement geïntegreerd in het portfoliomanagement waarvoor inmiddels ook een traject is opgesteld.

Voor het grondbedrijf wordt een andere werkwijze gevolgd omdat voor dit onderdeel een langetermijnvisie Grondbedrijf is vastgesteld, waarin diverse scenario's aan de orde komen. Uit de totale set van risico's geven wij onderstaande toelichting op de grootste financiële risico's. Daarnaast wordt een opsomming van een aantal niet-financiële risico's gegeven.

Grootste financiële risico's

Algemene Uitkering

De omvang van de Algemene Uitkering (AU, gemeentefonds) is gekoppeld aan de Rijksuitgaven (trap op trap af). Daarmee lopen we het risico dat de Algemene Uitkering Gemeentefonds lager uitvalt dan geraamd. Daarbij speelt nog de onzekerheid van de herijking van het Gemeentefonds. Zoals het er nu naar uitziet is de gemeente Bergen op Zoom voordeelgemeente, maar het tempo van het ingroeipad is nog niet duidelijk. De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds is uitgesteld naar 1 januari 2023. Door de provincie Noord-Brabant is aangegeven dat het (eventuele) voordeel nog niet in de Begroting 2022 mag worden verwerkt. Conclusie is dat er op dit moment veel speelt rond het gemeentefonds, maar het is afwachten wat de gevolgen zijn.

Gecombineerd Risico Sociaal Domein (Jeugdwet, Participatie en WMO)

De risico's sociaal domein worden onderverdeeld in een viertal aandachtsgebieden met ieder hun specifieke risico's:

1. **Algemene voorzieningen**
   - **Bezuinigen op het sociaal domein raakt per definitie kwetsbare inwoners**
     Het beoogde maatschappelijke effect van het sociaal domein is dat alle inwoners naar vermogen en behoefte participeren in de maatschappij. Inwoners die dit op eigen kracht kunnen, doen geen beroep op het sociaal domein. Het sociaal domein is dus een vangnet voor mensen met een hulpvraag op bijvoorbeeld het gebied van opgroeien/ opvoeden, dagbesteding of werk en inkomen. Door te bezuinigen op algemene voorzieningen komen de lichte vormen van hulp en ondersteuning verder van hen af te staan. Problemen worden groter, waardoor duurdere hulp nodig is om deze alsnog op te lossen. De kosten nemen toe.
   - **Vertraging transformatieopgave**
     Ons beleid en de transformatie is erop gericht dat mensen zoveel mogelijk geholpen kunnen worden met algemene voorzieningen, dus in het voorliggend veld. De beweging naar voren maken we met het oog op het welzijn van de inwoners (juiste zorg op de juiste plaats) maar ook vanuit financieel oogpunt: het reduceren van de kosten voor geïndiceerd maatwerk. De ombuiging op subsidies van €1,5 miljoen raakt direct de algemene voorzieningen, omdat deze met subsidie bekostigd worden. Door de bezuiniging zal het aanbod verschralen of zelf gedeeltelijk wegvallen. Wanneer mensen niet terecht kunnen bij de algemene voorzieningen zijn zij sowieso aangewezen op maatwerk. Dit betekent een vertraging van de transformatieopgave en als risico een toename in het maatwerk.
   - **Niet volledig realiseren bezuinigingsopgave sociaal domein**
     In de 1e en 2e uitwerking Focusakkoord is een aantal voorstellen gedaan die niet door de raad zijn overgenomen. De taakstelling op subsidies is verlaagd en er is niet ingestemd met de bezuinigingen op

minimabeleid. De maatregelen die nu nog resteren (de ombuiging op subsidies en de doorontwikkeling wijkcentra) leveren samen onvoldoende op om de volledige taakstelling op het Sociaal Domein te kunnen realiseren.

- **Benodigde Tozo en Tonk middelen in 2022**
  De ontvangen middelen voor de uitvoering van de Tozo (tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers) en Tonk (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) zijn in 2021 niet volledig benut. De werkzaamheden zijn uitgevoerd binnen de reguliere bezetting van de GR ISD. Echter, de uitvoering loopt door in 2022. Denk daarbij aan uitvoeringskosten van de vakgroep Terugvordering en Verhaal, Bezwaar & Beroep en schuldhulpverlening. Daarnaast zijn in 2021 werkzaamheden blijven liggen door de focus op Tozo en Tonk. Dit betekent dat de kans bestaat dat in 2022 alsnog een beroep wordt gedaan op de middelen die in 2021 verantwoord zijn vanuit Tozo en Tonk.

2. **Maatwerkvoorzieningen**
   - **Tekorten door open eind financiering**
     De budgetten voor de gedecentraliseerde WMO en Jeugdzorg zijn gekoppeld aan de ontvangen Rijksbijdragen. De werkelijke kosten kunnen als gevolg van niet te beïnvloeden factoren hoger uitkomen. De structurele risico's die voortvloeien uit de taken in het sociaal domein blijven daardoor lastig te kwantificeren. Denk aan het ontoereikend budget voor uitvoering Jeugdwet als gevolg van open einde regeling en externe verwijzingen. Daarbij vormt de toenemende vraag naar jeugdhulp en Wmo een structureel budgettair risico. Voor de voorzieningen Wmo is een abonnementstarief ingevoerd. Door het invoeren van een abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen worden minder eigen bijdragen ontvangen en extra kosten gemaakt door de mogelijke toenemende vraag naar Wmo- maatwerkvoorzieningen. Invoering van het abonnementstarief kan een aanzuigende werking hebben. Als niet te beïnvloeden factor kan ook aan corona en de gevolgen daarvan worden gedacht.
   - **GI's jeugd**
     De risico's die we lopen met betrekking tot de GI's zijn tweeledig. Aan de ene kant zien we dat het stropt in de jeugdbeschermingsketen door onder andere de situatie en instroomstop bij Jeugdbescherming Brabant (JBB). Hierdoor blijven veiligheidscasussen langer in het vrijwillig kader, omdat ze niet in het gedwongen kader kunnen worden opgepakt. Aan de andere kant zijn er financiële risico's, waarvan de exacte bedragen nog niet bekend zijn. Wel is te voorspellen dat de indexeringen naar boven bij moeten worden gesteld voor alle gecertificeerde instellingen.
   - **Tekort WLZ**
     Vanaf 2021 kunnen cliënten die langdurig zorg ontvangen een beroep doen op de WLZ (Wet Langdurige Zorg). De Rijksbijdrage is hiervoor gekort. Nog onbekend is of het aantal cliënten dat daadwerkelijk een WLZ-indicatie krijgt, overeenkomt met de gepaarde korting.

3. **Garantiebanen**
   Het Rijk heeft aangekondigd met een nieuwe verdeelsystematiek voor loonkostensubsidies te komen. De precieze vormgeving is nog niet bekend, maar het doel is de lagere regelgeving in oktober 2021 gereed te hebben en dat de gewijzigde systematiek vanaf de Begroting 2022 ingaat. Deze nieuwe systematiek komt in plaats van de verdeling van middelen voor loonkostensubsidies via het objectieve verdeelmodel. De nieuwe verdeling geldt ook voor loonkostensubsidies voor beschut werk. Er ontstaan een tweetal effecten, enerzijds een aanpassing van het BUIG-budget vanaf 2022 en anderzijds een sterke prikkelwerking om actief in te zetten op LKS in plaats van bijstand. Deze aanpassing zal naar verwachting (op basis van eerste berekeningen) in 2022 voor de gemeente Bergen op Zoom resulteren in een budgetmutatie van €1.073.000 negatief.

4. **Aantal uitkeringsgerechtigden**
   Stijging instroom/ daling uitstroom uitkeringsgerechtigden door diverse omstandigheden.

Tegenvallers in deelname in gemeenschappelijke regelingen

De gemeente neemt deel in diverse gemeenschappelijke regelingen (GR) waar financiële verplichtingen uit voortvloeien. Als deelnemende gemeente aan een GR zijn we immers verplicht om zorg te dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Wij, als deelnemende gemeente, kunnen aangesproken worden inzake het terugbetalen van deze verplichtingen (de balansrisico's van een GR). Een aantal gemeenschappelijke regelingen bouwen geen eigen vermogen op en vallen bij tegenvallers direct terug op het vermogen van de deelnemende gemeenten. Ervaringen uit het verleden leren dat we hier soms met tegenvallers geconfronteerd worden. Om die reden is dit algemene risico opgenomen.

Rente

De gemeente Bergen op Zoom kent in vergelijking met gemeenten van dezelfde omvang een relatief hoge schuld. Jaarlijks moet een gedeelte van de financieringsportefeuille geherfinancierd worden. Oude leningen worden dan vervangen door nieuwe. Dit zal, door de huidige lage rentestanden,

bijna altijd tegen een lager percentage zijn dan de lopende financiering. Hier hebben we al rekening mee gehouden. Het risico is dat dit een hoger percentage wordt dan nu is voorzien, mocht de rente de komende jaren gaan stijgen. Dit zal dan leiden tot hogere rentelasten voor de gemeente dan nu begroot. Omdat het saldo op de rente binnen de begroting ingezet wordt als algemeen dekkingsmiddel betekenen hogere rentelasten minder begrotingsruimte. Tegelijkertijd is het zo dat een oplopende rente pas geleidelijk tot hogere lasten leidt omdat de rente over haar financieringen (=leningen) voor langere tijd vastliggen. De renteontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd om tijdig te kunnen anticiperen op rentestijgingen.

Corona
Als gevolg van het coronavirus, de beperkende maatregelen en economische neergang bestaat de kans dat op verschillende beleidsterreinen sprake kan blijven van hogere lasten en lagere baten, zowel op korte(re) als op langere termijn. Het Rijk heeft aangegeven dat de gemeenten een reële vergoeding voor de coronakosten krijgen, maar of dit in de toekomst nog blijft, is onduidelijk. De mogelijkheid bestaat dat niet alle kosten vergoed worden.

Uittreding GR ICT WBW / Overgang infrastructuur naar Sogeti
Eind 2021 is de infrastructuur van de gemeente Bergen op Zoom succesvol gescheiden van de andere deelnemende gemeenten in de GR ICT WBW. Het beheer van deze infrastructuur is overgenomen door Sogeti. In april 2022 stappen we vervolgens ook over van deze 'oude' infrastructuur naar nieuwe infrastructuur van Sogeti. Hiermee is een grote stap gezet in de uittreding van de GR ICT WBW. Echter, we lopen nog een aantal risico's:

- De kosten van de uittreding uit de GR ICT WBW vallen hoger uit;
- We hebben uitval van de gemeentelijke dienstverlening, doordat we nog niet over zijn op de nieuwe infrastructuur van Sogeti.

Nieuwe Containerterminal wordt niet gerealiseerd
De gemeente Bergen op Zoom kent een aanzienlijk areaal oevers en kades die het nodige onderhoud vergen. Het risico is dat in de onderhoudsplannen onvoldoende middelen zijn gereserveerd, waardoor we geconfronteerd worden met éénmalige extra uitgaven. De kosten van -toekomstig- beheer en onderhoud, zodra projecten zijn afgerond, blijven een aandachtspunt. Uit de periodieke monitoring van de kwaliteit van de openbare ruimte zal moeten blijken of de middelen voldoende zijn om de afspraken met de gemeenteraad over de kwaliteit na te kunnen komen.

Het niet realiseren van bezuinigingen
De gemeente staat voor een forse bezuinigingsopgave. Door diverse oorzaken kan realisatie daarvan vertraging oplopen of gedeeltelijk tot niet plaatsvinden. Voorbeelden zijn de betrokkenheid en afhankelijkheid van externe partners en de personele capaciteit (zowel in kwantiteit als kwaliteit) om de bezuinigingen tot stand te brengen.

Aantasting vertrouwelijkheid, integriteit of beschikbaarheid informatiesystemen, de informatie daarin of de diensten die er afhankelijk van zijn – we weten niet wat we niet weten
Voor het functioneren en de dienstverlening aan de inwoners gebruikt de gemeente Bergen op Zoom steeds meer gegevens, die we steeds meer uitwisselen en bewerken. Mede als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein heeft de gemeente steeds meer (bijzondere) persoonsgegevens in beheer. Ook wordt steeds meer informatie digitaal opgeslagen en overgedragen en worden systemen en data steeds vaker aan elkaar gekoppeld. Een recente ontwikkeling is het toegenomen thuiswerken. Als gevolg van deze ontwikkelingen is het risico aanzienlijk toegenomen, we onderscheiden daarin vier verschillende gebeurtenissen:

- extern en ongericht, bijvoorbeeld grootschalige phishing- en ransomwarecampagnes;
- intern en onbedoeld, bijvoorbeeld fouten van medewerkers met incidenten als gevolg;
- extern en gericht, bijvoorbeeld doelgerichte pogingen om geld of informatie buit te maken;
- intern en gericht, bijvoorbeeld fraude en ondermijnende activiteiten van eigen medewerkers.

Dit soort gebeurtenissen wordt steeds groter in aantal en vernuftiger. Niet alleen de kans op deze gebeurtenissen neemt toe, maar ook de impact waarbij gedacht kan worden aan het in geding komen van de bedrijfscontinuïteit, vertrouwelijke gegevens die in verkeerde handen komen, imagoschade, financiële schade (herstelkosten, boetes claims etc.) en ontwrichting van processen met maatschappelijke, economische of sociale gevolgen.

Verborgen zaken in de openbare ruimte
De gemeente Bergen op Zoom kent een aanzienlijk areaal oevers en kades die het nodige onderhoud vergen. Het risico is dat in de onderhoudsplannen onvoldoende middelen zijn gereserveerd, waardoor we geconfronteerd worden met éénmalige extra uitgaven. Als actuele casus kan hierbij genoemd worden de kades van de Noord- en Zuidzijde Haven waar op korte termijn een noodmaatregel zal worden uitgevoerd om een en ander veilig te stellen. Na nader onderzoek en voorbereiding zullen de te verwachten (extra) kosten in beeld worden gebracht. De kosten van -toekomstig- beheer en onderhoud, zodra projecten zijn afgerond, blijven een

aandachtspunt. Uit de periodieke monitoring van de kwaliteit van de openbare ruimte zal moeten blijken of de middelen voldoende zijn om de afspraken met de gemeenteraad over de kwaliteit na te kunnen komen.

Algemene Risico's

Hieronder volgen de belangrijkste niet-financiële risico's.

Kwantitatief en kwalitatief personeelstekort
Als gevolg van het afnemend imago van de gemeente Bergen op Zoom, de beoogde bezuinigingen, de mismatch op de arbeidsmarkt, de fundamentele verandering van vereiste competenties en mentaliteit bestaat het risico dat de gemeente onvoldoende controle heeft over de personeelsplanning door afnemende betrokkenheid, het vertrouwen van medewerkers, een toename van verloop of uitval, het binden van kwalitatief en kwantitatief juiste mensen en de ontwikkeling van medewerkers (waardoor demotivatie of mismatch in vaardigheden, competenties en mentaliteit ontstaat). Dit risico kent ook een financiële component.

Achteruitgang Economie
Een terugval van de economie raakt ook de gemeente Bergen op Zoom. Dit is weliswaar in een aantal financiële risico's ingecalculeerd maar heeft gevolgen op diverse gemeentelijke beleidsvelden. Voorbeelden hiervan zijn de eerdere lockdowns waarbij op moment van schrijven, ondanks vaccinaties, deze winter opnieuw ingrijpende maatregelen moesten worden genomen vanwege een opleving van het coronavirus, met alle gevolgen van dien. Daarnaast hebben we met een plots opkomende crisis in Oekraïne te maken, met tal van gevolgen die we nu nog niet kunnen overzien.

Tekortschietend Stakeholdermanagement
Als gevolg van ontoereikend stakeholder management (denk aan communicatie, profilering en gedragingen) is de kans aanwezig dat de totaalindruk die alle stakeholders – bijvoorbeeld medewerkers, klanten, leveranciers, pers, politiek en de omgeving – hebben van de gemeente Bergen op Zoom in een negatieve spiraal terechtkomt. Mogelijke effecten zijn het op achterstand raken ten opzichte van andere partijen en daardoor missen van kansen, misbruik maken van de situatie waarin de gemeente Bergen op Zoom verkeert of het niet kunnen aantrekken van de juiste mensen.

Kwetsbare groepen in de knel
De dienstverlening van de gemeente Bergen op Zoom komt op verschillende terreinen onder druk te staan (door kwalitatieve en kwantitatieve magere bezetting en noodzakelijke bezuinigingen), waardoor de kans bestaat dat met name – de zorg voor – de kwetsbare burgers verschralen. Het risico is dat meer inwoners in de knel komen, dat kwetsbare groepen het nog zwaarder krijgen als de crisis langer duurt en dat er minder geld is om te helpen. Meer eenzaamheid bij ouderen, meer mensen met financiële problemen, bedrijven die omvallen. En ook keuzes die de gemeente Bergen op Zoom misschien moet gaan maken bij de Wmo en in de Jeugdzorg.

- Het risico is dat een achterstand ontstaat in het toekennen van indicaties en/of dat indicaties niet binnen de wettelijke termijn worden toegekend bij WMO, doordat bij de uitvoerende medewerkers (bij de toegang) een tekort is aan mensen.
- Het risico is dat de doelgroep die zorg mijdend is in de knel komt, doordat deze niet bediend kan worden hoe wij dat zouden willen.
- De doorontwikkeling en innovatie van het zorglandschap vindt in onvoldoende mate plaats.
- Door een achterstand bij Veilig Thuis in de verwerking van ongeveer 750 processen bestaat er een risico dat wanneer deze in een keer worden afgehandeld en overgedragen naar het team Jeugd van de gemeente Bergen op Zoom deze met de huidige bezetting niet op te vangen zijn. Normaliter gebeurt dit verspreid over het hele jaar.
- De gedupeerde inwoners (aantal: 125) rondom de Toeslagenaffaire worden via een Plan van Aanpak ondersteund, hierbij bestaat het risico dat, gelet op de jarenlange financiële problemen, er een groter beroep wordt gedaan op een inkomensondersteuning dan is begroot.

Weerstandsvermogen

Conform de methode van het NAR wordt op basis van het risicoprofiel de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Deze berekening kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, dat het geheel aan middelen vormt dat aanwezig is om de risico's in financiële zin af te dekken. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van maatregelen nog restrisico's overblijven.

Benodigde Weerstandscapaciteit
Op basis van het risicoprofiel kan de benodigde weerstandscapaciteit worden berekend. Dit geschiedt op basis van een risicosimulatie. Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die ervan uitgaat dat nooit alle risico's zich tegelijkertijd en in maximale omvang voordoen. Door deze benadering kan op een verantwoorde manier minder weerstandscapaciteit worden aangehouden in tegenstelling tot de situatie waarin de optelsom van alle risico's als uitgangspunt wordt genomen.

Wanneer alle risico's zich tegelijk in hun maximale omvang zouden voordoen, is hiermee een bedrag gemoeid van €61 miljoen. Bij een zekerheidspercentage van 90% (waarbij niet alle risico's zich tegelijkertijd voordoen) betekent de uitkomst dat er een bedrag van €13,2 miljoen benodigd is om de risico's in financiële zin af te dekken. Dit bedrag is licht lager dan de berekening voor de Begroting 2022 toen het €13,5 miljoen bedroeg. Aan dit bedrag wordt een bedrag van €5 miljoen toegevoegd, zijnde het risico van het niet realiseren van de bezuinigingen 2022-2025. Met toevoeging van deze €5 miljoen bedraagt de omvang van de risico's begin 2022 €18,2 miljoen. Dit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, teneinde de ratio van het weerstandsvermogen te kunnen bepalen.

Beschikbare Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit wordt berekend door de algemene reserve af te zetten tegen de risico's. Er wordt hierbij geen rekening gehouden met stille reserves: meerwaarde van activa die lager dan de marktwaarde zijn gewaardeerd. Een algemeen kenmerk van stille reserves is dat men er om allerlei redenen niet direct over kan beschikken. Om deze reden worden stille reserves niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend.

Het weerstandsvermogen ziet er als volgt uit:

Omschrijving		**Bedrag**
Stand Algemene Reserve per 31/12/2021		**39.994.000**
Blokkeringen		
	Stedelijke vernieuwing	- 4.757.000
	Grondbedrijf	- 3.800.000
Totaal		- **8.557.000**
Weerstandsvermogen		**31.437.000**

Weerstandsvermogen
Hiervoor is zowel de benodigde als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. In deze paragraaf wordt een relatie gelegd tussen beiden, om de ratio van het weerstandsvermogen van de gemeente Bergen op Zoom te bepalen en daarover een oordeel te vellen.

Ratio Weerstandsvermogen:	Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit	=	€ 31.437.000 / € 18.200.000	= 1,73

Beoordeling weerstandsvermogen
Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen NAR en de Universiteit Twente is opgesteld. De raad heeft zich geconformeerd aan deze waarden.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 – 2	Ruim voldoende
C	1 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio bedraagt voor de gemeente Bergen op Zoom 1,73. Dit betekent dat de gemeente Bergen op Zoom op dit moment beschikt over een vermogenspositie die gekwalificeerd wordt als "ruim voldoende" om de risico's in financiële zin af te dekken. Deze geschatte ratio per 31 december 2021 is 0,68 hoger dan de uitkomst bij de Begroting 2022. Dit komt door een aanzienlijk hogere algemene reserve.

Bovenstaand ratio is de stand per 1 januari 2022. Door de geraamde stortingen vanuit exploitatieoverschotten en te verwachten winstnames bij het grondbedrijf zal de Algemene Reserve de komende jaren toenemen waardoor ook de weerstandsratio zal toenemen. Die reeks ziet er dan er als volgt uit per 1 januari 2022: **1,73**, 2023: **2,30**, 2024: **2,77**, 2025: **3,29**.

Kengetallen

In lijn met hetgeen is bepaald door het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), nemen wij in deze paragraaf ook een vijftal financiële kengetallen op. De kengetallen hebben als doel meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente. De kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincie Noord-Brabant, maar zijn voornamelijk bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken.

Naast de kengetallen in deze paragraaf is er sinds eind 2020 een monitor ontwikkeld (de stresstest) waarin de stand en de verwachte ontwikkeling van deze (en een aantal andere) kengetallen wordt aangegeven. Na een ingrijpende wijziging (uitwerking focusakkoord, jaarrekening, beleidskader etc.) wordt deze monitor geactualiseerd en gepresenteerd in de auditcommissie. In deze paragraaf presenteren wij de zes wettelijk verplichte kengetallen. Deze vormen overigens ook de basis van de stresstest.

Netto Schuldquote 77%	netto schulden	€ 229.507.000
	totale baten begroting	€ 298.241.000

Dit netto schuldquote geeft een indicatie hoe de omvang van de schuldenlast en de hiermee gepaard gaande omvang van de rentelasten op de begroting drukken. Deze is in 2021 fors afgenomen van 94% eind 2020 naar 77% eind 2021. Logisch, gezien de afname van de schuld met €19 miljoen in 2021. Toch dient bij deze afname een kanttekening te worden gemaakt. Het beeld wordt namelijk enigszins vertroebeld door de hoogte van de totale baten. Vooral door coronamiddelen zijn de baten dit jaar erg hoog, hetgeen dit kengetal positief beïnvloedt. Te verwachten valt dat de nominale waarde van de schuld de komende jaren verder terugloopt, maar het effect op dit kengetal gedempt wordt doordat ook het begrotingstotaal de komende jaren kleiner zal zijn dan in (coronajaar) 2021.

Met een netto schuldquote lager dan 90% wordt voldaan aan één van de doelstellingen uit het Focusakkoord, namelijk: een schuldquote van maximaal 90% in 2026. Die wordt op deze manier aanzienlijk eerder gerealiseerd dan aanvankelijk verwacht.

Netto Schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen 76%	netto schulden -/- verstrekte leningen	€ 227.224.000
	totale baten begroting	€ 298.241.000

Dit kengetal corrigeert de netto schuldquote voor leningen die de gemeente Bergen op Zoom heeft verstrekt en achten wij prima geschikt voor het duiden van de schuld. In de gemeente Bergen op Zoom zijn deze bedragen relatief beperkt, maar voor de vergelijking met andere gemeenten (waar dit wel aan de orde kan zijn), is het wel van belang. Vervolgens wordt de omvang van de netto schuld gerelateerd aan de omvang van de exploitatie. Op die manier kunnen de lasten van deze schuld (rente en aflossing) in relatie tot de begroting worden gebracht. Het draait bij een blik op de schulden tenslotte om de vraag in hoeverre de lasten als gevolg van de schulden niet te veel begrotingsruimte innemen.

Vooral vanwege het argument dat lasten voortvloeiend uit de schulden gerelateerd worden aan de inkomsten (begrotingstotaal), zijn wij van mening dat de netto schuldquote zich uitstekend leent voor een beoordeling van de schuldenpositie. De VNG heeft hier ook normen voor gedefinieerd: tot 90% groen, 90-130% oranje en > 130% rood. De ontwikkeling van dit kengetal is in lijn met het voorgaande kengetal.

Solvabiliteit 11,6%	eigen vermogen	€ 39.994.000
	balanstotaal	€ 345.276.000

De ratio geeft inzicht in hoeverre de gemeente Bergen op Zoom aan haar verplichtingen kan voldoen en in staat is tegenvallers op te vangen. Solvabiliteit drukt uit in hoeverre het totale bezit op de balans is belast met schulden en zegt tevens iets over de weerstandscapaciteit en het vermogen om (incidentele) tegenvallers op te vangen. Dit kengetal is in aanzienlijke mate afhankelijk hoe het gemeentelijk bezit gewaardeerd wordt. Daarbij hebben we te maken met de gemeentelijke verslaggevingsregels die overwegend negatief uitpakken voor de solvabiliteit. Bijvoorbeeld het onderscheid tussen investeringen met maatschappelijk of economisch nut, waarbij de eerste categorie voor een lagere waarde kan worden gewaardeerd/geactiveerd dan de aanschafwaarde. Verder is het bij een aantal activasoorten (bijvoorbeeld vastgoed) niet mogelijk deze positief te herwaarderen, maar

is afwaardering wel verplicht wanneer daar aanleiding toe is. Dit maakt duidelijk dat bij het begrip solvabiliteit diverse kanttekeningen geplaatst kunnen worden, waardoor wij dit kengetal minder bruikbaar vinden voor het beoordelen van de schuldpositie.

Mede door de positieve ontwikkeling van de algemene reserve en het positieve rekeningresultaat 2021 is dit kengetal in 2021 bijna verdubbeld naar 11,6%. Ondanks deze zeer forse stijging, wordt een solvabiliteit van 11,6% als laag gekwalificeerd. Het landelijk gemiddelde van gemeenten met ongeveer dezelfde omvang bedraagt ongeveer 26%. Net zoals de schuldquote vertoont de solvabiliteit een positieve tendens. Met name door verwachte winstnemingen bij het grondbedrijf en positieve exploitatieresultaten verbetert dit kengetal verder de komende jaren.

Grondexploitatie 11,6%	totaal alle bouwgronden (wel of niet in exploitatie)	€ 32.168.000
	totale baten	€ 298.241.000

Dit geeft inzicht in hoeverre de waarde van de gronden zich verhouden tot de geraamde baten.

Structurele exploitatieruimte 2,5%	(structurele baten -/- structurele lasten)	€ 7.541.000
	totale baten	€ 298.241.000

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Belasting-capaciteit 109,5	woonlasten per gezin	€ 888,00
	woonlasten landelijk gemiddelde	€ 811,00

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente Bergen op Zoom zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Kengetallen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Netto Schuldquote	94%	109%	77%
Netto Schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	93%	108%	76%
Solvabiliteitsrisico	8,4%	6%	11,6%
Structurele Exploitatieruimte	2,2%	-3,7%	2,5%
Grondexploitatie	13%	14%	11%
Belastingcapaciteit	107,96	107,96	109,49

Grondbedrijf

In de Begroting 2021 is het meerjarenprogramma grondbedrijf (MPG) – dat door de raad in 2022 is vastgesteld – verwerkt. Op basis van het MPG bedraagt het risicoprofiel €3,8 miljoen per 1 januari 2022. Dit bedrag is in de Algemene Reserve als blokkering opgenomen. Als nieuwe grondexploitaties worden vastgesteld, heeft dit vanzelfsprekend effect op de hoogte van het risicoprofiel.

De methode om de hoogte van de risico's te bepalen voor de lopende grondexploitaties is gebaseerd op de zogenaamde IFLO+-methode. In deze methode wordt de hoogte van het risico bepaald op basis van de boekwaardes, de nog te realiseren opbrengsten en vanaf 2019 op basis van de nog te maken kosten. Het risicoprofiel wordt op de volgende manier bepaald:

- 10% over de boekwaarde;
- 10% over de nog te realiseren opbrengsten;
- 5% over nog te maken kosten;
- 50% verwachtingswaarde omdat niet alle risico's zich gelijktijdig voor zullen doen.

Kerncijfers van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Omvang risico's:	€ 18,2 mln
Weerstandscapaciteit:	€ 31,4 mln
Weerstandsratio:	1,73
Risico's Grondbedrijf:	€ 3,8 mln

Kaderstellende documenten voor deze paragraaf

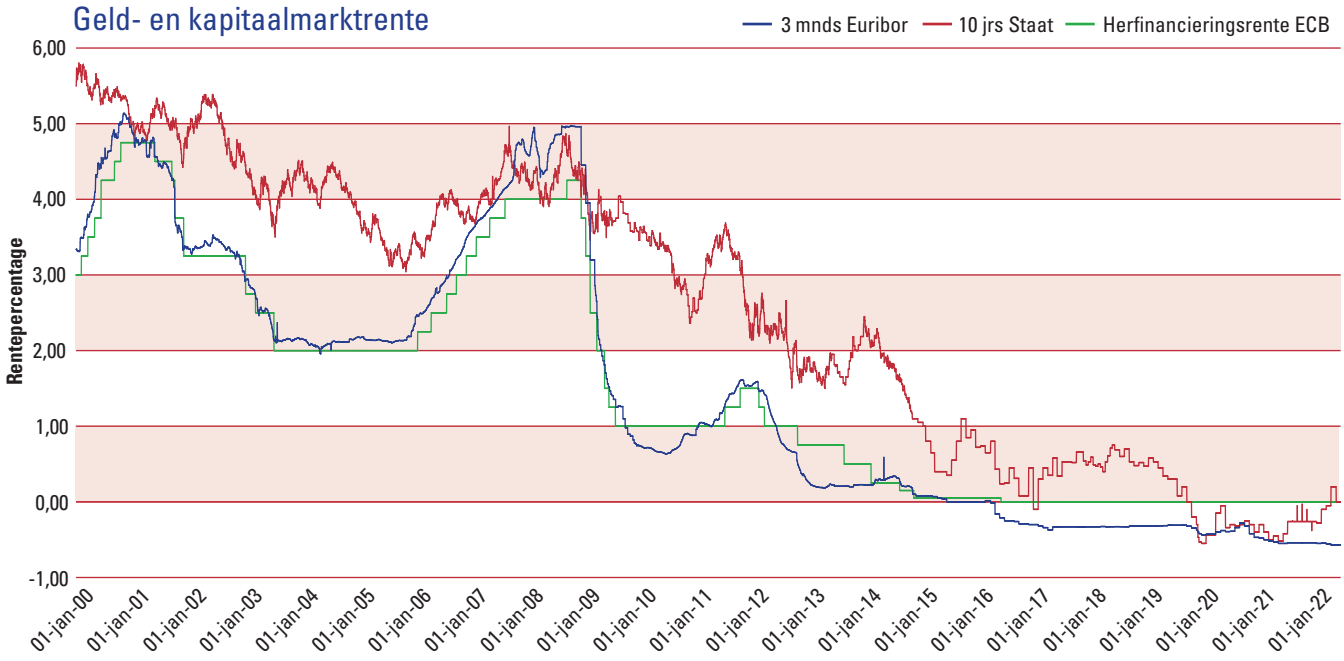
Beleidsnota	Vastgesteld
Nota risicomanagement	2013

Paragraaf 3.3

Financiering

Financiering betreft de wijze waarop een gemeente benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen belegt. De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Deze financieringsparagraaf is samen met de financiële verordening en het treasurystatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Renteontwikkelingen

In bovenstaande grafiek worden de ontwikkelingen van de kapitaalmarkrente (= de lange rente) en de geldmarktrente (= de korte rente) weergegeven. Voor beide rentes geldt dat deze, ondanks de stijging van de kapitaalmarktrente de afgelopen maanden, nu al geruime tijd niveaus kennen die als extreem laag worden gezien. Deze niveaus werden tot enkele jaren geleden voor onmogelijk gehouden, maar zijn nu toch al langere tijd realiteit.

Een belangrijke factor in dit verhaal is de oplopende inflatie, met name vanaf de 2e helft van 2021. De ECB, die grote invloed heeft op de geldmarkrente vanwege de door haar bepaalde depositorente, lijkt ondanks deze zeer sterke stijging van de inflatie, de komende maanden nog niet bereid dit tarief te verhogen. Diverse signalen wijzen erop dat in de 2e helft van 2022 wel rekening gehouden moet worden met een verhoging van de depositorente.

De kapitaalmarktrente is minder makkelijk te voorspellen, doordat deze afhankelijk is van veel meer factoren. Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt loopt deze de afgelopen maanden vrij sterk op naar circa 0,4% ultimo februari. Dat is in historisch perspectief nog steeds erg laag. Het is algemeen bekend dat de ECB niet zit te wachten op een snel oplopende rente. Met name Zuid-Europese landen met relatief hoge schulden kunnen dan wel eens in de problemen komen. De ECB benadrukt ook iedere keer dat de huidige hoge inflatie tijdelijk is en dat die inflatie weer gaat terugvallen naar normale niveaus (circa 2%). Verdere stijging van de kapitaalmarktrente is zeker mogelijk, maar niveaus zoals we die tot 2014 (>2%) kenden liggen op korte termijn niet voor de hand. Desalniettemin zien we dat deze in het voorjaar toch aanzienlijk oploopt.

Een en ander betekent dat de gemeentelijke financiering in 2021 wederom heeft kunnen profiteren van de relatief lage rentes en dat dit naar verwachting ook in 2022 weer het geval zal zijn. Tegelijkertijd blijven we benadrukken dat het voorspellen van de rente erg moeilijk is en de praktijk zeer regelmatig anders uitpakt dan vooraf gedacht. We zullen de lage niveaus dan ook blijven gebruiken om leningen met relatief lange looptijden af te sluiten teneinde het renterisico te beperken.

Ontwikkeling schuld

De schuldpositie van de gemeente Bergen op Zoom wordt bepaald door de omvang van de portefeuille opgenomen geldleningen in combinatie met de stand op de rekening-courant (=de bankrekening). Deze schuld is in 2021 gedaald van €249 miljoen naar €230 miljoen. Dit is fors lager dan voorzien.

De daling van de schuld in 2021 kent twee belangrijke oorzaken, namelijk de opbrengsten bij het grondbedrijf (de opbrengsten bedroegen €15 miljoen terwijl er voor €8 miljoen kosten werden gemaakt, per saldo resulteert dit in een bijdrage van €7 miljoen aan de afname van de schuld) en het positieve rekeningresultaat van €13 miljoen.

Bovenstaande twee factoren verklaren voor het grootste gedeelte de ontwikkeling van de schuld, maar er waren meer mutaties:

- De investeringen bedroegen €15 miljoen. Hier tegenover stond €10 miljoen aan afschrijvingen waardoor de schuld vanuit dit onderdeel met €5 miljoen toenam;
- De voorzieningen en reserves namen met €2 miljoen toe hetgeen de schuld verlaagt met €2 miljoen;
- Het overige werkkapitaal (debiteuren, crediteuren en overige vlottende activa en passiva) nam, per saldo, met €2 miljoen toe aan de schuldenkant (passiva). Dit heeft een positief effect op de schuldenpositie (financiering vanuit het werkkapitaal in plaats van bancaire schuld).

De lagere schuld van €19 miljoen (2020 €249 miljoen -> 2021 €230 miljoen) kent dus 5 oorzaken:

- Grondbedrijf +€7 miljoen;
- Rekeningresultaat +€13 miljoen;
- Investeringen -/-€5 miljoen;
- Mutaties op vlottende activa/passiva +€2 miljoen, en;
- Reserves en voorzieningen +€2 miljoen.

De lagere schuld leidt ook tot een lagere schuldquote. Deze daalde in 2021 van 94% naar 77%. Naast de omvang van de schuld is de quote afhankelijk van de omvang van de totale baten en lasten van de begroting of jaarrekening. Omdat die in 2021 erg hoog uitvielen (ter indicatie rekening 2021: €294 miljoen, begroting 2022: €278 miljoen) reduceert deze factor de schuldquote bovenop het effect van een lagere nominale schuld van €19 miljoen. Bij het Beleidskader 2023 zullen we uitgebreid terugkomen op de ontwikkeling van de schuldenlast en de netto schuldquote.

Renterisiconorm en Kasgeldlimiet

De wet Fido vereist dat in de financieringsparagraaf van de jaarrekening de zogenaamde renterisiconorm en de kasgeldlimiet aan de orde komt.

Renterisiconorm

Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in een bepaald jaar te voorkomen. De norm is gerelateerd aan het begrotingstotaal en bedraagt 20% daarvan. Uitgaande van de gegevens per 1 januari 2021 bedroeg deze renterisiconorm €55,5 (20% van €278 miljoen). Omdat de omvang van de aflossingen in 2021 €5,2 miljoen bedroeg, werd in 2021 ruimschoots voldaan aan deze norm. Ook de komende jaren zal dit het geval zijn.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Begrotingstotaal 2021	277.688	277.688	277.688	277.688
Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	55.537	55.537	55.537	55.537
Aflossingen vaste schuld	5.260	30.275	42.290	10.306
Ruimte onder de renterisiconorm	50.277	25.262	13.247	45.231

De aflossingen zullen de komende jaren (deels) geherfinancierd moeten worden door nieuwe leningen. Zoals eerder aangegeven zullen wij, gezien de relatief lage rentestand, bij nieuwe financieringen (bij voorkeur) kiezen voor leningen met een looptijd van minimaal 10 jaar teneinde het renterisico te spreiden.

Kasgeldlimiet

Volgens de wet Fido geldt, ter beperking van de renterisico's op korte termijn, de kasgeldlimiet. Deze is gebaseerd op een percentage (8,5%) van het totaal van de begroting. Door deze richtlijn wordt een grens gesteld aan de kortlopende schuld. Deze ruimte is het afgelopen jaar in het 1e en 2e kwartaal overschreden. Volgens de wet Fido is een overschrijding gedurende maximaal twee opeenvolgende kwartalen toegestaan. Omdat in het 3e kwartaal de overschrijding ruimschoots ongedaan werd gemaakt, heeft dit niet tot nader overleg met de toezichthouder geleid.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	KW1	KW2	KW3	KW4
Begrotingstotaal 2021	277.688	277.688	277.688	277.688
Kasgeldlimiet 8,5%	23.603	23.603	23.603	23.603
Totale vlottende schuld	24.665	24.353	11.522	4.295
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	-1.062	-750	12.081	19.308

Renteschema

In onderstaand overzicht wordt aangegeven hoe het renteresultaat tot stand komt. Zie hiervoor ook de renteomslag in het bijlagenboek.

Renteschema

a.	De externe rentelasten over korte en lange financiering			5.355
	Rentelasten financieringstekort		-/-	102
b.	De externe rentebaten		-/-	0
	Saldo rentelasten en rentebaten			**5.253**
c1.	De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	-/- 1.396		
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-/- 0		
			-/-	1.396
	Aan taakvelden toe te rekenen rente			**3.857**
d1.	Rente over eigen vermogen			0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)			1.106
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			**4.963**
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	5.710
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**		**+**	**747**

Uit bovenstaand schema valt het volgende op te maken:

- De totale rentelasten bedroegen in 2021 €5.253.000.
- Een bedrag van €1.396.000 wordt toegerekend aan de grondexploitaties (1,95% over boekwaarde). Tegelijkertijd wordt €1.106.000 rente bijgeschreven op de verliesvoorziening van het grondbedrijf (2,00%).
- Aan overige activa wordt €5.710.000 toegerekend.
- Het renteresultaat bedraagt €747.000 positief en is daarmee €340.000 hoger dan het begrote saldo (€407.000).

Rentebedrijf

Het saldo van het rentebedrijf is dit jaar €340.000 hoger dan het geraamde saldo. Dit voordeel is ontstaan door hogere reserves en voorzieningen en overige passiva. Er diende minder geleend te worden, doordat zaken konden worden gefinancierd uit eigen middelen. Ter illustratie: de omvang van de reserves en voorzieningen was op 1 januari 2021 €14 miljoen hoger dan begroot en op 31 december 2021 €30 miljoen hoger. Ook de overige passiva (crediteuren, vooruit ontvangen bedragen, etc.) namen in 2021 toe en fungeerden op die manier als (gratis) financieringsmiddel. Dit betekent

dat we minder bankleningen af moesten sluiten dan geraamd. Opgemerkt wordt dat het volledige saldo van het rentebedrijf, zowel in de begroting als de jaarrekening, wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel. Dat houdt dus in dat een hogere rente dan geraamd op de geld- of kapitaalmarkt leidt tot hogere lasten.

Zoals opgenomen in het (in 2020 geactualiseerde) treasurystatuut benutten wij, al een aantal jaren, de huidige lage rentes om bij financieringen te kiezen voor relatief langere looptijden (minimaal 10 jaar). In 2021 zijn door de terugloopende financieringsbehoefte geen nieuwe leningen afgesloten. Wel is een lening bij de Deutsche Bank (een renteswap) vervroegd afgelost en vervangen door een lening bij de BNG voor een zelfde bedrag en looptijd. Dit was de renteswap met de langste looptijd waarbij partijen de mogelijkheid hadden deze na 10 jaar af te wikkelen. Dit leidt tot een hoger rentepercentage op deze lening (3,825% bij de BNG waar deze renteswap bij de Deutsche Bank tegen 3,485% liep). De 2 resterende swaps renteswaps kennen deze clausule niet en lopen af in 2022 en 2023.

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 is schatkistbankieren voor decentrale overheden verplicht. Gemeenten hebben een rekening courant verhouding met het Rijk om overtollig geld te stallen. Om het cashmanagement niet te verstoren, heeft het Rijk middelen uitgezonderd, bijvoorbeeld het drempelbedrag. Dit is 0,75% van de begroting. De drempelwaarde van de gemeente Bergen op Zoom bedroeg in 2021 €1,9 miljoen. Deze limiet werd in kwartaal 3 en 4 verhoogd naar €5,5 miljoen vanwege gewijzigde regelgeving per 1 juli 2021 (2% van de begroting). In alle kwartalen werd aan deze limiet voldaan.

Kaderstellende documenten voor deze paragraaf

Beleidsnota	**Vastgesteld**
Treasurystatuut	2020
Financiële Verordening ex artikel 212	2017

Paragraaf 3.4

Onderhoud kapitaalgoederen

Het onderhoud van de kapitaalgoederen in onze gemeente legt een aanzienlijk beslag op onze budgettaire ruimte. Bij kapitaalgoederen kunt u niet alleen denken aan objecten in de openbare ruimte maar bijvoorbeeld ook ICT-apparatuur, bedrijfswagens etc. of ons eigen vastgoed. Mede als gevolg van de verschillende projecten die de afgelopen jaren gereed zijn gekomen dan wel zullen worden afgerond, is aan de organisatie een opdracht verstrekt om te komen tot een gemeente brede inventarisatie van de kapitaalgoederen. We hebben geconstateerd dat de registratie van investeringen enerzijds en te onderhouden objecten anderzijds niet altijd synchroon lopen. Op dit aspect van de bedrijfsvoering kunnen we nog stappen maken om daarbij meer "in control" te komen. Met deze inventarisatie beogen wij tevens inzichtelijk te krijgen welke kosten met het toekomstig onderhoud gemoeid (kunnen) zijn. Vanwege capaciteitsgebrek is deze inventarisatie in 2021 nog niet afgerond.

Openbare ruimte

De openbare ruimte is van ons allemaal en draagt bij aan de diverse functies in het gebruik van de stad. Een goed ingerichte en onderhouden openbare ruimte is een primaire voorwaarde voor een schone, hele en veilige stad. De inrichting bestaat in hoofdzaak uit kapitaalgoederen in de vorm van wegen, riolering, groen, speelvoorzieningen, verlichting en openbare gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en de staat van onderhoud waarin zij verkeren, is bepalend voor het voorzieningenniveau en voor de jaarlijkse lasten. Deze paragraaf heeft relatie met programma 4 maar heeft ook raakvlakken met de programma's 2, 3 en 6 waarin de samenwerking is gezocht.

Wat hebben we gerealiseerd

Het IBOR-plan 2018-2022 is in december 2017 vastgesteld. Met ingang van 2018 stellen we ieder kwartaal een IBOR-monitor op. De resultaten van deze monitor worden besproken met de verantwoordelijke wethouders. Hierdoor ontstonden in de loop der tijd meer inzichten en meer mogelijkheden tot bijsturen. Inmiddels leidt de doorontwikkeling van de IBOR-monitor tot een volwassen rapportagetool. Ieder jaar vindt er met de raad een IBOR-sessie plaats waarin we de jaarresultaten terugkoppelen. Als gevolg van de coronamaatregelen heeft de sessie dit jaar helaas niet plaats kunnen vinden.

Bij de start van het jaar 2021 was de Begroting 2021 sluitend met op dat moment bekende arealen. Echter arealen zijn geen statisch gegeven, deze fluctueren met onder andere de opleveringen van (nieuwbouw)projecten en herinrichting van de buitenruimte. Daarom wordt jaarlijks een actualisatie van de arealen gemaakt. Sinds 2020 melden we bij het 1e concernbericht deze mutaties en passen we de begroting conform aan (aanvullende dotatie begroting 2021 voor dagelijks en groot onderhoud bedraagt €298.000).

In 2017 stelde de raad de gewenste beeldkwaliteit voor de openbare ruimte vast. Deze ambities gelden in principe voor de hele looptijd van het IBOR-plan 2018-2022, tenzij er (bijvoorbeeld om financiële redenen) andere keuzes worden gemaakt. Dit is tot op heden niet gebeurd, dus ook voor het uitvoeringsjaar 2021 was het de ambitie de openbare ruimte op het afgesproken onderhoudsniveau te onderhouden.

Volgens het, in 2019 opgestelde, monitoringsplan voor de openbare ruimte vonden het afgelopen jaar 4 beleidsmetingen plaats. Naast de beeldkwaliteit kijken we ook naar de onderhoudsstaat van de kapitaalgoederen en naar de belevingswaarde. Naast deze beleidsmetingen beleven alle inwoners en bezoekers van onze stad de openbare ruimte. Zij zien samen natuurlijk veel meer. Het is dan ook logisch dat wij jaarlijks een groot aantal meldingen ontvangen. Het aantal meldingen met betrekking tot IBOR was in 2021 10.631 (in 2020 11.948, en in 2019 12.593). De daling ten opzichte van 2020 is vooral te zien in het aantal groen- en reinigings-gerelateerde meldingen. De daling van het aantal meldingen op groen met 589 is vooral terug te voeren op de onderdelen onderhoud

bomen en eikenprocessierupsen. Dit is een landelijke trend en komt onder andere door de aanwezigheid van steeds meer natuurlijke vijanden. De daling van het aantal meldingen op reiniging met 651 is het gevolg van het deels heropenen van de horeca, dit zorgde voor minder vertier in de parken en meer in de daarvoor bestemde locaties. Daarnaast is er een project gestart op de Bergse Heide met betrekking tot het zwerfvuil wat goed verlopen is. Ondanks een verdere daling van het aantal meldingen wordt de werkdruk van het aantal MOR-meldingen nog steeds als hoog ervaren. Waarschijnlijk veroorzaakt de langdurige ziekte en afwezigheid van enkele beheerders en het niet invullen van vacatureruimte deze hoge werkdruk. Door het beperkt aantal beschikbare medewerkers kost het afhandelen van de meldingen ook meer tijd dan voorheen. Daarnaast zie we dat mensen minder vaak tevreden zijn met het antwoord en daardoor vasthoudender zijn.

Inwoners, verenigingen en bedrijven creëren door hun inzet een plus in de openbare ruimte. In 2021 was net als voorgaande jaren sprake van ruim 80 burgerinitiatieven waarbij onze inwoners belangeloos en met positieve energie een bijdrage leverden aan een schonere en veilige leefomgeving.

In 2021 is het vernieuwde IBOR-dashboard vanuit het team Business Intelligence opgeleverd. Hierbij geven we 4 onderwerpen met betrekking tot de diverse IBOR-thema's (beeldkwaliteit, technische staat, Meldingen Openbare Ruimte (MOR) en Lemmon-onderzoek) op eenzelfde grafische wijze naast elkaar weer. Hierdoor is het maken van analyses vereenvoudigd.

Om het benodigde onderhoudsbudget inclusief de benodigde capaciteit inzichtelijk te hebben, is het van belang dat de beheerarealen up-to-date zijn. In de afgelopen jaren is hier fors op geïnvesteerd wat bijdraagt tot een adequaat beheer van het areaal. Om ook de laatste plooien glad te strijken wordt een plan van aanpak opgesteld om verdere verrassingen in te toekomst te voorkomen. Verder zal het proces van oplevering van projecten, inmeten van opgeleverde projecten en het doorzetten in de BGT door Basisgegevens worden geoptimaliseerd. Uit een uitgevoerde inventarisatie in het kader van het project Lean Six Sigma blijkt dat de tijdigheid van het verwerken van revisiegegevens te wensen overlaat, waardoor onderhoudsbudgetten niet tijdig beschikbaar zijn voor het te beheren areaal.

Projecten
In 2019 stelden we een programmering op voor de integrale projecten in de openbare ruimte voor de komende tien jaar. Deze programmering wordt elk jaar bijgesteld. Deze programmering biedt ons de mogelijkheid om in een vroeg stadium overleg te voeren met partners in de openbare ruimte zoals nutsbedrijven en woningbouwcorporatie en/of ander eigenaren van vastgoed. Doel is om zo vroeg mogelijk projecten gezamenlijk te programmeren en vast te leggen in de tijd. Het is mogelijk om meer synergie te behalen door de gezamenlijke investeringen te bundelen: meer 'werk met werk' dus.
In 2021 heeft in samenwerking met de leverancier van een bestaande applicatie een optimalisatie plaatsgevonden van de projectenprogrammering, waarbij de PDCA-cyclus rondom projecten in openbare ruimte beter is geborgd. Deze vernieuwde applicatie heeft naast een financiële planning ook een capaciteitsplanning. Daarnaast kunnen de risico's rondom projecten beter gemonitord worden.

Om grip te kunnen houden op het volume van de investeringen binnen de gemeente gebruiken we al enkele jaren de moederkredieten. In het jaar 2021 zijn de volgende (integrale) projecten voorbereid dan wel in uitvoering genomen:
- Brug Burgemeester Peterssluis (uitgevoerd)
- Aanpassingen verkeer Centrumgebied (uitgevoerd)
- Halsterseweg Noord (in voorbereiding, uitvoering in 2022)
- Noord- en Zuidzijde Haven kademuren (in voorbereiding)
- Gageldonk West (doorlopend)
- Scheldebalkon (doorlopend)
- Vestinggronden Noord (in voorbereiding, uitvoering in 2022)
- Zuidzijde Zoom (in voorbereiding, uitvoering in 2022
- Vestinggronden Zuid (in voorbereiding, uitvoering in 2022)
- Reimerwaalparkbrug (in voorbereiding)
- Randvoorziening Langstraat (uitgevoerd in 2021)
- Wateroverlast Antwerpsestraatweg/Pastoor Kusterstraat (uitgevoerd in 2021)
- Maaipad aanpassing (in voorbereiding, uitvoering in 2022)
- Brandleiding Spuihuis (in voorbereiding, uitvoering in 2022)
- Antwerpsestraatweg Noord van Olympialaan (in voorbereiding, uitvoering in 2022)
- Balsedreef / Boslustweg – grasbetontegels (uitgevoerd in 2021)
- Benedenbaantje relinen stamriool (uitgevoerd in 2021)
- F58 Ruytershoveweg (in voorbereiding)
- Grebbe afvoer (in voorbereiding)
- Halstersch Laag fietspad Landschap van Allure (in voorbereiding)
- Heenweg (in voorbereiding, uitvoering in 2022)
- Korneel Slootmanslaan (uitgevoerd in 2021)
- Maarten Luther Kingbrug (in voorbereiding)
- Oeverbeschoeiing Cromvliet (in voorbereiding, uitvoering in 2022)
- Oeverbeschoeiing Oude Vissershaven (in voorbereiding, uitvoering in 2022)
- Renovatie park de Beek (in voorbereiding, uitvoering in 2022)

- Stamriool, putrenovatie en inspectie leiding (in voorbereiding)
- Van Konijnenburgweg vervangen riolering (in voorbereiding, uitvoering in 2022)

Naast de investeringen vanuit het moederkrediet 'Openbare Ruimte' is bij een groot aantal van bovengenoemde projecten sprake van een bijkomende investering vanuit het product riolering. Vanuit groot onderhoud wordt jaarlijks ook areaal in de openbare ruimte verbeterd om de levensduur te verlengen en de beeldkwaliteit te kunnen behouden. Dit vindt verspreid door de hele gemeente plaats. Het gebrek aan beschikbaar personeel, zowel binnen de gemeente als bij de betrokken aannemers, heeft in een aantal gevallen tot vertraging van de werkzaamheden geleid.

Riolering

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020-2023 is in december 2019 vastgesteld en beschrijft de invulling van de zorgplicht voor het afvalwater, hemelwater en grondwater en vormt de basis voor de vaststelling van de gemeentelijke rioolheffing. Voor het in stand houden en optimaliseren van het functioneren van het systeem zijn maatregelen nodig in de vorm van rioolverbetering, vervanging of renovatie. In het nieuwe GRP stapten we over naar risico gestuurd beheer om het investeringsvolume te temporiseren. Om hier een nog betere invulling aan te geven, analyseerden we in 2020 en 2021 het rioolstelsel van de kern Bergen op Zoom nauwkeurig op het hydraulisch functioneren ervan. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de berekeningen, waarbij per jaar aan de hand van de projectenplanning de situatie is doorgerekend. Hierbij staat waar mogelijk het simplificeren voorop. Op deze manier is per project bekend wat de meest optimale maatregel is voor het functioneren van het rioolsysteem van de gemeente Bergen op Zoom.

Gemeentelijk vastgoedbezit

Het gemeentelijke vastgoedbezit wordt onderhouden volgens het, door de raad in 2012 vastgestelde, gemeentelijk vastgoedbeleid. Daarbij is ook een uitvoerdocument onderhoudsbeheer vastgesteld, gelijktijdig met de herziening van het onderhoudsbeleid. Per pand is er een meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP), wat de basis vormt voor het uit te voeren onderhoud in een jaar.

Bij het onderhoud van het gemeentelijke vastgoed hanteren we verschillende onderhoudsniveaus. Afhankelijk van de Toekomstvisie van een pand, is bepaald welke panden langdurig planmatig onderhouden moeten worden en welke panden incidenteel onderhouden kunnen worden. Op basis daarvan is per pand een normstorting onderhoud (jaarlijkse bijdrage aan de onderhoudsvoorziening) bepaald. Het onderhoud draagt hiermee bij aan de integrale vastgoedwaarden zoals opgenomen in het vastgoedbeleid.

De gemeenteraad stemde in december 2020 in met het geactualiseerde onderhoudsbeleid met betrekking tot het vastgoed. Hierbij wordt gewerkt met de NEN 2767-methodiek. Gelijktijdig is op basis van deze NEN 2767-methodiek de meerjarenonderhoudsplanning geactualiseerd. De hiervoor benodigde middelen zijn beschikbaar gesteld en opgenomen in de begroting. Er wordt gewerkt met een voorziening en hiermee voldoen we aan de BBV-richtlijnen. De top 4 van de uitnames uit de voorziening in 2021 zijn:

1. Onderhoud buitenzijde Peperbus
2. Divers onderhoud Bouwkoten
3. Dakbedekking sporthal Gageldonk
4. Buitenschilderwerk wijkcentrum Benadettestraat 4

Buitensport – Sportparken

Het beheer en onderhoud van de buitensportvoorzienin¬gen moet gericht zijn op duurzame instandhouding van de (voldoende) kwaliteit van de voorzieningen. Het beheer en onderhoud bestaat zowel uit het reguliere onderhoud (ex¬ploitatie) als uit groot onderhoud. Met ingang van 2020 is de exploitatiebegroting zo ingericht dat voor de bedrijfsvoering en bewaking vanuit één overzicht gewerkt kan worden.

Met betrekking tot het groot onderhoud stelden we voor de jaren 2021 – 2024 een MJOP op met een reële planning en maakten we een calculatie op basis van de uitgevoerde inspecties. De visuele inspectie is uitgevoerd aan de hand van normen van de NOC*NSF, de betreffende sportbonden. De budgetten voor het onderhoud aan de buitensportaccommodaties zijn opgenomen in de reguliere begroting. Vooralsnog wordt niet gewerkt met een voorziening. In het kader van het Focusakkoord wordt, aan de hand van nog uit te werken businesscases, bepaald hoe we in de toekomst omgaan met de buitensportaccommodaties.

Bij de uitwerking van de businesscase buitensport is de doelstelling om ten aanzien van het onderhoud en exploitatie meer verantwoordelijkheid weg te leggen bij de gebruikers. De belangrijkste uitgevoerde werkzaamheden voor groot onderhoud buitensportaccommodaties in 2021 zijn de toplaagrenovatie van het kunstgrasvoetbalveld op De Markiezaten en op Rozenoord.

Kaderstellende documenten voor deze paragraaf

Beleidsnota	**Vastgesteld**
Verkeersplan	2014
Bosbeheerplan	2005
Groenstructuurplan	2006
Integraal Beheerplan Openbare Ruimte	2017
GRP 2020 - 2023	2019
Waterplan	2002
Gemeentelijke Wateropgave	2009

Paragraaf 3.5

Verbonden partijen

De jaarstukken van de verschillende verbonden partijen moeten uiterlijk op 15 april worden toegezonden en zijn om die reden niet in deze jaarrekening opgenomen. Voor een uitgebreid verslag van de ontwikkelingen bij de verbonden partijen verwijzen wij u naar het raadsvoorstel over de zienswijzen en de ontwerpbegrotingen van de verbonden partijen. Hierin worden ook de jaarstukken van de verbonden partijen ter kennisname bijgevoegd. Dit voorstel wordt gelijktijdig met de gemeentelijke jaarstukken 2021 behandeld.

Verbonden partijen zijn organisaties en instellingen waarin een gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Van een financieel belang is sprake als de gemeente de middelen, die aan een partij ter beschikking zijn gesteld, niet terugkrijgt bij faillissement van die partij of als financiële problemen bij de derde partij kunnen worden verhaald bij de gemeente. Bij een bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in een derde partij, of omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, of omdat ze via aandelen mee kan stemmen.

Met de Nota Verbonden Partijen, zes kaderstellende spelregels, zijn nadere afspraken vastgelegd tot beleidsmatige en financiële aansturing en beheersing van verbonden partijen. De gemeente Bergen op Zoom kent de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regeling	Gemeentelijke vertegenwoordiger	Progr.
GR Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)	portefeuillehouder	2
GR Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)	portefeuillehouder	2
GR Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS)	portefeuillehouder	2
GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	portefeuillehouder	3
GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (GRVR)	burgemeester	1
Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO)	burgemeester	1
GR Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)	portefeuillehouder	5
GR Regio West-Brabant	burgemeester	3
GR Programma schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten	portefeuillehouder	2
GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal	portefeuillehouder	2
GR ICT Samenwerking West-Brabant West	portefeuillehouder	6
GR West-Brabants Archief	portefeuillehouder	6
GR Geweld in afhankelijkheidsrelaties en meldpunt crisiszorg West-Brabant (GIA)	portefeuillehouder	2

Deelnemingen	Gemeentelijke vertegenwoordiger	Boekwaarde Deelneming	Progr.
SAVER NV	portefeuillehouder		3
Rewin NV	portefeuillehouder		3
Brabant Water NV	portefeuillehouder		5
NV Bank Nederlandse Gemeenten	portefeuillehouder		5
PZEM NV	portefeuillehouder		5
GBE Aqua NV	portefeuillehouder		5
Parkeerbeheer Bergen op Zoom BV	portefeuillehouder		3
Zwembad De Schelp en De Melanen BV	portefeuillehouder		4
nv Maatschappij ter bevordering Industrievestiging Bergen op Zoom (nv Aangenaam Bergen op Zoom)	portefeuillehouder		3
Enexis Holding NV (ontstaan uit Essent NV)	portefeuillehouder		5
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (ontstaan uit Essent NV)	portefeuillehouder		5
Claim Staat Vennootschap BV (ontstaan uit Essent NV)	portefeuillehouder		5

Publieke verbonden partijen

Programma 2

GR Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)

Doel	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de gezondheid(szorg).			
Betrokkenen	Gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert. Vestiging Breda.			
Risico totaal	1. De gemeente draagt bij in het nadelig saldo. 2. De geneeskundige zorg afstemmen op de aanvaardbare kosten.			
Bestuurlijk belang	Door de raad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het dagelijks en algemeen bestuur.			
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij in het nadelig saldo naar rato van het aantal inwoners.			
Uittredingsbepalingen	De gemeente is verplicht op basis van de Wet Publieke Gezondheid een openbare gezondheidszorg-dienst in stand te houden.			
	(Alle bedragen x 1.000)			
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 4.712	1 januari 2022:	€ 5.410
	31 december 2020:	€ 5.717	31 december 2022:	€ 5.317
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 10.978	1 januari 2022:	€ 10.500
	31 december 2020:	€ 21.827	31 december 2022:	€ 10.500
Resultaat	2020:	-/- € 797		
	2022:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

GR Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)

Doel	• Het instellen en instandhouden van een Regionale Ambulancevoorziening voor het werkgebied Midden en West-Brabant; • Het instellen en instandhouden van een Regionale Ambulancevoorziening voor het werkgebied Brabant-Noord; • Het instandhouden van een meldkamer ambulancezorg voor het werkgebied Midden- en West-Brabant; • Het instandhouden van een meldkamer ambulancezorg voor het werkgebied Brabant-Noord; • Het vaststellen en (doen) uitvoeren van regionale ambulanceplannen van de regio Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; • Het (doen) leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen ten behoeve van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Hulpverleningsdienst Brabant-Noord.			
Betrokkenen	Gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Breda, Cuijk, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Grave, Haaren, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Landerd, Lith, Loon op Zand, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Schijndel, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Steenbergen, Tilburg, Uden, Veghel, Vught, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert. Vestiging Tilburg.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in het nadelig saldo.			
Bestuurlijk belang	Door de gemeenteraad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur.			
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij in het nadelig saldo, vanaf 2012 is de jaarlijkse bijdrage komen te vervallen.			
Uittredingsbepalingen	De gemeente is verplicht op basis van de Ambulancewet een ambulancevoorziening in stand te houden.			
	(Alle bedragen x 1.000)			
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 13.670	1 januari 2022:	€ 13.664
	31 december 2020:	€ 13.738	31 december 2022:	€ 13.406
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 25.506	1 januari 2022:	€ 27.771
	31 december 2020:	€ 25.744	31 december 2022:	€ 26.021
Resultaat	2020:	€ -/- 174		
	2022:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

GR Werkvoorzieningschap West-Brabant (WVS-groep)

Doel	Integrale uitvoering van de Participatiewet, onderdeel voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, en activiteiten voor arbeidsintegratie en aangepaste arbeid aan personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staan.			
Betrokkenen	Eigenaren en klant: Gemeenten Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert. Vestiging Roosendaal. Leverancier: WVS-groep.			
Risico totaal	1. Gemeenten dragen gezamenlijk (eventuele) negatieve exploitatiesaldi. Weerbaarheidsreserve van de GR is thans €2,6 miljoen. Het risico is onlangs becijferd op €6 miljoen. Aandeel Bergen op Zoom in het additionele tekort WVS ligt rond de 21%. 2. Om exploitatie sluitend te krijgen, zijn naast de subsidies eigen inkomsten nodig. De omzet is afhankelijk van economische ontwikkelingen, ondernemerschap van de regeling en bereidheid ondernemers werk uit te besteden/arbeidsplaatsen ter beschikking te stellen. De afgelopen jaren konden de bezuinigingen op de Rijkssubsidie door WVS onvoldoende door omzetverhoging worden gecompenseerd zodat exploitatietekorten werden gerealiseerd. Dit heeft ook gevolgen voor de liquiditeitspositie van WVS.			
Bestuurlijk belang	De wethouder van het programma sociale voorzieningen vertegenwoordigt de gemeente, in het algemeen bestuur. Hij vertegenwoordigt hierin de klant- en eigenarenrol. Wethouder J.J.S.M. de Lange is binnen GR aangewezen als lid algemeen bestuur.			
Financieel belang	Financiering geschiedt door doorsluizen van gemeenten van Rijkssubsidie en bijdragen van derden. Daarnaast betaalt de gemeente op basis van het aantal geplaatsten een eigen bijdrage ter afkoop van tekortfinanciering. Als de weerbaarheidsreserve van de GR onvoldoende is in kader van dekking exploitatietekort moet de gemeente verdere afdekking van het tekort van de GR op zich nemen.			
Uittredingsbepalingen	Opgenomen in tekst GR artikel 38. Met name lid 4 is van belang: 'Een uittredende gemeente is gehouden na uittreding bij te dragen in de negatieve effecten op de exploitatie en in de als gevolg van de uittreding mogelijk ontstane desintegratiekosten. De bijdrage wordt vastgesteld door het algemeen bestuur en de uittredende gemeente. De wijze waarop de bijdrage wordt berekend sluit zoveel mogelijk aan op de bestaande jurisprudentie. Als partijen er niet uitkomen wordt de kwestie conform lid 5 voorgelegd aan een geschillencommissie'.			
	(Alle bedragen x 1.000)			
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 6.873	1 januari 2022:	€ 4.657
	31 december 2020:	€ 9.149	31 december 2022:	€ 2.827
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 19.318	1 januari 2022:	€ 18.981
	31 december 2020:	€ 16.721	31 december 2022:	€ 21.216
Resultaat	2020:	€ 4.136		
	2022:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	Dhr. J.J.S.M. de Lange			

Programma 4

GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Doel	OMWB neemt voorbereidende, coördinerende en uitvoerende taken op zich op het terrein van milieu, veiligheid en leefomgeving. Zij voert deze taken uit voor provincie Noord-Brabant en de aangesloten gemeenten, deels in mandaat.			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten/provincie behorend tot het samenwerkingsgebied: Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert en provincie Noord-Brabant. Vestiging Tilburg.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in eventueel nadelig exploitatieresultaat (zie programma 3).			
Bestuurlijk belang	Door de raad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur.			
Financieel belang	1. De gemeenten hebben een Dienstverleningsovereenkomst met de OMWB, waarin een contractmaat met het aantal af te nemen uren is opgenomen en stellen jaarlijks een werkprogramma op voor de uit te voeren werkzaamheden. 2. De gemeenten hebben een startkapitaal gestort.			
Uittredingsbepalingen	Bij uittreding heeft gemeente gedurende een aantal jaren een afnameverplichting.			
	(alle bedragen x 1.000)			
Eigen Vermogen	31 december 2019:	€ 2.609	31 december 2020:	€ 2.195
Vreemd vermogen	31 december 2019:	€ 3.880	31 december 2020:	€ 3.546
Resultaat	2020:	€ 482		
Programma	4 Woon- en leefomgeving			
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc			

Programma 1

GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (GRVR)

Doel	Afstemming tussen hulpdiensten voor het bereiken van grotere slagkracht en betere dienstverlening.			
Betrokkenen	In de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant wordt deelgenomen door de 24 gemeenten, de Brandweer Midden- en West-Brabant, De GHOR Midden- en West-Brabant en de Gemeenschappelijke Meldkamer. Vestiging Tilburg.			
Risico totaal	Bijdrage o.b.v. Cebeon maatstaven.			
Bestuurlijk belang	De burgemeester heeft zitting in het dagelijks bestuur, de gemeenteraad heeft een plaatsvervangend lid aangewezen.			
Financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op de Cebeon maatstaven zoals deze ook voor het Gemeentefonds worden gehanteerd.			
Uittredingsbepalingen	Uittreden is in principe niet mogelijk. Het betreft hier een wettelijke verplichting.			
	(alle bedragen x1.000)			
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 19.531	1 januari 2022:	€ 14.392
	31 december 2020:	€ 18.832	31 december 2022:	€ 14.098
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 40.519	1 januari 2022:	€ 53.837
	31 december 2020:	€ 43.130	31 december 2022:	€ 55.127
Resultaat	2020:	€ 3.326		
	2022:	€ 0		
Programma	1 Besturen, samenwerken en veiligheid			
Portefeuillehouder	Dhr. dr. F.A. Petter			

Programma 1

Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO)

Doel	Op 28 juni 2007 is besloten BENEGO in een gewijzigde vorm te continueren. De doelen die BENEGO nastreeft luiden als volgt: • Het zeer actief verbinden van lokale initiatieven bij zowel Belgische als Nederlandse grensgemeenten met als doel hiervoor substantiële subsidiebijdrages te verwerven o.a. via Interreg; • Het in stand houden van een platformfunctie dat minimaal éénmaal per jaar een conferentie belegt voor de deelnemende grensgemeenten en tevens op verzoek van de leden concrete samenwerking c.q. informatie-uitwisseling over grensoverschrijdende actuele thema's actief entameert; Het in stand houden van de rechtspersoon (GOL).
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten behorend tot het samenwerkingsgebied: Bergen op Zoom, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht en Halderberge. Geen vestigingsplaats, alleen overlegvorm. Deelnemende gemeenten niet behorend tot het samenwerkingsgebied: Alphen-Chaam, Antwerpen, Arendonk, Baarle-Hertog, Baarle-Nassau, Breda, Essen, Etten-Leur, Goirle, Hilvarenbeek, Reusel-De Mierden, Hoogstraten, Kalmthout, Kapellen, Ravels, Tilburg, Turnhout, Wuustwezel, Zundert.
Risico totaal	Jaarlijkse bijdrage van het gemeentelijk belang in grensoverschrijdende projecten.
Bestuurlijk belang	Twee leden van B&W, aangewezen door de gemeenteraad ,vertegenwoordigen de gemeente in de Algemene Ledenvergadering.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage (opgenomen in de begroting).
Uittredingsbepalingen	-
Eigen Vermogen Vreemd vermogen Resultaat 2013	Niet van toepassing, er is geen vermogenspositie en geen resultaat, eventuele kosten worden direct verrekend.
Programma	1 Besturen, samenwerken en veiligheid
Portefeuillehouder	Dhr. dr. F.A. Petter

Programma 5

GR Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)

Doel	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten en het waterschap op het gebied van de heffing en invordering van belastingen en de uitvoering van de Wet waardering Onroerende Zaken.				
Betrokkenen	Waterschap Brabantse Delta en gemeenten Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Etten-Leur, Halderberge, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht en Zundert. Vestiging Etten-Leur.				
Risico totaal	• De gemeente is verplicht een – jaarlijks te bepalen – bijdrage te betalen aan de begroting. • De gemeente staat, gezamenlijk met de overige deelnemers, garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het BWB af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van voornoemde bijdrage aan de begroting.				
Bestuurlijk belang	Het college van B&W wijst uit hun midden een lid aan voor het algemeen bestuur. De voorzitter en de leden van het dagelijks bestuur zijn door en uit het midden van het algemeen bestuur gekozen.				
Financieel belang	Het algemeen bestuur stelt de berekeningswijze van de bijdrage van de deelnemers aan de begroting van de BWB vast met een versterkte meerderheid van tenminste tweederde van het maximaal aantal in dit bestuur uit te brengen stemmen. De deelnemers staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het BWB af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van voornoemde bijdrage aan de begroting.				
Uittredingsbepalingen	Gedurende drie jaar na de datum van toetreding tot de regeling is het niet mogelijk om uit de regeling uit te treden. Voor uittreding wordt een opzegtermijn van tenminste een jaar in acht genomen. Een onafhankelijke deskundige stelt, na ontvangst van een aangetekend schrijven met hierin het – door de gemeenteraad goedgekeurde – besluit tot uittreding een liquidatieplan op met daarin de financiële en personele gevolgen van de uittreding. De kosten van het opstellen van dit liquidatieplan komen voor rekening van de deelnemer die het voornemen heeft om uit te treden.				
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	-/- € 423.600	1 januari 2022:	€ 153.400	
	31 december 2020:	€ 560.200	31 december 2022:	€ 0	
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 1.460.000	1 januari 2022:	€ 1.050.000	
	31 december 2020:	€ 1.255.000	31 december 2022:	€ 900.000	
Resultaat	2020:	€ 560.200			
	2022:	€ 0			
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening				
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc				

Programma 1

GR Regio West-Brabant

Doel	Door bundeling van een aantal gemeenschappelijke regelingen wordt als regio gezamenlijke slagkracht georganiseerd, bestuurlijke drukte verminderd en effectiviteit en efficiency verhoogd. De voormalige Verbonden Partijen als SES, MARB, KCV, Regiobureau en Programmabureau zijn opgegaan in deze GR RWB.			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten behorend tot het samenwerkingsgebied: Alphen-Chaam, Altena Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert en Tholen. Vestiging Etten-Leur.			
Risico totaal	-			
Bestuurlijk belang	Burgemeester vertegenwoordigt, als lid van het college van B&W, de gemeente in het Algemeen Bestuur en (als vice-voorzitter) in het Dagelijks Bestuur. Portefeuillehouders vertegenwoordigen de gemeente in de Bestuurscommissies Middelen, RO, Duurzaamheid, Zorg/Welzijn/Onderwijs, Sociaal-Economische Zaken, KCV en Mobiliteit.			
Financieel belang	-			
Uittredingsbepalingen	Een deelnemende gemeente kan uittreden uit de regeling door toezending aan het algemeen bestuur van daartoe strekkende besluiten van haar college van B&W van Burgemeester en Wethouders. De uittreding vindt, behoudens een door het algemeen bestuur geaccepteerde afwijking, plaats op 1 januari van het tweede jaar, volgend op dat waarin het besluit tot uittreding in de Staatscourant is bekend gemaakt. Daarbij brengt het algemeen bestuur in elk geval de financiële consequenties van de uittreding in beeld en draagt zij er zorg voor dat het openbaar lichaam een redelijke periode krijgt om haar begroting en formatie in overeenstemming te brengen met het nieuwe aantal deelnemers. Verplichtingen die specifiek voor de uittredende gemeente zijn aangegaan zullen daarbij in principe ook door die gemeente nagekomen dienen te worden.			
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 1.110.000	1 januari 2022:	€ 609.000
	31 december 2020:	€ 1.240.000	31 december 2022:	€ 650.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 5.212.000	1 januari 2022:	€ 7.669.000
	31 december 2020:	€ 7.669.000	31 december 2022:	€ 7.669.000
Resultaat	2020:	€ 423.000		
	2022:	€ 0		
Programma	1 Besturen, samenwerken en veiligheid			
Portefeuillehouder	Dhr. dr. F.A. Petter			

Programma 3

GR Programma schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Doel	Regionale centrale leerlingenadministratie; Centralisering van het gegevensbeheer RMC en leerplicht (wettelijke taak) voor betere controle op voortijdig schoolverlaters en schoolverzuim, eenduidige cijfers en werkwijze in regio en betere aansluiting bij (regionaal georganiseerde) partners als het Voortgezet Onderwijs/MBO zelf, maar ook Zorg, Veiligheidspartners.				
Betrokkenen	18 gemeenten nemen deel aan de GR waaronder de Gemeente Bergen op Zoom. Vestiging Breda.				
Risico totaal	Bergen op Zoom blijft zelf eindverantwoordelijk voor deze wettelijke taak. Breda wordt gemandateerd om de centrale leerlingenadministratie te voeren. Risico blijft beperkt tot maximaal de jaarlijkse bijdrage.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiger in bestuur GR van de 18 gemeenten is portefeuillehouder educatie. Vertegenwoordiger bij Regio West Brabant in ZWO portefeuillehouder educatie.				
Financieel belang					
Uittredingsbepalingen	Looptijd van de GR is twee jaar. Tussentijdse ontbinding kan uitsluitend als alle gemeenten daartoe instemmen.				
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€	0	1 januari 2022:	€ 0
	31 december 2020:	€	0	31 december 2022:	€ 0
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€	1.347.453	1 januari 2022:	€ 450.000
	31 december 2020:	€	525.312	31 december 2022:	€ 450.000
Resultaat	2020:	-/- €	131.316		
	2022:	€	0		
Programma	3 (Vrijetijds-)Economie, werkgelegenheid en onderwijs				
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser				

GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal

Doel	De regeling heeft ten doel de gezamenlijk uitvoering van het takenpakket van een afdeling Sociale Zaken van een gemeente uit te voeren en het afstemmen van beleid terzake van de uitvoering van de in deze regeling benoemde wet- en regelgeving en het bevorderen van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Het gemeenschappelijk belang gaat over de uitvoering van de primaire en secundaire processen van de regelingen. Ingangsdatum is 1 januari 2012.			
Betrokkenen	Gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht. Vestiging Bergen op Zoom.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in het nadelig saldo.			
Bestuurlijk belang	Voor de uitvoering van deze regeling is een gemeenschappelijk orgaan ingesteld. Een door de raad aangewezen lid van het college van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het gemeenschappelijk orgaan.			
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij naar rato van het klantenaantal WWB. De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen.			
Uittredingsbepalingen	Het college van B&W van elke deelnemende gemeente kan, na vooraf verkregen instemming van de raad van die gemeente, besluiten dat de deelneming aan deze regeling wordt opgezegd. De raad van de andere gemeenten wordt over de besluiten geïnformeerd. Een dergelijk besluit tot uittreding kan niet plaatsvinden binnen vijfjaar na inwerkingtreding van deze regeling. Een uittreding kan slechts plaatsvinden met ingang van de eerste januari van enig jaar, met dien verstande dat tenminste een opzegperiode van 18 maanden in acht wordt genomen. De deelnemende gemeenten regelen in alle billijkheid de gevolgen van de uittreding. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de uittredende gemeente de kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding en dat de overige gemeenten geen financieel nadeel van de uittreding ondervinden.			
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 0	1 januari 2022:	€ 0
	31 december 2020:	€ 0	31 december 2022:	€ 0
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 0	1 januari 2022:	€ 0
	31 december 2020:	€ 0	31 december 2022:	€ 0
Resultaat	De ISD heeft geen eigen vermogen of vreemd vermogen.			
	2020:	€ 585.491		
	2022:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	Dhr. J.J.S.M. de Lange			

Programma 5

GR ICT West Brabant West

Doel	Ondersteuning op het gebied van ICT in de vorm van een bedrijfsvoeringsorganisatie. Het betreft echter alleen de automatiseringsfunctie. Het gaat dan om de basisinfrastructuur zoals netwerk, server/opslag en werkplek (het gaat niet om de applicaties die gebruik maken van deze infrastructuur).			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten Bergen op Zoom (tot 1-1-2022), Etten-Leur, Roosendaal, Moerdijk .			
Risico totaal	De dienstverlening van de gemeente is afhankelijk van het goed functioneren van de gemeenschappelijk beheerde ICT-infrastructuur. Daarnaast draagt de gemeente bij in een eventueel nadelig exploitatiesaldo.			
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder behartigt het belang van Bergen op Zoom in het bestuur.			
Financieel belang	Het bestuur stelt jaarlijks een berekenwijze vast van de deelnemersbijdragen.			
Uittredingsbepalingen	Zijn opgenomen in artikel 29 van de GR. De nadelige financiële gevolgen voor de ICT WBW die veroorzaakt worden door de uittreding, inclusief de hierdoor ontstane wachtgeldverplichtingen, worden bij het uittredende college van B&W in rekening gebracht.			
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 0	1 januari 2021:	€ 0
	31 december 2020:	€ 0	31 december 2021:	€ 0
	Er is geen sprake van eigen vermogen aangezien alle resultaten worden terug gegeven aan de deelnemende gemeenten.			
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 3.019.369	1 januari 2021:	€ 11.473.391
	31 december 2020:	€ 11.473.391	31 december 2021:	€ 9.644.021
Resultaat	2020:	-/- € 255.620		
	2021:	€ 918.028		
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

Programma 5

GR West-Brabants Archief

Doel	1. De belangen van de deelnemers met betrekking tot de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden en collecties van de deelnemende gemeenten te behartigen alsmede het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht. 2. Het in het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis middels het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie regionaal-historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar stellen aan en dienstbaar maken voor een breed publiek.			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten: Bergen op Zoom (vestigingsplaats), Etten-Leur, Roosendaal, Moerdijk, Halderberge, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in een eventueel nadelig saldo			
Bestuurlijk belang	Het college van B&W wijst een collegelid aan voor het algemeen bestuur. Portefeuillehouder is ook lid van het dagelijks bestuur.			
Financieel belang	De Bijdrage bestaat uit een bedrag per strekkende meter archief. Daarnaast een bijdrage bedoeld om de verbinding tussen het Archief en het Cultuurbedrijf te behouden en optimaliseren.			
Uittredingsbepalingen	Uittreding dient schriftelijk medegedeeld te worden aan het algemeen bestuur. De uittreding vindt niet eerder plaats dan op 31 december van het jaar volgend op het jaar waarin de schriftelijke uittreding bij het algemeen bestuur is ingediend. Aan de uittreding wordt door het algemeen bestuur voorwaarden en gevolgen verbonden. De nadelige financiële gevolgen voor het West-Brabants Archief, die veroorzaakt worden door de uittreding, inclusief de hierdoor ontstane wachtgeldverplichting worden bij de uittredende deelnemer in rekening gebracht. Een onafhankelijke externe deskundige adviseert over de vaststelling van de financiële gevolgen. Het advies van deze deskundige is voor partijen bindend.			
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 337.554	1 januari 2022:	€ 326.164
	31 december 2020:	€ 326.164	31 december 2022:	€ 326.164
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 1.232.858	1 januari 2022:	€ 66.872
	31 december 2020:	€ 117.064	31 december 2022:	€ 67.517
Resultaat	2020:	€ 198.021		
	2021:	€ 0		
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening			
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc			

GR GIA (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties)

Doel	Het doel van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) is om de samenwerking te verankeren tussen de West-Brabantse gemeenten bij de aanpak van het voorkomen en bestrijden van GIA en de zorg voor één Meldpunt Crisiszorg in de regio West-Brabant.
Betrokkenen	Onderdeel van de GR GIA zijn de gemeenten uit jeugdhulpregio West-Brabant West en West-Brabant Oost, te weten: Alphen-Chaam, Halderberge, Altena, Moerdijk, Baarle-Nassau, Oosterhout, Bergen op Zoom, Roosendaal, Breda, Rucphen, Drimmelen, Steenbergen, Etten-Leur, Woensdrecht, Geertruidenberg en Zundert.
Risico totaal	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder is namens West-Brabant West vooruitgeschoven op dit dossier en neemt deel aan de bestuurlijke stuurgroep Veilig Thuis.
Financieel belang	
Uittredingsbepalingen	
Eigen Vermogen Vreemd vermogen Resultaat	De financiën uit het voor Veilig Thuis West-Brabant zijn bij het vaststellen van de centrumregeling vastgelegd in het Regionaal Beleidskader 2022 - 2025. Daarin is besloten om de deelnemende gemeenten gedurende die periode jaarlijks €5.481.048 te laten bijdragen. Hier komt de DUVO-bijdrage (bedoeld voor de vrouwenopvang) die aan centrumgemeente Breda wordt verstrekt, bij. Voor Bergen op Zoom betekent dit een jaarlijkse bijdrage van €518.711,87. Deze bijdrage geldt voor 2022, meerjarige afspraken moeten nog gemaakt worden.
Programma	2 Samen leven, samen doen
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser

Private verbonden partijen

Programma 4

SAVER N.V.

Doel	Uitvoering afvalinzameling- en reinigingsdiensten.
Betrokkenen	Bergen op Zoom, Roosendaal, Woensdrecht, Halderberge. Vestiging Roosendaal.
Risico totaal	Gemeente draagt risico omtrent voortbestaan van het bedrijf c.q. het aandelenkapitaal.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Middelen vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders. De portefeuillehouders 'Huishoudelijk Afval' en 'Reiniging' vertegenwoordigen de gemeente in de Klantenraad van SAVER.
Financieel belang	Deelnemende gemeenten betalen een bijdrage, gebaseerd op de kosten van de uitvoering van werkzaamheden gestort aandelenkapitaal van €925.712. Sinds 2004 is meer sprake van een koppeling prestatie en beloning. Gemeenten betalen dus niet zo zeer op basis van de omvang van het gestort aandelenkapitaal, maar op basis van prestatie.
Ontwikkelingen	In 1999 heeft Bergen op Zoom het gehele project reiniging geprivatiseerd en samen met nog 3 gemeenten ondergebracht in Saver N.V. De gemeente heeft een aandelenpakket van €925.712. Voor de reiniging en het inzamelen van huishoudelijk afval geeft de gemeente opdracht aan Saver N.V. De kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval worden gedekt door het tarief afvalstoffenheffing. Het voor- of nadeel verschil van Saver N.V. komt ten bate of ten laste van de deelnemende gemeenten. De gemeente is met een lid van het college van B&W vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders (wethouder Financiën) én in de Klantenraad (wethouder Huishoudelijk Afval en Reiniging). Dienstverlening geschiedt op basis van DVO's die door de college van B&Ws worden vastgesteld. De DVO's zijn een afgeleide van de Raamdienstverleningsovereenkomst (RDVO) die door de aandeelhouders wordt vastgesteld hierdoor is er een koppeling ontstaan tussen prestatie en beloning. De aandeelhouders hebben een nieuwe aandeelhoudersovereenkomst vastgesteld. Ook zijn de statuten opnieuw vastgesteld omdat Saver sinds enige jaren onder het zogenaamde structuurregime valt. Daarnaast zal de gemeente Ruchpen toetreden en zijn er ook vergevorderde gesprekken met de gemeente Zundert. In het dienstenpakket van SAVER zit naast het inzamelen van huishoudelijk afval tevens de exploitatie van de milieustraat, kolkenreiniging, straatvegen, Gladheidsbestrijding, ongediertebestrijding en de inzameling van monostromen waaronder oud papier, glas, kunststof etc. De dienstverlening van SAVER breidt zich de laatste jaren uit over meer zakelijke partners in de vorm van bedrijven (inzameling bedrijfsafval) en andere gemeenten, niet zijnde aandeelhouders. Dit werken voor 'derden' is overigens gelimiteerd tot maximaal 20% en betreft het maximaal benutten van de beschikbare productiecapaciteit. Binnen de Governance structuur is een en ander in diverse documenten vastgelegd die door de aandeelhoudersvergadering zijn vastgesteld. De Governance structuur is in 2010 vastgesteld. In de AVA van juni zijn de geactualiseerde statuten vastgesteld. Hierdoor zijn de deze weer in lijn met het structuurregime waar Saver onder valt.
Eigen Vermogen	1 januari 2020: € 27.457.000 31 december 2020: € 25.817.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020: € 11.385.000 31 december 2020: € 11.816.000
Resultaat	2020: € 316.360
Programma	4 Woon- en leefomgeving
Portefeuillehouder	Dhr. J.J.S.M. de Lange en dhr. B. Jacobs MSc (AVA)

Programma 3

Rewin NV

Doel	Versterken van de regionale economie door bedrijven te stimuleren in West-Brabant te investeren.	
Betrokkenen	De aandeelhouders zijn de 18 gemeenten in West-Brabant te weten: Alphen-Chaam, Altena Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert, de Regio West-Brabant Kamers van Koophandel in Midden- en West-Brabant en Brabant.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Boekwaarde aandelen €13.613.	
Procedure begroting	Gemeentelijke bijdragen verlopen via de GR RWB	
Ontwikkelingen	Lopende discussie over de mogelijke integratie tussen BOM en REWIN waarvan de uitkomsten nog ongewis zijn.	
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 1.110.000
	31 december 2020:	€ 1.240.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 1.563.000
	31 december 2020:	€ 1.457.000
Resultaat	2020:	€ 423.000
Programma	3 (Vrijetijds-)Economie, werkgelegenheid en onderwijs	
Portefeuillehouder	RvC lid: Dhr. J.J.S.M. de Lange	

Programma 5

Brabant Water NV

Doel	Innemen en levering water in de aangesloten gemeenten.	
Betrokkenen	Vrijwel alle gemeenten in Noord-Brabant. Vestiging 's Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Boekwaarde aandelen €228.849.	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over belangrijke investeringen en de thema's die momenteel spelen ten aanzien van waterleidingbedrijven.	
Ontwikkelingen	In 2002 zijn de nv Waterleidingmaatschappij Noord-West-Brabant en de nv Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant gefuseerd tot Brabant Water nv. De inbreng van de gemeente als aandeelhouder is gering, maar de aanwezigheid heeft tot doel om met de andere gemeenten in Noord-Brabant in voorkomende gevallen een inbreng te hebben. De aandelen zijn niet verhandelbaar. Vooralsnog wordt gestreefd naar zelfstandigheid en een redelijk tarief voor drinkwater. In principe wordt er geen dividend uitgekeerd, maar dit wordt ingezet voor het behoud van een laag tarief. De gemeente maakt geen deel uit van het dagelijks bestuur. Samen met een circa 16 andere gemeenten wordt er, vanwege de ruime solvabiliteit, momenteel verkend in hoeverre het mogelijk zou zijn te komen tot een structurele dividenduitkering.	
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 665.384.000
	31 december 2020:	€ 674.183.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 479.000.000
	31 december 2020:	€ 523.344.000
Resultaat	2020:	€ 8.913.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	Dhr. J.J.S.M. de Lange (AVA)	

Programma 5

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten

Doel	De gemeente heeft belang bij een gespecialiseerde bank voor Nederlandse overheden. Daarnaast wordt dividend ontvangen.
Betrokkenen	Bijna alle Nederlandse Gemeenten. Vestiging Den Haag.
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.
Financieel belang	De gemeente neemt via aandelen deel in de nv Gestort €93.178.
Ontwikkelingen	Van oudsher neemt de gemeente deel aan deze vennootschap. Dit is een uitvloeisel van de verhouding tussen gemeente en BNG, waarbij de BNG als huisbankier fungeert. Op dit moment zijn er geen redenen om de situatie te wijzigen. Jaarlijks wordt dividend ontvangen. De gemeente maakt geen deel uit van het bestuur.
Eigen Vermogen	1 januari 2020: € 4.887.000.000
	31 december 2020: € 5.097.000.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020: € 144.802.000.000
	31 december 2020: € 155.262.000.000
Resultaat	2020: € 221.000.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc

PZEM NV (voorheen Delta NV)

Doel	Innemen en levering water, gas, elektriciteit en kabel in de aangesloten gemeenten in Zeeland en Noord West-Brabant.
Betrokkenen	Alle Zeeuwse gemeenten (+/- 47%), Provincie Zeeland (50%), Provincie Noord-Brabant en enkele West-Brabantse gemeenten. Vestiging Middelburg.
Risico totaal	Verlies van inleg aandelenkapitaal.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.
Financieel belang	Gemeente bezit +/- 0,5% van de aandelen van Delta nv die een boekwaarde hebben van €38.118.
Procedure begroting	Gemeente wordt via diverse informatie op de hoogte gehouden over de gang van zaken bij Delta. Grote investeringen en/of belangrijke strategische wijzigingen worden aan de aandeelhouders voorgelegd.
Ontwikkelingen	De herindeling van Halsteren bij Bergen op Zoom had tot gevolg dat de aandelen van de PZEM NV (voorheen Delta NV) mee overgingen. Het aandeel van de gemeente in het totale aandelenpakket is gering. De gemeente bezit 84 aandelen. De gemeente heeft alleen via de aandeelhoudersvergadering bestuurlijke inbreng. PZEM is in de afgelopen na verkoop van diverse bedrijfsonderdelen (afvalverwerker Indaver, deelneming in windmolenpark, consumententak Delta, netwerkbedrijf) op dit moment een producent van energie (Kerncentrale Borsele en Sloecentrale) en handelaar in energie. Daarnaast bezit zij een belang van 50% in Evides. Al geruime tijd is zij op zoek naar een oplossing om de risico's van haar commerciële activiteiten zoveel mogelijk te beperken. Probleem hierbij is het gedeeltelijk bezit (70%) van de kerncentrale in Borsele. PZEM wil af van dit belang maar heeft hiervoor de medewerking van het Rijk nodig. Daar lopen al jaren gesprekken over die momenteel weer zeer actueel zijn door een mogelijke nieuwe kerncentrale. Verder zijn in 2021 de aandelen die PZEM hield in waterbedrijf Evides overgeheveld naar de aandeelhoudende gemeente. Hierdoor is de gemeente Bergen op Zoom nu rechtstreeks aandeelhouder in Evides. Al enige tijd is PZEM bezig met een verkooproces van haar commerciele activiteiten. Naar verwachting worden daar in 2022 concrete (=verkoop) stappen in gezet. Daarnaast is de verwachting dat er vanaf 2022, nadat dit jaren niet het geval is geweest, weer dividend uitgekeerd gaat worden.
Eigen Vermogen	1 januari 2020: € 1.377.000.000 31 december 2020: € 1.346.000.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020: € 940.000.000 31 december 2020: € 851.000.000
Resultaat	2020: -/- € 21.841.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc

Programma 5

GBE Aqua

Doel	Het houden en beheren van aandelen in Evides.
Risico totaal	Alle Zeeuwse gemeenten (+/- 47%), Provincie Zeeland (50%) en enkele West-Brabantse gemeenten. Vestiging Middelburg.
Risico totaal	Verlies van inleg aandelenkapitaal.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.
Financieel belang	Gemeente bezit +/- 0,5% van de aandelen van GBE Aqua die een boekwaarde hebben van €5.510
Procedure begroting	Gemeente wordt via diverse informatie op de hoogte gehouden over de gang van zaken bij GBE Aqua. Grote investeringen en/of belangrijke strategische wijzigingen worden aan de aandeelhouders voorgelegd.
Ontwikkelingen	De herindeling van Halsteren bij Bergen op Zoom had tot gevolg dat de aandelen van de PZEM NV (voorheen Delta NV) mee overgingen. PZEM was houder van aandelen in Evides. Deze aandelen zijn in 2021 overgedragen aan de bestaande aandeelhouders van PZEM.
Eigen Vermogen Vreemd vermogen Resultaat	Nog niet beschikbaar.
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc

Programma 4

Parkeerbeheer Bergen op Zoom BV

Doel	Uitvoering van het gemeentelijk parkeerbeleid op basis van een dienstverleningsovereenkomst.
Risico totaal	• Gemeente Bergen op Zoom; • Parkeerbeheer Bergen op Zoom B.V. • Klanten (parkeerders en abonnementhouders)
Risico totaal	De afspraken over het uitvoeren van het parkeerbeleid zijn vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst. Parkeerbeheer voert het parkeerbeleid conform de dienstverleningsovereenkomst uit. De kosten worden betaald uit de parkeerinkomsten. De gemeente draagt het financiële risico en ontvangt ook de inkomsten. Voor het opvangen van tegenvallers en voor het doen van (grote) investeringen is er een parkeerreserve. Deze reserve is op dit moment toereikend.
Bestuurlijk belang	Gemeente is enige aandeelhouder.
Financieel belang	De gemeente betaalt een vergoeding voor de geleverde diensten en ontvangt de inkomsten van Parkeerbeheer bv.
Procedure begroting	Parkeerbeheer bv stelt een eigen begroting op en verantwoordt elk kwartaal de voortgang.
Ontwikkelingen	Parkeerbeheer Bergen op Zoom bv is opgericht in 2005. De werkzaamheden zijn onder meer de afgifte van abonnementen, het toezicht op het betaald parkeren, de verwerking van de parkeerinkomsten en het toezicht in gemeentelijke parkeergarages en dergelijke. In 2011 is het gereguleerd parkeergebied uitgebreid.
Eigen Vermogen	1 januari 2020: -/- € 59.489 31 december 2020: € 3.089
Vreemd vermogen	1 januari 2020: € 1.682.656 31 december 2020: € 1.343.274
Resultaat	2020: -/- € 55.689
Programma	4 Woon- en leefomgeving
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc (AVA)

Zwembad de Schelp en de Melanen BV

Doel	De bv exploiteert 2 zwembaden.	
Risico totaal	Gemeente draagt het risico voor het voortbestaan c.q. het gestort aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Gemeente is enige aandeelhouder.	
Financieel belang	Jaarlijks verstrekt de gemeente een subsidie van €1,8 miljoen. Gestort aandelenkapitaal van €100.000.	
Ontwikkelingen	In 2001 is voor de exploitatie het zwembad verzelfstandigd in de vorm van een bv. De gemeente is enige aandeelhouder met een aandelenpakket van €100.000. Er is geen raad van commissarissen. De gemeente vormt het algemeen bestuur. Gezien het belang van het zwembad voor de gemeente en gezien het sociaal statuut loopt de gemeente een financieel risico indien de resultaten van de B.V. achterblijven bij de verwachtingen. In 2003 is het openluchtbad De Melanen hieraan toegevoegd. De gemeente subsidieert jaarlijks met afgerond €1,6 miljoen. In 2017 zijn de huurovereenkomst en de exploitatieovereenkomst tussen gemeente en de BV geactualiseerd. Door gedwongen sluiting van zwembad de Schelp in maart 2018 kon gedurende langere tijd geen gebruik worden gemaakt van dit bad. Na de heropening in september 2019 zijn grote problemen gebleken met water- en luchtkwaliteit waardoor zwembad geruime tijd opnieuw haar deuren heeft moeten sluiten. Door de Coronaperikelen waren zowel 2020 als 2021 lastige jaren voor de exploitatie. De financiële gevolgen werden echter grotendeels gedekt uit de Rijksmiddelen (SPUKIJZ) die hiervoor beschikbaar werden gesteld.	
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 100.000
	31 december 2020:	€ 100.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 517.187
	31 december 2020:	€ 801.993
Resultaat	Resultaat 2020:	€ 27.941
Programma	3 (Vrijetijds-)Economie, werkgelegenheid en onderwijs	
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc	

Programma 4

NV Maatschappij ter bevordering Industrievestiging Bergen op Zoom (NV Aangenaam Bergen op Zoom)

Doel	• Het kopen, verkopen, in erfpacht uitgeven, verhuren of in huurkoop geven van gronden geschikt voor industrievestiging; • Het bouwen, kopen, of huren enerzijds en het verkopen, verhuren of in huurkoop geven anderzijds van bedrijfsgebouwen; • De promotie van Bergen op Zoom als aantrekkelijke vestigingsplaats; en • Het verrichten van alle met het bovenstaande verband houdende of daarop betrekking hebbende handelingen, alles in de ruimste zin genomen.
Betrokkenen	Gemeente Bergen op Zoom.
Risico totaal	Verlies aandelenkapitaal (€402.750).
Bestuurlijk belang	De gemeente is in de raad van commissarissen vertegenwoordigd door twee leden van het college van B&W.
Financieel belang	Aandelenkapitaal €402.750.
Ontwikkelingen	De NV Aangenaam Bergen op Zoom stelt middelen beschikbaar voor het stimuleren van de economie van de gemeente Bergen op Zoom. Dit door in te zetten op de uitvoering citymarketing en het economisch stimuleren van nieuwe initiatieven zowel bij nieuwe of bestaande bedrijven in Bergen op Zoom.
Eigen Vermogen	1 januari 2020: € 1.820.678 31 december 2020: € 1.625.176
Vreemd vermogen	1 januari 2020: € 2.152.508 31 december 2020: € 1.196.896
Resultaat	2020: -/- € 195.502
Programma	4 Woon- en leefomgeving
Portefeuillehouder	Dhr. J.J.S.M. de Lange en dhr. B. Jacobs MSc (AVA)

Programma 5

Enexis Holding N.V. (ontstaan uit Essent NV)

Doel	Beheer energienetwerk.
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's-Hertogenbosch.
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.
Financieel belang	Het geringe belang in Enexis Holding nv kent een boekwaarde van €1.132 (23.510 aandelen).
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.
Ontwikkelingen	Enexis is sinds 2009 het afgesplitste netwerkbedrijf van Essent NV. Enexis beheert het energienetwerk in zeven provincies in Noord-, Oost-, en Zuid-Nederland. Zij zorgt ervoor dat gas en elektriciteit van de energieleveranciers veilig bij de klant terecht komen. Enexis is verantwoordelijk voor de aansluiting van ongeveer 2,6 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Het klimaatakkoord leidt ertoe dat netwerkbeheerders hun capaciteit enorm moeten vergroten. Dat betekent dat de investeringen de komende jaren sterk zullen toenemen. Hiervoor heeft Enexis via haar aandeelhouders voor versterking van haar vermogen een zogenaamde hybride lening afgesloten. Enexis heeft plannen om in 2022 haar commerciële tak (Fudura) af te stoten.
Eigen Vermogen	1 januari 2020: € 4.112.000.000 31 december 2020: € 4.116.000.000
Vreemd vermogen	1 januari 2020: € 4.146.000.000 31december 2020: € 4.635.000.000
Resultaat	2020: € 108.000.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc

Programma 5

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (ontstaan uit Essent NV)

Doel	Het beheer en de uitoefening van de rechten en verplichtingen ingevolge de aandelen in EPZ (w.o. de kerncentrale Borssele).	
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's-Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Het geringe belang kent een boekwaarde van €1,00 (23.510 aandelen).	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.	
Ontwikkelingen	PBE was aanvankelijk opgericht voor een bodemprocedure over het geschil tussen Delta en RWE over het belang in de kerncentrale in Borsele. Partijen hebben hierover een compromis bereikt. De PBE blijft voorlopig bestaan om zaken af te wikkelen volgende uit de verplichtingen van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale 2009. Het doel is dat de vennootschap in 2022 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.	
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 1.589.543
	31 december 2020:	€ 1.569.395
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 455.015
	31december 2020:	€ 19.533
Resultaat	2020:	-/- € 20.148
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc	

Programma 5

CSV Amsterdam B.V.

Doel	Het vertegenwoordigen van de verkopende aandeelhouders bij het beheer en de uitoefening van de rechten en verplichtingen van een eventuele vergoeding (ingevolge de procedure tegen de Staat der Nederlanden) aan de verkopende aandeelhoudersschade als gevolg van de splitsingwetgeving tussen het productie leveringsbedrijf en het netwerkbedrijf.	
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Het geringe belang kent een boekwaarde van €3,14 (314 aandelen).	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.	
Ontwikkelingen	In tegenstelling tot eerder voorzien kan deze vennootschap nog niet geliquideerd worden doordat de koper van Attero, Waterland, in 2015 een claim heeft weggelegd. Hierover is in 2016 een akkoord bereikt Er loopt nog een geschil met de belastingdienst waardoor nog steeds niet duidelijk is wanneer de vennootschap kan worden geliquideerd.	
Eigen Vermogen	1 januari 2020:	€ 491.905
	31 december 2020:	€ 392.593
Vreemd vermogen	1 januari 2020:	€ 83.583
	31december 2020:	€ 27.162
Resultaat	2020:	€ 172.219
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	Dhr. B. Jacobs MSc	

Paragraaf 3.6

Grondbeleid

Visie op het grondbeleid
Het grondbeleid is onderdeel van Programma 3. Het grondbeleid is een instrument dat als doel heeft om de gemeente Bergen op Zoom een goede plek te laten zijn om te wonen, te werken en te recreëren. Daarbij heeft het grondbeleid invloed op diverse beleidsvelden zoals ruimtelijke ordening en wonen, verkeer en vervoer, cultuur, toerisme, sport en economische zaken.

Verder heeft het grondbeleid een grote invloed op de financiële positie van de gemeente, ook in relatie tot reducering van de schuldenlast, en op het risicomanagement. Immers met de investeringen in woningbouwlocaties en bedrijventerreinen is veel geld gemoeid. Daarnaast zijn doorlooptijden mede afhankelijk van steeds complexere en uitgebreider wordende regelgeving en jurisprudentie, onder andere vanuit Programma Aanpak Stikstof (PAS). Bovendien monitoren we zo goed mogelijk of er effecten vanuit Covid-19 zijn ten aanzien van resultaten van de grondexploitaties. De Covid-19 pandemie heeft tot op heden geen waarneembare invloed gehad op de grondexploitaties.

De woningbouwplannen concentreren zich met name op de afronding van de grote plannen binnen Scheldevesting en Markiezaten. De woningbouwontwikkeling in de Markiezaten en Scheldevesting is duidelijk zichtbaar. De verkoop van woningen en de bouw gaat snel. De komende 2 jaar worden beide woningbouwprojecten volgebouwd. Wat betreft de woningbouwplannen voor de korte termijn merken we dat de markt dit goed oppakt. De afgelopen periode is de markt uitgedaagd om met mooie en duurzame ontwikkelplannen te komen. Dit is gelukt, zowel kwalitatief als financieel. Door middel van een strakke sturing op de woningbouwprogrammering wordt een evenwichtige verdeling tussen de stad, de omliggende dorpen en de uitleglocaties voorzien.

In Nederland is een woningtekort, de komende jaren moeten we als gemeente extra woningen realiseren. De woningbouwontwikkeling in de Markiezaten en Scheldevesting zal in 2026 grotendeels voltooid zijn. In 2022 volgt er een raadsvoorstel voor het in exploitatie nemen van de grondexploitatie Wal 2, en start de voorverkenning voor Spaense Scharen. Bovendien zal worden onderzocht welke strategische grondposities we aanvullend kunnen inzetten om extra woningbouwontwikkeling mogelijk te maken.

Voor wat betreft de bedrijventerreinen zijn er, met uitzondering van de eilandkavels op Oude Molen, binnen de grondexploitaties geen kavels beschikbaar voor bedrijventerreinen. Daarom wordt naarstig gezocht naar ruimte voor bedrijventerreinen om de economische ontwikkeling voor de komende jaren verder vorm te kunnen geven binnen de context van de kwaliteit en kwantiteit van vraag en aanbod, de lokale economische structuur en ambities, rekening houdend met regionale prognose en een nadere lokale verdieping. Dit vraagt mogelijk een mix van actief- en faciliterend grondbeleid waarmee het ondernemerschap en de werkgelegenheid binnen de gemeente Bergen op Zoom duurzaam wordt gestimuleerd.

De Stedelijke Regio West-Brabant West (vierde stedelijke regio) is volop in ontwikkeling, met groeipotentie voor zowel woningbouw, bedrijvigheid, als natuur- en landschapsontwikkeling. Kenmerkend voor West-Brabant West is de combinatie van diverse industriële bedrijvigheid, een afwisselende natuur met veel historische waarden, een innovatieve landbouw, een multimodale infrastructuur (weg, spoor, water en buis) en diverse havenfaciliteiten. Een belangrijke opgave voor de komende jaren is het klimaat-adaptief accommoderen van stedelijke en economische groei in de regio, waarbij de bereikbaarheid en kwaliteit van de leefomgeving behouden blijft, met aandacht voor verkrijgen en behoud van human capital en duurzaam vitale steden en dorpen. Met toekomstige grondexploitaties zal zoveel mogelijk hierop worden aangesloten.

Wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd
Goed en adequaat grondbeleid vraagt flexibiliteit. Flexibiliteit om ontwikkelingen over te laten aan de markt, als die de mogelijkheden ziet en wil benutten, of om ontwikkelingen zelf uit te voeren, als dit vanuit gemeentelijk beleid gevraagd wordt. Om dit mogelijk te maken kiest de gemeente Bergen op Zoom de rol per project, maatwerk dus. Deze gemengde vorm van grondbeleid wordt ook wel situationeel grondbeleid genoemd.

Als actief grondbeleid gevraagd wordt en we als gemeente dus risicodragend gronden ontwikkelen voor verkoop doen we dat op basis van een haalbaarheidsonderzoek. Na de start en het eventueel verwerven van gronden geven we deze gronden uit in concurrentie, om zo de meest optimale ontwikkeling mogelijk te kunnen maken. Bij initiatieven vanuit de markt

toetsen we deze aan de ruimtelijke, programmatische en financiële kaders. Bij een positieve beoordeling wordt het vervolg ingezet en wordt een anterieure overeenkomst opgesteld. In deze overeenkomst wordt het financiële kostenverhaal geregeld waarvoor de Nota Kostenverhaal is vastgesteld.

In alle projecten kunnen zich onvoorziene zaken voordoen, bij actief grondbeleid zijn de risico's over het algemeen groter dan bij faciliterend grondbeleid. Voor beide vormen geldt dat we inzetten op risicomanagement. Relevante beheersmaatregelen worden getroffen, afhankelijk van de omvang en impact van de risico's.

Indicatoren en relevante (financiële) cijfers

De resultaten van de grondexploitaties zijn per project als volgt:

Grondexploitaties eindwaarde (op basis van MPG Jaarrekening 2020) (Bedragen afgerond en x €1.000)	**Looptijd**	**Bedrag**
ScheldeVesting		
Havenplein en Dijk	2023	-9.274
Nieuwe Vesting Zuid Oost	2025	-19.153
Nieuwe Vesting Zuid West	2023	-26.483
De Markiezaten		
Meander 2	2026	4.959
Wal 1	2021	458
Terpen 1	2024	1.520
Terpen 2	2024	3.931
Overige grondexploitaties		
Groene Gordijn	2025	884
Stationsgebied	2025	603
Oude Molen	2022	1.677
Wouwseweg	2022	-3.182

Uit het verleden bestaan verliesgevende grondexploitaties waarvoor een voorziening is getroffen. Tegenover de verliesgevende grondexploitaties staan de plannen waarvoor in de toekomst positieve resultaten verwacht worden. Dit is de verdiencapaciteit van de grondexploitaties.

Jaarkredieten 2022

Zoals gebruikelijk worden jaarlijks bij de begroting jaarkredieten voor de grondexploitaties vastgesteld. Deze jaarkredieten zijn gebaseerd op het vastgestelde Verslag Bouwgrondexploitaties 2021, waarin de herzieningen voor 2022 en verder zijn opgenomen. Om de jaarkredieten inzichtelijk te maken zijn deze separaat opgenomen in de paragraaf grondbeleid. De jaarkredieten 2022 (inclusief de financieringslasten) zijn:

Grondexploitatie x € 1.000	**Jaarkredieten 2022**
ScheldeVesting	
Havenplein en Dijk	2.274
Nieuwe Vesting Zuid Oost	1.608
Nieuwe Vesting Zuid West	2.665
De Markiezaten	
Meander 2	2.445
Wal 1	41
Terpen 1	704
Terpen 2	775
Overig	
Groene Gordijn	430
Stationsgebied (bedrijvigheid)	434
Oude Molen (bedrijvigheid)	475
Wouwseweg (bedrijvigheid)	939

Op verschillende wijzen wordt verantwoording afgelegd over het grondbeleid aan de raad. Onder andere via deze paragraaf in de Jaarstukken 2021. Ook wordt het Verslag Bouwgrondexploitaties opgesteld. Hierin wordt de voortgang van de portefeuille van het grondbedrijf en project specifieke informatie van alle grondexploitaties opgenomen. In de Nota Grondbeleid 2017 is bovendien uitvoeriger omschreven hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert. De nota grondbeleid zal in 2022 worden herzien, in overeenstemming met de nog vast te stellen Omgevingswet.

Tussentijdse winstnemingen

In onderstaande tabel zijn de tussentijdse winstnemingen per grondexploitatie voor 2021 opgenomen. Deze zijn bepaald aan de hand van de in het kader van de BBV voorgeschreven poc-methode (percentage of completion). Gevolg hiervan is dat in 2021 tussentijdse winstneming is verantwoord, winst die in de meerjarenprogrammering van de grondexploitaties op een later moment was voorzien. Er is dus sprake van eerdere winstneming in plaats van meer winstneming. Bovendien is voor 1 grondexploitatie (Wal 1) de in voorgaande jaren genomen winstneming neerwaarts bijgesteld.

Tussentijdse winstnemingen/afgesloten grondexploitaties

bedragen x € 1.000	Looptijd	Winstneming 2021	Historische winstneming t/m 2021	Eindwaarde grex na tt winstneming 2021
De Markiezaten				
Meander 2	2028	€ 2.077	€ 2.272	€ 4.959
Wal 1	2021	€ -71	€ 3.109	€ 458
Terpen 1	2024	€ 155	€ 1.349	€ 1.520
Terpen 2	2024	€ 652	€ –	€ 3.931
Overige grondexploitaties				
Groene Gordijn	2022	€ 66	€ 7.878	€ 884
Stationsgebied	2025	€ 288	€ 620	€ 603
Oude Molen	2022	€ 1.175	€ 8.443	€ 1.677
Totaal		**€ 4.342**	**€ 23.671**	**€ 14.032**

Risico's

De grondexploitaties gaan samen met het nemen van aanvaardbare risico's. Een afweging van kansen en risico's dus. De risico's worden kwalitatief ingeschat en voorzien van beheersmaatregelen op basis van een inschatting van 'kans' en 'impact'.

Voor de risico's is een blokkering gelegd op het weerstandsvermogen van de gemeente Bergen op Zoom. Deze wordt berekend op basis van de IFLO-plus methode. Dit houdt in dat voor de hoogte van de blokkering een kwantificering van de risico's wordt aangehouden met daarbij een kans van optreden van 50% over een financiële impact van 10% van de nog te realiseren opbrengsten, over 5% van de nog te realiseren kosten en over 10% van de boekwaarde minus de verliesvoorziening. Dat betekent dat de blokkering per 1 januari 2022 uiteindelijk €3,8 miljoen dient te zijn (was voor de begroting 2021 €4,8 miljoen voor 2021). Meerjarig bedraagt de risicoblokkering, met de huidige grondexploitaties, als volgt:

Jaar	2022	2023	2024	2025
Hoogte risicoblokkering	€3,8 miljoen	€3,3 miljoen	€0,1 miljoen	€0,1 miljoen

Als er de komende jaren nieuwe grondexploitaties worden geopend, heeft dit vanzelfsprekend ook effect op de hoogte van het risicoprofiel.

Vennootschapsbelasting grondexploitaties

Op grond van de toekomstige ontwikkelingen en prognoses van de resultaten van de grondexploitaties voorzien we een risico dat mogelijk de heffing van vennootschapsbelasting van toepassing zou kunnen gaan worden. Om dit risico nader te concretiseren zal daarvoor in 2022 aan onze belastingadviseur een advies worden gevraagd. Daarbij zal onder andere specifiek worden onderzocht in hoeverre de historisch toegerekende rente over de grondexploitaties daarin kan worden betrokken. Bovendien zal daarbij worden onderzocht voor welke omvang daarbij toe te rekenen kosten kunnen worden betrokken van eerdere realisatie van de rondweg ter plaatse van de grondexploitaties van ScheldeVesting en De Markiezaten. Het afronden van het onderzoek en de ontvangst van het advies is voorzien voor het moment waarop de accountant zal starten met de interimcontrole 2022.

Kaderstellende documenten voor deze paragraaf

Beleidsnota	Vastgesteld
Meerjarenprogramma Grondbedrijf	2020
Nota Grondbeleid 2017	2017
Structuurvisie 2030	2011
Beleidsplan Wonen 2014 – 2018	2014
Nota integraal bedrijventerreinenbeleid	2013
Grondprijzenbrief 2021	2021
Nota Kostenverhaal	2019

Paragraaf 3.7

Bedrijfsvoering

In programma 5 zijn al veel doelstellingen van Bedrijfsvoering toegelicht, in deze paragraaf zijn de volgende aspecten uitgewerkt:

- Organisatieontwikkeling
- Salaris- en personele kosten
- Personeel en organisatie
- Financiën
- Informatisering en automatisering
- Ondersteuning, Bestuur & Organisatie
- Control & Audits
- Verordening 213 A (efficiëntere werkprocessen)

Organisatieontwikkeling

Organisatieontwikkeling en sturingsfilosofie
Het Plan van Aanpak Vernieuwen en Verbeteren van de Organisatie: Bergen op Zoom, dat ben jij! (PvA VVO) is in juni 2021 gepresenteerd aan de raad. Hiermee is vastgelegd op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan het Focusakkoord, met name aan de opdracht het verbeteren van de kwaliteit organisatie breed. In lijn met dit PvA VVO is de sturingsfilosofie in concept aangepast. Hiermee wordt de koers bekrachtigd: de 6 kernwaarden zijn leidend in het werk, projectmatig werken wordt opnieuw geïntroduceerd, de afschaffing van het duaal management en daarmee de herinvoering van integraal management in combinatie met het versterken van de P&O functie. De sturingsfilosofie wordt in 2022 vastgesteld en vervolgens geïmplementeerd.

Topstructuur
De bemensing in de organisatie is een opgave gebleken. Het jaar 2021 is gestart met het vertrek van de gemeentesecretaris, in januari is een interim gemeentesecretaris benoemd en eind september een nieuwe, vaste gemeentesecretaris. Met name de lange afwezigheid van de concernmanagers heeft de cultuurontwikkeling niet geholpen, de coronasituatie heeft dit ook sterk bemoeilijkt. Het concernteam is met interim directeuren eind 2021 weer op sterkte gebracht en inmiddels gewijzigd in het directieteam. Vooruitlopend op het PvA VVO zijn structuuraanpassingen doorgevoerd, waaronder het benoemen van een onafhankelijke Concerncontroller, het herpositioneren van het team Control & Audits en het splitsen van het cluster Financiën en P&O in 2 volwaardige afdelingen.

Personele kosten

Categorie (bedragen x €1.000)	**Primitieve begroting**	**Budget-wijzigingen**	**Begroting na wijziging**	**Realisatie**	**Saldo**
Vast Personeel	41.584	-3.193	38.391	35.054	3.338
Inhuur	2.605	2.571	5.176	4.811	365
Saldo	**44.189**	**-622**	**43.567**	**39.865**	**3.702**
Doorbelastingen kredieten/grondbedrijf	-2.786	-368	-3.154	-2.273	-882
Mobiliteitsbudget	425	-35	390	574	-183
Vervangingsbudget bij langdurig zieken	825	-325	500	539	-38
Ontwikkelbudget	0	160	160	7	153
Frictiekostenbudget	0	0	0	120	-120
Bestuurlijke organisatie	1.797	-23	1.773	1.718	55
Totaal gemeente Bergen op Zoom	**44.450**	**-1.214**	**43.236**	**40.549**	**2.687**

In de uitwerking van het Focusakkoord is overeengekomen om ruim €3 miljoen te bezuinigen op personeelskosten in 2021. In bovenstaande tabel is deze bezuiniging verwerkt in de kolom “Budgetwijziging”. Hiervan is ruim €2 miljoen structureel ingevuld door het structureel niet invullen van vacatures en aframen van bijvoorbeeld budget vervanging

bij langdurig zieken. Daarnaast is €0,96 miljoen incidenteel gerealiseerd in 2021 door tijdelijk begrote vacatures niet in te vullen. Deze laatste categorie zal nog verder structureel uitgewerkt moeten worden. De totale bezuinigingen lopen op naar €6,3 miljoen de komende jaren.

Uit bovenstaande blijkt dat we in 2021 €2,7 miljoen minder uitgaven dan begroot voor salariskosten, inhuur en concern brede personeel gerelateerde kosten. Voornamelijk op de salariskosten is veel overgehouden. Dit wordt veroorzaakt doordat we terughoudend omgegaan zijn met het invullen van vacatures en doordat de vacatures die we wilden invullen, moeilijk konden worden ingevuld. De terughoudendheid in het invullen is het gevolg van de bezuinigingen. Voorbeeld hiervan is de openstaande vacatures en (als gevolg) het gerealiseerde voordeel van €700.000 binnen de personele lasten van het cultuurbedrijf. Dit is vooruitlopend op de te realiseren bezuinigingen binnen cultuur de komende jaren. De businesscases sport en cultuur worden nog uitgewerkt.

Dat vacatures moeilijk kunnen worden ingevuld is landelijk bekend. Op onderdelen merken we dat het zelfs moeilijk is om inhuurkrachten te vinden. Doordat vacatures niet ingevuld konden worden, is de kwaliteit van dienstverlening achtergebleven (o.a. langere wachttijden/afhandeltermijnen). Daarnaast zijn nieuwe ontwikkelingen (o.a. invoering Omgevingswet) later, in mindere mate of niet opgepakt. Ook is onvoldoende invulling gegeven aan de (door)ontwikkeling van de organisatie.

De doorbelastingen van personele lasten naar de kredieten en het grondbedrijf laten een negatief saldo zien van bijna €900.000. In de begroting zijn doorbelastingen opgenomen voor bepaalde functies, waarvan verwacht werd dat de salariskosten volledig gedekt zouden worden door projecten. Dit is niet geheel gerealiseerd, waardoor hier een saldo ontstaat.

In programma 5 wordt het ziekteverzuim aangegeven. In 2021 is terughoudend omgegaan met vervanging bij ziekte. Daarnaast is het moeilijk te voorspellen of iemand langdurig afwezig is of kortdurend. Ondanks het hoge ziekteverzuim zijn we binnen budget gebleven, omdat we niet altijd hebben (kunnen) vervangen. Achteraf gezien hadden we, gezien de hoge werkdruk, eerder tot vervanging moeten overgaan.

Personeel en Organisatie

Als uitvloeisel van het PvA VVO is eind 2021 P&O weer een aparte afdeling. De eerste voorzichtige stapjes zijn gezet voor de invulling van deze afdeling. Door onderbezetting binnen de afdeling P&O is er onvoldoende aandacht geweest voor strategische beleidsontwikkeling. Denk hierbij aan het uitvoeren van een strategische personeelsplanning, goed werkgeverschap, het komen tot een passend vitaliteitsbeleid en het komen tot sturingsinformatie.

Daarnaast zijn, ook door onderbezetting op onder meer bedrijfsvoering en directieniveau, ontwikkelingen met betrekking tot het PvA VVO vertraagd. Het gaat om het opnieuw invoeren van integraal management, de versterking van de afdeling P&O en het herinvoeren van projectmatig werken.

De werkprocessen bij P&O zijn verbeterd. Onder andere het werving- en selectieproces, verdere inrichting en digitalisering personeelsinformatiesysteem ADP en de digitalisering van het proces 'Wet verbetering poortwachter' en het inrichten van het verzuimdossier in ADP.

CAO

Gedurende 2021 zijn er onderhandelingen geweest. In november 2021 is een principeakkoord tot stand gekomen tussen de onderhandelaars van de gemeentelijke koepelorganisatie en de vakbonden. Inmiddels is er een nieuwe CAO. Ook is in 2021 gewerkt aan een 'WNRA-proof' sociaal statuut en een voorfase voor het sociaal plan met de vakbonden.

Agressie

We zien dat het aantal agressiemeldingen richting ambtenaren en bestuur licht is toegenomen ten opzichte van 2020. Een veilige werkomgeving en een veilige publieke taak is essentieel en een groot goed. Op verschillende manieren wordt dit gewaarborgd. Vertrouwenspersonen (voor interne misstanden), het agressieprotocol, agressietrainingen en de leidraad veilig bestuur vormen de basis hiervoor.

Financiën

Als uitvloeisel van het PvA VVO is financiën terug een volwaardige afdeling. Het hierbij behorende verbeterplan, bedoeld om financiën nog verder op orde te krijgen, is begin 2022 vastgesteld door het directieteam.

In 2021 heeft een aantal onderwerpen de boventoon gevoerd in de financiële huishouding van de gemeente. Dit betreffen voornamelijk de uitwerkingen van het Focusakkoord, de financiële gevolgen van Covid-19 en het boekenonderzoek van de belastingdienst. De ontwikkelingen gedurende het afgelopen jaar dragen bij aan een verbetering van de beheersing van de financiën.

In 2021 hebben we ondersteuning geboden bij de uitwerking van het Focusakkoord. We hebben dit proces begeleid en het overzicht bewaakt, zodat de uitwerking op een zo transparant mogelijke manier plaats kon vinden en de juiste afwegingen konden worden gemaakt.

Daarnaast heeft Covid-19 wederom een effect op de gemeentelijke financiën. Er zijn vanuit het Rijk verschillende pakketten beschikbaar gesteld met compensaties voor gemeenten. Hierin hebben wij ook het overzicht bewaakt. De coronabijlage is in de meeste planning & control documenten bijgevoegd om dit zo transparant mogelijk weer te geven.

In 2021 heeft de Belastingdienst een boekenonderzoek uitgevoerd over de belastingjaren 2015 tot en met 2018. Wij hebben hiervoor de benodigde gegevens aangeleverd en we zijn betrokken in dit onderzoek. Hieruit zijn verbeterpunten naar voren gekomen, die wij verwerken in onze werkwijzen.

Daarnaast is uitvoering gegeven aan onderdelen van het PvA VVO. Vanaf september 2021 zijn de voorbereidingen getroffen voor de Europese aanbesteding van een nieuw financieel systeem. Het huidige financieel pakket voldoet niet meer aan onze eisen en past niet bij de kwaliteitsverbeteringen die we willen doorvoeren. Daarnaast wordt het huidige systeem niet meer ondersteund door de leverancier. In 2022 zal aanbesteed en geïmplementeerd gaan worden. Daarnaast zijn met de Auditcommissie verkennende gesprekken gevoerd ter voorbereiding op de actualisatie van de financiële verordening, die gepland staat voor het 1e halfjaar 2022. Daarbij wordt ook gedacht aan een indeling van de (beleids)begroting die aansluit bij de Toekomstvisie en aan een kwalitatieve en kwantitatieve verbetering van de begroting vanaf 2023.

Informatisering en automatisering

Uittreding GR ICT-WBW
Op 23 juni 2020 is het besluit genomen om als gemeente uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling ICT samenwerking West-Brabant-West. In 2021 is een nieuwe leverancier geselecteerd, is de infrastructuur van de gemeente Bergen op Zoom succesvol geïsoleerd van de overige deelnemende gemeenten en is het beheer over deze infrastructuur overgenomen door de leverancier Sogeti. In 2022 gaan wij over naar de nieuwe infrastructuur van Sogeti en nemen wij de Sogeti Smart Workspace in gebruik.

In 2021 hebben wij de eerste stappen gezet in het professionaliseren van onze regie-organisatie. De belangrijkste rollen zijn belegd en de samenwerking met Sogeti verloopt tot op heden zeer prettig. Beide partijen doen hun best om afspraken zo goed mogelijk te maken en na te leven. In 2022 zetten wij verdere stappen in de professionalisering van de regie-organisatie, onder andere door het versterken van functioneel beheer.

Vanwege de focus op de uittreding en onderbezetting hebben in 2021 een aantal zaken stilgelegen, zoals het aanpassen van processen en een nieuw beleid voor Buy Your Own Device (BYOD).

Servicedesk
Tot september 2021 liepen de ICT-verzoeken via de servicedesk van de GR ICT-WBW. Dit zorgde met enige regelmaat voor afstemmingsproblemen als zij de verzoeken niet direct af kon handelen en weer terug moest zetten naar de gemeente Bergen op Zoom. Sinds eind september 2021 heeft de gemeente Bergen op Zoom weer een eigen servicedesk, die tot op heden bemenst is met twee medewerkers die de gemeente heeft overgenomen van de GR ICT-WBW. In 2022 zetten wij verdere stappen in het verder professionaliseren van deze interne servicedesk.

Informatiehuishouding
In november 2021 hebben wij adviseurs informatiehuishouding (I-adviseurs) aan kunnen nemen die de implementatie van de Wet Open Overheid op zich nemen en de informatiehuishouding van de gemeente op orde gaan brengen. Dat betekent dat wij de komende jaren belangrijke stappen kunnen zetten in het op orde brengen van de informatiehuishouding van de gemeente.

Ondersteuning, Bestuur & Organisatie

Communicatie
'In gesprek met' is ingevoerd en is een belangrijk communicatie-instrument geworden waar bestuurders, directie en collega's de interne organisatie informeren over ontwikkelingen op organisatorisch niveau, over projecten en in onze dienstverlening. Er is een eerste aanzet gemaakt om de strategische communicatiekalender op te zetten, deze is nog niet afgerond in 2021 en zal in 2022 verder worden uitgewerkt.

Facilitair
Er is met verschillende, externe partijen verkend of er een mogelijkheid dan wel behoefte is om te komen tot het "Huis van de Stad". Dit heeft veel interessante en bruikbare informatie opgeleverd die wij zeker (in de toekomst) kunnen gebruiken. Facilitair is begonnen met het opstellen van het programma van eisen voor de huisvesting van onze organisatie waarbij gekeken wordt naar de uitgangspunten van het "Huis van de Stad" en de opgedane ervaringen tijdens de Covid-19 periode.

Aanbesteden en Contractmanagement
Het spreekuur voor ondernemers is gerealiseerd en daarnaast is in samenwerking met het MKB een bedrijvenregister tot stand gekomen. Verder hebben we met het invoeren van onder andere de inkoop startmelding en het sturen op contractmanagement de rechtmatigheid van onze inkopen naar een hoger niveau weten te brengen.

Daarnaast is een spendanalyse gemaakt. Dit geeft, per budgethouder, een exact beeld waaraan budgetten zijn uitgegeven, hoeveel facturen hiervoor zijn ontvangen en dus ook hoeveel crediteuren hebben geleverd. Deze analyse leidt tot verbeterpunten, die worden ingevoerd.

KCC en receptie
De pilot "meten klanttevredenheid" is van start en de eerste resultaten zijn zeer goed te noemen. We scoren met receptie en telefonie een 8,5.

Control & Audits

Met het oog op de invoering van de rechtmatigheidsverklaring is in 2021 een aantal processen doorgelicht. Daarbij zijn in gesprek met de vakinhoudelijke clusters de controles binnen deze processen scherper weggezet. Daarnaast is bij deze gesprekken ook ingezet op bewustwording van de betreffende managers. Zij zijn immers verantwoordelijk voor de kwaliteit en controles binnen hun processen. Ook hebben de reguliere audits plaatsgevonden conform het controleplan. Bij de reguliere audits wordt steeds meer gestuurd op het juist inrichten van de 1e en 2e lijn. Hierdoor krijgen de audits het karakter van een onafhankelijke beoordeling van het kwaliteitssysteem zoals dat binnen de vakinhoudelijke clusters is ingericht.

Het afgelopen jaar is een doorstart gemaakt met het project om te komen tot invoering van portfoliomanagement, het verder ontwikkelen van het risicomanagement en het verbeteren van de managementinformatie. Ook zijn dashboards ten behoeve van het management ontwikkeld waarmee de sturing door de organisatie verder verbeterd kan worden. De implementatie staat gepland voor het 1e halfjaar van 2022.

Informatieveiligheid

Risico-reductie
Onze organisatie 'leeft' van informatie. We zijn verantwoordelijk voor veel informatie van onze inwoners en partners. Het beschermen hiervan is de missie van informatiebeveiliging. In december werd de digitale wereld opgeschrikt door een ernstige kwetsbaarheid in een veel gebruikte software-component, Log4j. Ons Cyber Emergency Response Team heeft samen met de VNG Informatiebeveiligings-dienst, leveranciers en de beheerders van onze infrastructuur onze kwetsbaarheid weten te beperken. We hebben geen succesvolle cyberaanvallen geregistreerd.

Het college van B&W heeft halverwege 2021 het geactualiseerde Strategisch Beleid Informatiebeveiliging 2021-2024 (IB Beleid 21-24) vastgesteld. Deze is gebaseerd op de overheidsbrede Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Het IB-Beleid geeft de kaders en maatregelen aan voor veilig werken. Daarbij ligt de focus op het reduceren van risico's waarbij gezonde keuzes worden gemaakt die passen bij onze risico-bereidheid, beschikbare middelen en volwassenheid. Jaarlijks wordt onze volwassenheid getoetst via de ENSIA verantwoordingsmethode. In 2021 zijn wij wederom 'geslaagd' voor de audits op DigiD en Suwinet.

Privacy
Aan de basis van de privacybescherming liggen met name wettelijk verplichte instrumenten zoals het opstellen en uitvoeren van privacybeleid, het bijhouden van een register van verwerkingen, het uitvoeren van risicoanalyses, het afsluiten van verwerkersovereenkomsten met partijen die voor de gemeente gegevens verwerken, een proces voor het melden en behandelen van datalekken en een proces voor de rechten van betrokkenen. Deze basis is in 2021 verder verstevigd.

Naast de focus op de basis was de focus in 2021 ook gericht op "privacy by design": vanaf het begin rekening houden met privacyvoorwaarden bij de inrichting van processen, systemen en samenwerkingsverbanden. Binnen de organisatie is het steeds vanzelfsprekender om privacyaspecten hierbij mee te wegen.

Datalekken
Een datalek is een incident waarbij persoonsgegevens verloren zijn gegaan of in handen zijn gekomen van onbevoegden. In 2021 zijn er 45 datalekken gemeld waarvan 8 bij de AP. Dat zijn er 18 meer dan in 2020. De groei wordt vooral verklaard door het toegenomen privacy bewustzijn van medewerkers. Oorzaak is voornamelijk menselijke fouten, reden om aandacht aan bewustwording te blijven schenken.

Privacyrechten
De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) biedt burgers de mogelijkheid om middels een aantal rechten controle uit te oefenen op zijn of haar persoonsgegevens. In 2021 zijn bij de gemeente 17 verzoeken ingediend om privacyrechten uit te oefenen, dit zijn er 2 meer dan in 2020. De verzoeken zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

Verordening 213 a (efficiëntere werkprocessen)

In het kader van de artikel 213A onderzoeken worden jaarlijks een aantal processen volgens de methode van Lean six Sigma geoptimaliseerd. In 2021 zijn de volgende processen behandeld:

- Meldingen Handhaving
- Formatie-bezetting als basis voor begrotingsproces
- Bewaarserie Digitale Informatievoorziening
- Subsidieverantwoordingsproces
- Ruimtelijke initiatieven mogelijk maken (IMM)
- Subsidieaanvraagproces
- Scholingsplicht jongeren <27 jaar

Kaderstellende documenten voor deze paragraaf

Beleidsnota	**Vastgesteld**
Sturingsconcept	2019
Organisatieregeling 2020	2019
Organisatievisie	2019
Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet	2017
Financiële verordening ex artikel 213 Gemeentewet (Controleverordening)	2015
Nota Investeren en Afschrijven	2018
ARBO-beleidsplan	2018
Treasurystatuut	2020
Nota Reserves en Voorzieningen	2020
Communicatievisie	2018
Inkoopbeleid	2020
Beleids- en investeringsplan; Processen en Informatie 2015-2018	2015
Visie op samenwerking	2016
Risicomanagement	2013
Controlstatuut Bergen op Zoom 2021	2021
Strategisch IB Beleid 2021-2024	2021
Privacybeleid	2018
Reglement Functionaris voor de gegevensbescherming	2018

Paragraaf 3.8

Rechtmatigheid

Inleiding

Het Normenkader is voor de rechtmatigheidscontrole 2021 geactualiseerd en op 16 december 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierbij bepaalde de raad ook de controle- en rapportagetoleranties. De controletolerantie is vastgesteld op 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden van de brutolasten per programma. De rapporteringstolerantie is vastgesteld op 1% van de brutolasten per programma met een ondergrens van €100.000 per programma.

Begrotingsrechtmatigheid

Voor het beoordelen van de begrotingsrechtmatigheid wordt bezien in hoeverre begrotingsoverschrijdingen plaats hebben gevonden op de lasten die niet passen in de kaders van de raad.

De toe te passen normen voor het begrotingsrechtmatigheid zijn op hoofdlijnen vastgelegd in de Gemeentewet (artikel 189, 190 en 191). De gemeenteraad heeft deze nader ingevuld en geconcretiseerd op de navolgende wijze:

- De budgetten zijn door de raad geautoriseerd op het niveau van productgroepen.
- Overschrijdingen tot een maximum van €100.000 worden door het college van B&W in de eerstvolgende tussenrapportage aan de raad inclusief dekking ter autorisatie aangeboden.

Overschrijdingen bij de jaarrekening groter dan €100.000 kunnen passen binnen de kaders van de raad. In de Kadernota Rechtmatigheid en de Notitie over het Begrotingscriterium van de commissie BBV is aangegeven dat de gemeenteraad bij de jaarstukken begrotingsoverschrijdingen alsnog kan autoriseren door het vaststellen van de Jaarstukken 2021.

Voor een beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid zijn in onderstaande tabel de werkelijke lasten ten opzichte van de ramingen (na wijziging) uit de begroting 2021 weergegeven. De kolom overschrijding geeft de overschrijding per productgroep weer. Waar 'N.v.t.' (niet van toepassing) staat, heeft geen overschrijding plaatsgevonden of is de overschrijding minder groot dan €100.000.

Lasten x € 1.000	Begrote lasten na wijziging	Werkelijke lasten	Overschrijding
P101 Bestuur en samenwerken	3.177	2.879	N.v.t.
P102 Openbare orde en veiligheid	7.096	7.015	N.v.t.
P201 Wmo	52.216	51.171	N.v.t.
P202 Werk en inkomen	61.511	57.917	N.v.t.
P203 Jeugd	22.875	20.720	N.v.t.
P204 Volksgezondheid	2.641	2.606	N.v.t.
P301 Economie en werkgelegenheid	3.327	3.138	N.v.t.
P302 Vrijetijdseconomie	23.875	19.090	N.v.t.
P303 Onderwijs	11.210	12.172	-962
P401 Beheer openbare ruimte	15.158	14.458	N.v.t.
P402 Afval en riolen	16.831	17.398	-567
P403 Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling	49.968	43.436	N.v.t.
P502 Gemeentelijke belastingen en dienstverlening	3.207	3.266	N.v.t.
P503 Overhead	24.714	24.419	N.v.t.
P601 Duurzaamheid	1.078	929	N.v.t.
P501 Algemene Dekkingsmiddelen	1.899	1.473	N.v.t.

Analyse voor begrotingsrechtmatigheid

Voor de analyse op de begrotingsrechtmatigheid wordt alleen gekeken naar de lasten op productgroep niveau. In de programma's is een toelichting gegeven op over- en onderschrijdingen binnen de productgroepen en daar worden ook afwijkingen op baten toegelicht. Onderstaande begrotingsoverschrijdingen kan de raad autoriseren door het vaststellen van de Jaarstukken 2021.

P303 Onderwijs

Binnen de productgroep onderwijs zijn de lasten €962.000 hoger geweest dan in de begroting opgenomen. Dit heeft volledig te maken met hogere uitgaven vanwege de Specifieke Uitkering Ventilatie In Scholen. Bij het 1e en 2e concernbericht 2021 zijn de budgetten aangepast (voor €1,4 miljoen), alleen in de laatste maanden zijn nog meer uitgaven gedaan en inkomsten ontvangen. Zowel de baten als lasten waren niet geraamd en op de baten en de lasten is dus een overschrijding te zien. Tegenover de kosten die wij maken, staat een specifieke uitkering die wij ontvangen van het Rijk.

P402 Afval en riolen

Afval en riolen zijn beide een gesloten exploitatie. Door hogere baten in 2021 is sprake van een verplichte dotatie aan de voorziening. Hierdoor lijkt het dat de begrote lasten worden overschreden.

De stortingen in de voorziening voor afval en de voorziening voor riolen veroorzaken de overschrijding aan de lasten. De storting in de voorziening afval zorgt voor een nadelig effect van €247.000. Hieronder liggen meerdere oorzaken ten grondslag. Zo zijn de kosten voor exploitatie, transport en verwerkingskosten van de milieustraat €682.000 hoger door een hoger aanbod op de milieustraat en met name het aanbod van grof huishoudelijk afval.

Tevens zijn er op 3 onderdelen hogere ontvangsten gerealiseerd. €240.000 hogere reinigingsrechten en afvalstoffenheffing is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan een hoger aanbod van restafvalcontainers of aanbiedingen op ondergrondse containers, wat resulteert in een hogere ontvangst van het variabel deel van de afvalstoffenheffing.

Daarnaast is €593.000 meer ontvangen in afvalstromen als papier en plastic. De vergoedingen zijn gedurende het jaar gestegen vanwege de mondiale vraag naar grondstoffen en in 2021 zijn nog twee kwartaalvergoedingen voor 2020 van het Afvalfonds voor plastic, metalen en drankverpakkingen (PMD) ontvangen.

Tot slot is in 2021 compensatie toegekend vanwege extra uitgaven door Corona over 2020 van €108.000. Deze vergoeding maakt onderdeel uit van de storting in de voorziening afval.

De storting in de voorziening riolen zorgt voor een nadelig effect van €515.000. Ook deze storting wordt veroorzaakt door een aantal onderwerpen. Zo is er een voordeel op de personele kosten van €171.000, omdat functies moeilijk ingevuld kunnen worden. Ook bij de leveranciers en contractpartners is sprake van een verminderd aanbod aan personele capaciteit. Hierdoor is het lastig om volledige invulling te geven aan het afgesproken beheerprogramma: de onderhoudskosten zijn €667.000 lager uitgekomen dan begroot.

De baggerwerkzaamheden zijn in 2021 opgestart, hoewel in de begroting 2022 €750.000 hiervoor is opgenomen. De totale kosten in 2021 zijn uitgekomen op €151.000. Tot slot is de opbrengst rioolheffing €263.000 lager dan begroot, omdat het aantal leegstaande woningen en tussentijdse verhuizingen ervoor heeft gezorgd dat er minder aanslagregels riool woningen zijn opgelegd.

Hier tegenover staan op een aantal onderwerpen lagere lasten (in mindere mate) dan begroot.

Kredieten

Overschrijding van meer dan € 100.000

In het overzicht kent alleen het krediet knelpunt Welle/Noordster een saldo per 31-12-2021 dat meer dan € 100.000 negatief is, nl € - 266.000. In januari 2021 heeft de raad echter voor dit krediet een aanvullend krediet van € 807.000 beschikbaar gesteld bij het vaststellen van het IHP. Verder zijn er geen kredieten die eind 2021 een overschrijding kennen van meer dan € 100.000.

Verlenging kredietttermijn

In de nota investeren en afschrijven is opgenomen, dat indien een investering na 2 jaar nadat het beschikbaar is gesteld nog niet concreet in uitvoering is genomen, het betreffende krediet voor de investering vervalt. Bij concreet in uitvoering moet gedacht worden aan; feitelijke opdrachtverstrekking aan derden, contractuele afspraken met derden, mogelijke fasering van het krediet, etc. In totaal zijn er 3 kredieten van voor 2020 waar nog geen uitgaven op geboekt zijn en hiervoor zal bij de besluitvorming van de jaarrekening 2021 aan de raad worden gevraagd om deze kredieten niet af te sluiten:

- Nieuwe woonwagenlocatie 2 € 300.000
  Dit betreft de realisatie van Heelulaan. Het bestemmingsplan is in voorbereiding
- CVT Reimerswaalparkbrug III € 75.000
  In samenwerking met internationale partners wordt de huidige Reimerswaalparkbrug III vervangen door een smart circulair brug. Er is inmiddels gestart met de voorbereidingen. Oplevering van dit project staat gepland voor 2023
- Herstel constructiefouten Aventurijn € 61.900
  Werkzaamheden zullen in 2022 worden uitgevoerd.

Paragraaf 3.9

Kredietrapportage 2021

Inleiding

In de Jaarstukken 2021 wordt verantwoording afgelegd over het verloop van de kredieten in 2021. De kredieten in 2021 bestaan uit 3 categorieën:

1. De moederkredieten welke bestaan uit de onderdelen bedrijfsvoering, vastgoed en openbare ruimte en vanaf 2021 ook riolering en IHP (onderwijshuisvesting);
2. Kredieten voor 2019;
3. Rioleringskredieten voor 2021.

	Krediet*	Uitgaven <2021*	Uitgaven 2021*	Restant krediet*
1. Moederkredieten	19.976.037	2.914.537	8.825.427	8.236.073
2. Kredieten voor 2019	18.878.980	11.699.793	5.112.283	2.066.903
3. Rioleringskredieten < 2021	11.194.371	5.090.464	2.681.665	3.422.242
Totaal	**50.049.388**	**19.704.795**	**16.619.375**	**13.725.218**

* De bedragen die in dit overzicht zijn opgenomen zijn gesaldeerd met de inkomsten (indien van toepassing). Dit geldt voor alle overzichten en bedragen in deze paragraaf.

Categorie 1 Moederkredieten

	Krediet*	Uitgaven <2021*	Uitgaven 2021*	Restant krediet*
1. Moederkredieten	19.976.037	2.914.537	8.825.427	8.236.073

De moederkredieten bestonden voor 2021 uit 3 onderdelen: bedrijfsvoering en bedrijfsmiddelen, vastgoed en openbare ruimte. Vanaf 2021 zijn ook de kredieten voor riolering onder de spelregels van de moederkredieten gebracht en is onderwijs, het IHP, uit het onderdeel vastgoed gehaald en als apart onderdeel opgenomen binnen de moederkredieten. Hieronder vindt u het overzicht van de moederkredieten:

Omschrijving	(netto) krediet	netto-uitgaven <2021	netto-uitgaven 2021	Restant krediet
Ad 1. Moederkredieten				
Beschikbaar gestelde kredieten voor 2021				
Bedrijfsvoering en bedrijfsmiddelen	291.000	118.620	130.253	42.127
Vastgoed	1.528.400	510.922	1.108.284	-90.805
Openbare ruimte	2.601.037	2.284.995	192.257	123.786
Totaal beschikbaar gestelde kredieten <2021	**4.420.437**	**2.914.537**	**1.430.793**	**75.107**
Beschikbaar gestelde kredieten in 2020				
Bedrijfsvoering en bedrijfsmiddelen	1.864.000	0	1.192.317	671.683
Vastgoed	275.000	0	143.150	131.850
Openbare ruimte	5.187.247	0	1.942.678	3.244.569
Rioleringskredieten 2021	5.829.053	0	2.916.489	2.912.564
IHP	2.400.300	0	1.200.000	1.200.300
Totaal Uitvoeringsplan 2021	**15.555.600**	**0**	**7.394.634**	**8.160.966**
Totaal moederkredieten (t/m 2021)	**19.976.037**	**2.914.537**	**8. 825.427**	**8.236.073**

In onderstaande delen zal een nadere toelichting worden gegeven op de afzonderlijke onderdelen van de moederkredieten.

Bedrijfsvoering en bedrijfsmiddelen
In 2021 is er €1.323.000 (€130.253 + €1.192.317) op dit onderdeel uitgegeven. Dit betrof voor een belangrijk deel de transitie ICT naar de marktpartij (€993.600). Daarnaast is er voor €163.000 uitgegeven aan de vervanging van voertuigen. Eind 2021 zijn er nog 11 lopende kredieten, waarvan er 4 kredieten voor 2021 beschikbaar zijn gesteld. Deze 4 oudere kredieten zitten allemaal in de afrondingsfase en zullen in 2022 worden afgesloten.

Vastgoed
De uitgaven op de kredieten vastgoed bedroegen in 2021 €1.251.000 (€1.108.284 + €143.150). Zoals aangegeven vielen de onderwijsinvesteringen voor 2021 nog onder vastgoed. Op de nog lopende investeringen m.b.t. onderwijs is in 2021 €994.000 uitgegeven. Dit betrof o.a. het herstel van het knelpunt bij de Welle van €552.000 en de afronding van de uitbreiding bij Borghoek van €238.000. Van de kredieten die in 2021 beschikbaar zijn gesteld is €143.000 geïnvesteerd in het verduurzamen van kunstgrasvelden.

Eind 2021 zijn er nog 7 lopende kredieten waarvan 4 kredieten voor 2021 beschikbaar zijn gesteld. 3 hiervan hebben betrekking op onderwijs en zullen naar verwachting in 2022 worden afgerond. Het 4e krediet van voor 2021 heeft betrekking op Panorama Coehoorn en wordt naar verwachting ook in 2022 afgerond.

Openbare ruimte
Er is in 2021 voor €2.135.000 (€192.257 + €1.942.678) geïnvesteerd in de openbare ruimte. De belangrijkste projecten waren:

Gageldonk/Scheldebalkon	€ 592.000
Korneel Slootmanslaan	€ 373.000
Vervanging openbare verlichting niet opgenomen in wegreconstructies	€ 326.000
Vervanging openbaar groen niet opgenomen in wegreconstructies	€ 192.000

Eind 2021 waren er 25 kredieten niet afgesloten waarvan slechts 3 kredieten voor 2021 beschikbaar waren gesteld. 2 kredieten betreffen het project Noordzijde Zoom waarvan alleen nog de afrekening met de aannemer dient plaats te vinden. Het 3e krediet betreft de Reimerswaalbrug. Hierop zijn nog geen uitgaven gedaan. Het project dat met internationale partners wordt opgepakt is in voorbereiding.

De vele openstaande kredieten van 2021 zijn een gevolg van het aanvragen van het krediet zoals opgenomen in het uitvoeringsplan en het niet scherp bekijken wat de verwachte uitgaven in het lopende jaar zijn. Zoals aangegeven zal daar in de toekomst scherper naar gekeken worden.

Riolering
Vanuit de kredieten die voor riolering in 2021 beschikbaar zijn gesteld is er voor €2.916.000 geïnvesteerd. De belangrijkste projecten waren:

Gageldonk	€ 1.205.000
Scheldebalkon	€ 681.000
Halsterseweg Noord	€ 367.000
De Markiezaten en ScheldeVesting	€ 399.000

Vanaf 2021 vallen de kredieten voor riolering onder de spelregels voor de moederkredieten en zijn er voor riolering op dit onderdeel geen kredieten van voor 2021.

IHP
Er is in 2021 €1.200.000 betaald voor de uitbreiding van het schoolgebouw en realisatie van het kindercentrum bij de basisschool El Feth. Wat hierboven voor riolering is aangegeven geldt ook voor kredieten IHP.

Categorie 2 Kredieten van voor 2019

	Krediet*	Uitgaven <2021*	Uitgaven 2021*	Restant krediet*
2. Kredieten voor 2019	18.878.980	11.699.793	5.112.283	2.066.903

Dit betreffen kredieten die beschikbaar zijn gesteld voor de invoering van de moederkredieten en die per 1-1-2021 nog niet waren afgesloten. In 2021 is €5.112.000.000 uitgegeven ten laste van deze kredieten. De belangrijkste uitgaven waren:

Kredieten m.b.t. werkzaamheden Theodorushaven	€ 3.321.000
Uitbreiding Biezenhof	€ 897.000
Kademuren Noord-Zuid	€ 265.000
Parkeergarage AGM	€ 115.000
Verkeer centrumgebied	€ 216.000

Eind 2021 zijn 6 kredieten van voor 2019 nog niet afgesloten. De belangrijkste betreffen het krediet Parkeergarage AGM (€955.000) en 2 kredieten met betrekking tot woonwagens (€667.000).

Categorie 3 Rioleringskredieten voor 2021

	Krediet*	Uitgaven <2021*	Uitgaven 2021*	Restant krediet*
3. Rioleringskredieten < 2021	11.194.371	5.090.464	2.681.665	3.422.242

Rioleringskredieten vallen vanaf 2021 onder de spelregels van de moederkredieten. Tot voor de Begroting 2021 werd jaarlijks een verzamelkrediet voor riolering beschikbaar gesteld van €6,3 miljoen.

In 2021 is €2.682.000 geïnvesteerd in projecten die tot en met 2020 zijn opgestart. De belangrijkste investeringen waren:

Wateroverlast Antwerpsestraatweg fase 1	€ 1.276.000
Randvoorziening Langstraat	€ 477.000
Benedenbaantje	€ 412.000
Renovatie gemaal Vermuidenweg	€ 265.000

Eind 2021 zijn 12 kredieten nog niet afgesloten, waarvan 4 projecten momenteel in voorbereiding en 8 projecten in uitvoering. In het bijlageboek is de specificatie van de kredietrapportage opgenomen. Hierin is het verloop van alle afzonderlijke kredieten terug te vinden.

Niet benutte investeringsruimte 2021

Bij de jaarrekening 2020 is de niet bestede ruimte van de moederkredieten 2020 ad €4.267.300 overgeheveld naar 2021. Van deze ruimte is €806.000 ingezet voor het krediet “Transitie ICT naar marktpartij”. Bij de Kaderbrief is besloten om het restant van de overhevelde ruimte 2020 (€3.461.300) te verdelen over de jaren 2022 tot en met 2025, omdat gezien de beschikbare capaciteit een piek in het investeringsvolume in 2022 niet gewenst en realistisch was.

De niet benutte investeringsruimte 2021 bedraagt:

Bedrijfsvoering/bedrijfsmiddelen, vastgoed en openbare ruimte	€ 816.455
Riolering	€ 791.947
IHP	€ 300.300

Paragraaf 3.10

Corona

In maart 2020 werd Nederland getroffen door de Covid-19 pandemie. Uiteraard ging in het begin van de crisis in 2020 de aandacht uit naar het beheersen van de acute gezondheidscrisis en het inrichten en handhaven van de lockdowns. Ook in 2021 heeft de coronacrisis voor een groot gedeelte ons leven bepaald. Zo begonnen we het jaar met een lockdown en avondklok vanaf 21:00 uur. De vaccinatiecampagne startte begin dit jaar ook langzaamaan op. Eind april begon het versoepelen van de regels en in de zomer van 2021 waren bijna alle maatregelen losgelaten. In het najaar werd het coronatoegangsbewijs ingevoerd en werden de maatregelen weer steeds strenger vanwege de Delta- en Omikron-varianten van het virus. 2021 eindigden we wederom in lockdown.

In de ambtelijke organisatie was er een multidisciplinair crisisteam aan de slag om de vertaling van landelijke maatregelen en effecten naar de lokale situatie te coördineren. Het team adviseerde onder andere over de communicatiestrategie, maatregelen richting inwoners, (nood)opvang, ondernemers, openbare ruimte, handhaving en interne maatregelen.

Financieel gezien heeft corona ook een groot effect op de gemeentelijke financiën. Gedurende het jaar hebben we de gemeenteraad hierover geïnformeerd via de concernberichten en de voorstellen over de september- en decembercirculaire 2021. Gezien de impact die de crisis had in 2020, is destijds besloten om bij de jaarrekening 2020 een paragraaf aan corona te wijden. Deze lijn trekken we in 2021 door. In deze paragraaf staat wat aan Rijkscompensatie is ontvangen en wat de extra kosten en minder opbrengsten waren in 2021. We stellen voor een deel van de ontvangen Rijkscompensatie over te hevelen naar 2022, omdat de afwikkeling of uitvoering van een aantal onderwerpen in 2022 doorloopt.

Financieel overzicht

In 2021 ontvingen we van het Rijk en de provincie Noord-Brabant €12,0 miljoen aan Coronacompensatie, waarvan €6,7 miljoen via de algemene uitkering. De grootste posten, waarvoor we meer dan €1 miljoen compensatie hebben ontvangen, zijn Tozo, TONK en lokale culturele voorzieningen. In het bijlageboek is een bijlage opgenomen voor de corona verantwoording. Hierin is een specificatie van alle verschillende onderdelen opgenomen. In het overzicht is het volgende onderscheid gemaakt:

- Specifieke geldstromen: Deze mogen alleen aan een bepaald doel worden besteed. Eventuele tekorten of overschotten krijgen we vergoed van of moeten we terugbetalen aan het Rijk of de provincie;
- Generieke geldstromen (met nadere aanduiding op de uitgaven): Gelden zijn via de algemene uitkering ontvangen en over de besteding hoeft geen verantwoording te worden afgelegd. Deze gelden zijn wel met een bepaalde aanduiding verstrekt;
- Generieke geldstromen (geen nadere aanduiding op de uitgaven): Dit zijn gelden die via de algemene uitkering zijn ontvangen en waar over de besteding geen verantwoording hoeft te worden afgelegd. In deze categorie zijn ook posten opgenomen waarop we minder kosten maken vanwege corona. Daarnaast hebben we activiteiten door en/of voor de coronacrisis uitgevoerd waar geen compensatie van het Rijk tegenover stond. Deze activiteiten staan in het overzicht ook onder deze categorie;
- Inkomstenderving: Gelden die van het Rijk zijn ontvangen ter compensatie van gemiste inkomsten. Dit gebeurt op basis van nacalculatie. Daarnaast zijn in deze categorie onderwerpen opgenomen waarop we inkomsten missen of (extra) ontvangen vanwege corona.

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht gegeven van deze vier categorieën.

Overzicht corona effecten 2021 per cluster

Omschrijving (bedragen x €1.000)	**Compensatie uit 2020**	**Compensatie 2021**	**Lasten 2021**	**Saldo 2021**	**Overheveling naar 2022**	**Eindsaldo 2021**
Specifieke geldstromen	798	5.317	5.060	1.055	0	1.055
Generieke geldstromen (met nadere aanduiding op de uitgaven)	876	5.503	1.185	5.194	3.949	1.245
Generieke geldstromen (geen nadere aanduiding op de uitgaven)	0	0	-177	177	0	177
Inkomstenderving	0	1.159	-1.581	-422	0	-422
Totaal Corona geldstromen	**1.674**	**11.979**	**7.649**	**6.004**	**3.949**	**2.055**

Van de totale ontvangen compensatie staat nog een bedrag "open" van €6,0 miljoen wat het rekeningresultaat beïnvloedt. Van dit bedrag wordt voorgesteld €3,9 miljoen over te hevelen naar 2022. Het restant, €2,1 miljoen valt in het rekeningresultaat van 2021.

In totaal stellen we voor om €3,9 miljoen over te hevelen naar 2022. Van dit bedrag is voor €2,2 miljoen al besloten door de gemeenteraad (via eerdere planning & control documenten of andere raadsbesluiten in 2021) om dit over te hevelen. Voor het deel waarvan wordt voorgesteld bij de Jaarstukken 2021 om het over te hevelen naar 2022 zijn nog niet altijd bestedingsplannen vastgesteld (in totaal €838.000). Het voorstel is om deze gelden in de Begroting 2022 in één post op Programma 2 op te nemen. Wanneer het college van B&W een bestedingsplan goedkeurt, wordt u daarover middels een raadsbrief geïnformeerd. Bij de concernberichten zal dan de administratieve verwerking hiervan plaatsvinden.

De onderdelen van het totale over te hevelen bedrag lichten we hieronder toe.

TONK 2021 *Voordeel €0,8 miljoen*

Gedurende 2021 zijn maatregelen genomen om de compensatie uit te geven, hiervoor zijn de beleidsregels verruimd. Dit heeft niet het gewenste effect gehad. Door het resterende saldo over te hevelen naar 2022, kan het alsnog ten gunste komen van de doelgroep. Vandaar dat dit via resultaatbestemming 2021 wordt voorgesteld.

Lokale culturele voorzieningen 2020 en 2021 *Voordeel €1,8 miljoen*

In december 2021 heeft de gemeenteraad een nieuw besluit genomen over de besteding van de compensatie lokale culturele voorzieningen. De compensatie is nog niet uitgegeven in afwachting van dit besluit. Dit zorgt voor een effect van €1,8 miljoen, wat overgeheveld dient te worden naar 2022. Hierover heeft de raad al besloten in raadsbesluiten RVB21-0083 en RVB22-0005.

Meerdere onderdelen binnen het sociaal domein *Voordeel €0,5 miljoen*

Deze compensaties zijn ontvangen met een nadere aanduiding op de uitgaven. Een aantal onderdelen is nog niet volledig uitgegeven, of de gelden zijn gedurende 2021 ontvangen, waardoor deze niet volledig in 2021 besteed konden worden. De uitvoering loopt door in 2022. Vandaar dat een bedrag overgeheveld dient te worden naar 2022. Van dit bedrag is €376.000 al besloten om over te hevelen, voor €142.000 wordt dit voorgesteld via resultaatbestemming 2021.

Algemene post programma 2 *Voordeel €0,8 miljoen*

Deze compensaties zijn ontvangen met een nadere aanduiding op de uitgaven, maar zijn nog niet (volledig) uitgegeven. Voor deze gelden zijn nog geen concrete bestedingsplannen, vandaar dat wordt voorgesteld om dit bedrag over te hevelen naar 2022 in een algemene post op Programma 2. Op deze manier kunnen de gelden, wanneer een bestedingsplan wordt goedgekeurd door het college van B&W, (alsnog) bij de doelgroepen terecht komen.

Het saldo wat resteert als resultaat is €2,1 miljoen. Dit kan op hoofdlijnen ingedeeld worden in de volgende posten.

Compensatie inkomstenderving 2020 *Voordeel €1,2 miljoen*

Op 24 juni 2021 heeft de gemeenteraad de jaarrekening 2020 van de gemeente Bergen op Zoom vastgesteld. De definitieve cijfers zijn gedeeld met het Rijk en zo hebben we voor bepaalde gemiste inkomsten alsnog compensatie ontvangen. Op grond van de voorschriften BBV mocht de compensatie die nog niet definitief is vastgesteld in 2020 niet worden meegenomen als een nog te ontvangen bijdrage in dat jaar. Deze compensaties moeten we dus verantwoorden in 2021. Dit betreffen o.a. parkeergelden, havengelden en marktgelden. Dit zorgt voor een voordelig effect van €1,2 miljoen. Hier tegenover staan verliezen van dezelfde omvang, maar die hebben we al genomen in de jaarrekening 2020.

Inkomstenderving 2021 *Nadeel -/-€1,6 miljoen*

Net zoals in de jaarrekening 2020 een nadeel is genomen op gemiste inkomsten vanwege de coronacrisis, geldt dat ook voor 2021. Het afgelopen jaar is er in totaliteit €1,6 miljoen minder aan inkomsten ontvangen. Het betreft parkeer-, markt- en havengelden, precariobelasting, toeristenbelasting en leges burgerzaken.

Tozo 2020 en 2021 *Voordeel €1,1 miljoen*

Gemeenten worden volledig financieel gecompenseerd voor de uitkeringskosten en uitvoeringskosten in het kader van de Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers (Tozo). De benodigde middelen ontvangen we via een specifieke uitkering. In 2020 en 2021 hebben we genormeerde uitvoeringskosten ontvangen. De Tozo-regeling voerden we uit binnen de gewijzigde begroting GR ISD 2021. De compensatie is niet benodigd gebleken. Bij het 2e concernbericht 2021 is €798.000 opgenomen als voordeel van het totale voordeel van €1,1 miljoen.

Lagere bijdrage GR WVS *Voordeel €0,8 miljoen*

Binnen de GR WVS bestaat de afspraak dat de ontvangen Rijksbijdrage WSW 1 op 1 wordt doorgegeven aan de GR WVS. Zo ook de ontvangen coronacompensatie ten behoeve van de SW-bedrijven. De compensatiemiddelen die de WVS niet nodig heeft gehad, komen via een lagere gemeentelijke bijdrage in 2021 terug naar de deelnemende gemeenten.

Meerdere onderwerpen binnen het sociaal domein *Voordeel €0,3 miljoen*

Binnen het sociaal domein zijn meerdere compensaties ontvangen via de algemene uitkering. Dit wil zeggen dat deze gelden met een aanduiding worden meegegeven ter besteding. Overschotten hoeven we niet terug te betalen, tekorten worden niet vergoed. Onderdelen zijn o.a. TONK, jeugd, WMO en participatie. Voor gehandicaptenvervoer zijn meer kosten gemaakt.

Overige posten *Voordeel €0,3 miljoen*

Hieronder vallen meerdere kleine onderdelen, zoals onder andere minder kosten voor kantoorbenodigdheden, minder gebruik van de printers en restant van de compensatie voor het organiseren van verkiezingen volgens de coronamaatregelen.

Bedrijfsvoering

Taken die fysiek moeten worden uitgevoerd, om onze inwoners, partners en ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen en van dienst te zijn, zijn over het algemeen door kunnen gaan. Sommige taken zijn op basis van aanpassingen die in 2020 zijn doorgevoerd doorgegaan. Het gaat dan om de baliefuncties, handhaving, buitendienst en het KCC.

Net als in 2020 hebben we in 2021 veelal thuis moeten werken. Digitaal samenwerken gaat ons steeds beter af, we doen steeds meer ervaringen op. Toch is het fysiek bijeenkomen voor sommige zaken nog steeds noodzakelijk. Het digitaal werken kent ook een menselijke kant. Dat hebben we ook in 2021 ervaren. Gesprekken ‘op afstand’ gaan vooral over de inhoud. Het samenspel tussen groepen medewerkers in cross-overs is minder gemakkelijk te organiseren en onderstroom en bovenstroom zijn moeilijker te beïnvloeden.

Digitaal werken vraagt om anders organiseren, sturen van management en college van B&W. Bovendien is de zichtbaarheid in de organisatie beperkter. Gecombineerd met het Focusakkoord en forse bezuinigingen op personeel is dit een voedingsbodem voor onrust en onvrede binnen onze organisatie.

De maatregelen van de Rijksoverheid verzachten de economische pijn van deze crisis zoveel mogelijk. Daar waar nodig namen wij aanvullende maatregelen om te ondersteunen en stelden middelen beschikbaar om bedrijven in de gemeente te helpen om deze crisis door te komen. Zo hebben we de precariobelasting voor terrassen verruimd. Tijdelijk mochten terrassen ruimer worden opgesteld en precario is enkel geheven over de periode dat de terrassen open waren.

de Bourgondiër

Paragraaf 3.11

Focusakkoord

Inleiding

In 2020 heeft de gemeenteraad het Focusakkoord gepresenteerd. Het doel van het Focusakkoord is om een ombuiging te realiseren van €13 miljoen, waardoor een positief begrotingssaldo wordt gerealiseerd van €3 miljoen. Om de ombuigingen van €13 miljoen te realiseren zijn via de 1e begrotingswijziging 2021 (december 2020), de 2e uitwerking van het Focusakkoord (juni 2021) en de 3e uitwerking van het Focusakkoord (november 2021) voorstellen aan de gemeenteraad gedaan.

Via de 1e begrotingswijziging, 2e en 3e uitwerking van het Focusakkoord is de gemeenteraad telkens via een afzonderlijke rapportage geïnformeerd over de uitwerking van het Focusakkoord. In de 3e uitwerking van het Focusakkoord is aangegeven dat in de Jaarstukken 2021 een aparte paragraaf opgenomen zal worden, waarin over de voortgang van de uitwerking van het Focusakkoord wordt gerapporteerd. Vanaf 2022 zal de uitwerking van het Focusakkoord onderdeel uitmaken van de reguliere planning & control producten en zal alleen bij afwijkingen gerapporteerd worden.

In deze afzonderlijke paragraaf kijken we nog even terug naar de besluitvorming in 2021 en zullen de besluiten per programma worden weergegeven en zal per programma worden aangegeven hoe de ombuigingen zijn gerealiseerd of begroot voor de komende jaren.

Programma 1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid

Bedragen * €1.000

1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
1e Begrotingswijziging Focusakkoord				
Right to Challenge	102	102	102	102
Overige lasten raad- en raadscommissies	26	26	26	26
Rekenkamer	0	15	15	15
Reiskosten	3	3	3	3
College van B&W	28	28	28	28
Bestuurlijke samenwerking	0	695	695	695
Geen inzet Doel	6	6	6	6
Videocamera's	10	10	10	10
Resultaat Programma 1	**175**	**885**	**885**	**885**

De geplande bezuinigingen binnen programma 1 zijn gerealiseerd door de bestaande budgetten te verlagen. Dit heeft in 2021 niet tot overschrijdingen op deze budgetten geleid.

Programma 2 Samen leven, samen doen

Bedragen * €1.000

2 Samen leven, samen doen	2021	2022	2023	2024
1e Begrotingswijziging Focusakkoord				
Inzet jeugdprofessionals	0	0	217	217
Misbruik sociale voorzieningen - fraude bestrijding	270	270	270	270
Structurele bezuinigingen vanuit bijsturing exploitatietekort 2020	341	409	409	409
Leges kinderopvang	6	6	6	6
Subsidies	0	500	1.000	1.500
2e Uitwerking Focusakkoord				
Misbruik sociale voorzieningen - fraude bestrijding	-135	-11	-11	-11
3e uitwerking Focusakkoord				
Misbruik sociale voorzieningen - fraudebestrijding	-70	0	0	0
Resultaat Programma 2	**412**	**1.174**	**1.891**	**2.391**

Misbruik sociale voorzieningen
€65.000 (= €270.000 1e uitwerking – €135.000 2e uitwerking – €70.000 3e uitwerking).

Door de tijdelijke inzet van 1 extra sociaal rechercheur is in de periode van 1 oktober 2021 tot en met 31 december 2021 een besparing gerealiseerd van € 71.000. Daarnaast zal een bedrag van ruim € 28.400 worden teruggevorderd.

Structurele bezuinigingen
vanuit bijsturing exploitatietekort 2020 *€341.000*

Voor de realisatie van deze bezuiniging zijn de bestaande budgetten verlaagd. In 2021 is deze bezuiniging gerealiseerd.

Leges kinderopvang *€6.000*

In totaal zijn erin 2021 9 aanvragen ontvangen voor het bieden van gastouderopvang waardoor de leges opbrengsten €3.000 bedragen.

Er zijn minder aanvragen ingediend dan verwacht. Dit heeft met Corona te maken, waardoor er minder nieuwe gastoudervoorzieningen zijn gestart. Er was minder behoefte aan kinderopvang.

Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

Bedragen * €1.000

3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseco. en onderwijs	2021	2022	2023	2024
1e Begrotingswijziging Focusakkoord				
Economie - Binnenstad	103	103	103	103
Economie - Handel en ambackt	8	8	8	8
Economie - Parkmanagement	54	54	54	54
City Marketing	215	215	215	215
Sport - uitgavenstop 2020	180	180	180	180
Sport - uitwerking business cases	160	1.060	1.460	1.460
BC Cultuur	400	1.205	1.525	1.525
Toerisme en Recreatie - Toeristenbelasting	100	110	110	110
Toerisme en Recreatie - Overigen	14	5	5	5
IHP	0	-13	90	169
2e Uitwerking Focusakkoord				
BC Cultuur	-400	-100	0	0
Kostendekkendheid commerciële evenementen	0	55	55	55
Cultuur en erfgoed	92	92	92	92
BC Cultuur verschuiving van overig naar personeel	0	-1.105	-1.525	-1.525
3e uitwerking Focusakkoord				
BC Sport (bijstelling)	0	-896	-1.035	-364
BC Cultuur (bijstelling)	-97	0	0	0
VVV-baliefunctie —> toeristenbelasting	0	150	150	150
Resultaat Programma 3	**829**	**1.123**	**1.487**	**2.237**

Economie en citymarketing
€380.000 (= Binnenstad €103.000 + handel en ambacht €8.000 + parkmanagement €54.000 +citymarketing €215.000)

Voor de realisatie van deze bezuiniging zijn bestaande budgetten verlaagd. De bezuiniging is gerealiseerd in 2021.

BC Sport
€340.000 (= uitgavenstop €160.000 + uitwerking BC €180.000)

In 2021 zijn sportsubsidies met een bedrag van €166.500 verlaagd. Dit bedroegen stimuleringssubsidies en een bijdrage in topsportevenementen. Daarnaast is eenmalig bespaard op het onderhoud van de buitensport-accommodaties.

BC Cultuur *€0*

De bezuiniging vanuit de businesscase cultuur is een bezuiniging op personele capaciteit. Daarom is bij de 2e uitwerking van het focusakkoord de bezuiniging BC Cultuur overgeheveld naar bezuiniging op personeel. In de 3e uitwerking Focusakkoord is nog aangegeven dat voor de begeleiding van de businesscase specifieke expertise werd ingehuurd. Deze kosten ad €97.000 zijn in mindering op de businesscase gebracht.

Cultuur en erfgoed *€92.000*

Bij cultuur is een het budget voor de activiteitensubsidies met €67.000 verlaagd. Afgelopen jaren was hier op over gehouden dus is aangegeven in de 2e uitwerking van het focusakkoord dat deze bezuiniging het verenigingsleven niet raakt.
De subsidieregeling voor instandhouding van erfgoed is met €25.000 verlaagd. Deze subsidiepot werd in het verleden nooit volledig gebruikt.

Toerisme en recreatie *€114.000*
Bestaande budgetten zijn met €14.000 verlaagd. Daarnaast is het tarief toeristenbelasting verhoogd waardoor een hogere opbrengst toeristenbelasting werd verwacht van €100.000. Vanwege corona zijn nog niet de definitieve aanslagen toeristenbelasting 2021 opgelegd. Het is dus niet duidelijk of deze besparing wordt gerealiseerd. Wel heeft het Rijk toegezegd dat vanwege corona de gemeenten over 2021 gecompenseerd zullen worden voor de lagere opbrengsten toeristenbelasting.

Programma 4 Woon- en leefomgeving

Bedragen * €1.000

4 Woon- en leefomgeving	2021	2022	2023	2024
1e Begrotingswijziging Focusakkoord				
IBOR	0	20	40	40
Grondexploitatie	0	90	90	236
Vastgoed - exploitatie (10 objecten)	0	20	33	33
Vastgoed - exploitatie (overige objecten)	0	0	20	20
Parkeren	50	160	160	160
2e Uitwerking Focusakkoord				
Parkeren: verminderen betalen met munten	0	30	30	30
Vastgoed - incidentele verkopen	318	846	0	0
Vastgoed - structurele exploitatiekosten	0	233	233	233
BC uitbesteden onderhoud openbare ruimte	0	0	100	100
Ombuigingen 3e uitwerking Focusakkoord				
Grondexploitatie	0	0	144	-13
Vastgoed	-163	156	0	0
Resultaat Programma 4	**205**	**1.555**	**839**	**839**

Parkeren *€50.000*

Het fiscaliseren van de boetes bij het ziekenhuis is in 2021 geregeld zodat de extra opbrengst vanaf 2022 wordt verwacht.

Vastgoed
€155.000 (2e uitwerking €318.000 – 3e uitwerking €163.000)

Voor 2021 was een eenmalige boekwinst begroot van €155.000. Er hebben geen verkopen in 2021 plaatsgevonden. De inspanningen hiervoor hebben wel in 2021 plaatsgevonden, maar de transactie zal in 2022 worden gerealiseerd.

Programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

Bedragen * €1.000

5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	2021	2022	2023	2024
Gerealiseerde ombuigingen				
2e Uitwerking Focusakkoord				
Bedrijfsrestaurant "De eetkamer" (out-of-pocket)	24	24	24	24
Resultaat Programma 5	**24**	**24**	**24**	**24**
Personele bezuinigingen				
Personeel 1e Begrotingswijziging	3.032	5.010	5.020	5.025
Personeel 2e Uitwerking Focusakkoord	0	79	729	829
Personeel 3e Uitwerking Focusakkoord	0	264	164	364
Resultaat Personele bezuinigingen	**3.032**	**5.353**	**5.913**	**6.218**
Belastingen				
Stoppen met hondenbelasting	32	32	32	32
OZB	388	388	388	388
Resultaat Belastingen	**420**	**420**	**420**	**420**

Eetkamer *€24.000*

Deze bezuiniging betreft niet het personeel maar de overige kosten. Het budget hiervan is weggehaald en de bezuiniging is gerealiseerd.

Personele bezuiniging *€3.032.000*

In de uitwerking van het Focusakkoord is besloten om vanaf 2021 structureel ruim €3 miljoen te bezuinigen op personeel. Deze bezuiniging loopt op tot €6,2 miljoen in 2024.

Zoals ook in paragraaf Bedrijfsvoering is toegelicht is in 2021 structureel €2.070.000 bezuinigd op personele budgetten. Deze bezuiniging is als volgt opgebouwd:

Personele formatie	€ 992.000
Budget inhuur vervanging bij ziekte	€ 325.000
Opleidingsbudget	€ 240.000
CAO-verhoging van 3,1% naar 1,8%	€ 513.000
Totaal	**€ 2.070.000**

De resterende bezuiniging van €962.000 is in 2021 incidenteel gerealiseerd door begrote vacatures tijdelijk niet in te vullen enerzijds vooruitlopend op de geplande bezuiniging in 2022 (bijvoorbeeld Cultuurbedrijf en overhead, maar anderzijds doordat de invulling van vacatures langer duurde, waardoor functies een paar maanden niet bezet waren. Hierdoor is er ook werk blijven liggen, werd de werkdruk van het zittende personeel hoger én is de ontwikkeling van de organisatie minder voorspoedig verlopen.

Belastingen *€420.000*

Om de extra opbrengst OZB te realiseren is het tarief OZB voor 2021 extra verhoogd (boven de inflatiecorrectie). De verwachte opbrengst OZB is voor de woningen gerealiseerd. Voor de niet-woningen is deze iets lager uitgekomen met name vanwege hogere leegstand dan verwacht en het meer toekennen van bezwaarschriften dan ingeschat.

Hieronder volgt tot slot resumerend het totaal overzicht van de bezuinigingen vanuit het Focusakkoord voor 2021.

Programma Bedragen * €1.000	**Taakstelling**	**Gerealiseerd**		**Niet gerealiseerd**
		Structureel	**Incidenteel**	
1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid	175	175		
2 Samen leven, samen doen	412	409		3
3 Econ. en werkgelegenheid, vrijetijdsecon. en onderwijs	829	653	176	
4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein)	205			205
5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	24	24		
Personele bezuinigingen	3.032	2.070	962	
Belastingen	420	420		
Totaal	**5.097**	**3.751**	**1.138**	**208**

4. Jaarrekening

4.1 Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000	rekening 2020	begroting voor wijziging 2021		
PROGRAMMA	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**
P1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid	9.021	-527	9.927	9.399
P2 Samen leven, samen doen	92.283	-36.582	130.867	94.284
P3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs	22.466	-10.200	36.729	26.529
P4 Woon- en leefomgeving	7.813	-51.469	65.065	13.595
P5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	-13.462	-17.747	3.173	-14.573
P6 Duurzaamheid	842	0	988	988
Subtotaal Programma's	**118.962**	**-116.525**	**246.748**	**130.223**
Algemene dekkingsmiddelen	-146.525	-156.074	2.694	-153.379
Overhead	23.579	-3.263	26.056	22.793
Post onvoorzien	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Totaal saldo baten en lasten	**-3.984**	**-275.862**	**275.499**	**-363**
Onttrekking aan reserves	-1.374	-1.826	0	-1.826
Toevoeging aan reserves	5.567	0	2.189	2.189
Subtotaal	**209**	**-277.688**	**277.688**	**0**
Resultaat na bestemming	**209**	**-277.688**	**277.688**	**0**

In dit hoofdstuk van de Jaarrekening 2021 is het overzicht van baten en lasten opgenomen. Hier lichten we de afwijkingen per programma slechts op hoofdlijnen toe. De analyse op de gerealiseerde financiële resultaten van 2021 is opgenomen in elk programma onder 'Wat heeft het gekost?' en 'Toelichting'. In paragraaf 8 Rechtmatigheid worden toelichtingen gegeven op overschrijdingen op de lasten groter dan €100.000 per productgroep.

Programma 1 Bestuur, samenwerken en veiligheid
De begrotingsafwijking van dit programma van €631.000 in 2021 wordt voornamelijk veroorzaakt door een voordeel op de pensioen- en wachtgeldvoorziening voor wethouders (€243.000), een voordeel op salaris- en inhuurkosten binnen veiligheid van €172.000, een nadeel op de bijdrage voor het FLO aan de Veiligheidsregio (€134.000) en een voordeel op kapitaallasten voor en de bijdrage aan de brandweerkazerne van €147.000.

Programma 2 Samen leven, samen doen
Binnen programma 2 is een voordeel ontstaan ten opzichte van de gewijzigde begroting 2021 van €6.566.000. Qua lasten is dit programma in omvang het grootst. De gerealiseerde lasten voor 2021 bedroegen ruim €132 miljoen, waar in de gewijzigde begroting rekening werd gehouden met €139 miljoen.

Deze lagere lasten worden onder andere veroorzaakt door een voordeel van €135.000 op de personele kosten binnen dit programma. Daarnaast zijn er veel voordelen ontstaan op de werkbudgetten.

	begroting na wijziging 2021			realisatie begrotingsjaar 2021			begrotingsafwijking 2021		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
	-772	10.273	9.501	-1.025	9.895	8.870	253	379	631
	-38.590	139.242	100.652	-38.327	132.413	94.086	-263	6.829	6.566
	-12.582	38.412	25.829	-11.456	34.399	22.944	-1.127	4.012	2.885
	-69.840	81.956	12.116	-68.789	75.292	6.503	-1.051	6.664	5.613
	-18.549	3.207	-15.342	-18.193	3.266	-14.927	-356	-59	-415
	-65	1.078	1.013	-133	929	796	68	149	217
	-140.399	**274.168**	**133.769**	**-137.922**	**256.194**	**118.273**	**-2.477**	**17.974**	**15.497**
	-157.556	1.899	-155.657	-157.225	1.473	-155.752	-332	426	95
	-2.908	24.714	21.805	-3.095	24.419	21.324	186	295	481
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	-300.863	**300.780**	**-83**	**-298.241**	**282.086**	**-16.155**	**-2.622**	**18.695**	**16.073**
	-4.261	0	-4.261	-2.840	0	-2.840	-1.421	0	-1.421
	0	4.344	4.344	0	6.181	6.181	0	-1.838	-1.838
	-305.124	**305.124**	**0**	**-301.081**	**288.267**	**-12.814**	**-4.043**	**16.857**	**12.814**
	-305.124	**305.124**	**0**	**-301.081**	**288.267**	**-12.814**	**-4.043**	**16.857**	**12.814**

De grootste onderdelen zijn:

Toeslagenaffaire uitvoeringskosten	258.000 voordeel
Maatwerkvoorzieningen Wmo	220.000 voordeel
Maatschappelijke opvang verslavingszorg	315.000 voordeel
Bijdrage GR ISD	378.000 voordeel
Bijstandsbesluit Zelfstandigen (incl. Tozo)	546.000 voordeel
Sociale werkvoorziening	-/-261.000 nadeel
Bijzondere bijstand	898.000 voordeel
Schuldhulpverlening	291.000 voordeel
Participatiebudget – projecten	609.000 voordeel
Participatiebudget – uitvoeringskosten	461.000 voordeel
Jeugd (algemeen)	228.000 voordeel
Veiligheid jeugd en niet vrij toegankelijke zorg jeugd	1.918.000 voordeel

De belangrijkste oorzaken voor deze effecten zijn ontvangen coronacompensaties en het niet volledig uitgeven daarvan, geldende coronamaatregelen gedurende 2021, minder lasten voor uitkeringen en voorzieningen, lagere uitvoeringskosten en lagere bijdragen aan of afrekeningen van verbonden partijen. Een gedetailleerde uitleg per onderwerp is opgenomen in programma 2 onder 'Toelichting'.

Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs
Het voordeel in programma 3 in 2021 bedraagt €2.885.000. Ook hieronder liggen meerdere oorzaken ten grondslag. De totale salaris- en inhuurkosten van dit programma komen €469.000 voordeliger uit vanwege minder inhuurkosten (o.a. vanwege corona) en openstaande vacatures.

Verder zijn de kosten op economische ontwikkeling lager dan begroot (€259.000), datzelfde geldt voor cultuurstimulering (€1.739.000). Bij cultuurstimulering is de grootste oorzaak de nog niet uitgegeven coronacompensatie. Deze uitgaven staan gepland voor 2022 en 2023.

Het cultuurbedrijf laat een positief saldo zien van €701.000. De effecten worden verdeeld over het CKB (€345.000), de Maagd (€98.000) en het Markiezenhof (€244.000). Tot slot is er een nadeel van €193.000 op de toeristenbelasting, voornamelijk vanwege corona.

Programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein)
Binnen programma 4 is het voordeel €5.613.000. Er zijn €1.051.000 minder baten gerealiseerd (nadeel) en €6.664.000 minder lasten (voordeel) dan in de gewijzigde begroting was opgenomen. Er is een voordeel van €620.000 gerealiseerd op de personele kosten waarvan de voornaamste reden is openstaande vacatures en de moeizame invulling daarvan. Hierdoor is niet het volledige beheerprogramma uitgevoerd (€865.000 voordeel). Op parkeerbelasting is het effect van de mindere opbrengsten, vanwege corona, €322.000 nadelig.

Op de leges voor de omgevingsvergunningen zijn meer opbrengsten gegeneerd van €833.000. Tot slot is op het grondbedrijf een voordeel gerealiseerd van €2.818.000. Het voordeel houdt verband met de herzieningen van de grondexploitaties, inclusief de wijzigingen op de verliesvoorzieningen en de tussentijdse winstnemingen op diverse projecten. Een uitgebreide toelichting op het grondbedrijf wordt gegeven in paragraaf 6 Grondbeleid en in het separate raadsvoorstel over de jaarafsluiting 2021 van het grondbedrijf.

Programma 5 Financiën, bedrijfsvoering en dienstverlening
Voor het totale programma 5 is het saldo voor 2021 een voordeel van €161.000 (P501 – P503). Voor productgroep P502 Gemeentelijke belastingen en dienstverlening is een nadeel van €415.000 gerealiseerd. Dit wordt veroorzaakt door een voordeel van €142.000 op de leges burgerzaken en minder opbrengsten (nadeel) onroerende zaak belastingen (OZB) van €478.000. De lagere opbrengst is met name bij de niet-woningen ontstaan. Tevens is een nadeel ontstaan op precariobelasting van €89.000 vanwege minder opbrengsten door corona.

Programma 6 Duurzaamheid
Het laatste programma is in omvang het kleinste programma van de gemeente Bergen op Zoom. Hierop is een saldo ontstaan van €217.000 voordelig. Op de salaris- en inhuurkosten realiseerden we minder kosten van €62.000 (voordeel) als gevolg van een openstaande vacature voor ecologie en water. Bovendien zijn er €148.000 minder uitgaven gerealiseerd voor diverse projecten, onder andere vanwege de coronamaatregelen.

4.2 Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. De gemeenteraad stelde in januari 2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast.

Totaal van baten en lasten en gerealiseerde resultaat
Overeenkomstig het bepaalde in het BBV moeten we het resultaat presenteren als totaal van baten en lasten, dat wil zeggen zonder mutaties in de reserves en als gerealiseerd resultaat, dat wil zeggen met mutaties in de reserves. Er is gekozen om de mutaties in de reserves te laten lopen via de programma's. Binnen de programma's zijn beide resultaten opgenomen.

Overige algemeen
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, nemen we de activa en passiva op tegen nominale waarden. De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en (tussentijdse) winsten worden slechts genomen voor zover ze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in acht genomen als ze voor het opmaken van de Jaarstukken 2021 bekend zijn.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Voorbeelden zijn ziektekostenpremie voor gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken. Uitzondering hierop is de vorming van een voorziening inzake de pensioenen en wachtgeld voor wethouders én de verplichtingen jegens voormalig personeel. Hiervoor wordt een voorziening ingesteld. Alle bedragen zijn in euro's opgenomen.

Algemene uitkering
De algemene uitkering is gebaseerd op de uitkomsten van de decembercirculaire 2021. Dit leidt in de Jaarstukken 2021 tot een bijstelling van de ontvangen bijdrage van het Rijk. De ontvangen bijdrage van het Rijk is hoger dan waarmee rekening was gehouden bij de begroting.

CAK
Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende: "Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is".

Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau.

Balans

Vaste activa
Artikel 35 BBV beschrijft het in:
- Investeringen met economisch nut;
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut;
- Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Investeringen hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen moeten worden geactiveerd met uitzondering van kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde.

Het activeren en afschrijven van vaste activa is gebaseerd op de nota Investeren en Afschrijven 2019 die door de gemeenteraad is vastgesteld op 19 december 2018. Concreet betekent dit dat de activa zijn gewaardeerd tegen (maximaal) de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en dat de investeringen lineair worden afgeschreven. Aan het einde van dit hoofdstuk is een overzicht van de afschrijvingstermijnen en de methode van afschrijven opgenomen.

Immateriële vaste activa
Onder immateriële vaste activa worden verstaan de kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, het saldo van agio en disagio en de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

Deze laatste zijn veelal kosten die worden gemaakt voor de voorbereiding van een groot project. Dit heeft als consequentie dat deze als een afzonderlijk actief moeten worden gewaardeerd en dus geen onderdeel uitmaken van de uiteindelijke investering (=materiële vaste activa). De kosten kunnen wel geactiveerd worden, maar dan moet worden voldaan aan een viertal voorwaarden en mag de afschrijvingsduur ten hoogste 5 jaar zijn (artikelen 60 en 64, lid 5, BBV).

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 BBV, worden lineair afgeschreven. Dit is in overeenstemming met het vastgestelde activabeleid 'Nota Investeren en Afschrijven 2019' en de tabel. Het beleid over investeren en afschrijven is in december 2018 geactualiseerd en vastgesteld door de raad (raadsbesluit RVB18-0075).

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan €25.000 (dit betreft de totale investering en niet de individuele onderdelen) worden niet geactiveerd, gronden en terreinen zijn uitgezonderd. Deze worden namelijk altijd geactiveerd.

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 BBV, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, riolen, groen en kunstwerken. Investeringen met een economisch en maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd voor het bedrag van de investering.

Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief dienen op de waardering in mindering te worden gebracht (artikel 62, lid 2 BBV). Voorzieningen moeten worden verminderd op investeringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Voorbeelden hiervan zijn riool- en afvalstoffenheffing.

Niet in exploitatie genomen gronden zijn verantwoord onder materiële vaste activa. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van de commissie BBV zijn NIEGG en bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangsdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar.

Warme gronden zijn verantwoord onder Materiële vaste activa. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, opgenomen onder de materiële vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV). Dergelijke gronden worden in de regel aangeduid als 'warme gronden'. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

Gronden die zijn verworven met het oog op concrete ontwikkeling door de gemeente, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, mogen (voor wat betreft de toepassing van artikel 65 lid 1 BBV) worden gewaardeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming. Dan moet wel worden voldaan aan de volgende voorwaarden:
- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen dat die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of het Rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of Rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van nv's en bv's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de

zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, dan zal afwaardering plaatsvinden.

De geactiveerde bijdragen van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Voorraden

Grond- en hulpstoffen
Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie
De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede de rentekosten en een aandeel in de administratie- en beheerskosten.

De regels voor winstneming op grondexploitaties zijn aangescherpt. Er moet tussentijds winst worden genomen naar rato van realisatie van een plan (percentage of completion). Dit betekent dat bij meerjarige projecten de (verwachte) winst niet pas aan het einde van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is voorzichtigheid noodzakelijk. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:

- het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
- de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht;
- de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Als er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project. Dit is conform de notitie 'grondbeleid in begroting en jaarstukken' van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de *percentage of completion* methode ertoe leidt dat in eerdere jaren te veel winst is genomen, dan wordt de eerder teveel genomen winst teruggedraaid. Subsidiebaten en de daarbij behorende subsidiabele kosten bij grondexploitaties maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Waar van toepassing, zijn voorzieningen voor het verwachte verlies in mindering gebracht.

Gereed product
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of marktwaarde, als de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich voor als voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar / kortlopende vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De hoogte van de voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen. Activa moeten conform artikel 63 BBV gewaardeerd worden op vervaardigings- of verkrijgingsprijs. De nominale waarde van deze vorderingen is gelijk aan de vervaardigings- of verkrijgingsprijs.

Liquide middelen
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen
Reserves maken, samen met het gerealiseerde resultaat, deel uit van het eigen vermogen. Onderscheid wordt gemaakt tussen de algemene reserve en bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves omvatten reserves waaraan een specifieke bestemming is gegeven.

Bij de indeling van de reserves is aansluiting gezocht bij de indeling zoals die in de nota Reserves en Voorzieningen is vastgesteld. Vaststelling vond plaats in de raadsvergadering van 16 december 2015 (RVB15-0091). Dit betekent dat bij vaststelling van de jaarrekening 2015 alle bestemmingsreserves

zijn opgeheven en de saldi van alle reserves is opgenomen in de Algemene Reserve. Dit was op dat moment de enige reserve. Vanaf 2016 wordt gewerkt met blokkeringen, die elk jaar bij opstellen van het Beleidskader worden afgewogen en herijkt. In 2018 is een kapitaallastenreserve gevormd ter dekking van afschrijvingskosten voor investeringen in Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR), voor zover de nieuwe kapitaallasten de vrijvallende kapitaallasten overschrijden.

Reserves zijn op de balans opgenomen tegen nominale waarde. Op de reserves wordt geen rente bijgeschreven.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's waarvan de omvang op balansdatum onzeker is maar redelijkerwijs te schatten. Ook voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van deze kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar, en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. Voorzieningen worden in beginsel gevormd ten laste van het resultaat en onttrekkingen vinden plaats ten laste van de balanspost.

Met ingang van 2014 zijn de egalisatiereserves afvalstoffenheffing, riolen en gemalen omgezet in voorzieningen en onder de voorzieningen verantwoord op basis van nieuwe uitgangspunten van de commissie BBV. Hierbij is geen splitsing aangebracht voor vervangingsinvesteringen (inclusief spaarcomponent) en onderhoud.

Voorzieningen zijn op de balans opgenomen tegen nominale waarde, behalve bij de voorziening grondexploitatie die tegen contante waarde is opgenomen. Bij de indeling van de voorzieningen is aansluiting gezocht bij de indeling zoals die in de nota Reserves en Voorzieningen is vastgesteld.

Langlopende schulden
De langlopende schulden hebben een looptijd van één jaar of langer. Deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met de gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De kortlopende schulden en overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover een nadere uitleg opgenomen.

Afschrijvingstermijnen

Methode van afschrijven
Uitgangspunt is dat activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode.

Afschrijvingstermijnen
In de 'Financiële verordening gemeente Bergen op Zoom 2017' zijn geen afschrijvingstermijnen vastgesteld. Deze zijn bepaald in de nota investeren en afschrijven 2019. Hieronder is een overzicht opgenomen van de te hanteren maximale afschrijvingstermijnen voor nieuwe investeringen vanaf 2019. Deze (maximale) termijnen zijn gebaseerd op algemene bedrijfseconomische grondslagen en op wat gebruikelijk is binnen de gemeente. Afwijking naar beneden toe is alleen mogelijk als uit de onderbouwing blijkt dat de economische levensduur korter is. Voor investeringen die niet volledig toegewezen kunnen worden aan één van deze categorieën, kan op basis van een onderbouwing een reële afschrijvingstermijn worden aangenomen.

In december 2018 is de nota investeren en afschrijven geactualiseerd. De afschrijvingstermijnen voor riolen en automatiseringsapparatuur (hard- en software) zijn aangepast ten opzichte van de eerdere nota investeren en afschrijven.

Uitgangspunt is dat materiële vaste activa lineair worden afgeschreven in:

a.	60 jaar	Schoolgebouwen
b.	40 jaar	Riolering
c.	40 jaar	Nieuwbouw woonruimten
d.	40 jaar	Kantoren en bedrijfsgebouwen
e.	30 jaar	Sportvelden en –voorzieningen*
f.	25 jaar	Renovatie en restauratie van woonruimten, kantoren, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen
g.	25 jaar	Wegen, parken en plantsoenen*
h.	20 jaar	Motorvaartuigen
i.	20 jaar	Technische installaties in (bedrijfs)gebouwen en in openbaar gebied
j.	10 jaar	Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen
k.	10 jaar	Zware transportmiddelen; aanhangwagens, schuiten, personenauto's en lichte motorvoertuigen
l.	7 jaar	Automatiseringsapparatuur (hard- en software)
m.	Niet	Gronden en terreinen

*materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Corona

De impact van corona vindt ook zijn weerslag in de Jaarstukken 2021. Voor de diverse (balans)posten in de jaarstukken is specifiek bekeken wat de gevolgen van corona zijn. Alle onderwerpen die worden geraakt, zijn vermeld in paragraaf 10 Corona.

4.3 Balans

ACTIVA (* € 1.000)	31-12-2020		31-12-2021	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
- kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	372		1.358	
- bijdragen aan activa in eigendom van derden	46		41	
		418		1.399
Materiële vaste activa				
- investeringen met een economisch nut	150.622		148.027	
- investeringen met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	95.244		97.414	
- investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	37.193		37.978	
		283.059		283.420
Financiële vaste activa				
- kapitaalverstrekking aan:				
- deelnemingen (effecten)	107		112	
- gemeenschappelijke regelingen	1.811		1.807	
	1.917		1.919	
- leningen aan woningcorporaties				
- overige langlopende leningen	2.238		2.025	
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van meer dan één jaar	-		-	
		4.156		3.944
		287.633		**288.763**
Vlottende activa				
Voorraden				
- grond- en hulpstoffen:				
- overige grond- en hulpstoffen	49		49	
	49		49	
- onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	16.310		19.207	
- gereed product en handelsgoederen	1.211		1.113	
		17.570		20.369
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
- vorderingen op openbare lichamen	11.752		12.380	
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	777		3.070	
- overige vorderingen	7.924		9.717	
		20.454		25.166
Liquide middelen				
Overlopende activa		186		38
- nog te ontvangen voorschotbedragen van: het Rijk;	357		971	
- en Overige Nederlandse overheidslichamen.	4.514		4.504	
- overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	6.125		5.465	
		10.996		10.941
		49.207		**56.513**
TOTAAL		**336.840**		**345.276**

PASSIVA (*€ 1.000)

	31-12-2020		31-12-2021	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
- reserves				
- algemene reserve	28.164		31.374	
- bestemmingsreserves	2.089		2.012	
- nog te bestemmen resultaat	-209		12.814	
		30.045		46.200
Voorzieningen				
- voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	11.492		11.319	
- onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.108		5.620	
- door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	3.909		6.866	
		19.510		23.805
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
- onderhandse leningen van:				
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	223.799		218.539	
- waarborgsommen	189		271	
		223.988		218.810
		273.543		**288.815**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
- kasgeldleningen	21.000		11.000	
- bank en giro	4.074		5	
- overige schulden	17.464		22.568	
		42.538		33.574
Overlopende passiva				
- nog te betalen bedragen	12.739		13.763	
- van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	7.443		8.000	
- overige vooruitontvangen bedragen	577		1.125	
		20.759		22.887
		63.297		**56.461**
TOTAAL		**336.840**		**345.276**
Niet uit de balans blijkende verplichtingen		175.510		166.684

4.4 Toelichting op de balans

ACTIVA (bedragen x € 1.000)
Opmerkingen vooraf: gelet op het gebruik van afrondingen (op duizendtallen) kan het zo zijn dat verwijzingen naar cijfermatige informatie elders opgenomen in de Jaarstukken 2021 afwijken van hetgeen is opgenomen in de balans en toelichting op de balans. Daarnaast is het mogelijk dat door deze afrondingen de optellingen minimaal kunnen afwijken.

Vaste activa
De vaste activa zijn onderverdeeld in:
- immateriële vaste activa;
- materiële vaste activa;
- financiële vaste activa.

In het bijlagenboek worden in het overzicht "staat van activa per balanspost" de gegevens van elk afzonderlijk actief vermeld.

Onderstaand wordt een specificatie gegeven van de vaste activa. Tevens is het verloop in boekwaarden weergegeven van de materiële en financiële vaste activa per categorie. Waar het noodzakelijk is, is een korte toelichting gegeven.

Immateriële vaste activa	Boekw. 31/12/2020	invest. 2021	desinv. 2021	Bijdragen van derden 2021	afschr. 2021	Boekw. 31/12/2021
1 Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio						
2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	372	1.002			16	1.358
3 Bijdrage activa in eigendom van derden	46				5	41
Totaal immateriële vast activa	**418**	**1.002**			**21**	**1.399**

De investering in 2021 heeft voornamelijk te maken met de transitie naar het nieuwe datacenter ICT. Genoemde afschrijvingen betreffen reguliere jaarlijkse afschrijvingen.

Materiële vaste activa met economisch nut	Boekw. 31/12/2020	invest. 2021	desinv. 2021	afwaardering 2021	Bijdragen derden 2021	afschr. 2021	Boekw. 31/12/2021
1 Gronden en terreinen	29.293	-4.511	108			169	24.505
2 Woonruimten	301					18	283
3 Gebouwen	76.721	3.388			22	3.027	77.060
4 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	34.221	3.332	4			768	36.781
5 Vervoermiddelen	932	104				234	802
6 Machines, apparaten en installaties	4.981	289			9	940	4.320
7 Overige materiële vaste activa	4.173	339			9	226	4.276
Totaal vaste activa met economisch nut	**150.622**	**2.941**	**112**		**41**	**5.382**	**148.027**

Toelichting:

- *Algemeen:* De afschrijvingen zijn reguliere afschrijvingen conform de reguliere werkwijze.
- *Gronden en terreinen:* De negatieve investering heeft betrekking op het openen van de grondexploitatie Terpen 2. De waarde van de gronden is ingebracht in de grondexploitatie. De desinvestering betreft de verkoop van een stuk erfpachtgrond.
- *Gebouwen:* De investeringen betreffen voornamelijk maatregelen voor kunstgrasvelden, huisvesting en uitbreiding van de scholen de Noordster, de Borghoek, El Feth (incl. noodlokalen), de Biezenhof en de Kornalijn en een parkeergarage. De bijdrage van derden betreft de SPUK sport.
- *Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:* De investeringen bestaan hoofdzakelijk uit de herstructurering van de Theodorushaven, onderhoud van de brug en sluis en voorbereiding voor de aanleg en renovatie van woonwagens. De desinvestering betreft de verkoop van een stukje grond.
- *Vervoermiddelen:* In 2021 zijn 3 voermiddelen aangeschaft.
- *Machines, apparaten en installaties:* De investeringen in 2021 bestaan hoofdzakelijk uit vervangingen in het kader van het virtueel werkplekconcept, diverse ICT investeringen en machines voor sportaccommodaties. De bijdrage van derden betreft de SPUK sport.
- *Overige materiële vaste activa:* Het grootste deel van de investeringen bestaat uit een investering in het theater de Maagd. Daarnaast is geïnvesteerd in het Hof van Asselbergs (Coehoorn), speelvoorzieningen en de inventaris van sporthallen. De bijdrage van derden betreft de SPUK sport.

Materiële vaste activa met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	Boekw. 31/12/2020	invest. 2021	desinv. 2021	Bijdragen van derden 2021	afschr. 2021	Boekw. 31/12/2021
1 Gronden en terreinen	809					809
2 Gebouwen	15				3	12
3 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	94.421	5.235	37		3.026	96.594
4 Machines, apparaten en installaties						
Totaal vaste activa met economisch nut	**95.244**	**5.235**	**37**		**3.029**	**97.414**

De afschrijvingen betreffen reguliere afschrijvingen conform de reguliere werkwijze. Bij grond-, weg- en waterbouwkundige werken betreft het investeringen in rioleringswerken. De desinvestering is een bijdrage vanuit wegen.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Boekw. 31/12/2020	invest. 2021	desinv. 2021	Bijdragen van derden 2021	afschr. 2021	Boekw. 31/12/2021
1 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	37.193	2.847		238	1.824	37.978
Totaal vaste activa maatschappelijk nut	**37.193**	**2.847**		**238**	**1.824**	**37.978**

De afschrijvingen betreffen afschrijvingen conform de reguliere werkwijze. De grote investeringen zijn: Landschappen van Allure, Slootmanslaan, Halsterseweg, Gageldonk, Scheldebalkon, snelfietsroute, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en openbaar groen. De ontvangen bijdrage heeft hoofdzakelijk betrekking op de investering in de snelfietsroute.

Financiële vaste activa	Boekw. 31/12/2020	invest. 2021	desinv. 2021	afschr. 2021	Boekw. 31/12/2021
Kapitaalverstrekking aan:					
1 deelnemingen	107	6			112
2 gemeenschappelijke regelingen	1.811		4		1.807
Leningen aan: woningbouwcorporaties					
Overige langlopende leningen	2.238	-170	44		2.025
Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van meer dan één jaar					
Totaal financiële vaste activa	**4.156**	**-164**	**48**		**3.944**

Er is een nieuwe deelneming GBE Aqua NV. De overige langlopende leningen betreffen reguliere aflossingen op hypotheken en op startersleningen.

Vlottende activa

De vlottende activa zijn onderverdeeld in:

- Voorraden;
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of minder;
- Liquide middelen; en
- Overlopende activa.

Onderstaand wordt per categorie de specificatie weergegeven. Daar waar van belang is een korte toelichting gegeven.

Voorraden	31-12-2020	31-12-2021
1 Grond- en hulpstoffen	49	49
2 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden		
- in bewerking	71.600	74.365
- verliesvoorziening grondexploitaties	-55.290	-55.158
sub-totaal	**16.310**	**19.207**
3 Gereed product en handelsgoederen	1.211	1.113
Totaal voorraden	**17.570**	**20.369**

Toelichting:

1 Grond- en hulpstoffen:	31-12-2020	31-12-2021
- Magazijn	49	49
Totaal	**49**	**49**

2 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden	31-12-2020	31-12-2021
- Bouwgronden in exploitatie	71.600	74.365
- Verliesvoorziening projecten	-55.290	-55.158
Totaal	**16.310**	**19.207**

Specificatie boekwaarde bouwgrond in exploitatie:	31-12-2020	31-12-2021
Groene gordijn	-74	-383
Bloemendaal	47	
ScheldeVesting		
- Nieuwe Vesting Zuid Oost	19.257	20.487
- Nieuwe Vesting Zuid West	26.150	23.122
- Havenplein en Dijk	11.385	12.053
De Markiezaten		
- Meander 2	10.496	8.821
- Wal	941	920
- Terpen 1	-264	-149
- Terpen 2		2.805
Oude Molen	391	1.025
Wouwseweg	3.960	4.053
Stationsgebied	-688	1.610
Totaal	**71.600**	**74.365**

Verliesvoorziening negatieve grondexploitaties	Looptijd	Voorziening 2020 NCW 2%	Voorziening 2021 NCW 2%
Havenplein Dijk	2023	-8.946	-8.951
Nieuwe Vesting Zuid Oost	2021	-17.719	-17.694
Nieuwe Vesting Zuid West	2023	-25.789	-25.454
ScheldeVesting		**-52.454**	**-52.099**
Wouwseweg	2023	-2.835	-3.058
Overige grondexploitaties		**-2.835**	**-3.058**
Totaal		**-55.290**	**-55.158**

De verliesvoorziening is bepaald op een disconteringsvoet van 2%.

Alle grondexploitaties zijn in het kader van de Jaarstukken 2021 herzien. De herzieningen geven inzicht in de financiële stand van zaken van de projecten. De gemaakte kosten en ontvangen opbrengsten zijn verwerkt. De nog te maken kosten zijn grotendeels gebaseerd op civieltechnische ramingen en overeenkomsten. De nog te ontvangen opbrengsten zijn gebaseerd op gesloten verkoopovereenkomsten, actuele taxaties en het vigerende grondprijsuitgiftebeleid, inclusief fasering, is bezien. Waar nodig is de looptijd van het plan aangepast. De gehanteerde parameters zijn: 2,00% meerjarig rentepercentage voor 2021 en verder, 2% kostenstijging en 0% opbrengstenstijging.

De geschetste ontwikkelingen hebben de volgende effecten op de resultaten per grondexploitatie:

Resultaten per project	Totaal verant-woord t/m dienstjaar 2020	Verantwoord in dienstjaar 2021	Totaal verant-woord t/m dienstjaar 2021	Prognose te besteden	Prognose ontvangen	Exploitatie-opzet ultimo 2021 jaarrekening	Resultaat
ScheldeVesting							
Havenplein en Dijk	11.385	669	12.053	3.070	5.780	9.343	negatief
Nieuwe Vesting Zuid Oost	19.257	1.230	20.487	5.524	6.902	19.109	negatief
Nieuwe Vesting Zuid West	26.150	-3.029	23.122	3.393	75	26.440	negatief
De Markiezaten							
Meander 2	10.496	-1.675	8.821	506	19.073	-9.746	positief
Wal 1	941	-20	920	73	1.452	-459	positief
Terpen 1	-264	116	-149	1.108	2.428	-1.469	positief
Terpen 2		2.805	2.805	2.385	8.986	-3.796	positief
Overige grondexploitaties							
Groene Gordijn	-74	-309	-383	420	906	-869	positief
Bloemendaal	47	-47					afgesloten
Stationsgebied	-688	2.298	1.610	995	3.185	-580	positief
Oude Molen	391	634	1.025	468	3.177	-1.684	positief
Wouwseweg	3.960	93	4.053	1.183	2.071	3.165	negatief

3 Gereed product en handelsgoederen	31-12-2020	31-12-2021
Panden	1.205	1.108
Totaal	**1.205**	**1.108**

Specificatie voorraden	31-12-2020	31-12-2021
- voorraad VVV Brabantse Wal	6	5
Totaal	**6**	**5**

Totaal gereed product en handelsgoederen	**1.211**	**1.113**

kortlopende vorderingen (looptijd < 1 jaar)	31-12-2020	31-12-2021
vorderingen op openbare lichamen:		
1 vorderingen BTW Compensatiefonds	9.664	9.466
2 vorderingen op ministeries	2.088	2.914
3 GR ISD*		
sub-totaal	**11.752**	**12.380**
rekening courantverhoudingen:		
1 Stim. Fonds Volkshuisvesting	688	900
2 GR ISD Gemeente Steenbergen		29
3 Zwembad De Schelp	83	
4 House of Agrifood	6	47
5 Schatkistbankieren zero balance		2.094
sub-totaal	**777**	**3.070**
overige vorderingen:		
1 debiteuren algemeen	3.741	4.381
2 debiteuren belastingen	1.608	3.124
3 debiteuren ISD (bijstand)	6.317	6.102
	11.666	13.607
voorziening voor debiteuren	-3.742	-3.891
sub-totaal	**7.924**	**9.717**
Totaal uitzettingen korter dan één jaar	**20.454**	**25.166**

** GR ISD: het betreft geen vordering voor de gemeente maar een terug te betalen bedrag.*
Dit bedrag is opgenomen onder de kortlopende schulden.

In de voorziening voor debiteuren zijn opgenomen de voorzieningen voor:
- Debiteuren algemeen;
- Belastingdebiteuren; en
- Debiteuren ISD (bijstand).

Schatkistbankieren
Conform de wet op het schatkistbankieren kan de gemeente maximaal, gemiddeld ieder kwartaal, €1,9 miljoen (0,75% van haar begrotingstotaal) aanhouden c.q. credit staan op haar bankrekeningen. In kwartaal 1 en 2 is deze drempel niet overschreden. Dit drempelbedrag is per 1 juli 2021 verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal.

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Begrotingstotaal 2021	277.688	277.688	277.688	277.688
Drempelbedrag	2.082	2.082	5.554	5.554
Buiten schatkist aangehouden middelen	699	1.660	240	227
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**1.384**	**422**	**5.314**	**5.326**

Liquide middelen	31-12-2020	31-12-2021
Kassaldi	30	25
Banksaldi:		
1 BNG		
2 ABN/AMRO	156	9
3 RABO		4
Kruisposten		
Totaal liquide middelen	**186**	**38**

Bij de BNG was per 31-12-2021 sprake van een negatief saldo. Dit saldo is als kortlopende schuld opgenomen.

Overlopende activa	31-12-2020	31-12-2021
Overheidslichamen te ontvangen bedragen, gespecificeerd naar:		
- Europese overheidslichamen;	-	-
- het Rijk; en	357	971
- Overige Nederlandse overheidslichamen.	4.514	4.504
Overige nog te ontvangen bedragen	6.125	5.465
Totaal overlopende activa	**10.996**	**10.941**

De specificatie van overheidssubsidies is in hoofdstuk 4.7 Overzicht overheidssubsidies toegelicht.

PASSIVA (bedragen x € 1.000)

Vaste passiva
De vaste passiva zijn onderverdeeld in:
- Eigen vermogen;
- Voorzieningen en
- Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Onderstaand wordt per categorie het verloop weergegeven. Daar waar van belang is een korte toelichting gegeven. In 2019 zijn de moederkredieten ingesteld. Er wordt nu geen nieuwe kapitaallastenreserve voor onderhoud openbare ruimte meer gevormd.

Het overzicht probeert zo goed mogelijk het verloop van het totaal van de reserves weer te geven.

Eigen vermogen	31/12/2020	structu-rele mutaties	vermeer-deringen	vermind-eringen	resultaat-bestemming 2020	31/12/2021
Algemene reserve	28.164		6.181	2.763	-209	31.374
Bestemmingsreserve kapitaallasten OBR 2017	765			28		737
Bestemmingsreserve kapitaallasten OBR 2018	1.248			45		1.203
Bestemmingsreserve kapitaallasten OBR 2019	76			4		72
Totaal eigen vermogen	**30.254**		**6.181**	**2.840**	**-209**	**33.386**
Gerealiseerde resultaat 2021						12.814
						46.200

Het nadelige resultaat over 2020, zijnde €208.927 is overeenkomstig het raadsbesluit onttrokken aan de algemene reserve. Het rekeningresultaat 2021, zijnde €12.814.209 voordelig, is afzonderlijk op de balans opgenomen.

Voorzieningen	31-12-2020	31-12-2021
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	11.492	11.319
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.108	5.620
Voorzieningen voor door derden beklemde middelen	3.909	6.866
Totaal voorzieningen	**19.510**	**23.805**

De toelichting op de voorzieningen is in hoofdstuk 4.6 Toelichting reserves en voorzieningen opgenomen.

Langlopende schulden (looptijd > 1 jaar)	31-12-2020	31-12-2021
Opgenomen langlopende schulden:		
1 geldleningen diverse geldverstrekkers	171.799	178.539
2 geldleningen ivm rente swaps	52.000	40.000
sub-totaal	**223.799**	**218.539**
Waarborgsommen	189	271
Totaal langlopende schulden	**223.988**	**218.810**

Deze post bevat leningen welke verband houden met afgesloten renteswaps voor in totaal €40 miljoen. Een renteswap is een financieel instrument aanvullend op kortlopende geldleningen, waardoor de rente voor langere tijd gefixeerd wordt. Om deze reden worden deze leningen opgenomen onder de langlopende schulden. Het betreffen

allemaal zogenaamde "payer swaps", waarbij de gemeente een vaste rente betaalt gedurende een aantal jaren en een variabele rente ontvangt gedurende dezelfde looptijd. De swaps zijn afgesloten bij de Deutsche Bank (rating A-, looptijd 11 jaar met een onderliggende waarde van €30 miljoen) en de Rabobank (rating A+, looptijd 11 jaar met een onderliggende waarde van €10 miljoen). Het betreffen effectieve posities. Hiermee bedoelen we dat er (kortlopende) leningen zijn afgesloten die volledig aansluiten met de te ontvangen variabele rente vanuit de renteswaps.

Op diverse leningen is in 2021 voor €5,2 miljoen afgelost. Daarnaast is een renteswap van €12 miljoen omgezet in een reguliere langlopende lening voor hetzelfde bedrag van €12 miljoen. De totale rentelast in 2021 bedroeg €5,4 miljoen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn onderverdeeld in:

- Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of minder;
- Overlopende passiva;

Onderstaand wordt per categorie het verloop weergegeven.

netto vlottende schulden met een rentetypische korter dan één jaar	31-12-2020	31-12-2021
Kasgeldleningen	21.000	11.000
Bank en giro	4.074	5
Overige schulden	17.464	22.568
Totaal netto vlottende schulden	**42.538**	**33.574**

overlopende passiva	31-12-2020	31-12-2021
Nog te betalen bedragen	12.739	13.763
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden uitkeringen	7.443	8.000
Overige vooruitontvangen bedragen	577	1.125
Totaal overlopende passiva	**20.759**	**22.887**

De specificatie van de vooruit ontvangen overheidsbijdragen en de nog te besteden bedragen zijn in een aparte toelichting opgenomen in hoofdstuk 4.7 Overzicht overheidssubsidies.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Meerjarige inkoopcontracten

Vanaf 2017 schrijft het BBV voor dat meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese regels, in de toelichting op de jaarrekening bij de 'niet uit de balans blijkende verplichtingen' moeten worden opgenomen voor de jaren dat het contract nog loopt na 2021. Het betreft een bedrag van €166,7 miljoen.

Gegarandeerde geldleningen

De gegarandeerde geldleningen bedroegen eind 2021 €6,5 miljoen (zie hoofdstuk 4.10). Dit is lager dan de €8 miljoen in 2020, wat veroorzaakt wordt door aflossingen op de gegarandeerde leningen. Het betreffen allemaal 100% borgstellingen. In 2021 is geen aanspraak gedaan op borgstellingen.

Brandweerkazerne

In december 2013 is de nieuwe brandweerkazerne verkocht aan de Veiligheidsregio Midden en West-Brabant (VR). Er is overeengekomen dat de gemeente de brandweerkazerne (na tien jaar) terugkoopt als de VR niet langer eigenaar wenst te zijn van de kazerne. De boekwaarde van de kazerne bedraagt ultimo 2021 €6,1 miljoen. De boekwaarde van de grond bedraagt ultimo 2021 €0,35 miljoen.

Niet vrij toegankelijke zorg Jeugd (sociaal domein)

De verwerking van de cijfers niet vrij toegankelijke zorg jeugd heeft op eenzelfde wijze plaatsgevonden als voorgaand jaar. Er wordt op regionaal niveau gewerkt met resultaatgerichte contracten, afgesloten met diverse zorgaanbieders. Deze resultaatgerichte contracten houden in dat 50% van de kosten betaald worden bij aanvang van een traject en dat de overige 50% betaald worden bij succesvolle afronding van een traject. Deze afronding hoeft niet altijd in het jaar van aanvang plaats te vinden. Voor trajecten die gestart zijn in 2021, maar hun afronding in een ander jaar kennen, wordt 50% van de nog te betalen kosten opgenomen als niet uit de balans blijkende verplichting. De niet uit de balans blijkende verplichting bedraagt ultimo 2021 €2,61 miljoen.

4.5 Staat van reserves en voorzieningen

	Reserves/voorzieningen	Stand op 1-1-2021	Rentebijschr. 2021 *Perc.*	*Bedrag*	+ in 2021	- in 2021	Stand op 31-12-2021
R98000	Res Algemeen (risico)	28.164.371,91	0,00%	0,00	6.181.143,58	2.971.973,61	31.373.541,88
R21019	Res kapitaallasten OBR 2019	76.000,04	0,00%	0,00	0,00	3.999,96	72.000,08
R21017	Res kapitaallasten OBR 2017	765.294,33	0,00%	0,00	0,00	28.343,88	736.950,45
R21018	Res kapitaallasten OBR 2018	1.248.025,76	0,00%	0,00	0,00	44.570,88	1.203.454,88
	Totaal reserves	**30.253.692,04**		**0,00**	**6.181.143,58**	**3.048.888,33**	**33.385.947,29**
	Voorzieningen ivm verplichting/ verliezen/risico's						
V10050	VZ uittredingskosten GR ICT WBW	2.401.467,07	0,00%	0,00	828.742,41	54.209,48	3.176.000,00
V00153	Vz wachgeld wethouders	303.831,05	0,00%	0,00	225.874,19	225.040,25	304.664,99
V00150	Vz pensioen gemeentebestuur	5.245.018,51	0,00%	0,00	0,00	237.619,77	5.007.398,74
V00151	Vz voormalig personeel	546.604,00	0,00%	0,00	783.557,00	282.281,92	1.047.879,08
V83050	Vz complex verspreide gebieden	2.995.551,50	0,00%	0,00	12.560,00	1.224.697,00	1.783.414,50
	Voorziening voor ouderhoudsegalisatie						
V21250	Vz Onderhoud CVT	321.571,28	0,00%	0,00	283.227,00	263.990,45	340.807,83
V21050	Vz Onderhoud wegen en OV	483.744,68	0,00%	0,00	2.339.258,00	1.600.180,97	1.222.821,71
V57050	Vz Onderhoud openbaar groen etc	400.049,50	0,00%	0,00	637.139,00	522.341,89	514.846,61
V96054	Vz Egalisatie beheerplan gebouw	2.903.107,83	0,00%	0,00	2.589.172,26	1.951.231,78	3.541.048,31
	Voorzieningen voor derden beklemde middelen						
V62051	Vz Maatschappelijke opvang	255.937,89	0,00%	0,00	61.714,32	0,00	317.652,21
V72250	Vz Onderhoud riolering	2.127.354,63	0,00%	0,00	590.131,67	0,00	2.717.486,30
V72151	Vz Huishoudelijk afval	1.174.370,82	0,00%	0,00	386.584,10	0,00	1.560.954,92
V66350	Vz Beschermd wonen	248.639,53	0,00%	0,00	1.932.787,81	0,00	2.181.427,34
V96053	Vz Afl.hypothecaire geldl.Lloyd	102.695,43	0,00%	0,00	7.748,41	21.551,59	88.892,25
	Totaal voorzieningen	**19.509.943,72**		**0,00**	**10.678.496,17**	**6.383.145,10**	**23.805.294,79**
	Totaal reserves en voorzieningen	**49.763.635,76**		**0,00**	**16.859.639,75**	**9.432.033,43**	**57.191.242,08**
	Overige voorzieningen						
	Voorz. Diverse grondexploitaties	55.289.527,52	2,00%	1.105.790,52	167.000,00	1.404.000,00	55.158.318,04

\+ = Vermeerdering
\- = Vermindering

4.6 Toelichting reserves en voorzieningen

Reserves

		Stand per 31-12-2021
R98000	Algemene Reserve	31.373.542

De algemene reserve dient als buffer om tegenvallers op te vangen. Daarnaast wordt de omvang van de algemene reserve afgezet tegen de omvang van de risico's (zie paragraaf 2 Weerstandsvermogen). Onderstaand vindt u een overzicht van de mutaties op de algemene reserve in het afgelopen jaar. Hierbij is tevens aangegeven welke claims nog zijn meegenomen. De omvang van de algemene reserve valt met ruim €30 miljoen hoger uit dan de, in het najaar van 2021, aangegeven €24 miljoen bij de Begroting 2022. Dit verschil wordt verklaard door een aantal componenten. Het jaarrekeningresultaat 2021 valt beter uit en er is minder onttrokken ten behoeve van stedelijke vernieuwing. Daarnaast levert de actualisatie van het grondbedrijf een bedrag op van bijna €6 miljoen (vervroegde winstneming, reducering verliesvoorzieningen) hetgeen ook hoger is dan geraamd.

		Stand per 31-12-2021
R21017	Reserve kapitaallasten OBR 2017	736.950

Het betreft kapitaallast reserves voor openbare ruimte investeringen, deze reserve wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten.

		Stand per 31-12-2021
R21018	Reserve kapitaallasten OBR 2018	1.203.455

Het betreft kapitaallast reserves voor openbare ruimte investeringen, deze reserve wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten.

		Stand per 31-12-2021
R21019	Reserve kapitaallasten OBR 2019	72.000

Het betreft kapitaallast reserves voor openbare ruimte investeringen, deze reserve wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten.

Totaal		**33.385.947**

Stand Algemene Reserve 1/1/2021	**28.164.372**
Onttrekkingen	
Stedelijke Vernieuwing	-153.199
Jaarrekeningsaldo 2020 (overhevelingen)	-2.435.288
Jaarrekeningsaldo 2020	-208.927
Totaal Onttrekkingen	**-2.797.414**
Vermeerderingen	
Grondbedrijf	5.661.660
1e concernbericht 2021	344.924
Totaal vermeerderingen	**6.006.584**
Stand Algemene Reserve 31/12/2021	**31.373.542**

Blokkeringen	Bedrag
Stedelijke Vernieuwing	4.757.446
Resultaat bestemming	0
Grondbedrijf	3.800.000
Totaal blokkeringen	**8.557.446**

Voorzieningen

Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's

		Stand per 31-12-2021
V00150	Vz pensioen gemeentebestuur	5.007.399

In 2021 is het rentepercentage voor de pensioenen van oud-gemeentebestuursleden verhoogd. Dit heeft ertoe geleid dat de voorziening €79.000 te hoog was. Deze €79.000 is vrijgevallen in het resultaat. Daarmee is de stand van de voorziening per 31 december 2021 €5.007.399.

		Stand per 31-12-2021
V00151	Vz voormalig personeel	1.047.879

Ook in 2021 zijn afspraken gemaakt met personeelsleden over hun vertrek. De toekomstige kosten van de vertrekregelingen worden gedekt uit deze voorziening. De totale hoogte van de voorziening bedraagt op 31 december 2021 €1.047.879.

		Stand per 31-12-2021
V00153	Vz wachtgeld wethouders	304.665

In het 4e kwartaal van 2021 heeft er een wijziging plaatsgevonden in de bezetting van het college van B&W. Hierdoor hebben we de voorziening voor wachtgeld aan moeten vullen. De voorziening bedraagt per 31 december 2021 €304.665. Deze is gelijk aan de betalingsverplichtingen die wij hebben voor 3 oud-wethouders die wachtgeld ontvangen.

		Stand per 31-12-2021
V10050	VZ uittredingskosten GR ICT WBW	3.176.000

In december 2020 heeft de raad besloten om uit te treden uit de GR ICT WBW. Op basis van een conceptrapport van bureau KokxDeVoogd van 4 maart 2022 is een inschatting gemaakt van de uittreedsom. Hiervoor is een voorziening gevormd van €3.176.000.

		Stand per 31-12-2021
V83050	Vz complex verspreide gebieden	1.783.415

Saldo is gevormd door bijdragen van afgesloten exploitaties voor nog uit te geven bedragen inzake fysieke afwerking.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

		Stand per 31-12-2021
V96054	Vz Egalisatie beheerplan gebouw	3.541.048

Per saldo heeft in 2021 een storting van €637.940 plaatsgevonden. Voornaamste redenen hier zijn het nog niet uitgevoerd groot onderhoud Sporthal Tuinwijk en groot onderhoud van de Getrudiskerk en het Stadskantoor, welke in 2021 gepland stond, maar in 2022 wordt afgerond.

		Stand per 31-12-2021
V21050	Vz Onderhoud Wegen en OV	1.222.822

In 2021 heeft in vergelijking met 2020 een lagere onttrekking plaatsgevonden aan de voorziening groot onderhoud wegen en OV. Dit is een direct gevolg van het expireren van het onderhoudscontract elementenverharding. Hiervoor heeft in 2021 een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden, waarvan de gunning heeft plaatsgevonden in de tweede helft van het jaar. Daarnaast is ook sprake van tekorten aan materialen en beschikbare personele capaciteit bij onze leveranciers.

		Stand per 31-12-2021
V21250	VZ Onderhoud CVT	340.808

In 2020 heeft een inspectie plaatsgevonden op civieltechnische kunstwerken, waarop in 2021 het uitvoeringsprogramma heeft plaatsgevonden. De onttrekkingen aan de voorziening groot onderhoud in 2021 (€264.000) liggen hiermee substantieel hoger dan in 2020 (€96.000).

		Stand per 31-12-2021
V57050	Vz Openbaar Groen	514.847

In 2021 is wederom geïnvesteerd in het uitvoeren van de maatregelen vanuit het VTA-programma op onderhoud bomen en bossen, om op deze wijze de achterstand in te lopen. De drie-jaar-cyclus is hiermee volledig rond. De resultaten van dit geprogrammeerd onderhoud zijn direct merkbaar, het aantal meldingen openbare ruimte in relatie tot onderhoud bomen is substantieel gedaald. Deze uitgebreide programmering is wel deels ten koste gegaan van de programmering op andere groenelementen, waaronder een kwaliteitsverbetering op gras- en kruidachtige.

Voorzieningen voor door derden beklemde middelen

		Stand per 31-12-2021
V62051	Vz Maatschappelijke opvang	317.652

De voorziening maatschappelijke opvang betreft regionale middelen ter financiering van maatschappelijke opvang (MO), verslavingsbeleid (VB) en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). De gemeente Bergen op Zoom ontvangt de decentralisatie uitkering MO, VB & OGGZ als centrumgemeente en dient deze regionaal in te zetten. Deze voorziening is bedoeld om eventuele schommelingen in de decentralisatie uitkering op te vangen. Daarnaast worden hieruit eenmalige regionale initiatieven op het gebied van MO, VB & OGGZ gefinancierd. In 2021 is de omvang van de voorziening toegenomen met €61.714.

Reguliere schommelingen uitgaven t.o.v. decentralisatie uitkering	21.848
Extra beschikbaar gestelde subsidies uit coronamiddelen 2021	-80.514
Vooruitontvangen regionale bijdragen voor Brede aanpak dak- en thuislozen	120.380

		Stand per 31-12-2021
V63350	Vz Beschermd Wonen	2.181.427

De voorziening Beschermd Wonen betreft de regionale middelen ter financiering van Beschermd Wonen. Deze middelen ontvangt Bergen op Zoom als centrumgemeente voor de regio West-Brabant West. De middelen mogen daarom niet aan andere doeleinden worden besteed. Begin 2021 bedroeg de voorziening €248.640. De extra bijdrage van het Rijk van €4,2 miljoen is ruim voldoende gebleken voor dekking van de kosten van 2021. In 2020 zijn we in overleg gegaan met het Rijk over de tijdelijk toegezegde extra middelen. Dit in samenhang met het uitstel van de doordecentralisatie van de taak Beschermd Wonen naar de individuele gemeenten. De extra middelen zijn ook voor 2022 toegezegd.

In 2021 is €1.932.788 toegevoegd aan de voorziening. Echter, dit positieve resultaat is niet structureel. De inzet van deze middelen zal binnen de regio nodig zijn voor cliënten met hoog complexe multi problematiek die momenteel niet geplaatst kunnen worden. Voor deze cliënten wordt een Domus-voorziening gerealiseerd. Daarnaast zijn de LVB-middelen die we regionaal ontvangen (ruim €1 miljoen) in 2021 nog ingezet voor Beschermd Wonen. In regionaal verband wordt momenteel gesproken om deze middelen in te zetten voor Maatschappelijke Opvang, omdat daar tekorten dreigen.

		Stand per 31-12-2021
R72151	Vz Huishoudelijk Afval	1.560.955

Betreft een egalisatievoorziening om verschillen in de exploitatie op te vangen. In 2013 is overgaan naar invoering "Diftar". In 2021 is per saldo een bedrag van €386.584 gestort in de voorziening.

		Stand per 31-12-2021
V72250	Vz Onderhoud Riolering	2.717.486

Het betreft een egalisatievoorziening om verschillen in de exploitatie op te vangen. In de Begroting 2021 is rekening gehouden met een (per saldo) geraamde storting van €75.369. In werkelijkheid is er in 2021 een bedrag van €590.132 gestort in de voorziening.

		Stand per 31-12-2021
V96053	Vz.Afl. hypothecaire geldl. Delta Lloyd	88.892

Dit saldo stemt overeen met de af te lossen hypotheken.

Totaal Voorzieningen per 31/12/2021	**23.805.295**

Overige Voorzieningen

	Stand per 31-12-2021
Vz Diverse Grondexploitaties 1	55.158.318

Ten behoeve van dekkingstekort op diverse grondexploitaties is deze voorziening gevormd. Een verder toelichting staat in het verslag bouwgrondexploitaties.

	Stand per 31-12-2021
Vz Oninbare posten 2	3.890.560

Voorziening ten behoeve van diverse dubieuze debiteuren.

Toelichting:

1. De verliesvoorziening grondexploitaties is bij de presentatie van de balans conform de BBV in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende grondexploitaties.
2. De voorziening voor oninbare posten (dubieuze debiteuren) is bij de presentatie van de balans conform de BBV in mindering gebracht op de betreffende vorderingen.

4.7 Overzicht overheidssubsidies

	Stand 1-1-2021	Bestedingen	Ontvangsten	Stand 31-12-2021
Nog te ontvangen bijdragen overige overheden				
T096 Landschap van Allure de Zoom	2.110.595	0	0	2.110.595
T097 Landschap van Allure Waterlinie	2.278.071	40.553	0	2.318.624
T114 F58 Snelfietsroute	42.097	0	42.097	0
T116 IRS Broedplaats	83.433	192.502	200.990	74.945
Totaal nog te ontvangen bijdragen overige overheden	**4.514.196**	**233.055**	**243.087**	**4.504.164**
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk				
T033 ISV Geluid	19.951	32.204	0	52.155
T101 Bijdrage NGE	336.703	111.678	336.703	111.678
T121 Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	0	251.273	72.737	178.536
T122 Tozo uitkering	0	3.284.882	2.739.774	545.108
T136 Kwijtschelding schulden SZW toeslagen	0	58.832	0	58.832
T139 Spuk Kwijtschelding gem.belasting	0	24.895	0	24.895
Totaal nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	**356.654**	**3.763.764**	**3.149.214**	**971.204**
Totaal nog te ontvangen	**4.870.850**	**3.996.819**	**3.392.301**	**5.475.368**

	Stand 1-1-2021	Bestedingen	Ontvangsten	Stand 31-12-2021
Vooruitontvangen bijdragen overige overheden				
T007 RMC/LMC gelden	-233.178	292.050	324.485	-265.612
T008 OAB gelden	-175.434	-13.509	-188.943	0
T018 Collectieve GGZ preventie	-20.225	0	0	-20.225
T106 Regionalisering onderwijs	-39.832	0	0	-39.832
T109 Streekorganisatie projecten	-52.073	31.579	0	-20.495
T110 Grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling	-40.375	0	0	-40.375
T112 Klimaatadaptiedialoog	-14.500	0	0	-14.500
T113 Stimuleringsregeling Biobased Economy	-250.000	186.710	1.000.000	-1.063.290
T114 F58 Snelfietsroute	-587.000	118.799	931.903	-1.400.104
T117 ZonMW Beschermd Wonen	-19.140	0	0	-19.140
T118 Toegankelijke bushaltes	-26.800	0	0	-26.800
T119 RRE Subsidie	-63.450	0	-63.450	0
T120 Grensinformatiepunt (GIP)	-58.602	55.418	89.274	-92.459
T127 Verkeersregime binnenstad BoZ	0	0	125.000	-125.000
T128 Versnellen woningbouwprojecten BoZ	0	0	85.467	-85.467
T133 Herinrichten Halsterseweg Noord	0	0	508.415	-508.415
T138 Ondersteuning CTB	0	20.461	173.903	-153.442
Totaal vooruitontvangen bijdragen overige overheden	**-1.580.609**	**691.507**	**2.986.053**	**-3.875.156**
Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk				
T008 OAB gelden	-115.614	3.037.689	3.165.032	-242.957
T114 F58 Snelfietsroute	0	0	399.850	-399.850
T115 SPUK	-1.717.415	801.145	458.762	-1.375.031
T119 RRE Subsidie	0	6.159	63.450	-57.291
T121 Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-33.469	0	-33.469	0
T122 Tozo uitkering	-2.515.345	2.514.865	0	-480
T124 Ventilatie Scholen SUVIS 2021-2022	0	1.546.811	2.062.415	-515.604
T125 SPUK ijsbanen en zwembaden	0	0	88.737	-88.737
T126 NPO gelden 2022-2023	0	0	301.444	-301.444
T129 Reg Redeuctie Energieverbruik Woningen	0	120.000	465.257	-345.257
T130 Impuls huisvesting grote gezinnen	0	0	32.500	-32.500
T131 Tussenvoorziening statushouders	0	0	300.000	-300.000
T132 Stimulering verkeersmaatregelen	0	0	221.710	-221.710
T134 Sportakkoord en leefstijlinterventies	0	0	90.285	-90.285
T135 Lokale preventieakkoorden of -aanpakken	0	28.810	40.000	-11.190
T137 Tijdelijke onderst.toezicht-handhaving	0	79.685	221.944	-142.259
Overigen			10.000	-10.000
Totaal vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	**-4.381.843**	**8.135.165**	**7.887.916**	**-4.134.594**
Totaal vooruitontvangen	**-5.962.452**	**8.826.672**	**10.873.969**	**-8.009.750**

4.8 Overzicht van incidentele baten en lasten

Artikel 19, lid c (begroting) en artikel 28, lid c (rekening) BBV schrijft voor dat een overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen moet worden in zowel de begroting als de jaarrekening. Het doel is om door eliminatie van de incidentele effecten een goed beeld te houden van de structurele baten en lasten.

In onderstaande tabellen worden overzichten gegeven van het effect van de incidentele baten en incidentele lasten op het jaarrekeningresultaat 2021. Tezamen gaat het om een voordelig effect van €7.541.000.

Bedragen x € 1.000 ***Incidentele baten***

Prod. groep	Omschrijving	Bedrag	V/N
Div	**Diverse compensatie gelden vanwege corona** Voor diverse activiteiten zijn zowel specifieke als generieke compensatie gelden van het Rijk ontvangen ter compensatie van hogere uitgaven dan wel lagere inkomsten als gevolg van corona. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u zowel naar paragraaf 10 Corona als de coronabijlage in het bijlagenboek. Dit betreft compensatie zowel voor 2020 (inkomstenderving) als voor 2021.	95	V
Div	**Inkomstenderving als gevolg van corona** In de Coronabijlage in het bijlagenboek zijn in de 4e categorie (Cluster "Inkomstenderving") onderwerpen opgenomen waarop wij minder inkomsten hebben kunnen genereren als gevolg van Corona. Het incidentele nadeel weergeeft het verschil ten opzichte van de bijgestelde begrote baten.	-576	N
P201	**Wet inburgering (WMO)** Voor de invoering van de Wet Inburgering is €208.000 ontvangen in de algemene uitkering. Deze wet treedt in werking op 1 januari 2022. Van het totale implementatiebudget is €91.000 uitgegeven.	117	V
P302	**Niet realiseren van incidentele verkopen in 2021** Er was een incidentele meeropbrengst geraamd van €160.000 voor de verkoop van 2 monumenten, te weten de Dorpsstraat en het perceel Hof van Ram. Deze zijn niet verkocht in 2021.	-160	N
P401	**Openbare ruimte** Vanwege de aanleg van glasvezel binnen onze gemeente is er een hogere degeneratie-vergoeding ontvangen.	298	V
P403	**Omgevingsvergunningen** Er zijn in 2021 meer omgevingsvergunningen aangevraagd dan verwacht. Gedurende het jaar is het budget verhoogd, maar de uiteindelijke leges uit vergunningen zijn hoger door fors meer aanvragen.	833	V
P503	**Vergoeding overhead GR ISD** De hoogte van de vergoeding voor overhead vanuit de GR ISD aan de gemeente Bergen op Zoom is gebaseerd op het aantal fte dat de GR ISD gedurende het jaar in dienst heeft. De realisatie was hoger dan gebudgetteerd, daardoor ontvangen we een hogere vergoeding voor overhead. De GR ISD heeft hier in verhouding meer gebruik van gemaakt.	190	V
	Totaal	**797**	**V**

Prod. groep	Omschrijving	Bedrag	V/N
Div	**Extra uitgaven als gevolg van corona** In de coronabijlage in het bijlagenboek is een overzicht opgenomen van de extra uitgaven die wij hebben gedaan als gevolg van corona in de categorieën 1 tot en met 3. Tegenover deze extra uitgaven stonden of specifieke bijdragen of een generieke vergoeding via de algemene uitkering.	3.996	V
P101	**Besturen en samenwerken** In 2021 is een budget opgenomen voor de Regionale Investerings Agenda Stedelijke Regio West-Brabant West. Hiervoor zijn nog niet alle uitgaven gedaan, dit loopt nog door in 2022.	76	V
P101	**Storting in voorziening wachtgeld gewezen wethouders** Vanwege het opstappen van wethouder Van der Velden is er een extra storting gedaan in de voorziening wachtgeld voor gewezen wethouders.	-226	N
P102	**Openbare orde en veiligheid** De afrekening van de Veiligheidsregio 2020 heeft geleid tot een extra betaling van €63.000.	63	V
P201	**Café entree WMO** In het kader van de WMO is "café entree" geopend. Een laagdrempelige inloopvoorziening waar zonder beschikking gebruik kan worden gemaakt van diverse activiteiten op het gebied van vitaliteit, gezondheid, informatie en ontspanning.	-48	N
P201	**Opvang verblijfsgerechtigden** We hebben in 2021 van het Rijk incidenteel €160.000 ontvangen voor oude inburgerings-voorzieningen. Hiervan hebben we €40.000 niet uitgegeven, dit saldo hoeven we niet terug te betalen.	40	V
P202	**Bijdrage GR ISD** De organisatiekosten van de GR ISD zijn lager uitgekomen dan begroot en hierdoor is een teruggave ontvangen van €588.000.	588	V
P202	**Bijstandsbesluit Zelfstandigen** Als gevolg van Tozo hebben ondernemers in veel gevallen een beroep gedaan op Tozo en niet op de Bbz.	262	V
P203	**Veilig Thuis** Er is een incidenteel voordeel gerealiseerd door een afrekening van Veilig Thuis over de jaren 2018 tot en met 2021.	73	V
P203	**Niet vrij toegankelijke voorzieningen Jeugd** In het 2e concernbericht 2021 zijn extra middelen opgenomen, die we hebben ontvangen vanuit het Rijk. Het Rijk heeft in 2021 eenmalig €1.762.000 beschikbaar gesteld met als oog-merk dat gemeenten hiermee in staat worden gesteld om de consultatiefunctie-GGZ vorm te geven en wachtlijsten bij lichtere alsmede specialistische jeugdproblematiek tegen te gaan. In de septembercirculaire 2021 is daar nog €211.000 aan toegevoegd. De uitwerking, welke in regionaal verband heeft plaatsgevonden, heeft slechts geleid tot geringe lasten in 2021, omdat voor onze regio geen sprake is van substantiële wachtlijsten.	1.670	V
P302	**Business case Sport** Vanuit 2020 is €120.000 overgeheveld naar 2021 voor het opstellen van de business case Sport. De middelen zijn in 2021 niet aangewend.	120	V
P501	**BTW aangifte** Gedurende 2021 hebben we naheffingsaanslagen en terugvorderingen ontvangen van de belastingdienst voor de BTW van 2015, 2016 en 2017.	-182	N
P503	**Ontwikkelbudget** Gedurende 2021 is een ontwikkelbudget beschikbaar gesteld als onderdeel om de personele bezuinigingen te realiseren en de kwaliteit te verbeteren. Vanuit dit budget in 2021 van €160.000 zijn geringe uitgaven gedaan.	153	V
P503	**Overgang van ICT naar marktpartij** Voor de overgang van ICT van de GR ICT-WBW naar een marktpartij is eenmalig extra bud-get begroot voor inhuur om de overgang te realiseren. Van het totale budget van €367.000 (inclusief een overheveling uit 2020 van €83.000) is €208.000 uitgegeven.	159	V
	Totaal	**6.744**	**V**

4.9 Sisa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022								
Verstrekker	Uitkerings-code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	**A7**	**Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving** Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: A7/01	*Indicator: A7/02*	*Indicator: A7/03*	*Indicator: A7/04*	*Indicator: A7/05*	
			€ 0	€ 79.685	Ja	Ja		
JenV	**A10**	**Regeling financiële impuls huisvesting grote gezinnen vergunninghouders** Gemeenten	Besteding aan beleids-doelstelling (jaar T)?	Cumulatieve besteding aan beleidsdoelstelling (t/m jaar T)	Huisvesting gerealiseerd in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting als bij één van de vorige indicatoren "nee" is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: A10/01	*Indicator: A10/02*	*Indicator: A10/03*	*Indicator: A10/04*	*Indicator: A10/05*	
			€ 0	€ 0	Nee	Geen passende huis-vesting in relatie tot deze regeling kunnen realiseren.	Ja	
JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoe-gangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: A12B/01	*Indicator: A12B/02*	*Indicator: A12B/03*	*Indicator: A12B/04*	*Indicator: A12B/05*	
			Veiligheidsregio Midden West Brabant	€ 20.461	Ja	€ 20.461	Ja	
FIN **B2** **Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten			Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisa-tie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: B2/01	*Indicator: B2/02*	*Indicator: B2/03*	*Indicator: B2/04*	*Indicator: B2/05*	
			€ 0	150	150	€ 21.593	€ 21.593	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: B2/06	*Indicator: B2/07*	*Indicator: B2/08*			
			Ja	Nee	Nee			
			Reeks 1	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3)		
			Keuze werkelijke kosten	**Keuze werkelijke kosten**	**Keuze werkelijke kosten**	**Keuze werkelijke kosten**		
			Aard controle D2	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: B2/09	*Indicator: B2/10*	*Indicator: B2/11*	*Indicator: B2/12*		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3)				
			Keuze werkelijke kosten	**Keuze werkelijke kosten**				
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: B2/13	*Indicator: B2/14*				
			€ 0	€ 0				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtraject-ten (t/m jaar T)
			Keuze normbedragen	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: B2/15	*Indicator: B2/16*	*Indicator: B2/17*	*Indicator: B2/18*	*Indicator: B2/19*	*Indicator: B2/20*
			€ 30.780	€ 30.780	€ 124.848	€ 124.848	€ 74.052	€ 74.052
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen				
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t*				
			Indicator: B2/21	*Indicator: B2/22*				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022

Verstrekker	Uitkerings-code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK		**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik**		Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)			
C1		Gemeenten		*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: C1/01	*Indicator: C1/02*	*Indicator: C1/03*			
				Ja	4.768	3.515			
				Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*		
				Indicator: C1/04	*Indicator: C1/05*	*Indicator: C1/06*	*Indicator: C1/07*		
			1	cadeaubonnenactie	-€ 46.041	Ja			
			2	gebiedsgerichte acties	€ 52.200	Ja			
			3	collectieve inkoopacties	€ 0	Ja			
				Kopie projectnaam/ nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	Aard controle n.v.t.		
				Indicator: C1/08	*Indicator: C1/09*	*Indicator: C1/10*	Indicator: C1/11		
			1	cadeaubonnenactie	€ 139.807		Ja		
			2	gebiedsgerichte acties	€ 133.000		Ja		
			3	collectieve inkoopacties	€ 12.000		Ja		
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen**		Beschikkingsnummer / naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten		*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: C32/01	*Indicator: C32/02*	*Indicator: C32/03*	*Indicator: C32/04*	*Indicator: C32/05*	*Indicator: C32/06*
			1	SUVIS21-00799971 / Kornalijn	€ 491.443	€ 491.443	Ja		Ja
			2	SUVIS21-00800822 / De Welle	€ 907.700	€ 907.700	Ja		Ja
			3	SUVIS21-00802172 / A. van Duinkerken	€ 249.145	€ 249.145	Ja		Ja
			4	SUVIS21-00802188 / El Feth	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			5	SUVIS21-00900829 / School Oost	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			6	SUVIS21-00901238 / Rode Schouw	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			7	SUVIS21-00902118 / De Aanloop	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			8	SUVIS21-00902124 / Montessori	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			9	SUVIS21-01700662 / 't Rijks	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			10	SUVIS21-01739959 / Curio-Pomona	€ 245.759	€ 245.759	Ja		Ja
			11	SUVIS21-00802394 / De Noordster	€ 603.155	€ 603.155	Ja		Nee
			12	SUVIS21-00901637 / De Krabbenkooi	€ 0	€ 0	Ja		Nee
BZK	**C41B**	**Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw**		Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
		SiSa tussen medeoverheden		*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: C41B/01	*Indicator: C41B/02*	*Indicator: C41B/03*	*Indicator: C41B/04*	*Indicator: C41B/05*	*Indicator: C41B/06*
			1	030010 Prov. N-Brabant	€ 0	€ 0	€ 0	0	0
				Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/ Nee)			
				Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.			
				Indicator: C41B/07	Indicator: C41B/08	Indicator: C41B/09			
			1	030010 Prov. N-Brabant	0	Nee			
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen**		Beschikkingsnummer/ naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten		*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: C43/01	*Indicator: C43/02*	*Indicator: C43/03*	*Indicator: C43/04*	*Indicator: C43/05*	*Indicator: C43/06*
			12	RREW2020-00449219	€ 120.000	€ 120.000	1.414		Nee

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022									
Verstrekker	Uitkerings-code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	**C56**	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**		Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerea-liseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: C56/01	*Indicator: C56/02*	*Indicator: C56/03*	*Indicator: C56/04*	*Indicator: C56/05*	*Indicator: C56/06*
			1	RHA2021-02375516	Tussenvoorziening statushouders & overige spoedzoekers	€ 0	€ 0	0	0
				Kopie Projectnaam	Opgevoerde kostenacti-viteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: C56/07	*Indicator: C56/08*	*Indicator: C56/09*	*Indicator: C56/10*		
			1	Tussenvoorziening statushouders & overige spoedzoekers	Ja	Ja	Ja		
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t.					
				Indicator: C56/11					
				Nee					
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedu-peerden door de toesla-genaffaire**		Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	"Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: C62/01	*Indicator: C62/02*	*Indicator: C62/03*	*Indicator: C62/04*		
				71	€ 10.650	€ 14.245	Nee		
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstan-denbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezags-organen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*		
				Indicator: D8/01	*Indicator: D8/02*	*Indicator: D8/03*	*Indicator: D8/04*		
				€ 2.001.271	€ 912.997	€ 109.912	€ 291.048		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selec-teren en in de kolommen ernaast de verantwoor-dingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstan-denbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selec-teren en in de kolommen ernaast de verantwoor-dingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstan-denbeleid **Bedrag**		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*		
				Indicator: D8/05	*Indicator: D8/06*	*Indicator: D8/07*	*Indicator: D8/08*		
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huis-vesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uit-voering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*		
				Indicator: D14/01	*Indicator: D14/02*	*Indicator: D14/03*	*Indicator: D14/04*		
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selec-teren en in de kolommen ernaast de verantwoor-dingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selec-teren en in de kolommen ernaast de verantwoor-dingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*		
				Indicator: D14/05	*Indicator: D14/06*	*Indicator: D14/07*	*Indicator: D14/08*		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022								
Verstrekker	Uitkerings-code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeers-lawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsin-formatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: E3/01	*Indicator: E3/02*	*Indicator: E3/03*	*Indicator: E3/04*	*Indicator: E3/05*	*Indicator: E3/06*
		1	2019/153614	€ 0	€ 0	€ 0	€ 21.027	€ 0
			Kopie beschikkings-nummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddele-len (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E3/07	*Indicator: E3/08*	*Indicator: E3/09*	*Indicator: E3/10*	*Indicator: E3/11*	*Indicator: E3/12*
		1	2019/153614	€ 121.153	€ 0	€ 0		Ja
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinancie-ring (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E20/01	*Indicator: E20/02*	*Indicator: E20/03*	*Indicator: E20/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeers-veiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E20/05	*Indicator: E20/06*	*Indicator: E20/07*	*Indicator: E20/08*		
		1	Vrijliggend fiets-/brom-fietspad - b=2,5 meter	Nee	0	Betreft reconstructie Halsterseweg Noord, Maatregel wordt uitgevoerd in 2022/2023		
		2	Aanleg van een fietsover-steek (middeneiland), alleen bij een kruispunt	Nee	0	Maatregel Halsterseweg Noord is NIET toegekend		
		3	Aanleg van een uitritcon-structie van zijstraat GOW naar 30 km/uur zone	Nee	0	Betreft reconstructie Halsterseweg Noord, Maatregel wordt uitgevoerd in 2022/2023		
		4	Vrijliggend fiets-/brom-fietspad - b=4,0 meter	Nee	0	Betreft reconstructie Ruytershoveweg (snelfietsroute), Maatre-gelen wordt uitgevoerd in 2022/2025		
		5	Aanbrengen attentiever-hogende markeringen	Nee	0	Betreft reconstructie Ruytershoveweg (snelfietsroute), Maatre-gelen wordt uitgevoerd in 2022/2023		
		6	Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden	Nee	0	Betreft reconstructie Ruytershoveweg (snelfietsroute), Maatre-gelen wordt uitgevoerd in 2022/2024		
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsrege-ling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinforma-tie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E44B/01	*Indicator: E44B/02*	*Indicator: E44B/03*	*Indicator: E44B/04*	*Indicator: E44B/05*	*Indicator: E44B/06*
			Kopie CBS(code)	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: E44B/07	*Indicator: E44B/08*	*Indicator: E44B/09*			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022												
Verstrekker	Uitkerings-code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**)	"Besteding (jaar T) IOAW " Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/01	*Indicator: G2/02*	*Indicator: G2/03*	*Indicator: G2/04*	*Indicator: G2/05*	*Indicator: G2/06*
			€ 26.495.869	€ 602.980	€ 1.714.353	€ 2.012	€ 130.304	€ 811
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**)	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
			€ 163.994	€ 11.147	€ 0	€ 575.979	€ 0	€ 22.183
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: G2/13	*Indicator: G2/14*				
			-€ 5.378	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G3/01	*Indicator: G3/02*	*Indicator: G3/03*	*Indicator: G3/04*	*Indicator: G3/05*	*Indicator: G3/06*
			€ 6.500	€ 1.330	€ 48.417	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: G3/07	*Indicator: G3/08*	*Indicator: G3/09*	*Indicator: G3/10*	*Indicator: G3/11*	
			€ 4.879	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022									
Verstrekker	Uitkerings-code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2021**		Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 25.037	€ 5.200	€ 33.099	€ 0	€ 48
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 15.440	€ 10.000	€ 23.693	€ 10.751	€ 138
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 1.467.747	€ 93.785	€ 32.185	€ 600	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 881.981	€ 25.157	€ 4.519	€ 2.143	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 476.086	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: G4/07	*Indicator: G4/08*	*Indicator: G4/09*	*Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	1	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	224	21	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	229	6	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	124	3	Ja		
				Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T)			
				Aard controle R	*Aard controle D2*	*Aard controle R*			
				Indicator: G4/11	*Indicator: G4/12*	*Indicator: G4/13*			
				€ 4.934	-€ 2.467	0			
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
				Indicator: G4/14	*Indicator: G4/15*	*Indicator: G4/16*	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: G12/01	*Indicator: G12/02*	*Indicator: G12/03*			
				€ 7.312	€ 0	71			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022									
Verstrekker	Uitkerings-code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
				Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*				
				Indicator: H4/01	*Indicator: H4/02*				
				€ 925.886	€ 847.442				
				Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten**	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: H4/03	*Indicator: H4/04*	*Indicator: H4/05*	*Indicator: H4/06*	*Indicator: H4/07*	*Indicator: H4/08*
			1	Florastraat verduurzaming	€ 0	€ 0			Krediet niet uitgevoerd wegens corona of herprioritering
			2	Renovatie grassmaster Markiezaten	€ 0	€ 0			Krediet niet uitgevoerd wegens corona of herprioritering
			3	Aanbrengen automatische beregening sportpark	€ 0	€ 0			Krediet niet uitgevoerd wegens corona of herprioritering
			4	Milieubeschermingsmaatregelen mbt kunstgrasvelden	€ 12.407	€ 12.407			
			5	Zwembad de Melanen vervanging leidingen	€ 0	€ 0			Krediet doorgeschoven naar volgend jaar
			6	Vervanging toplaag 2 kunstgrasveld	€ 16.542	€16.542			Andere kredieten uitgevoerd wegens herprioritering
			7	Maaimachines	€ 10.064	€ 10.064			Andere kredieten uitgevoerd wegens herprioritering
			8	Vervanging tractor en reinigingsmachine	€ 2.107	€ 2.107			Andere kredieten uitgevoerd wegens herprioritering
			9	Sport inventaris	€ 40.540		€ 40.540		
			10	Exploitatie	€ 568.890		€ 568.890		
			11	Groot onderhoud	€ 87.676		€ 87.676		
			12	Mengpercentage	€ 109.216			€ 109.216	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**		Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: H8/01	*Indicator: H8/02*	*Indicator: H8/03*	*Indicator: H8/04*	*Indicator: H8/05*	*Indicator: H8/06*
			1	999350	€ 90.285	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie beschikkings-nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
				Indicator: H8/07	*Indicator: H8/08*				
			1	999350	Nee				
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**		Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
				Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: H12/01	*Indicator: H12/02*	*Indicator: H12/03*			
				€ 28.810	Ja	Nee			
VWS	**H16**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**		Betreft jaar	Beschikkingsnummer / naam	Totale besteding			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	Aard controle R			
				Indicator: H16/01	*Indicator: H16/02*	Indicator: H16/03			
			1	2020	SPUKIJZ21135	€ 994.843			
			2	2021	SPUKIJZ21R2212	€ 598.380			
				Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	
				Indicator: H16/04	*Indicator: H16/05*	*Indicator: H16/06*	*Indicator: H16/07*	*Indicator: H16/08*	
			1	De Schelp & De Melanen	€ 994.843	€ 994.843	€ 0	2020	
			2	De Schelp & De Melanen	€ 598.380	€ 598.380	€ 0	2021	

4.10 Overzicht gewaarborgde geldlening

Staat van gewaarborgde geldleningen

Nr.	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Naam van de geldnemer	Restantbedrag van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen per 01-01-2021	Bedrag v/d/ in de loop v/h dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restantbedrag van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen per 31-12-2021
5	2.326.077,39	TanteLouise Vivensis	979.417		979.417	0
	126.000,00	Petangeske	78.120		5.040	73.080
	6.000.000,00	Scholengemeenschap 't Rijks	6.000.000		200.000	5.800.000
		TOTAAL	**7.057.537**	**0**	**1.184.457**	**5.873.080**

Staat van gewaarborgde geldleningen voor het verkrijgen en het verbeteren van eigen woningen

Naam van de geldnemer	Restantbedrag van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen per 01-01-2021	Bedrag v/d/ in de loop v/h dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restantbedrag van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen per 31-12-2021
Gegarandeerde geldleningen particulieren Halsteren	611.492		175.000	436.492
Garantieverstrekking t.b.v. Nationaal Restauratiefonds	330.753		94.422	236.311
TOTAAL	**942.245**	**0**	**369.422**	**672.823**

Achtervangfunctie bij Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Het totaal aan achtervang via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw bedraagt eind 2021: € 454.314.000,00

Deze heeft betrekking op door Stadlander afgesloten financieringen waarbij de achtervang gedeeld wordt met het Rijk en de andere gemeenten.

Achtervangfunctie bij Waarborgfonds Sport (SWS)
Het totaal aan achtervang via Stichting Waarborgfonds Sport bedraagt: € 158.000.

4.11 Wet normering topinkomens

Vermelding in Jaarrekening in het kader van de Wet Normering Topinkomens (hierna: WNT). Vanuit de WNT dient van een aantal topfunctionarissen een aantal gegevens in de jaarrekening te worden opgenomen. Het gaat er bij deze personen niet om of ze meer verdienen dan in de Wet staat vermeld; er dient een aantal gegevens te worden opgenomen. Door de wetgever is voor een gemeente als topfunctionaris aangewezen de gemeentesecretaris en griffier.
Met de brief van 27-2-2014, 2014-0000107212 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de volgende gedragslijn voorgesteld: dat door de desbetreffende instellingen niet volledig aan de verplichting tot openbaarmaking van externe niet-topfunctionarissen kan en hoeft te worden voldaan. Daarnaast kondigt hij in dezelfde brief aan dat wetgeving zal worden voorbereid die ertoe strekt om deze verplichting aan te passen of geheel of gedeeltelijk te schrappen. Bergen op Zoom rapport derhalve alleen over de topfunctionarissen. Voor de topfunctionarissen gemeentesecretaris en griffier ontstaat hiermee het volgende beeld:

Gegevens 2021 bedragen x € 1	**Dhr. Th.J.M. Wingens MPA**	**Dhr. Mr. Drs. Ing. M. van Vliet**	**Mevr. Drs. E.P.M. van der Meer**	**Dhr. C.J.M. Terstappen**
Functiegegevens	**Gemeentesecretaris/ Algemeen Directeur, na 28-1 adviseur (tot 1/6/2021)**	**Gemeentesecretaris/ Algemeen Directeur**	**Griffier**	**Adviseur, vml. griffier**
Aanvang[6] en einde functievervulling in 2021	01/01 – 28/01	27/9 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1/-31/5
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)[7]	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?[8]	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging [9]				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	9.188	32.135	98.220	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	1.640	5.542	14.964	N.v.t.
Subtotaal (1)	*10.828*	*37.677*	*113.148*	*N.v.t.*
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum [10]	**(28/365)*209.000 = 16.033**	**(96/365)*209.000 = 54.970**	**209.000**	**N.v.t.**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag [11]	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Voormalig topfunctionaris (ogv WNT voor max. 4 jaar indien in dienst)				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	25.603	N.v.t.	N.v.t.	48.942
Beloningen betaalbaar op termijn	4.570	N.v.t.	N.v.t.	1.507
Subtotaal (2)	*30.173*	*N.v.t.*	*N.v.t.*	*47.345*
Bezoldiging (subtotaal 1 en 2)	**41.001**	**37.677**	**113.184**	**47.345**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan [12]	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling [13]	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020 bedragen x € 1	**Dhr. Th.J.M. Wingens MPA**	**Mevr. Drs. E.P.M. van der Meer**	**Dhr. Mr. Drs. Ing. M. van Vliet**
Functiegegevens	**Gemeentesecretaris Algemeen directeur**	**Griffier**	**Gemeentesecretaris/ Algemeen Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12	17/8-31/12	N.v.t., werkzaam bij andere gemeente
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)[7]	1,0	1,0	N.v.t., werkzaam bij andere gemeente
Dienstbetrekking?[8]	ja	ja	N.v.t., werkzaam bij andere gemeente
Bezoldiging [9]			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.407	36.600	N.v.t., werkzaam bij andere gemeente
Beloningen betaalbaar op termijn	19.995	6.343	N.v.t., werkzaam bij andere gemeente
Subtotaal	*135.402*	*42.943*	*N.v.t., werkzaam bij andere gemeente*
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum [10]	**201.000**	**(137/366)*201.000= 75.238**	**N.v.t., werkzaam bij andere gemeente**
Bezoldiging (subtotaal 1 en 2)	**135.402**	**42.943**	**N.v.t., werkzaam bij andere gemeente**

bedragen x € 1	Dhr. J.L.A. Rutten	
Functiegegevens [3]	**Interim Gemeentesecretaris/Algemeen Directeur**	
Kalenderjaar [4]	**2021**	**2020**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	29/01 – 26/09	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar [5]	9	N.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar [6]	1.059,7	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar [7]	€ 199	N.v.t.
Maxima op basis van de normbedragen per maand [8]	229.200 ((6* 27700)+(3*21000))	N.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 129	210.880,3 (1.059,7*199)	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief? [10]	Ja, namelijk € 125	
Bezoldiging in de betreffende periode	132.462,5 (excl. km-vergoeding)	N.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 [11]	145.546,25 (incl. reiskostenvergoeding)	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag [12]	N.v.t.	
Bezoldiging	**145.546,25**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan [13]	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling [14]	N.v.t.	

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2021 bedragen x € 1	Dhr. Th.J.M. Wingens MPA
Functiegegevens [1]	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	gemeentesecretaris
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2021
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband [2]	75.000
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum [3]	**75.000**
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband [4]	**75.000**
Waarvan betaald in 2021	75.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag [5]	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan [6]	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling [7]	N.v.t.

5. Taakvelden conform indeling BBV-wetgeving

Sinds 2017 is vanuit het BBV (artikel 66 BBV) een lijst met taakvelden voorgeschreven in zowel de begroting als de jaarrekening. Door middel van deze taakvelden kunnen de baten en lasten die verbonden zijn aan de verschillende taken van gemeenten onderling met elkaar vergeleken worden. De raad kan de informatie gebruiken voor sturing op prioriteiten. De bedragen in onderstaande overzichten zijn weergegeven in duizenden euro's (x €1.000).

© Michiel Verbeek

Taakvelden programma 1
Besturen, Samenwerken en Veiligheid

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
0.1 Bestuur	Baten	0	0	-79	79	V
0.1 Bestuur	Lasten	3.094	3.177	2.879	298	V
0.1 Bestuur		**3.094**	**3.177**	**2.958**	**377**	**V**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	-56	-56	-51	-4	N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	5.333	5.276	5.219	58	V
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		**5.389**	**5.332**	**5.270**	**53**	**V**
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	-472	-717	-894	178	V
1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	1.500	1.820	1.797	23	V
1.2 Openbare orde en veiligheid		**1.971**	**2.536**	**2.691**	**201**	**V**
Resultaat programma 1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid		**9.399**	**9.501**	**8.870**	**631**	**V**

Taakvelden programma 2
Samen leven, samen doen

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	-420	-568	-615	47	V
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	6.764	7.161	6.456	705	V
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		**7.184**	**7.729**	**7.071**	**752**	**V**
6.2 Wijkteams	Baten	0	-34	-298	265	V
6.2 Wijkteams	Lasten	5.074	6.134	6.105	29	V
6.2 Wijkteams		**5.074**	**6.167**	**6.403**	**294**	**V**
6.3 Inkomensregelingen	Baten	-34.218	-35.731	-35.284	-447	N
6.3 Inkomensregelingen	Lasten	40.736	44.092	41.698	2.395	V
6.3 Inkomensregelingen		**74.954**	**79.824**	**76.982**	**1.948**	**V**
6.4 Begeleide participatie	Lasten	12.554	11.813	12.073	-261	N
6.4 Begeleide participatie		**12.554**	**11.813**	**12.073**	**-261**	**N**
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	-99	0	-99	N
6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	4.731	5.190	4.022	1.169	V
6.5 Arbeidsparticipatie		**4.731**	**5.289**	**4.022**	**1.070**	**V**
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	Lasten	2.475	2.475	2.105	370	V
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)		**2.475**	**2.475**	**2.105**	**370**	**V**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	-1.209	-1.059	-919	-141	N
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	20.392	19.693	19.456	236	V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		**21.602**	**20.752**	**20.375**	**96**	**V**
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	15.877	17.081	15.178	1.903	V
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		**15.877**	**17.081**	**15.178**	**1.903**	**V**

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Baten	-734	-1.053	-1.178	125	V
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Lasten	17.751	21.312	21.077	235	V
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+		**18.485**	**22.365**	**22.255**	**360**	**V**
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	Lasten	1.934	1.650	1.638	13	V
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-		**1.934**	**1.650**	**1.638**	**13**	**V**
7.1 Volksgezondheid	Baten	0	-46	-32	-14	N
7.1 Volksgezondheid	Lasten	2.580	2.641	2.606	35	V
7.1 Volksgezondheid		**2.580**	**2.687**	**2.638**	**21**	**V**
Resultaat programma 2 Samen leven, samen doen		**94.284**	**100.652**	**94.086**	**6.566**	**V**

Taakvelden programma 3
Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
2.4 Economische havens en waterwegen	Baten	-467	-467	-428	-39	N
2.4 Economische havens en waterwegen	Lasten	1.613	1.289	1.296	-7	N
2.4 Economische havens en waterwegen		**2.080**	**1.756**	**1.725**	**-46**	**N**
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	-170	-470	-419	-50	N
3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	1.766	1.726	1.484	242	V
3.1 Economische ontwikkeling		**1.936**	**2.196**	**1.904**	**192**	**V**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Baten	-256	-115	-117	2	V
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Lasten	917	311	357	-46	N
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		**1.173**	**426**	**474**	**-43**	**N**
3.4 Economische promotie	Baten	-868	-968	-470	-498	N
3.4 Economische promotie	Lasten	1.218	1.091	595	495	V
3.4 Economische promotie		**2.086**	**2.058**	**1.066**	**-2**	**N**
4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	343	343	377	-34	N
4.1 Openbaar basisonderwijs		**343**	**343**	**377**	**-34**	**N**
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	0	-1.180	-2.102	922	V
4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	4.161	6.040	6.972	-932	N
4.2 Onderwijshuisvesting		**4.161**	**7.220**	**9.074**	**-10**	**N**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	-3.189	-3.300	-3.552	252	V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	4.809	4.826	4.822	4	V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken		**7.999**	**8.126**	**8.374**	**256**	**V**
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	-2	-2	-140	138	V
5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	2.820	2.858	2.599	258	V
5.1 Sportbeleid en activering		**2.822**	**2.859**	**2.739**	**396**	**V**

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
5.2 Sportaccommodaties	Baten	-2.139	-2.896	-2.533	-363	N
5.2 Sportaccommodaties	Lasten	5.926	5.715	5.773	-58	N
5.2 Sportaccommodaties		**8.066**	**8.612**	**8.307**	**-421**	**N**
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Baten	-2.382	-2.387	-1.190	-1.197	N
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Lasten	7.607	8.718	5.120	3.599	V
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie		**9.989**	**11.105**	**6.310**	**2.402**	**V**
5.4 Musea	Baten	-316	-365	-245	-120	N
5.4 Musea	Lasten	3.480	3.395	3.031	363	V
5.4 Musea		**3.796**	**3.760**	**3.276**	**243**	**V**
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	-264	-293	-119	-174	N
5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	794	836	709	127	V
5.5 Cultureel erfgoed		**1.058**	**1.130**	**829**	**-48**	**N**
5.6 Media	Baten	-146	-140	-139	0	N
5.6 Media	Lasten	1.273	1.263	1.261	1	V
5.6 Media		**1.420**	**1.402**	**1.401**	**1**	**V**
Resultaat programma 3 (Vrijetijds-)Economie, werkgelegenheid, onderwijs		**26.529**	**25.829**	**22.944**	**2.885**	**V**

Taakvelden programma 4
Woon- en leefomgeving

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
0.10 Mutaties reserves	Baten	-1.754	-1.754	-405	-1.349	N
0.10 Mutaties reserves	Lasten	2.189	4.006	5.836	-1.830	N
0.10 Mutaties reserves		**3.943**	**5.760**	**6.241**	**-3.179**	**N**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	-1.315	-1.111	-1.153	42	V
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	2.386	2.440	2.421	19	V
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		**3.702**	**3.551**	**3.574**	**60**	**V**
0.63 Parkeerbelasting	Baten	-4.695	-3.995	-3.673	-322	N
0.63 Parkeerbelasting		**4.695**	**3.995**	**3.673**	**-322**	**N**
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	-362	-591	-1.182	591	V
2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	9.621	9.921	9.730	191	V
2.1 Verkeer en vervoer		**9.983**	**10.512**	**10.912**	**782**	**V**
2.2 Parkeren	Baten	-39	-35	-32	-3	N
2.2 Parkeren	Lasten	2.843	2.980	3.145	-165	N
2.2 Parkeren		**2.882**	**3.015**	**3.177**	**-168**	**N**
2.5 Openbaar vervoer	Lasten	171	169	142	27	V
2.5 Openbaar vervoer		**171**	**169**	**142**	**27**	**V**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-2.317	-6.627	-8.775	2.149	V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	3.342	6.876	6.618	258	V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		**5.659**	**13.502**	**15.393**	**2.407**	**V**
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	0	0	-9	9	V
5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	98	63	43	19	V
5.5 Cultureel erfgoed		**98**	**63**	**52**	**28**	**V**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	-67	-67	-83	17	V
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	4.862	4.999	4.539	460	V
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		**4.929**	**5.065**	**4.622**	**477**	**V**

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
7.2 Riolering	Baten	-12.903	-12.594	-12.323	-271	N
7.2 Riolering	Lasten	9.676	9.366	9.109	257	V
7.2 Riolering		**22.578**	**21.960**	**21.431**	**-15**	**N**
7.3 Afval	Baten	-9.399	-9.399	-10.224	825	V
7.3 Afval	Lasten	7.360	7.465	8.289	-824	N
7.3 Afval		**16.758**	**16.864**	**18.513**	**1**	**V**
7.4 Milieubeheer	Baten	0	0	-1	1	V
7.4 Milieubeheer	Lasten	1.315	1.370	1.153	216	V
7.4 Milieubeheer		**1.315**	**1.370**	**1.155**	**218**	**V**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	-32	-32	-42	10	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	69	69	47	22	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria		**101**	**101**	**89**	**32**	**V**
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	-78	-78	-83	5	V
8.1 Ruimtelijke ordening	Lasten	1.215	1.205	1.154	51	V
8.1 Ruimtelijke ordening		**1.293**	**1.283**	**1.237**	**56**	**V**
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Baten	-17.315	-31.411	-27.488	-3.924	N
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Lasten	16.755	29.763	24.518	5.245	V
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		**34.070**	**61.174**	**52.006**	**1.321**	**V**
8.3 Wonen en bouwen	Baten	-2.949	-3.901	-3.720	-181	N
8.3 Wonen en bouwen	Lasten	5.352	5.272	4.383	889	V
8.3 Wonen en bouwen		**8.301**	**9.173**	**8.103**	**708**	**V**
Resultaat programma 4 Woon- en leefomgeving		**14.031**	**14.368**	**11.935**	**2.434**	**V**

Taakvelden programma 5
Bedrijfsvoering, financiën, dienstverlening

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
0.10 Mutaties reserves	Baten	-72	-2.507	-2.435	-72	N
0.10 Mutaties reserves	Lasten	0	126	126	0	-
0.10 Mutaties reserves		**72**	**2.634**	**2.562**	**-72**	**N**
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	Baten	-10.721	-2.204	0	-2.204	N
0.11 Resultaat van de rekening v an baten en lasten		**10.721**	**2.204**	**0**	**-2.204**	**N**
0.2 Burgerzaken	Baten	-1.393	-1.023	-1.115	93	V
0.2 Burgerzaken	Lasten	2.258	2.331	2.271	60	V
0.2 Burgerzaken		**3.651**	**3.353**	**3.386**	**153**	**V**
0.4 Overhead	Baten	-3.263	-2.908	-3.095	186	V
0.4 Overhead	Lasten	26.056	24.714	24.419	295	V
0.4 Overhead		**29.319**	**27.622**	**27.513**	**481**	**V**
0.5 Treasury	Baten	-1.808	-1.768	-2.179	411	V
0.5 Treasury	Lasten	1.258	1.258	1.291	-32	N
0.5 Treasury		**3.067**	**3.026**	**3.469**	**378**	**V**
0.61 OZB woningen	Baten	-7.661	-7.673	-7.686	12	V
0.61 OZB woningen	Lasten	791	759	856	-98	N
0.61 OZB woningen		**8.452**	**8.432**	**8.542**	**-86**	**N**
0.62 OZB niet-woningen	Baten	-8.509	-9.669	-9.298	-371	N
0.62 OZB niet-woningen	Lasten	124	117	139	-22	N
0.62 OZB niet-woningen		**8.633**	**9.786**	**9.437**	**-392**	**N**

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
0.64 Belastingen overig	Baten	-183	-183	-93	-90	N
0.64 Belastingen overig	Lasten	0	0	0	0	V
0.64 Belastingen overig		**184**	**184**	**93**	**-90**	**N**
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	-142.108	-153.584	-155.041	1.457	V
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		**142.108**	**153.584**	**155.041**	**1.457**	**V**
0.8 Overige baten en lasten	Baten	-1.436	0	-5	5	V
0.8 Overige baten en lasten	Lasten	1.436	640	182	458	V
0.8 Overige baten en lasten		**2.872**	**640**	**187**	**463**	**V**
Resultaat programma 5 Bedrijfsvoering, financiën, dienstverlening		**-145.232**	**-151.575**	**-151.664**	**89**	**V**

Taakveld programma 6 Duurzaamheid

		Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Resultaat 2021	V / N
0.10 Mutaties reserves	Lasten	0	211	218	-7	N
0.10 Mutaties reserves		**0**	**211**	**218**	**-7**	**N**
7.4 Milieubeheer	Baten	0	-65	-133	68	V
7.4 Milieubeheer	Lasten	988	1.078	929	149	V
7.4 Milieubeheer		**988**	**1.143**	**1.062**	**217**	**V**
Resultaat programma 6 Duurzaamheid		**988**	**1.224**	**1.015**	**209**	**V**
Saldo totale taakvelden				**-12.814**		

Colofon

De Jaarstukken 2021 zijn een uitgave van de gemeente Bergen op Zoom.

Inhoud:	Gemeente Bergen op Zoom
Foto's:	Aangenaam Bergen op Zoom, VVV Brabantse Wal
Beeldmateriaal:	VVV Brabantse Wal / Citymarketing Bergen op Zoom / AdobeStock
Ontwerp en opmaak:	FraaieDingen.nl